

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ

Colecția Personalități bălțene

Gheorghe BACIU

Biobibliografie

BĂLȚI, 2016

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ

Colecția Personalități bălțene

Gheorghe BACIU

Biobibliografie

Bălți, 2016

CZU 016:[340.6+929]

G 40

Alcătuitori **Elena HARCONIȚA**
dr. Valentina ENCIU

Redactor responsabil **Elena HARCONIȚA**

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Gheorghe BACIU : Biobibliografie / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți ; alcăt. Elena Harconița (red. resp.), Valentina Enciu ; red. bibliogr. și ind. Lina Mihaluța, Ludmila Raileanu ; trad. în lb. engl. Valentina Topalo ; tehored. Elena Țurcan, Antonina Antonova ; design/cop./machtetare/tehored. comp. Silvia Ciobanu. – Bălți : [s.n], 2016 (Ch. : Combinatul poligrafic). – 371 p. – (Personalități bălțene). ISBN 978-9975-50-174-3.

250 ex.

ISBN 978-9975-50-174-3.

Redactor bibliografic și indexuri **Lina MIHALUȚA**
Ludmila RĂILEANU

Traducere în limba engleză **Valentina TOPALO**

Tehnoredactare **Elena ȚURCAN**
Antonina ANTONOVA

**Design/copertă/machtetare/
tehoredactare computerizată:** **Silvia CIOBANU**

**Exprimăm profundă recunoștință Profesorului Gheorghe BACIU
pentru materialele oferite.**

©Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, 2016
str. Pușkin, 38, Bălți, MD 3121 Republica Moldova, tel/fax: (0231) 5 24 45,
Web: <http://libruniv.usarb.md>

ISBN: 978-9975-50-174-3

SUMAR:

Nota bibliotecarului.....	7
Gheorghe POPA	
În loc de argument sau Georghe Baciu – o fericită simbioză de ipostaze.....	11
Ion ABABII	
Ilustru savant, pedagog specialist de vază în medicina legală.....	15
I. <i>Curriculum vitae</i>	18
II. Confesiuni - calea vieții și afirmării.....	22
III. Aprecieri și mesaje de felicitare.....	110
Gheorghe GHIDIRIM	
Sînt mîndru că am fost coleg de curs și prieten de-o viață cu ilustrul profesor Gheorghe Baciu.....	110
Ion UNGUREANU	
Gheorghe Baciu – etalon de verticalitate civică	113
Oleg LOZAN	
Un adevărat om al cetății - Gheorghe Baciu	117
Igor DOLEA	
Omagiu marelui profesor	119
Veaceslav MANOLACHI	
Gheorghe Baciu – savant, medic și pedagog contemporan	120
Călin SCRIPCARU	
Gheorghe Baciu – exemplu de savant și medic legist contemporan	122
Ogail EL NOUR	
Gheorghe Baciu – punte de legătură profesională dintre Sudan și Republica Moldova	123
Ion MEREUȚĂ	
Un intelectual de marcă.....	125
Dr Leonid GHEORGHIAN	
Cu bisturiul și condeiul de scriitor	126
Nicolae ENCIU	
Profesorul Gheorghe Baciu – 80	129
Liviu BELÎI	
Gheorghe Baciu, un om și un domn dintr-o bucată	130

Valeriu COVALIU	
Profesorul Gheorghe Baciuc – exponent notoriu al Medicinii Legale din Republica Moldova	135
Andrei PĂDURE	
Medicul și expertul judiciar Gheorghe Baciuc	138
Anatol BONDAREV	
Profesorului Gheorghe Baciuc - pilon al Medicinii Legale	142
Constantin RUSNAC	
Lecții de purificare a sufletului	145
Mihail ȘTEFANET	
Gheorghe Baciuc – luptător și medic scriitor	148
Raisa MOROȘAN	
Din suflet pentru suflet	150
Ala NEMERENCO	
O viață de zbucium	152
Lidia PĂDUREAC	
Domnul profesor Gheorghe Baciuc	153
Nicolae MELNIC	
Om cu mare suflet	154
Mihai COJOCARU	
Om împătimit de dragostea de carte	156
Iulius POPA	
Un ou roșu pentru Gheorghe Baciuc	157
Ion CUZUIOC	
Un om drag sufletului meu	159
Ion Valer XENOFONTOV	
„11” considerente despre enciclopedistul Gheorghe Baciuc („Sherlock Holmes de Moldova”)	161
Virgil MÂNDĂCANU	
Profesorului Gheorghe Baciuc - promotor de valori umane	164
Elena DURNEA	
Frate, prieten și profesor	167
Nadia PRUTEANU	
adevărată revelație, lansarea de carte	171
Victor LADANIUC	
Ghidat de adevărul istoric și social	172

Teo-Teodor MARȘALCOVSCHI	
Universul Gheorghe Baciú	173
Nicolae SCHIȚCO	
Păstorul faptelor	174
Nicolae FRUNZĂ	
Om și stejar al neamului	175
Andrei ROȘCA	
Exponent remarcabil al medicinei autohtone	178
IV. Modelul vieții unui Om (despre Gheorghe Baciú și cărțile sale în reviste, ziare, culegeri)	180
Bibliografie	258
Personalía.....	325
Indexuri auxiliare	333

NOTA BIBLIOTECARULUI

Cartea de vizită a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți s-a completat cu o nouă biobibliografie, dedicată Profesorului Gheorghe Baciu, care, la 2 octombrie 2016, împlinește 80 de ani. Cu acest prilej, bibliotecarii universității bălțene, în colaborare cu prietenii, discipolii, rudele, cu intelectualii care cunosc această personalitate notorie a Republicii Moldova, prin prezentul volum, îi aduc un pios omagiu.

Trebuie să menționăm că acest gen de publicații, cum sînt lucrările bibliografice, a ajuns în zilele noastre din secolele îndepărtate, rămînînd, în continuare, un mijloc de informare rapidă și comprehensivă despre personalitățile eminente ale unui neam, despre contribuțiile lor la dezvoltarea științei și culturii naționale. Menirea unor astfel de scrieri documentare constă nu doar în promovarea personalităților valoroase, ci și în sporirea vizibilității instituțiilor, precum și îmbogățirea tezaurului național.

Datorită unui susținut parteneriat, pînă în prezent, bibliotecarii universitari bălțeni au elaborat circa 30 de studii personalizate în colecțiile *Personalități universitare bălțene*, *Universitari bălțeni*, *Scriitori universitari bălțeni*, *Promotori ai Culturii*, *Doctori Honoris Causa*, *În Honorem*, acum deschizînd o nouă colecție - *Personalități bălțene*. Gestul respectiv este un bun exemplu de omagiere a unor personalități care au pus suflet și multă competență în realizarea unor obiective ce vor dăinui peste veacuri.

Peste ani de zile, cititorul acestui volum se va întreba, cu siguranță, cine a fost Gheorghe Baciu, dar, poate că și astăzi, mulți nu îl cunosc încă pe acest *aristocrat de Bălți* care lasă un tezaur important în domeniul medical și socio-juridic.

Profesorul Gheorghe Baciu s-a născut la Bălți, pe malul râului Răut și, chiar dacă a plecat la Chișinău, rădăcinile i-au rămas, viguroase, acasă: „Pentru mine, orașul Bălți, întotdeauna, a fost și este mîndria mea, pentru că anume el este locul meu de naștere și că anume aici au locuit strămoșii mei. Acest sentiment nu m-a părăsit pe parcursul întregii vieți, deși am plecat din localitatea unde am luat ființă încă în adolescență...”. Cu o fundamentală zestre genetică mostenită de la părinți și bunei, a pornit adolescentul Gheorghe Baciu pe drumul vieții, construindu-și, cu efort susținut și mare voința, un destin interesant și bogat.

Străbunii neamului Baciu se trag din țărani care au trăit în suburbiile Bălțiului. Bunelul Gheorghe Baciu a fost un răzeș vestit în Slobozia – Bălți: era posesorul a trei loturi de pămînt a cîte 3 ha fiecare, avea turme de oi, ținea cai frumoși și vaci bune de lapte. Bunelul pe linie maternă, Gheorghe Bălan, a deținut postul de primar al comunei Slobozia – Bălți, a fost o persoană

deosebită, un mare adept și prieten al lui Ion Brătianu (viitorul prim – ministru al României). Părinții, Sofronie Baciu și Maria Bălan, au crescut cinci copii, zece nepoți și doisprezece strănepoți. Fiul lor, Gheorghe Baciu, a educat doi băieți și cinci nepoți.

A învățat la Școala de Felceri și Moașe din Bălți, a absolvit Institutul de Medicină, a susținut teza de doctor în științe medicale (1967), iar, în anul 1983, a devenit Doctor Habilitat în științe medicale.

Asistentul universitar de la catedra de Medicină legală a ajuns Director al Centrului de Medicină Legală (funcție deținută mai bine de un deceniu), expert medico-legal principal al Ministerului Sănătății, membru al Academiei Balcanice de Medicină legală, Președinte al Societății Științifice a Medicilor Legiști din Republica Moldova, Profesor la catedra de Medicină Legală a USMF „Nicolae Testemițanu” și Profesor asociat la mai multe instituții superioare de învățământ, inclusiv, la Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți.

Decorat cu Medalia Academiei de Științe a Moldovei „Nicolae Milescu Spătarul”, Ordinul „Gloria Muncii”, Medalia „Veteran al muncii”, Diploma de Gradul Întii a Guvernului Republicii Moldova și multe alte Diplome și Premii ale Guvernului, Ministerului Sănătății din Republica Moldova, Academiei de Științe a Moldovei, Universității de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Gheorghe Baciu este și Laureat al Festivalului Internațional al Cărții (Biblioteca Națională, 2014), și deținător al Premiului pentru publicistică (2014) al săptămânalului Literatura și Arta.

„Valoarea de excepție a rezultatelor activității sale profesionale, contribuția decisivă la educarea și instruirea a zeci de generații de medici, implicarea pleneră în viața publică – toate acestea constituie o motivație solidă de a-l califica pe domnul Profesor Gheorghe BACIU drept un adevărat om al Cetății”, susține Domnul Oleg LOZAN, dr. hab. șt. med., profesor universitar, prorector USMF „Nicolae Testemițanu”.

Profesorul Gh. Ghidirim, coleg și prieten al lui Gh. Baciu, a remarcat un merit deosebit pe care l-a avut și continuă să-l aibă Gh. Baciu la promovarea limbii române, fapt ce denotă conștiința civică a intelectualului Baciu.

*Rolul doctorilor în renașterea noastră națională nu e pînă la capăt înțeles, atenționează Maiestrul Ion Ungureanu și tot Dumnealui vorbește de afinitățile dintre operele lui Gheorghe Baciu, Ion Druță și Alexandru Soljenițin: „Are Ion Druță o nuvelă care se numește *Dor de oameni*. În timpul Uniunii Sovietice cu Gulag cu tot, iată, că vine un moldovean de la țară și scrie cartea *Dor de oameni*. Este un mare lucru! Pe urmă, apare Soljenițin cu cărțile lui. Uitați-vă, iată unde se întîlnesc sufletele mari! Din punctul acesta de vedere, Basarabia mai are un cuvînt greu de spus. Fie că e vorba de cultură, fie că e vorba de medicină”.*

„Un fenomen unic în spațiul pruto-nistean. Este medic legist, specialist în criminalistică, cadru didactic universitar, fondator de școală științifică, manager, inventator, publicist, istoric, arhivist, jurist, biograf, genealogist, cronicar, psiholog, colecționar, etnograf, fotograf, poet, editor, redactor științific, membru al colegiilor de redacție ale revistelor științifice, muzeograf, memorialist, filantrop, patriot, cugetător, orator, modest... și nu în ultimul rând, un Înțelept”, enumeră Ion Xenofontov, doctor în istorie multiplele preocupări ale profesorului Gh. Baci.

În medicina legală, Profesorul Gheorghe Baci se simte ca acasă, iar de la un timp, s-a integrat cu toată pasiunea în rândul scriitorilor, devenind membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova și România. Intuiția și erudiția i-au devenit repere în crearea lucrărilor socio-juridice, „*bisturiul de scriitor*” funcționând ușor pe textele ce le scrie. Activitatea Domnului Gheorghe Baci este asemănătoare cu a lui Anton Pavlovici Cehov, care, încă în anul 1893, declara: „Medicina este soția mea legală, literatura – cea nelegală. Amîndouă se stînjenesc, dar nu în așa măsură ca să se excludă reciproc”. Or, știm că medici și scriitori renumiți au fost Vasile Voiculescu (român), Oliver Wolf Sacks (neurolog și scriitor britanic), Johann Christoph Friedrich von Schiller (poet și dramaturg german, medic militar), Archibald Joseph Cronin (romancier și medic scoțian), Mihail Afanasievici Bulgakov (scriitor și medic rus), Sir Arthur Conan Doyle (scriitor și medic irlandez).

Măsurată cu metrul, opera lui Gh. Baci ocupă în raft de cărți mai bine de un metru, în titluri mai bine de 40 de volume și ... articole, cu număr de mai multe mii de pagini. Ceea ce țî se aruncă în ochi chiar de la începutul lecturii fie a unui text de specialitate ori socio-juridic, ori de publicistică este simplitatea și claritatea. Dumnealui respinge stilul manierat, artificial. Rîndurile scrise redau întocmai vorbirea firească și intelectuală a autorului, fința lui vie și caldă. Elegant și foarte inimos rămîne atît în lucrările cît și în faptele sale. Despre aceasta relatează cu multă admirație și recunoștință prietenii și învățăceii săi la multiplele lansări de carte, ce au avut loc la Chișinău, Bălți, precum și în paginile acestui volum.

Își are principiile și valorile în care crede și pe care întotdeauna le respectă. Vorbește calm, limpede, uneori cu asociații, are o aură de sensibilitate, integritate și bonomie ce îl individualizează inconfundabil, un om fermecător și fascinant, care scrie încăpățînat, după propriile lui reguli. Emană omenie, simplețe, educație și înțelepciune. Pasionat și sincer, foarte puternic, a scris despre tot ce constituie o viață de om: despre originea sa din Slobozia-Bălți, familie-mamă, tată, frați, surori, bunei, străbunei, soții, copii și nepoți, despre școală și învățătorii care i-au îndrumat primii pași în lumea cărții, despre Școala de Felceri și Moașe din Bălți, despre Institutul de

Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, despre evoluția medicinei legale în spațiul basarabean, despre cariera sa profesională, a scris și tot mai scrie ...

Are o privire limpede, pătrunzătoare, un zîmbet binevoitor, gesturi cumpătate, limbaj de o identitate inconfundabilă, posedă o elegantă diplomație. Lupta cu necazurile produse de tot felul de adversități i-au adăugat forțe, o mare dragoste de viață și optimism cu care îi molipsește pe toți cei care îl cunosc.

Acesta este Profesorul Gheorghe Baciuc despre care vorbesc colegii, prietenii, fotografiile, înseși lucrările sale.

Viața este o continuă evoluție. Dacă pierzi ritmul și stagnezi, riști să pierzi cursa. Cred că nu a fost, în viața Domnului Gheorghe Baciuc, nici un moment de stagnare: mereu în activitate, trăiește la maximum, crede cu tărie în propria lui forță, nu se lasă niciodată doborât, este învingător și mereu respiră aerul succesului. A rezistat, a îndurat, își are propria poveste a vieții, și-a împins mereu limitele tot mai sus și a ajuns să-și vadă visul împlinit. Credem, că este un norocos, pentru că știe să profite de fiecare clipă a vieții, știe să prețuiască munca, este încă plin de ambiții, dorințe și iubire.

Cele peste 600 de lucrări: 30 de monografii, manuale, cursuri didactice, 40 de lucrări cu caracter socio- juridic, 12 brevete de invenții sînt înregistrate în capitolul de Bibliografie în conformitate cu standardul STAS-ul 7.1-2003 „Descrierea bibliografică a documentelor”. Ele sînt aranjate în ordine cronologică, iar în cadrul anului – în ordine alfabetică. Indicele de nume și de titluri înlesnesc utilizarea acestei lucrări, care vădește un atașament deosebit față de profesie și față de țară.

Echipele redacționale aduce sincere mulțumiri Domnului Profesor Gheorghe Baciuc pentru încredere și prețioasele materiale pe care ni le-a oferit cu discernămint.

Mulțumirile noastre se îndreaptă, de asemenea, către toți cei care ne-au susținut în elaborarea acestui volum.

Elena HARCONIȚA, *Directorul Bibliotecii Științifice USARB*

ÎN LOC DE ARGUMENT sau GHEORGHE BACIU – O FERICITĂ SIMBIOZĂ DE IPOSTAZE

Am făcut cunoștință cu dl prof. Gheorghe Baciu cu mulți ani în urmă (ne cunoaștem de peste 30 de ani). Pe parcursul acestor trei decenii, realitățile noastre basarabene au fost destul de mărinimoase, oferindu-ne diverse posibilități de a ne întâlni cu „gîndurile” și cu „drumurile”: la întruniri științifice, diverse festivități, recepții, lansări de carte, sărbători de familie (cu sora Domniei Sale, Elena, oftalmologă la spitalul din mun. Bălți, ne cunoșteam de peste 40 de ani) etc. Consider că, din aceste considerente, am suficiente motive de a-mi expune public unele gînduri despre dl prof. Gh. Baciu, gînduri care, chiar dacă nu ne șochează, credem, cel puțin, să ne entuziasmeze, să ne îmbărbăteze, să ne îndemne la reflecții. Intenționat am renunțat la „arborescentul”, dar, în același timp, „cifricul” CV al prof. Gh. Baciu, întrucît acest CV, pe de o parte, va fi risipit abundent pe paginile acestui volum omagial, iar, pe de altă parte, el, prin definiție, nici nu poate să scoată la lumină în toată amploarea viața și activitatea „de zbucium” a eminentului nostru conațional.

Așadar, îl avem în preajma noastră pe *savantul* Gh. Baciu care „nu se poate desprinde de moarte, investigația morții avînd aptitudinea de a da sens vieții” (Malraux). Și e tot atît de adevărat că, deși a activat toată viața, deopotrivă, printre cei vii și cei plecați în altă lume, prof. Gh. Baciu n-a pregetat să declare pe un ton optimist, cu orice ocazie, că „viața-i frumoasă, băieți”. Deseori, am fost martorul unor discuții aprinse pe marginea relațiilor dintre generații, dintre sensul vieții și cel al morții, dintre trecut, prezent și viitor, convingîndu-mă că pasiunea dlui Gh. Baciu pentru medicina legală e un *modus vivendi* al Domniei Sale (activitatea investigativă a Domniei Sale s-a materializat în peste 550 de publicații științifice). Mai mult decît atît: ai impresia că această pasiune îl va obseda și în viața de apoi, dezvăluind și promovînd consecvent doar *adevărul științific*. Preceptul de care s-a condus și continuă perseverent să se conducă dl profesor în cele scrise, analizate și comentate e străduința de a evita „interpretarea unor informații fabuloase, cu intoxicare falsă a evenimentelor istorice și, evident, mincinoase, dar redat drept adevăr, în ultimă instanță” („Orașul Bălți și oamenii lui”, p. 7).

Gh. Baciu e *pedagogul* care, grație atuurilor în posesia cărora se află cu adevărat, cucerește auditorul: prin tact, prin bunăvoință, prin maniera de expunere, dar, mai ales, prin consistența materiei „legiste”, materie ce presupune cunoștințe temeinice nu numai din domeniul medicinei, dar și din cel al sociologiei, jurisprudenței, psihologiei, istoriei, politologiei etc. Din mărturisirile învățăceilor (Domnia Sa a predat mai mulți ani la rînd cursul de Medicină lega-

lă și la Universitatea bălțeană) am ajuns la ferma convingere că Gh. Baciucpedagogul se complăce în postura de a distribui generos darurile minții și ale sufletului fără a te obliga la ceva sau a-ți cere ceva în schimb.

Gh. Baciuc e un *model de nemînie*, pe care nu-l deranjează faptul că interlocutorul nu-i împărtășește punctul de vedere sau manifestă indiferență față de obiectul discuției. Ascultînd răbdător argumentele interlocutorului și susținîndu-l inteligent cu privirea, dl profesor zăbovește asupra circumstanței oportune de a-și pune în aplicare abilitățile privind stabilirea punților de legătură sufletească cu el. Indiferent de vîrsta interlocutorului, de gradul lui de pregătire intelectuală sau de subiectele abordate, Domnia Sa acceptă opiniile convorbitorului, intervenind la momentul potrivit, fără morgă, dar cu toate menajamentele de rigoare, în precizarea detaliilor, în evaluarea luărilor de atitudine, în expunerea chiar a dezacordului etc.

Prof. Gh. Baciuc e un vrednic *mandatar al identității* „de a fi român”. Pentru Domnia Sa acest însemn nu se reduce doar la o simplă declarație sau la inscripția din buletinul de identitate, ci acoperă o gamă largă de implicații ce vizează, din perspectivă românească, originea neamului, axiologia culturii, mentalitatea lingvală etc., într-un cuvînt, totul ce ține de felul de a gîndi și a simți românește.

Într-o atare prezentare sumară nu pot să nu amintesc și de alte ipostaze ale prof. Gh. Baciuc, cum ar fi cea de *om al dragostei față de „acasă”* (cu toate cele trei sensuri: „casă părintească”, „locul natal”, „patrie”) și *față de neamul* pe care îl reprezintă sau cea de cercetător *al curiozităților și al informațiilor arhivistice* (volumele „O viață de zbucium”, „Orașul Bălți și oamenii lui”, „Profesorii universitari, absolvenți ai USMF „Nicolae Testemițeanu”, „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru”, „Istории de suferință și victimizări omenești”, „Nicolae Milescu-Spătarul și strănepotul Ilia Mecinikov” ilustrează elocvent aceste ipostaze). După lectura acestor lucrări rămîi, pur și simplu, stupefiat sau, în cel mai bun caz, debusolat, iar, în ultimă instanță, chiar și încercat de o invidie albă: cum de e posibil ca un om la o așa venerabilă vîrstă să fie în posesia unei atare energii și tenacități?

Confirm cu toată certitudinea că trecerea implacabilă a timpului nu a afectat elanul, optimismul și puterea de muncă a prof. Gh. Baciuc. Ba, dimpotrivă, Domnia Sa continuă să contempleze lumea cu înțelepciunea din totdeauna, neratînd niciun prilej de a veni, de cele mai multe ori exuberant, cu permanentul îndemn „Zîmbiți cît mai mult!”. Cu riscul de a fi învinuiți de plagiat, Vă adresăm și noi, cu aceeași sinceritate, la capătul acestor rînduri preferata Dumneavoastră povață „Zîmbiți cît mai mult!”, Domnule Profesor Gheorghe Baciuc, încă nu puțini ani înainte ai mileniului actual, ce se anunță a fi mai generos decît precedentul cu oamenii care îl traversează cu zîmbetul pe buze.

Gheorghe POPA, profesor universitar, doctor habilitat

INSTEAD OF ARGUMENT OR GHEORGHE BACIU - A HAPPY SYMBIOSIS OF HYPOSTASES

Many years ago I got acquainted with Mr. Professor Gheorghe Baci (we know each other for over 30 years).

During these three decades, our Bassarabian realities were pretty generous, giving us various possibilities to meet with „thoughts” and «roads»: scientific meetings, various celebrations, receptions, book launches, family celebrations (we know of more than 40 years with his sister, Elena, ophthalmologist at the hospital in mun. Bălți) etc.

I believe that for these reasons, I have enough grounds to view some thoughts about prof. Gh. Baci, thoughts which, if not shock us, at least, will excite us, comforted, lead us to reflection. I dropped intentionally the „family tree” and „numerical CV” of prof. Gh. Baci, because this CV, on the one hand, will be waste plentiful on the pages of this homage volume, and, on the other hand CV, by definition, not to expose the full extent of the life and work «the struggle» of our eminent countryman.

Therefore, we have before us the scholar Gh. Baci who „can't detach death, death investigation having the ability to give life meaning” (Malraux).

And it's all so true that although he worked all his life, both among the living and deceased persons, prof. Gh. Baci did not hesitate to declare on an optimistic tone, on every occasion, that life is beautiful boys.

Often, I witnessed some heated discussions on the relationships between generations, between meaning of life and of death, between past, present and future, persuading me that his passion for legal medicine is his *modus vivendi* (his investigational activity is materialized in over 550 scientific publications).

Moreover: I have the impression that his passion will obsess him into and the afterlife, consistently revealing and promoting scientific truth only.

Precept which has led and continues persistently to lead the professor in the written, analyzed and commented endeavor to avoid „interpretation of fabulous information with false intoxication of historical events and obviously, lying, but rendered as truth, in the last resort” („The City of Balti and his people” (p. 7).

Gh. Baci is the teacher who conquers auditor, thanks to his strengths he possessed: through tact, through good will, by way of exposure, but more importantly, through the composition of medical expert matter, which involves thorough knowledge not only in medicine, but also from that of sociology, jurisprudence, psychology, history, political sciences etc.

From learners confession (he was taught many years the course of

Forensic Medicine at Balti University) we arrived at the firm conviction that the teacher Gh. Baciu indulges in a position to distribute generous gifts of mind and soul without requiring you something or you ask for something in return.

Gh. Baciu is not an angry person. He does not bother him that the listener doesn't share his point of view or manifests indifference to the subject of the discussion.

Mr. Professor lingers on opportune circumstance to implement skills and establishing bridges of mind with interlocutor, patiently listening to his arguments and supported him with smart look

Regardless of the interlocutor age, the degree of his intellectual training or topics, he accepts his opinions, intervening at the right time, without the morgue, but with care, the more accurate detail in evaluating attitude, even in disagreement exposure etc..

Prof. Gh. Baciu is a worthy representative of identity „to be Romanian”.

For him this sign is not reduced to a simple statement or inscription from the ID, but covers a wide range of implications regarding the Romanian perspective, from the origin of nation, the axiology of culture, linguistic mentality etc.. in a word, everything related to the way of Romanian thinking and feeling.

In a such summary I cannot remember other instances of prof. Gh. Baciu, like the man of love for „home» (with all three meanings: „parents house”, „birthplace”, „homeland” and to the nation that he represents, or the researcher's curiosity and archival information (volumes „A life of struggle”, „The City Balti and his people”, „Professors, graduates of „Nicolae Testemițeanu” USMF, „Visions of life and dead martyrs poets Eminescu, Mateevici, Vieru „Stories of suffering and human victimization” „Nicolae Milescu-Spatarul and the grandson Ilya Mechnikov” eloquently illustrates these situations.

After reading these works remain simply, astounded or, at best confused, and, ultimately, even tried a white envy: how it is possible that a man at a venerable age to be in possession of such energies and tenacity?

I confirm with certitude that the inexorable passage of time did not affect the enthusiasm, optimism and strength at work of prof. Gh. Baciu. On the contrary, He continues to contemplate the world always, he missed no opportunity to come often exuberant, with perms urge „Smiling as much”.

At the risk of being accused of plagiarism, we addressed ourselves, with the same sincerity, at the end of these lines your favorite advice „Smiling as much!”

Mr. Professor Gheorghe Baciu, yet not a few years before the current millennium, which promises to be more generous than the previous with people crossing it with a smile.

Gheorghe POPA, Professor, Ph. D.

ILUSTRU SAVANT, PEDAGOG ȘI SPECIALIST DE VAZĂ ÎN MEDICINA LEGALĂ

În pleiada iluștrilor medici octogenari s-a „strecurat” pe neașteptate și numele unei personalități notorii de mare valoare cum este Gheorghe Baciu, profesor universitar, doctor habilitat în medicină, fost șef al catedrei de Medicină Legală a USMF „Nicolae Testemițanu” și directorul Centrului de Medicină Legală de pe lângă MS și PS. Este anevoios să găsești expresiile potrivite care ar reda pe deplin volumul activității multilaterale a Domniei sale în domeniul medicinei, pe parcursul a peste 62 de ani.

Renumitul savant-medic Gheorghe Baciu a văzut lumina zilei la 2 octombrie 1936 în municipiul Bălți, într-o familie cu bogate tradiții spirituale. După absolvirea a 7 clase (1951) și a Colegiului de Medicină din orașul natal (1954), își începe activitatea de muncă în calitate de șef al punctului medical în comuna Răcăria din raionul Rîșcani, apoi își satisface serviciul militar (1955-1956). În 1963, absolvește cu mențiune Institutul de Stat de Medicină din Chișinău, alături de colegii și prietenii săi de facultate: Gh. Ghidirim, P. Galețchi, V. Bețișor, V. Niguleanu, I. Zota, S. Guranda, M. Casian, T. Monul, V. Covaliu, S. Mucuța și alte personalități în domeniul medicinei.

Studiile postuniversitare le continuă prin doctorat, iar în 1967, susține cu succes teza de doctor în medicină. Prin investigațiile efectuate, a determinat valoarea diferitelor grupe de maladii, a defectelor anatomo-funcționale și a stărilor psihoemoționale ca factori cauzali sau de risc ai traumatismelor și actelor suicidale, precum și posibila influență a unor boli asupra tanatogenei morții violente.

Manifestînd interes deosebit pentru activitatea științifică și fiind remarcat de renumitul savant rus prof. A. Gromov, domnul Gheorghe Baciu este inclus, în 1968, în componența unei echipe de specialiști din Moscova, participă activ la rezolvarea unei noi probleme științifice, la comandă de Stat. Ulterior, Gh. Baciu devine fondatorul unei metode experimentale originale de cercetare a leziunilor produse prin aplicarea forței compresionale dozate.

Un deosebit aport a adus Gh. Baciu în cercetarea traumelor închise ale toracelui, fiind apreciat de specialiștii multor țări ca savant care a contribuit nemijlocit la rezolvarea unui set de probleme ce țin de proprietățile mecanice ale toracelui, de mecanogeneza și aspectul lezional, în funcție de regiunea, suprafața și forța de acțiune a agentului compresional. A fost propus algoritmul optimal de diagnostic și un sistem de indici informativi în expertiza medico-legală a leziunilor obținute în condiții concrete de traumatism. Pentru prima dată în lume, dl Gh. Baciu a demonstrat (1972) posibilitatea

formării post-mortem a măștii echimotice la compresiunea toracelui, fenomen meritoriu denumit de specialiști în cinstea autorului.

Investigațiile efectuate, pe parcursul multor ani, cu utilizarea unui complex de metode contemporane de cercetare, s-au soldat cu succes, susținând în 1983, în fața unui consiliu științific specializat din Moscova, teza de doctor habilitat în medicină cu tema: „*Expertiza medico-legală a leziunilor țesuturilor moi, oaselor și organelor toracelui la acțiunea efortului static*”. În 1988 dlui Gh. Baciui se conferă titlul de profesor universitar.

Activitatea pedagogică reprezintă pentru profesorul universitar Gh. Baciui ocupația de bază pe parcursul anilor. Între anii 1963-1985, activează la catedra de Medicină Legală a USMF „Nicolae Testemițanu”, timp de 9 ani (1985-1994) se află în fruntea catedrei de Discipline medico-biologice la Universitatea Pedagogică „Ion Creangă” și INEFS. În 1994, prin concurs, se reîntoarce în calitate de profesor la catedra de Medicină Legală a USMF „Nicolae Testemițanu”, șeful cursurilor de perfecționare a medicilor legiști, iar în 1995-2008, a deținut funcția de șef al catedrei nominalizate. Concomitent, în anii 1985-2003, prin cumul, promovează cursul de medicină legală la facultatea de Drept a Universității de Stat din Republica Moldova.

Domnul profesor Gh. Baciui este considerat drept lector excelent, cu o înaltă ținută profesională. Măiestria sa de pedagog și orator talentat a fost apreciată de mai multe generații de studenți, medici, juriști, pedagogi, de colegi, de către colaboratorii Procuraturii Generale și ai Ministerului de Interne. Domnia sa se caracterizează ca un om energic, muncitor și punctual, principial și exigent. Aceste calități permanent le altoiește discipolilor săi, tinerilor specialiști, care, sub îndrumarea Dumnealui, prelungesc studiile postuniversitare prin secundariat clinic, masterat și doctorat. Doi dintre discipolii Domniei sale au realizat teza de doctor habilitat, 4 au susținut tezele de doctor în medicină și 15 de masterat.

În anii de activitate, profesorul Gh. Baciui realizează peste 600 de lucrări științifice și metodice, monografii, manuale, cursuri didactice și compendii, a obținut 11 brevete de invenții.

Valoarea lucrărilor științifice a fost apreciată înalt în cadrul discuțiilor la multiple Congrese, Simpozioane și Conferințe naționale și internaționale pe specialitate. În 1982, dl Gh. Baciui a fost decorat cu premiul I al Societății medicilor legiști din URSS pentru monografia „Rezistența și leziunile toracelui la acțiune compresională” (Minsk). În 1998, o altă monografie a domnului profesor, „Istoricul medicinei legale în Moldova” (1997, Chișinău), a fost decorată de USMF „Nicolae Testemițanu” cu Premiul de Mențiune specială. În 1996, Prezidiul Academiei de Științe din Moldova îl decorează pe dl Gh. Baciui cu Diploma de Onoare pentru merite în dezvoltarea științei medicale.

Începând cu 1994, sub conducerea prof. Gh. Baciui este inițiată investigația complexă asupra unei teme științifice prioritare pentru medicina le-

gală „Etiopatogenia morții violente și elaborarea criteriilor expertizei medico-legale”. La realizarea acestei direcții științifice, se încadrează o grupă de colaboratori ai catedrei și specialiști practicieni de la Centrul de Medicină Legală. Dl profesor Gh. Baciuc este organizatorul primei conferințe internaționale (1997), consacrată aniversării a 75 de ani de la nașterea profesorului Petru Areșev, cu genericul „Etiopatogenia infracțiunilor comise împotriva omului”, la care au participat savanți din România, Rusia, Italia, Ucraina și Republica Moldova, iar în anul 2001, organizează Congresul I Internațional al medicilor legiști din Republica Moldova.

Profesorul Gh. Baciuc îmbină armonios activitatea pedagogică și științifică cu cea practică. Peste 25 de ani (1963-1985 și 1994-1996), a exercitat funcția de medic legist (prin cumul) în Biroul de expertiză medico-legală, iar în iulie 1997, Ministerul Sănătății îl numește, prin transfer, pe domnul Gh. Baciuc în postul de director al Centrului de Medicină Legală. În aceste posturi, a adus o contribuție esențială în elaborarea actelor normative ale CML, în coordonarea și reorganizarea serviciului medico-legal, în conformitate cu cerințele actuale, în implementarea noilor forme de documente și regulamente de uz intern, permanent ține sub control calitatea lucrului de expertizare. De numele dlui Gh. Baciuc sînt legate multe inițiative organizatorice pentru redresarea bazei materiale a serviciului, în condiții dificile din punct de vedere financiar-economic.

În persoana Domniei sale se îmbină excelent un remarcabil medic legist, atît teoretician, cît și practician, un talentat pedagog, un minunat lector și îndrumător al tineretului. Calea de viață a domnului profesor Gheorghe Baciuc este un exemplu strălucit de slujire serviciului medico-legal și societății, un adevărat model de existență și vocație pentru tineret.

Domnule profesor, mai multe generații de medici păstrează în suflet profunda recunoștință pentru cunoștințele ce le-ați altoit, pentru bunătatea Dumneavoastră fără margini, pentru bogata experiență profesională pe care le-ați împărtășit-o, pentru susținerea ce le-ați acordat-o la momentul oportun. Pentru noi, Dumneavoastră rămîneți în continuare un excelent specialist, cu vaste cunoștințe teoretice și bogată experiență practică, o personalitate, un pedagog și un medic cu renume.

Cu ocazia acestui marcant eveniment în viață, sărbătorirea aniversării a 80 de ani de la naștere, stimate Domnule Gheorghe Baciuc, Vă dorim mulți ani și toți fericiți, activitate creatoare și noi realizări în munca Dumneavoastră nobile și atît de valoroasă pentru societate.

La mulți ani, Domnule profesor!

Ion ABABII

Rector, doctor habilitat, profesor universitar, academician al A.Ș.M

I. CURRICULUM VITAE

INFORMAȚII PERSONALE

Baciu Gheorghe

Data nașterii 2.10.1936

EDUCAȚIE ȘI FORMARE

1988 – Profesor

1983 – Doctor habilitat în științe medicale

1967 – Doctor în științe medicale

1957-1963 – Student la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău

1955-1956 – Serviciul militar

1951-1954 – Student la Școala de Felceri și Moașe, Bălți

1944-1951 – Studii gimnaziale - elev la școala feroviară nr. 4 din Bălți

EXPERIENȚA PROFESIONALĂ

2011 - prezent – Profesor la disciplina Medicină legală, la Facultatea de Drept a Universității Pedagogice „Alec Russo” din Bălți (prin cumul)

2008 - 2014 – Profesor, formator, disciplina Medicină legală la Institutul Național al Justiției (prin cumul)

2008 – Profesor la catedra de Medicină legală a USMF „Nicolae Testemițanu”

2006 – Avocat al poporului din Republica Moldova

1998 - 2008 – Expert medico-legal principal al Ministerului Sănătății

1994 - 1995 – Profesor la catedra de Medicină legală a USMF „Nicolae Testemițanu”, șef al cursurilor de perfecționare a medicilor legiști din RM

1988 – Profesor universitar

1984 - 1993 – Profesor de Medicină legală (prin cumul) la Academia de Poliție

1978 - 2003 – Profesor de Medicină legală (prin cumul) la Facultatea de Drept a USM

1975 - 1990 – Asesor popular al Judecătoriei Supreme din RSSM

EXPERIENȚA
PROFESIONALĂ

1966 - 1985 – Secretar al Societății științifice a medicilor
legiști din Moldova
1966 - 1985 – Asistent la catedra de Medicină legală a
Institutului de Medicină din Chișinău
1963 - 1985 – Medic legist (prin cumul) la Biroul de Expertize
Medico-Legale al M.S
1963 - 1966 – Aspirant la catedra de Medicină legală a ISMC
1959 - 1963 – Felcer în secția traumatologie a Spitalului
Clinic Republican din Chișinău
1954 - 1955 – Șef al punctului medical din satul Răcăria,
raionul Râșcani

COMPETENTE PERSONALE

COMPETENȚE
ORGANIZAȚIO-
NALE /
MANAGERIALE

1985 - 1994 – Șef al catedrei de Discipline medico-biologice la
Institutul Pedagogic „Ion Creangă” și la Institutul Național de
Educație Fizică și Sport
1986 - 1987 – Secretar responsabil al comisiei de admitere la
Institutul Pedagogic „Ion Creangă” din Chișinău
1993 - 1999 – Vicepreședinte al Consiliului Științific Specializat
pentru susținerea tezelor de doctorat în domeniul educației fizice
și sportului pe lângă Institutul Național de Educație Fizică și Sport
1993 - 1997 – Secretar științific al Secției Științe Medicale a
Academiei de Științe a Republicii Moldova
1995 - 2008 – Șef al catedrei de Medicină legală a USMF „Nicolae
Testemițanu”
1997 - 2008 – Director al Centrului de Medicină Legală
1998 - 2014 – Președinte al Comisiei de atestare a medicilor legiști
din Republica Moldova
2004 - 2009 – Președinte al Consiliului Științific Specializat din
cadrul USMF „Nicolae Testemițanu” pentru susținerea tezelor de
doctorat la specialitățile: Medicină legală (14.00.24) și Anatomie
patologică (14.00.15)
2005 – Președinte al Societății Științifice a Medicilor Legiști din
Republica Moldova
2008 – Șef sector analitico-științific al Centrului de Medicină Legală
(prin cumul)

INFORMATII SUPLIMENTARE

- 2015 – Membru al Uniunii ziariștilor profesioniști din România, filiala Chișinău.
- 2007 - 2008 – Membru al Consiliului Coordonator în domeniul medicinei legale pe lângă Comitetul Comunității Statelor Independente (CSI)
- 2006 - 2012 – Membru al colegiului de redacție al revistei „Științe penale”
- 2004 - 2013 – Membru al secției Științe Medicale a Academiei de Științe a Republicii Moldova
- 2003 - 2007 – Membru al consiliului de redacție al revistei „Sănătate Publică, Economie, Management în Medicină”
- 2003 – Membru al Academiei Balcanice de Medicină Legală
- AFILIERI**
- 1999 - 2003 – Membru al Consiliului Științific Specializat pentru susținerea tezelor de doctorat în probleme medico-biologice pe lângă USMF „Nicolae Testemițanu”
- 1996 - 2007 – Membru al Senatului USMF „Nicolae Testemițanu”
- 1995 - 2009 – Membru al consiliului Facultății de Medicină generală a USMF „Nicolae Testemițanu”
- 1994 - 1997 – Membru al colegiului de redacție al revistei „Știința” a Academiei de Științe a Moldovei
- 1991 - 1994 – Membru al Senatului Institutului Național de Educație Fizică și Sport
- 1986 - 1991 – Membru al consiliului științific al Institutului Pedagogic „Ion Creangă”
-
- 2016 – Medalia academică „Nicolae Milescu Spătaru”, consacrată celor 80 de ani de la naștere
- 2015 – Diplomă-premiu pentru „Întreaga carieră medicală” la Gala Premiilor în Sănătate. Organizația Mondială a Sănătății și MS al RM
- 2015 – Doctor Honoris Causa, USEFS, Chișinău
- 2015 – Premiul „Investigații” la Salonul Internațional de carte, pentru volumul „Istorie de suferințe și victimizări omenești”
- DISTINCȚII**
- 2014 – Premiul „Investigații” la Salonul Internațional de carte, pentru volumul „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru”
- 2014 – Diploma „Grigore Vieru” a Casei-Muzeu „Alexei Mateevici” din Zaim
- 2014 – Diploma „Alexei Mateevici” a Casei-Muzeu „Alexei Mateevici” din Zaim

DISTINCȚII

2014 – Diploma de mențiune la categoria „Performanță în activitatea didactică” la Gala Premiilor în Sănătate

2013 – Premiul „Hippocrates” la Salonul Internațional de carte pentru volumul „Evoluția medicinei legale pe plaiul basarabean”

2008 – Premiu și mențiune specială pentru monografia „Expertiza medico-legală a cadavrului și persoanei”

2008 – Diploma de Onoare a Ministerului Sănătății din Republica Moldova

2007 – Premiu și mențiune specială pentru monografia „Traumatismele mecanice în aspect medico-legal” (coautori A. Pădure, V. Șarpe; 2006)

2007 – Ordinul „Gloria Muncii”

2006 – Diploma de Merit a Academiei de Științe a Republicii Moldova

2006 – Diploma de Gradul Întîi a Guvernului Republicii Moldova

2002 – Premiu și mențiune specială pentru monografia „Centrul de Medicină Legală la 50 ani” (Chișinău, 2001)

1998 – Premiu și mențiune specială pentru monografia „Istoricul medicinei legale în Moldova”

1996 – Diploma de Onoare a Prezidiului Academiei de Științe a Republicii Moldova

1987 – Medalia „Veteran al Muncii”

1982 – Premiul Special al Societății Unionale a Medicilor Legiști din Uniunea Sovietică pentru monografia „Сопротивляемость и повреждения грудной клетки при её компрессии”

II. CONFESIUNI - CALEA VIEȚII ȘI AFIRMĂRII

ÎN CUIBUL PĂRINTESC

Profesorul Gheorghe BACIU

*În viața fiecărui om, nimic nu poate fi comparat
sau înlocuit cu amintirea nostalgică despre plaiul natal, copilărie și tinerețe.
Tocmai trecutul devine pentru om fibra cea mai scumpă și mai atractivă,
întrucât el, în realitate, se epuizează și dispăre.
Frumosul se păstrează doar în memoria oamenilor.
Gheorghe Baci*

Pentru toți oamenii perioada copilăriei este cea mai scumpă, mai frumoasă și mai plină de dorința de a cunoaște tot ce te înconjoară. De ea sînt legate cele mai dulci amintiri, care îți rămîn în suflet întreaga viață ca ceva sfînt. Pentru fiecare om, copilăria reprezintă perioada sincerității, credibilității și dreptății; ea lasă o profundă amprentă a tot ce a fost, iar, prin aceasta, omul devine fericit, păstrînd în memoria sa mai multe evenimente semnificative. Aceste senzații plăcute adesea le trăiesc și eu, amintindu-mi de copilăria pe care am avut-o, cu bine și rău, cu perioade liniștite și mai puțin liniștite, dar așa cum a fost programat și sortit să fie de la bunul Dumnezeu.

Mi s-a spus că am văzut lumina soarelui în casa părintească, într-o zi de vineri, pe timp de toamnă caldă, bogată în toate roadele pămîntului nostru mănos, perioadă cînd frunzele încep doar să se îngălbenească, dar încă nu cad intens de pe copaci. Tocmai cînd toți gospodarii muncesc sîrguincios, ca furnicile, pînă la sleitul puterilor, întru agonisirea surselor de existență pentru familie în lunile de iarnă. Din acest motiv, și tatăl meu, Sofroni Baci, plecase în zori la muncă pe ogoarele ce le aparțineau și nu revenise încă acasă, în timp ce eu mă străduiam din răspuțeri să apar pe lume, fără a cunoaște ce destin îmi era hărăzit pe acest pămînt.

Mama, simțind strădania mea insistentă, instinctiv, mi-a acceptat procesul dăruirii de viață, precum a făcut-o și maica lui Isus Hristos în timpurile îndepărtate. Pentru a-i ajuta în caz de necesitate, a invitat-o pe bunica sa, Ana Plugaru, moașa din localitate, iar pentru o siguranță mai mare, a solicitat să vină și medicul obstetrician din Bălți, dna Liuba Rațimoru, care a venit la timp și prima a văzut apariția mea pe lume. De remarcat, că doamna doctor, în acel timp, îndeplinea, concomitent, și funcția de medic legist. Ea nicidecum nu-și putea imagina că a asistat nașterea unui viitor medic legist titular, profesor universitar, care, peste 60-70 de ani, își va aminti și va scrie cu recunoștință, în lucrările sale, despre Domnia Sa, dar, deja, în calitate de coleg.

În extrasul din Registrul stării civile pentru născuți pe anul 1936, se in-

dică: copilul cu prenumele Gheorghe, fiul lui Sofroni Baci, 24 ani, agricultor, și al Măriei Baci, 20 ani, casnică, născută Bălan, în Bălți, cartierul Slobozia, s-a născut la 2 octombrie 1936, ora 20.00, de religie ortodoxă. Nașterea a fost verificată de moașa Z. Bocainov și înregistrată la 4 octombrie 1936 cu nr. curent 697 în comuna Bălți, județul Bălți, România. Documentul este certificat prin semnătura ofițerului stării civile și a notarului la 4 octombrie 1943 (pe el este aplicată ștampila și un timbru cu imaginea Regelui Mihai al României).

Peste mulți ani, am aflat că nașterea mea a produs o mare bucurie, mai cu seamă lui tata și bunelului Baci, care rostea cu mândrie: „în sfârșit, s-a născut primul meu nepot, moștenitorul și continuatorul neamului”. Această bucurie se explica prin faptul, că bunelul a așteptat un nepot și la prima sarcină a mamei, însă se născu fetița, sora mai mare Maria, din care cauză mult timp parcă era supărat pe mama. Când s-a născut fratele Ion, al doilea moștenitor, bunelul Baci deveni și mai mândru, fericit și cu sufletul liniștit. Nici nu-și putea imagina pe atunci bunelul Gheorghe Baci, că, peste 100 ani de la nașterea sa pe lume, va mai apărea un moștenitor, strănepotul Gicu, care îi va purta numele, de altfel, ca și nepotul lui, autorul acestui eseu autobiografic.

Despre primii mei ani de viață cunosc foarte puțin, fotografiile din acea perioadă nu s-au păstrat (posibil că nici nu au existat), din care motiv nu pot să scriu despre peripețiile copilărești de la acea vîrstă. Un singur lucru mi-am mărturisit mama mai apoi: de micuț, nu eram mîncăcios. Am mai aflat, că în anul 1939 părinții mei au deschis o prăvălie într-o cameră a casei noastre, cu o ieșire separată la strada principală din apropierea gării feroviare de nord din Bălți. Mama devenise și negustoare - comercializa bomboane, halva, pîine, chifle și alte produse alimentare. Mi se povestea că, în lipsa mamei, eu, împreună cu sora mai mare, fugulița apăream în prăvălie pentru a ne „aproviziona” cu bomboane și, mai cu seamă, cu chifle din cele puhave și presărate cu mac, deoarece tare mai erau gustoase. Am mai aflat că-mi plăcea să fugăresc găinile prin curte.

Anul Nou, 1940, părinții îl întilneau acasă, împreună cu prietenii. După miezul nopții, cineva dintre rude ne-a înștiințat despre decesul bunicului Gheorghe Baci.

Acest eveniment i-a impus pe părinți să treacă definitiv cu traiul în gospodăria bunicului, treptat, părăsind propria casă. Ceva mai târziu, casa părinților mei a fost confiscată de puterea sovietică și dată unor venetici, care, pe atunci, se bucurau de drepturi și susținere.

Gospodăria moștenită de părinți de la bunelul Baci se afla tot în apropierea rîului Răut, așa că deveniserăm deja vecini apropiați cu buneii Bălan (Bunelul, invalid de război, mult timp a fost preocupat de politică, adept al fraților Ion și Gheorghe Brătianu (Ion Brătianu a devenit prim-ministru al României). Pînă la al II-lea Război Mondial, bunelul a deținut postul de primar al comunei Slobozia-Bălți). Toată gospodăria noastră cuprindea un sector mare de pămînt

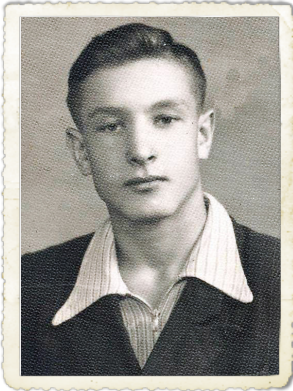
cu o casă, magazie, șopron pentru vite și mulți pomi fructiferi. Nu departe de casă, se afla o fântână bine pietruită, cu cumpănă și cu cea mai bună apă de băut din Slobozia. Prin anii 50 ai secolului XX, fântâna a fost astupată, saraui vechi și casa din lampaci (cărămidă din lut) au fost demolate, iar pe acel loc, s-a construit o casă nouă, care există pînă în prezent.

Începutul războiului din iunie 1941 mi-l amintesc mai bine, ca pe un coșmar de nedescris. Am memorizat, că oamenii deveniseră tăcuți, permanent îngrijorați și speriați că vor veni sovieticii cu torturarea și înjosirea populației băștinașe. În anii 1942-1943, părinții deja se ocupau liniștit de agricultură, iarși în România întregită, regim mai bine cunoscut lor. Pe atunci, tata chiar avea unele succese în comercializarea materialelor de construcție. Viața devenea tot mai ușoară, parcă se înfripa nițel, dar nu mult timp a fost să fie așa, întrucît totul s-a pierdut în curînd. În acea perioada, eram un copil fericit: mă jucam prin ogradă cu copiii din vecinătate, cu frații Albu, ne mai păruiam nițel, așa, precum copiii. Mă bucuram mult cînd se juca cu mine domnișoara Maria, o vecină de vreo 20 ani, de care mă atașasem, și care, mai tîrziu, s-a refugiat, ca și alți vecini, în România. Totodată, mereu o rugam pe mama să mă ducă la grădiniță, despre care mi se spunea că acolo copiii le era vesel și interesant, dar așa și n-am mai frecventat grădinița.

Mai țin bine minte cît de mult mă bucuram, prin anii 1942-1943, cînd la noi acasă, la părinți, soseau oaspeți și care adesea îmi dăruiau dulciuri, îmi acordau atenție, se mai jucau cu mine. Însă fugeam imediat și mă ascundeam sub pat, dacă de mine se apropia unul din cumetri, Nichifor Patrașcu, care neapărat începea să mă gîdile insuportabil.

În perioada 1942-1944, în zilele de duminică, mama se ducea la biserică (ea cînta în corul bisericesc) și adesea mă lua și pe mine. Eu mă țineam numai de rochia ei, ca nu cumva să mă piardă. Însă nu aveam dreptul să fiu alături de coriști și de aceea mama mă așeza undeva aproape de ea, dîndu-mi de grijă să stau liniștit și să ascult ce spune părintele. În timpul cît mă aflam în biserică, eu nici nu priveam la părinte, de parcă nici nu exista. Ascultam cum cîntă coriștii și mă uitam cu jale în ochii mamei, așteptînd cînd, oare, se va elibera ca să plecăm acasă. Tabloul se repeta de fiecare dată cînd veneam la biserică, dar, cu timpul, mă obișnuisem și chiar am îndrăgit să merg la biserică, mai cu seamă cînd mă împărtășeam.

1955. Gheorghe Baci

Gheorghe Baci s-a născut la 2 octombrie 1936, în comuna Slobozia-Bălți, județul Bălți din România.

Tatăl, Sofroni Baci, s-a născut într-o zi de duminică, în casa părintească din apropierea Răutului, Slobozia-Bălți. În extrasul din registrul mitrical pentru născuți pe anul 1912, oficial certificat de către ofițerul stării civile din Slobozia-Bălți la 24 iulie 1942, se confirmă că Sofroni Baci s-a născut la 12 mai 1912 de la părinții:

țăranul Gheorghe Ion Baci și legitima sa soție Paraschiva Trofim, ambii de religie ortodoxă. A fost botezat la 27 mai 1912, la parohia Slobozia-Bălți, iar taina sfântului botez au săvârșit-o preotul Dumitru Postolachi și cântărețul Grigore Popovici. Nași de botez au fost țăranii din Slobozia-Bălți, Ion Nicolai Pojiță și Elena Dumitru Pojiță.

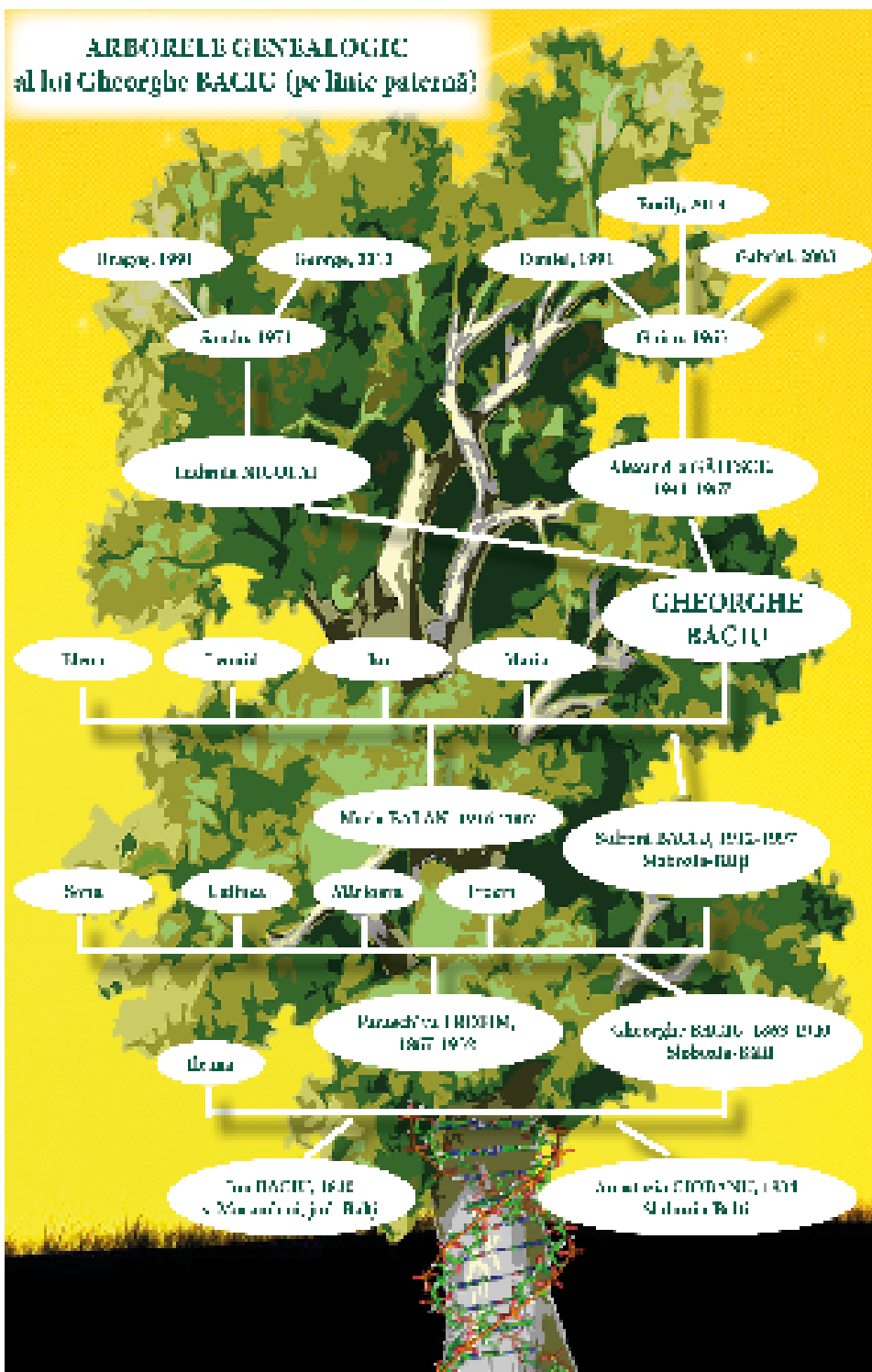

1938. Sofroni Baci

1933. Baci Sofronie și Maria - mire și mireasă

Mama, Maria Baci-Bălan, s-a născut într-o zi de marți, 14 martie 1916, în Slobozia-Bălți. A absolvit cu mențiune școala primară, apoi trei clase de liceu, în copilărie era isteță, pretutindeni devenea lider; după comportament, semăna cu un băiat. Fiind cel mai mare copil la părinți și cu tată invalid de război, a fost nevoită mai mult să gospodărească, să întrețină familia și să se ocupe de educația fraților mai mici, cărora, ulterior, le-a fost și nașă de cununie. Pe parcursul întregii vieți, mama a fost pilonul familiei, îndrumătoarea fraților ei și o bună educatoare a propriilor copii.

Albumul vieții

1914. Sofronie Baciu (copilul din mijloc)
cu fratele Trocin (din stînga),
la reîntoarcerea pe front

1915, Bălți. Bunica mea Paraschiva Baciu
cu Sofroni (tatăl meu) în brațe și ficele
Catinca și Sofia

1924. Maria Balan-Baciu (în centru) cu străbunica Ana Plugaru
(din stînga), mama, Ana Balan (bunica mea, în dreapta în
picioare), Agrapina, sora ei, și fratele mamei, Gheorghe

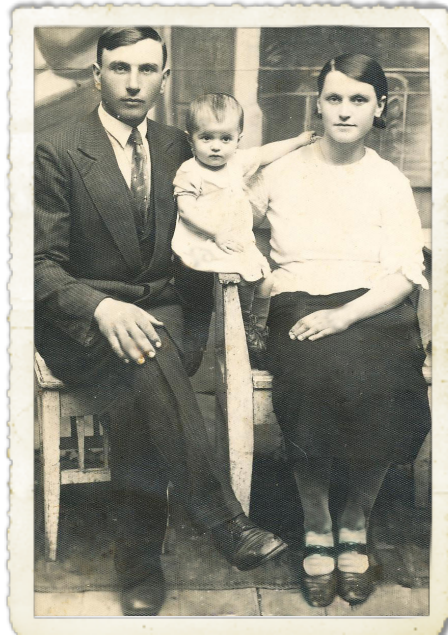

1928, 28 octombrie. La inaugurarea localului Băncii Populare „Folosul” din Slobozia-Bălți. Primul rând (în centru): primarul general de Bălți dl Cotelea; în dreapta lui, Părintele Bruma, iar în stînga lui, C. D. Harconiță, președintele Consiliului de Administrație. Cu săgeți: bunelul Gheorghe Bălan și mama Maria Bălan, la 12 ani

1933, 5 octombrie. Bălți. Sofroni Baci și logodnica sa Maria Bălan (în centru), înainte de nuntă, cu prietenii (Ziua nunții - 22 octombrie 1933)

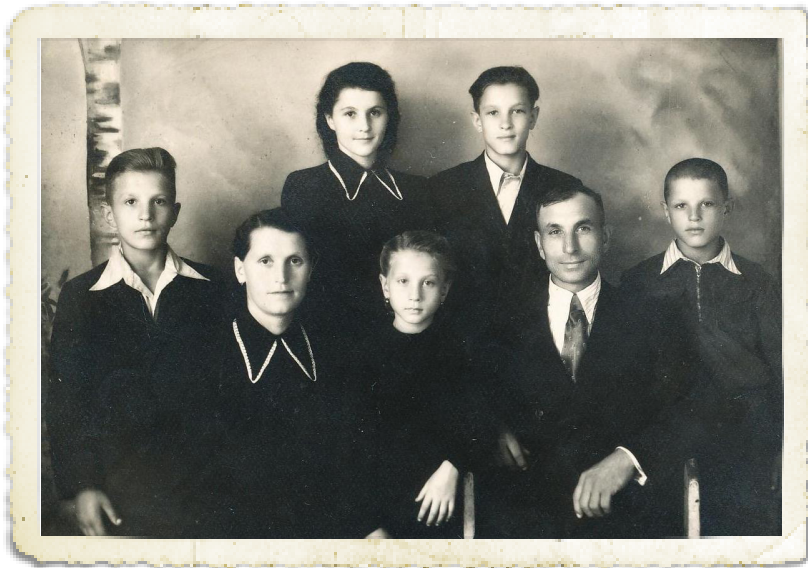

1935. Sofroni și Maria Baci
cu primul copil

1950. Clasa a 6-a „B”. Rîndul din față, de la dreapta: Ecaterina Gurnic, Gh. Baci, Silvia
Țăranu și Jan Iuhimovschi. În spate, de la stînga la dreapta: Lidia Cucinschi, învățătoarea de
limba română, Gh. Rusu - matematica, Zolotov - director, Vera Ivanovna - limba rusă

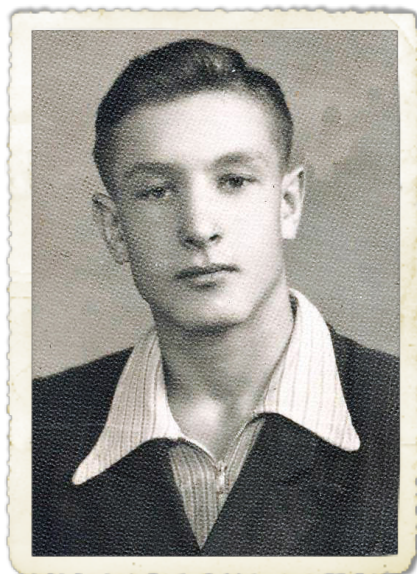

1954. Familia lui Sofroni Baci

1954. Familia lui Gheorghe și Ana Balan

1955. Înainte de armată

1956. În perioada serviciului militar

*1958-1959. Tata cu fratele Leonid, surorile Maria și Elena
Perioada reconstrucției casei părintești*

1960. Buneii Gheorghe și Ana Balan

1961. Student la anul V a Universității de Medicină

u. Krib
31.10 1961 porq

1961. O imagine artistică din timpul călătoriei la Kiev

1962. Înainte de căsătorie

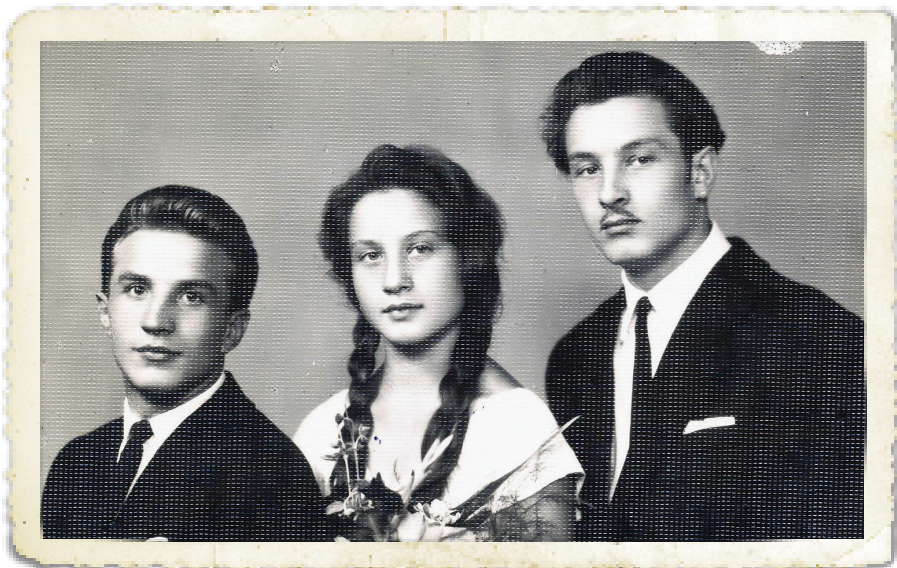
1961. În parc, cu Șura, viitoarea soție

1962. septembrie. Chișinău. Oficializarea căsătoriei cu Șura

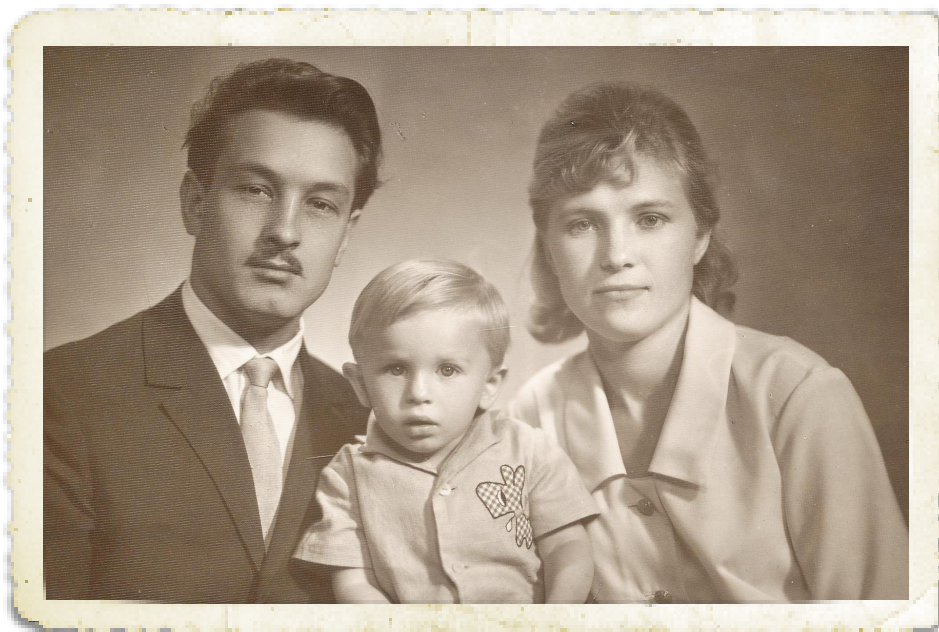

1962, septembrie. Chișinău. Tinerii însurăței

1962. Cu sora Elena și fratele Ion, viitor director al Colegiului de Medicină din Bălți

1966. A mai trecut un an și totul s-a ruinat...

*1966, august. Mama fericită cu copilul în parc,
stradela Teatrului*

1967. Cu surorile Maria și Elena

1967, octombrie. Bălți. Nepoții Gicu și Emil se simt bine la buneii în brațe.
După moartea Șurei, Gicu locuia la buneii

1967, vara. După moartea Șurei,
împună cu sora mea Lenuța, sora Șurei, Maricica,
și Gicușor, rămas orfan de mamă

1967, august. Bălți.
Gicu pleacă la grădiniță cu bunelul

1969. Sofronie Baciu cu feciorii

1978. Bunelul Gheorghe Balan cu ginerele Sofroni Baciu

1982. Cu soția Maria, în dans

1984. Cu feciorul Gicu, student la medicină, anul IV

Băieții tatei, Gicu și Sandu

1991. La nunta lui Sandu

1996. Acasă, încă cu tata în viață

2001, 12 mai. Mama, pentru ultima dată, mă vizitează la Chișinău

2001, vara. În ospete la familia Durnea

La mama acasă, cu nora Irina, dar fără tata

Mama lui Gh. Baciú cu strănepotul Dan și sora Elena

2009. În gospodăria feciorului Gicu, cu rudele mamei sale

*2009, aprilie.
Bunelul cu nepoțelul Gabriel și părinții lui*

*2009. Gh. Baciuc: tată și bunic.
Arhiva privată Gheorghe Baciuc*

2012. După botezul nepoțelului George Baciu, cu rudele

2014. Cu nepoțelii George și Gabriel

Bunelul cu nepoțelul George

*Nepotul Georget
cu părinții Alexandru și Anișoara*

La aniversarea celor la 70 de ani, cu copiii și nepotul Dan

31.08.2013. *La botezul lui Emily*

2016. Chișinău. *Bunelul cu nepoțelul George,
la Delfinariu*

2007. Stațiunea balneară „Codru”, Călărași. Cu actrița Ninela Caranfil

2008. Prof. Gh. Baciú împreună cu colectivul
Catedrei de medicină legală de la Universitatea de Stat
de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”.

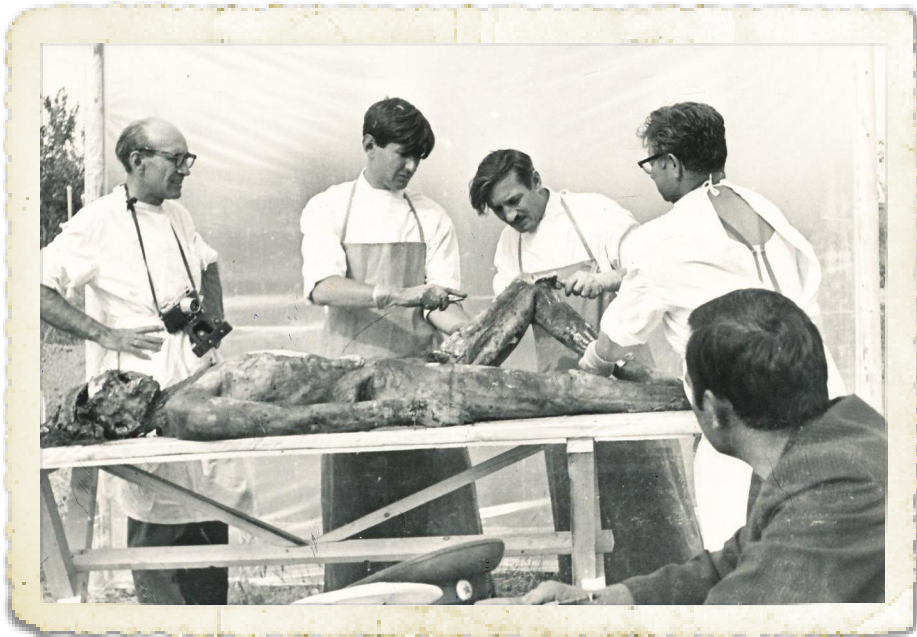

1964, octombrie. Vizita lui Nikita Hrușciov, secretar general al PC al URSS, la Chișinău, surprinsă de către Gh. Baciu cu aparatul de fotografiat „Smena”

ACTIVITATEA PROFESIONALĂ ȘI ȘTIINȚIFICĂ

La examen

1972. Examinarea la Volontirovca a militarului înecat, cu profesorul V. Tomolin din Moscova și specialistul militar din Odesa

1983. *Întâlnirea cu colegii de grupă. Peste 20 de ani de la absolvirea Institutului de Medicină*

1993. *Seminar la anatomie cu studenții Institutului de Educație Fizică și Sport*

1994. Delegații Moldovei la un simpozion științific din Iași.
De la stînga: M. Dresler, Timișoara; Gh. Scripcaru, Iași; Gh. Botezatu; V. Astărăstoae; Gh. Baciuc;
I. Cuvșinov și S. Ungurean (Chișinău)

1995. Colectivul catedrei.

1999. Directorul Centrului de Medicină Legală, prof. Gh. Baciú, în biroul de lucru

1997. Delegații I Conferințe a medicilor legiști din R. M.
În centru, Gh. Baciú cu Anatol Solohin (Moskova).
În picioare, din dreapta, prof. Fiori, Italia

2001, 2 octombrie. Palatul Sindicatelor. Gh. Baciui la 65 de ani, cu colegii de facultate Petru Galețchi, Simion Guranda, Gh. Ghidirim s.a.

La una din ședințele Uniunii Scriitorilor Europeni

2003. Gh. Baciuc cu doctorandul din Yemen, Mohamed Nagi

2006. La Congresul Academiei Balcanice de Științe Medico-Legale de la Stara Zagora (Bulgaria). De la stînga, în prim plan: Călin Scripcaru (Iași); Gheorghe Baciuc (Chișinău); E. N. Michalodimitrakis (Grecia)

2006. Primul Congres Internațional al medicilor legiști din Sudan, Khartoum.
De la dreapta: profesorul Gheorghe Baci, dr. Sabir Alul din Palestina și
dr. Hagi din Yemen

2006. Sărbătorirea jubileului de 70 de ani a lui Gh. Baci la Universitatea de Stat de
Medicină și Farmacie „N. Testimițanu”.

2007. Înmînarea ordinului „Gloria Muncii”

2012. Chişinău. Cu profesorul Ogail El Nour,
Directorul Institutului de Medicină legală din Khartoum

2013. Întâlnirea de peste 50 de ani după absolvirea ISMC.
La tribună, Gh. Baci, în prezidiu, rectorul Ion Ababii și colegul Gh. Ghidirim

2016. Prof. Gh. Baci împreună cu colectivul
Catedrei de medicină legală de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie
„Nicolae Testemițanu”

2015. Prof. Gh. Baciú, Doctor Honoris Causa
al Universității de Stat de Educație Fizică și Sport.

2015. Senatul USEFS, după conferirea Doctor Honoris Causa
În prim plan: feciorul Sandu (centru), de la stînga l rînd: nurorile Anișoara și Irina,
feciorul Gicu cu fiica sa, Emily, urmează Veaceslav Manolachi și alți membri ai
Senatului

2015. După o discuție colegială asupra unui caz de exhumare.
De la stânga: Derrick Pounder (Marea Britanie); A. Pădure, directorul CML;
Gh. Baciuc și Vitalie (traducătorul)

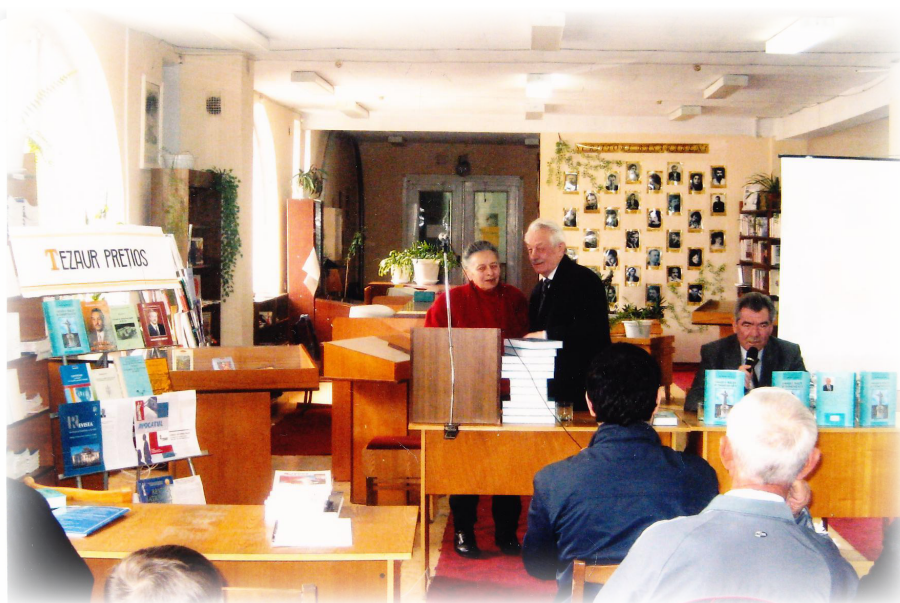
2015. Prof. Gh. Baciuc, Doctor Honoris Causa
al Universității de Stat de Educație Fizică și Sport

SECVENȚE DE LA LANSĂRI DE CARTE

**2011. Lansarea cărții „Orașul Bălți și oamenii lui”
la Biblioteca Științifică a Uiversității de Stat „Alecru Russo” din Bălți**

2011. La tribună, profesorul, dr. habilitat Gh. Popa, rectorul USARB 2010-2016

2011. La tribună, colega de clasă Elisaveta Kornilova (Bulat)

2011. Cu sora Elena și profesorul Gh. Popa

2011. Cu Boris Grițunic, Iulius Popa, Sergiu Macrițchi, sora Elena și Gh. Popa

**2011. Lansarea cărții „O viață de zbuçium”
Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie
„Nicolae Testemițanu”**

2011. Cu profesorul Gh. Ghidirim

2011. Cu academicianul Ion Ababii

2011. Cu Gheorghe Ghidirim, Ion Ungureanu, Petru Iarvoi

2011. Cu Iurie Sedlețchii, Igor Dolea și Gheorghe Amihalachioaie

**2012. Lansarea cărții
„Profesori universitari, absolvenți ai USMF
„Nicolae Testemițanu”, Biblioteca Națională**

*2012. Moderator: Ion Varta. La tribună, generalul Valeriu Troienco,
în prezidiu, părintele Ciuntu, acad. Ion Ababii, Gh. Baciu*

*2012. La tribună, Ion Ungureanu.
În prezidiu, părintele Ciuntu, acad. Ion Ababii, Gh. Baciu*

**2014. Lansarea cărții
„Viziuni Asupra Vieții și Morții Poetilor Martiri:
Eminescu, Mateevici, Vieru”
Biblioteca Națională**

2014. La tribună, Ion Găină, directorul Muzeului „Alexe Mateevici” din s. Zaim

2014. Chișinău. Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Lansarea cărții
„Viziuni asupra vieții și morții poetilor martiri M. Eminescu, A. Mateevici, Gr. Vieru”

2014. Lansarea cărții „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru” la Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți

UNIVERSITATEA DE STAT
„ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ

BS USARB

Stimați cititori,
Vă invităm în data de 18.09.2014
la un dialog cu
Gheorghe BACIU, autorul cărții
**„VIZIUNI ASUPRA VIEȚII ȘI MORTII
POEZILOR MARTIRI
EMINESCU,
MATEEVICI,
VIERU”**

Moderator:
prof. univ. dr.hab.
Gheorghe POPA,
rectorul USARB

Biblioteca Științifică USARB,
Sala de lectură nr. 2 Științe filologice, etaj. II, ora 11:30

Pe 18 septembrie 2014, Sala de lectură Științe Filologice a găzduit lansarea lucrării „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru”. Autorul, pămînteanul nostru, Gheorghe BACIU, medic – legist, 11 ani a deținut funcția de director al Centrului de Medicină Legală, Membru al Academiei Balcanice de medicină Legală, autor a circa 500 de lucrări, inclusiv 25 de cărți și 12 brevete de invenții. În lucrarea prezentată, Dl Gh. Baciu a relevat adevărul despre moartea poezilor Mihai Eminescu, Alexe Mateevici și Grigore Vieru, din perspectiva medicului legist.

La evenimentul moderat de Prof. univ. dr. hab. Gheorghe POPA, rectorul USARB au participat studenți, cadre didactice, bibliotecari.

2015, 6 iunie. Lansare de carte „Istории de suferințe și victimizări omenești”
în cadrul Universității de Stat de Educație fizică și Sport

PRIMII PAȘI SPRE CUNOȘTIȚE

La 1 septembrie 1943, cu unele dificultăți, am fost înscris în clasa I românească, întrucît încă nu împlinisem 7 ani. Și, totuși, am izbutit să încep studiile într-o clădire particulară veche, lungă, unde există 2-3 odăi, neadaptate pentru școală, dar aproape de casa noastră. În scurt timp, a fost dată în exploatare o școală nouă, mai mare, vis-a-vis de fabrica de zahăr, lângă podul ruinat de peste Răut. Aici am învățat, practic, doar 5-6 luni, fiindcă au reînceput acțiunile militare. Mai țin minte cum domnul învățător, nu știu din ce motiv, m-a pedepsit cu 10 lovituri cu rigla peste palme, de nu puteam nici să țin lingura în mîină. Firește, am procedat bărbătește și mamei nu i-am povestit despre cele întîmplate. După acest caz, îmi trecuse dorul de școală, dar nu aveam încotro. Însă să fi văzut cît de ascultător eram la lecția de religie, cînd părintele ne învăța *Tatăl nostru*, iar copiii parcă deveneau *sfînți*, repetînd necondiționat doar spusele lui.

După „eliberarea” orașului de către armata sovietică, în toamna anului 1944, am început învățătura la școala feroviară nr. 5 din Bălți, cu predare deja în limba „moldovenească” și scrisul în grafie chirilică. Mult timp noi, copiii, nu înțelegeam ce vor de la noi pedagogii și conducătorii școlii. Ah, cîte probleme apăruseră din cauza necunoașterii limbii ruse! O urîsem pe profesoarea de limbă rusă, Vera Ivanovna, care batjocoritor vorbea cu elevii, ne poreclea că nu cunoaștem limba lui Pușkin și Lermontov, despre care încă nu auzisem, dar nici nu prea ne interesa ei, mai mult ne gîndeam la produse de hrană. La acel timp, nu aveam cărți și caiete, nici tocure, penițe, cerneală și creioane simple. Scriam pe ziare sau table la școală. În memorie ne rămînea doar cîte ceva din ce ne povesteau pedagogii, ultimii, preponderent, fiind doar cu studii medii, întrucît pedagogii cărturari se refugiaseră care și încotro. Puținele caiete și cărți le purtam în trăistuță, confecționată din pînză cadrilată.

CALVARUL FOAMETEI

Foametea din anii 1946 și 1947 a fost o adevărată calamitate socială. Reprezentanții puterii de stat erau preocupați numai de colectarea forțată a cerealelor de la gospodari. Umblau din casă în casă și măturau podurile, nu le lăsau nici o rezervă de mîncare. Din cauza amenziilor drastice și a amenințărilor severe, nimeni nu se opunea celor „mai mari”. De altfel, erau trimiși în Siberia sau în pușcărie, iar așii, pur și simplu, dispăreau peste noapte. Așa s-a întîmplat cu un vecin de-al nostru, cu numele Eșanu, care a fost luat noaptea, în a doua zi după căsătorie, și dus pentru totdeauna în direcție necunoscută. A dispărut fără veste numai din motivul că a ascultat radio BBC, denunțat fiind de un bun prieten.

În anul 1947, în ajunul Sfințelor Paște, și în casa noastră a avut loc o percheziție severă. Un șef din comitetul executiv, cu încă vreo cîteva persoane

Înarmate, ne-au vizitat tocmai atunci cînd mama scotea pîinea din cuptor, iar noi așteptam cu nerăbdare că, în sfîrșit, ne vom sătura cît de cît. Dar nu a fost să fie așa. Șeful i-a spus mamei despre scopul vizitei sale și, imediat, s-au „apucat de lucru”. Cîțiva „vizitatori” au strîns tot ce era depozitat în pod, iar alții au curățat beciul. Pîinea încă fierbinte a ajuns în sacii vizitatorilor. Numai de mila celor 5 copii înfometaji, șefii respectivi au lăsat o jumătate de pîine. Sărmana măicuță a plîns pînă a venit de la serviciu tata, flămînd și el ca și noi. După acest eveniment, multe am avut de îndurat. Cei mai mari începuseră a se umfla, iar eu deja eram la limita vieții. Amarnic ne-au ajutat „eliberatorii”!

Piața din preajma gării feroviare de nord devenise pe atunci locul spre care populația se îndrepta în căutarea hranei. Aici oamenii comercializau totul ce aveau, dar principala marfă, cea mai căutată, erau produsele alimentare. Aproape în fiecare zi, cu mama, iar uneori de unul singur, vizitam această piață, pentru a cumpăra sau a schimba unele lucruri pe ceva de-ale gurii. Traseul spre piață reprezenta un tablou îngrozitor cu oameni cerșind. Adesea, pe cînd ne întorceam acasă de la piață, unii dintre cei cu miinile întinse se aflau deja la pămînt, fără semne de viață. Mi-a rămas în memorie, deși de atunci au trecut peste 60 ani, episodul cu un băiat de 14-15 ani, vecin cu nepoata tatălui meu (pe nume Revencu), cu care am vorbit cînd am plecat spre piață, iar, la întoarcere spre casă, peste 2-3 ore, l-am găsit deja mort.

La un timp, mama parcă mă proteja, întrucît, vizibil, începusem a mă umfla de foame, semn al unei stări critice, fenomen pe care l-am observat și eu la cei care în scurt timp decedau „din mers”. De obicei, drept sursă de hrană pentru oameni deveneau ierburile, rădăcinile de copaci, ba chiar și încălțămîntea sau cîinii. O sfeclă de zahăr, căzută ocazional din mașinile care o transportau pe timp de toamnă la fabrică, devenea o mîncare delicioasă. În asemenea condiții, noi frecventam școala și munceam pe lîngă casă.

În perioada foametei, mama noastră se afla în permanentă căutare de hrană pentru copii, iar tata lucra din greu ca muncitor la calea ferată, din zori pînă noaptea și, practic, flămînd. Din casă a fost vîndut tot ce se putea vinde sau se schimba pe produse alimentare. S-a ajuns la aceea că părinții au dat pentru o căldare de crupe de porumb și un săculeț de 8-10 kg de hoaspă de grîu tinichea cu care se putea acoperi 2 case! Dar altă ieșire nu a existat.

Întreținerea cu hrană a familiei se mai agrava și din cauza că numai lui tata, ca muncitor la căile ferate, i se eliberau zilnic 500 grame de pîine neagră. Această pîine trebuia împărțită la 7 persoane! Alți lucrători, însă, mai descurcăreți, primeau pentru toți membrii familiei cîte 500 g de pîine. Așa era sistemul dreptății pe atunci, care, cu regret, se resimte de-a binelea și în prezent.

Vara anului 1947 părea a fi mai favorabilă, deoarece, pe pămîntul nostru „din capul satului”, începea să se coacă orzul. Noi împlam în cîmp la spicuit și aduceam acasă cîte puțîn orz pentru a-l rîșni. Încetul cu încetul, aveam

posibilitatea să mîncăm mai multă „geandă” din orz, iar mama ne mai prepara și un fel de turte din hoaspă. Din cînd în cînd, mama mai adăuga în terciul de orz cîte oleacă de lapte de la cele trei oițe pe care le mai aveau, dar și ele, în scurt timp, au devenit hrană a copiilor înfomețați.

O anumită perioadă, directorii tuturor școlilor erau obligați să organizeze o dată în zi masa pentru elevi. Elevii școlii noastre erau hrăniți într-o ospătărie spațioasă din preajma gării feroviare de nord, ajustată, pe timpul războiului ca și cantină pentru militarii în tranziție. Țin minte că ni se dădeau cîte două bucățele mici de pîine neagră și o farfurie metalică plină cu borș sărat și acru, în care pluteau doar cîteva bucățele de roșii murate și cîțiva cartofi. La carne nici nu puteam visa, însă noi, copiii, ne mulțumeam și cu atîta, fiindcă, acasă, nici asta nu aveam. Din cînd în cînd, ni se mai dădeau cîteva linguri de terci din orz sau ovăz, fără nici un gust, și cîte un pahar de compot din fructe uscate. Intram și ieșeam din ospătărie la comandă, disciplinat. La școală, în fiecare zi, ni se dădea suplimentar cîte o lingură de untură de pește și, cu toate că grăsimea nu era gustoasă, noi o consumam conștiincios, fără discuții.

Pe timpul foametei, bărbații și femeile mai vrednici plecau cu trenul, adesea pe acoperișurile vagoanelor, în Ucraina sau în alte regiuni, în căutarea hranei pentru copii. Mulți dintre ei nu se mai întorceau - decedau în drum sau cădeau de pe acoperișurile vagoanelor, alții erau jefuiți și uciși.

Să scap de coșmarul foametei din 1946-1947 nu este atît de ușor, întrucît am simțit-o și am cunoscut-o, nu din spusele altora. Este imposibil să uiți canibalismul. Fenomenul foametei, cu sutele și miile de oameni căzuți victime, fenomen, în mare măsură, organizat, ca și în alte regiuni ale imperiului sovietic. Cu siguranță, consecințele foametei de atunci se fac resimțite și astăzi la unii supraviețuitori, persistînd starea de permanentă frică.

Amintirile și trăirile mele personale despre foametea din perioada postbelică, care a avut loc în orașul meu natal, Bălți, corespund întocmai cu realitățile descrise atît de expresiv, peste 60 de ani, de către doamna Larisa Turea în „Cartea foametei”, prezentată la începutul lunii septembrie 2008 la Salonul Internațional de Carte (Chișinău, 2008). Textul Dnei Turea despre tragedia națională, ce a avut loc pe atunci, nu numai în multpătimita noastră Basarabie, m-a făcut să-mi reamintesc situația în care m-am aflat și eu, să-mi reamintesc fețele îndurerate ale multor cunoscuți, copii de vîrsta mea, care nu au mai supraviețuit terorii.

Între anii 1948 și 1949, ca fecior mai mare în familie, mi se încredințau funcții ceva mai responsabile, inclusiv aratul și cositul. Pe atunci, încă mai dețineam sectoare de pămînt. Îmi amintesc cu groază aratul din sectorul „flămînda”, cu o pereche de boi slabi și ei, pe care îi țineam de funie. Se întîmpla, că

atunci cînd plugul răsturna brazda, să iasă la suprafață și cadavre scheletate sau părți cadaverice ale soldaților decedați, înhumați foarte superficial. Dacă eu cu tata, care ținea coarnele plugului, suportam cu greu situația dată, apoi boii cu care aram reacționau neobișnuit: loveau cu copitele și se îndepărtau imediat de aceste locuri, iar eu abia îi țineam de funie. Prin anii 50, toate aceste trei sectoare ale noastre, aproximativ 9-10 hectare de pămînt, au fost luate în colhoz, iar noi, „benevol” și „bucuroși”, am renunțat la pămînt pentru totdeauna, nu cumva să devenim „culaci”.

În anul 1949, populația înfometată avea să suporte perioada deportărilor, cînd, pe timp de noapte, dispăreau pentru totdeauna cei mai buni gospodari și oameni cînturari. Cîte 3-4 bărbați, înarmați, îmbrăcați în haine negre, se năpusteau în casele oamenilor și, fără multă explicație, ordonau să se pregătească pentru plecare. Ei erau transportați la gara feroviară, încărcăți în vagoane marfare pentru vite și duși în direcții necunoscute. Așa era să se întîmple cu colegii de clasă Valentin Grițuc, Grigore Scutelnic, Gheorghe Profir și alții din generația mea, pe care i-am întîlnit peste 20 de ani, cu greu recunoscîndu-i.

Pentru a evita eventualele deportări, părinții mei cu cei cinci copii au luat calea pribegiei. Timp de 10-12 zile, ne ascundeam prin cîmpurile satelor învecinate. Dar la întoarcere spre casă, am fost opriți de trei persoane înarmate, ne-au luat calul și ne-au lăsat în drum cu căruța încărcată cu copii, fără a ne explica ceva. Părinții, bucuroși că nu ne-au împușcat, au înhămat vaca în locul calului, ajungînd acasă flămînzi și speriați.

STUDIILE LA ȘCOALA DE FELCERI ȘI MOAȘE

După absolvirea a 7 clase, în anul 1951, împreună cu prietenii și colegii mei Victor Barbieru, Jan Luhtimovschi, Anatol Marcu și Mitică Bălan, am hotărît să ne continuăm studiile la Colegiul de Medicină, pe atunci Școala de Felceri și Moașe din Bălți. Toți cinci am început să studiem tainele medicinei. Nu era tocmai ușor, fără manuale și cunoașterea limbii ruse, fără un sistem perfect de pregătire și fără cadre didactice autohtone. Norocul nostru a fost că anumite discipline medicale se studiau sub conducerea unor medici-practicieni foarte bine pregătiți, care și-au făcut studiile la București, Viena, Berlin, Paris și mulți dintre ei cunoșteau limba băștinașilor. Printre aceștea au fost farmacistul Mihail Egher, chirurgii Cotigher și Rîbacov, interniștii Buhbinder și Chișelev ș.a. Am avut ce învăța de la așa personalități ca doctorii Marmor și Saruhanova, renumiți organizatori ai sistemului de sănătate publică din Bălți, de la severul nostru director Șevțov, șeful de studii Baliura, pedagogii Hazins, Prus, Pisanciuc, Danișevschi, Lascenco, Berejnaia ș.a.

Știam cu toții, că farmacologia se studiază greu, trebuie memorizate sute de denumiri de medicamente, iar obiectul era predat de Mihail Davido-

vici Egher, un pedagog principial și sever. Totodată, dumnealui avea atitudine foarte bună față de elevi; ne învăța cu iscusință să memorizăm denumirile medicamentelor în limba latină, își permitea să glumească cu noi, dar, în același timp, știa să păstreze distanța. Îmi amintesc cât de spectaculos organiza Dumnealui lucrările de control. După ce repartiza subiectele fiecărui elev, se așeza pe scaun în fața grupei, supraveghea atent cum lucrăm, apoi desfăcea un ziar și începea, parcă, să-l citească. Noi - atîta și așteptam. Ne străduiam să copiem pe furiș sau să consultăm colegii, dar în scurt timp, îl auzeam rostind: „Te văd, te văd”, fără să ia ziarul din fața ochilor. Uneori îi nominaliza pe unii elevi, iar noi, de la început, rămîneam nedumeriți: cum oare ne observa Dumnealui prin ziar? La recreații, întrețineam discuții aprinse, pînă la urmă, am găsit explicația fenomenului. Secretul „văzutului prin ziar” era foarte simplu: în ziar erau făcute găuri mici, prin care se controla toată situația din jur. Prin acest truc, Egher deveni bine cunoscut de mai multe generații de studenți ai Școlii de Felceri și Moașe din Bălți, fiind și unul dintre cei mai îndrăgiți pedagogi - pentru calitățile sale excepționale pur omenești. În timpul studiilor la Institutul de medicină, adesea îl vizitam pe Mihail Davidovici la farmacia din centrul orașului, unde lucra de mulți ani. Să-l fi văzut cât de măgulit era dumnealui de vizită, de faptul că nu este uitat de foștii elevi și se bucura nespus pentru cei care își continuă studiile.

Majoritatea studenților, promoția 1951-1954 a fostei Școli de Felceri și Moașe din Bălți, aveau doar vîrsta de 14-15 ani. Unii din ei, însă, erau mai în vîrstă, chiar și participanți la al doilea război mondial, veniți la studii după demobilizarea din armată: Țîrfa Nicolae, Tiron Efim, Bazic Gheorghe, Bezdetnii Alexei, Gordienco Iurie, Habarova Tamara ș.a. Noi, cei mai tineri, îi consideram autoritate, mai ales pe colegii noștri cu practică de viață, decît de unii pedagogi. Îi ascultăm pe toți, în măsură egală, și ei ne erau exemplu.

Spre finele primului an de studii, s-a început a înviora viața studențească: am început să practicăm sportul, ne întîlneam cu fete, făceam șotii. Ceva mai activi la șotii erau cei care locuiau în căminul studentesc, mai cu seamă, cei veniți de la casa de copii: Gheorghe Cotelea, Grigore Andrușenco, Petru Nicolăeș, Alexandru Țipris, Anatolie Eriomenco ș.a. Mai tîrziu, la aceștia ne-am asociat și noi, bălțenii de la „gara mare”, și împreună prezentam deja anumite „incomodități” altor grupări din oraș. Unele isprăvi ale noastre au ajuns pînă la administrația școlii și, evident, am fost muștrați după merit. În acest sens, eu am fost mai retras, nu participam la acțiuni spectaculoase nu doar din cauza dificultăților economice familiale, dar și pentru că aveam de lucru în gospodărie. Îmi rămînea puțin timp pentru învățatură, cu atît mai mult, pentru distracții.

ÎNCEPUTUL ACTIVITĂȚII MEDICALE

Obținînd diploma de felcer, mi-am început activitatea pe tărîmul medicinei la 15 iulie 1954, în satul Răcăria, la 23 km de orașul natal. Fără practică de viață, la numai 17 ani împliniți, nu-mi imaginam cu ce să încep și cum să mă descurc cu noile obligații de serviciu. Mă străduiam din răsuferință să fac față lucrului, însă, în același timp, eram un copil și, uneori, jucam fotbal cu băieții de seama mea. În această perioadă, am fondat și o echipă bună de fotbal, care, după plecarea mea la serviciul militar, continua să ocupe locuri de frunte la competițiile raionale. În satul Răcăria, am învățat să cînt la armonică, să-i fac concurență prietenului Anatol Marcu, care lucra în satul vecin, Ușurei, și devenise cunoscut tineretului, iar eu mă străduiam să nu rămîn de el.

Nu a fost ușoară perioada de acomodare la noile condiții de muncă și viață, întrucît vîrsta de adolescent și nivelul cunoștințelor teoretice modeste nu mi erau de ajuns pentru o deplină încredere în propriile activități profesionale. Lipsa altor lucrători medicali, la care aș fi putut apela, în caz de necesitate, pentru consultări pe anumite probleme, precum și avalanșa de adresări ale bolnavilor pentru ajutor medical mă impuneau să rezolv de sine stătător toate problemele de sănătate publică. Cu timpul, m-am adaptat totuși la noile obligațiuni de serviciu, la rezolvarea anumitor chestiuni organizatorice, iar succesele mele se datorau, în mare parte, și susținerii dezinteresate din partea tînărului și energicului președinte al sovietului sătesc din localitate, dl Petru Mojileanu.

Punctul medical se afla, pe atunci, într-o casă particulară din centrul satului, în care se arendau două odăi: una pentru primirea pacienților, iar alta, mai mică, devenise locul meu de trai. Deci, practic, eu mă aflam permanent la locul de muncă, cu excepția zilelor de odihnă și a celor cînd plecam la Bălți să-mi vizitez părinții. Cu timpul, în sat, devenisem cunoscut și solicitat, numărul de adresări creștea. Pacienții erau examinați după cerințele învățate de la pedagogii noștri, iar lucrul realizat îl înregistram cu strictețe în registre speciale. În cea mai mare măsură, mă ocupam de efectuarea injecțiilor. Mai tîrziu, au început să ceară ajutor medical și bolnavii din satele vecine. Concomitent, mă ocupam de vaccinarea obligatorie a copiilor și de realizarea medicamentelor care mi se eliberau din farmacia spitalului de sector din satul Recea. Frecventam și grădinițele de copii, fermele colhozului, stația de tractoare, pentru a controla starea sanitaro-epidemiologică, deoarece și ele făceau parte din obligațiunile mele de serviciu.

În fiecare lună, în mod obligatoriu, trebuia să particip la adunările organizate la spitalul de circumscripție din satul Recea, conduse de doctorul Catranova, unde prezentam dările de seamă lunare asupra lucrului îndepli-

nit. Apoi eram informat despre sarcinile pe care trebuia să le rezolv pe teren. O dată la trei luni, plecam la adunare la spitalul raional din Rîșcani, la care medicul-șef Ludmila Sidorencu prezenta totalurile activității medicale din raion. În cadrul acestor întâlniri, am făcut cunoștință cu șefii punctelor medicale din alte sate - felceri cu mai multă practică profesională și de viață. Dintre ei îi simpatizam pe dl Constantin Bogdan din Rîșcani, care, ulterior a absolvit institutul de medicină (1964), viitor medic-șef adjunct al spitalului de psihiatrie din Costiujeni, pe dl Scutaru din Mihăileni, care era de vîrsta tatălui meu, și pe alții.

Spre finele anului 1954, a fost elaborată directiva guvernului de a se deschide în fiecare sat maternități pentru 5-6 paturi. Cu ajutorul președintelui sovietului sătesc, eu, primul în raion, am fondat o astfel de maternitate de 6 paturi, ajustată cu cele strict necesare pentru activitate. În martie 1955, a început deja să funcționeze. Pentru maternitatea din satul Răcăria, a fost prevăzută o funcție de moașă, ocupată în curînd de dna Cuznețova.

Sîrguința în muncă și deschiderea maternității din sat au servit drept temelie pentru ca medicul-șef al raionului, printr-un ordin special, să-mi declare mulțumire, iar fotografia mea, timp de doi ani, n-a părăsit Panoul de Onoare al spitalului raional. După acest eveniment, am sesizat o atitudine mai caldă din partea conducerii spitalului de circumscripție și a celui raional, care s-a păstrat pînă la eliberarea mea din funcție, în legătură cu plecarea în armată.

Acum îmi aduc aminte și despre naivitatea profesională de care am dat dovadă chiar în ziua deplasării mele la locul de muncă (iulie 1954), în calitate de felcer. Din satul Recea spre Răcăria (3 km), am urcat în caroseria unei mașini „Polutorca”, în care se mai aflau cîțiva oameni. În drum, cineva dintre ei m-a întrebat cine sînt, cu ce ocazie plec în sat etc. Aflînd că sînt viitorul felcer al satului, o femeie a cerut un sfat referitor la starea de sănătate a soțului, care suferea de tuberculoză pulmonară, formă avansată. Am promis că voi începe tratamentul. Doar renumitul doctor Bronștein ne învățase, că (pe atunci) tuberculoza se tratează cu clorură de calciu (desensibilizant!) și alte medicamente, dar toate cu acțiune nespecifică. De streptomycină abia se auzise și, abia mai tîrziu, a fost introdusă pe larg în practica medicală. Despre alte medicamente specifice, de asemenea, nu se prea cunoștea. Și... am început tratamentul acestui bolnav doar cu injecții de clorură de calciu, intravenos. Peste 2-3 luni, bolnavul a decedat de o puternică hemoragie pulmonară. Acum stau și analizez: ce efect putea să aibă clorură de calciu în tuberculoza pulmonară avansată? Pe parcursul anilor, adesea meditam asupra problemelor de acest gen: cunoștințele pe care le posedă un specialist și capacitatea lui de a le aplica corect în practica medicală.

Eventualele consecințe ale unor greșeli sau deficiențe din practica medicală sînt conștientizate nu atunci cînd te învață ori îți povestesc alții, ci atunci cînd te confrunți tu cu ele. Pentru mine, a rămas de învățatură și de neuitat alt caz de acțiuni incorecte, admise încă la anul trei de studii la Școala de Felceri și Moașe. Pe atunci, tehnica injecțiilor devenise cunoscută și de aceea eu nu refuzam solicitările rudelor de a le face anumite injecții, totodată, învățam și eu. Într-o zi, unchiul Jorja, fratele mamei, m-a rugat să-i fac injecții la domiciliu și am fost de acord. Urma să-i fac injecții intravenos cu clorură de calciu. Am respectat toate cerințele față de tehnica injecției, am nimerit ușor în vena cubitală, însă am introdus medicamentul 10 ml) în ritm accelerat, contrar prevederilor. Imediat, pacientul și-a pierdut cunoștința, a căzut de pe scaun, s-a învinețit, au apărut mici convulsii. Totul a trecut cu bine, dar, imaginați-vă, în ce situație eram eu și care puteau fi consecințele.

După demobilizarea din rîndurile armatei sovietice (1956), am lucrat ca felcer la Stația *Salvare medicală* din orașul Bălți, pînă în septembrie 1957, cînd am fost înmatriculat la *Institutul de Medicină* din Chișinău. În perioada studiilor, de asemenea am continuat să activez ca felcer de gardă în secția de traumatologie a Spitalului Republican din Chișinău.

ACTIVITATEA PRACTICO-PEDAGOGICA

Pînă în anii 1990-1992, colaborările științifice se limitau la spațiul republicilor ex-sovietice, acces peste hotarele ei aveau doar anumiți savanți din Moscova. Fondarea școlii autohtone de medicină legală, după proclamarea Republicii Moldova ca stat independent și organizarea la Chișinău a celor trei foruri științifice internaționale (1997, 2001, 2006) au creat premise pentru colaborări mai largi cu savanții din alte țări. Astfel, în 1994 am participat la al XI-lea Simpozion Internațional pe probleme de bioetică, organizat de profesorul Gheorghe Scripcaru la Iași, în cadrul căruia am făcut cunoștință cu mulți savanți medici-legiști.

În anul 2003 am fost ales membru al Academiei Balcanice de Științe Medico-Legale din partea Republicii Moldova. Cu aceasta s-a început colaborarea mea cu savanții din țările balcanice: Turcia, Grecia, Albania, Bulgaria, Macedonia ș.a. Colaborările noastre deveneau tot mai fructuoase în cadrul următoarelor congrese ale celor 13 state balcanice, care au avut loc în Constanța (România; 2005), Stara Zagora (Bulgaria; 2006), Ohrid (Macedonia; 2007) și Kavala (Grecia; 2009).

Începînd cu anul 1963 și pînă în prezent, activitatea mea investigațională s-a materializat în circa 500 lucrări științifico-didactice: 25 manuale, ghiduri și cursuri didactice, 12 monografii, 12 invenții, peste 55 inovații etc. Aproximativ 60 de % din lucrările mele sînt scrise în limba română. O mare parte din lucrările științifice au fost prezentate și publicate peste hotarele republicii: Leningrad (1969), Riga (1970,1985), Moscova (1972, 1975, 1977, 1996), Perm (1972), Kaunas (1973), Orenburg (1973), Tallinn (1975), Kiev (1976, 1987), Minsk (1982, 2007), Karaganda (1990) ș.a. În ultimii ani s-au extins posibilitățile de participare și publicare a lucrărilor științifice în Franța, Grecia, România, Bulgaria, Macedonia etc.

Timp de mai mulți ani am contribuit la pregătirea cadrelor didactico-științifice. Astfel, pînă în prezent am fost conducătorul științific a 17 teze de masterat, 5 de doctor și 2 de doctor habilitat; una e în curs de pregătire. Am fost redactor responsabil a 4 culegeri de lucrări științifice publicate în Republică și am organizat 3 foruri internaționale de ramură, care au avut loc la Chișinău.

Pe parcursul multor ani de activitate, am conștientizat că adevărata știință, spre regret, e un sacrificiu și nu doar mimare sau vorbe goale, care se mai observă la unii pseudosavanți. Am constatat că în ultimele decenii, din păcate, interesul față de activitatea științifică a scăzut esențial. Acest fenomen se datorează atît salarizării insuficiente, cît și lipsei de atenția cuvenită din partea statului față de această categorie de angajați. Astfel de situație dominantă nu numai în ramura medicinei. Actualmente, totul se bazează pe entuziasmul nemărginit al unor savanți. Pentru medicii legiști practicieni, chiar și pentru unii lectori universitari, activitatea științifică a devenit ceva de prisos, care nu aduce venituri nici materiale, nici morale. Nu pot să acuz pe nimeni în această privință, întrucît este bine cunoscută renumită expresie: „Conștiința este condiționată de bunăstarea omului”.

Mă bucur nespun pentru unii elevi de ai mei, cărora le-am altoit, în permanență, pasiune pentru cercetare și care și-au păstrat atașamentul față de știință. Acești entuziaști sînt doctorii habilitați, profesorii universitari Raisa Moroșanu, Andrei Pădure, conferențiarul Vasile Șarpe, asistentul Eduard Lungu și alți tineri talentați.

BIOMECANICA, MORFOGENEZA ȘI ASPECTUL LEZIONAL AL TORACELUI LA ACȚIUNI COMPRESIONALE

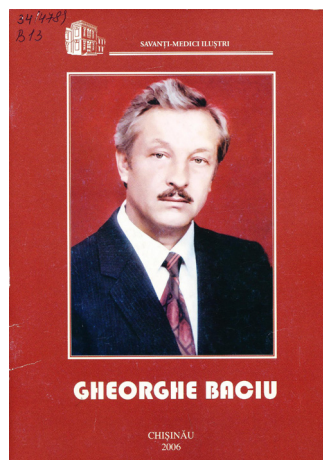
Compresiunea cutiei toracice prezintă un traumatism frecvent înregistrat chiar și în timp de pace. Conform datelor noastre traumele închise ale toracelui constituie în medie 6% din numărul cazurilor de moarte violentă, iar variațiile anuale se încadrează în limitele a 14,1%-21,4% din toate traumele letale produse prin obiecte contondente. Actualitatea acestei probleme în plan mondial a crescut considerabil datorită diverselor catastrofe tehnologice și accidente de transport, calamități naturale, prăbușiri de clădiri, acte de terorism, acțiuni militare cu numeroase victime omenești, inclusiv și cadavre neidentificate.

Activitatea prioritară a serviciului medico-legal în examinarea tuturor formelor de traumatisme, necesitatea perfecționării posibilităților de diagnostic obiectiv al originii și consecințelor acțiunilor mecanice asupra corpului omenesc și, în special, a traumelor, ale căror circumstanțe rămân necunoscute, au determinat scopul cercetărilor date.

Dintre sarcinile principale fac parte: studierea aspectelor lezionale intravitale și experimentale ale complexului de țesuturi ale toracelui în condiții concrete de compresiune dozată; aprecierea proprietăților mecanice ale toracelui și influența lor asupra volumului și caracterului morfologic al leziunilor; argumentarea diagnosticului diferențial al leziunilor în funcție de suprafața, topografia și forța compresională, vârsta și forma cutiei toracice; elaborarea algoritmilor medico-legali de apreciere a caracterului lezional în diferite condiții de acțiune a forței compresionale.

MATERIALUL ȘI METODELE DE INVESTIGAȚII

Caracterul intravital al leziunilor produse în condiții reale de traumatism cu consecințe letale a fost studiat pe un lot de 434 de observări, iar în 693 de cazuri - prin modelarea experimentală a leziunilor post-mortem pe biomanechine riguros selectate în acest scop. Experiențele s-au realizat prin metoda propusă de autor, folosind un stand-press special dotat cu dinamometre pentru înregistrarea forței compresionale. Compresiunea se exercita în plan sagital pe sectoare limitate și integral pe toată suprafața toracelui timp de 12-14 sec. Forța compresională în kiloniutoni (kN) se înregistrează dublu: cu dinamometrele și acustic. Până la începutul experienței la cadavrele persoanelor adulte s-a apreciat forma cutiei toracice în baza a peste 3 mii de indici metrice, conform unei formule matematice.

Este cunoscut că cutia toracică reprezintă o structură anatomică complexă, având caracteristici funcționale specifice și de rezistență inegală. Conform legilor rezistenței materialelor, toracele este constituit din elemente osoase separate, închise, asemănătoare unor inele, unite între ele mobil. În procesul deformării și traumati-zării cutiei toracice sunt incluse absolut toate componentele lui anatomice, care recepționează simultan ca un tot întreg.

Pentru înțelegerea procesului de deformare și distrucție a cutiei toracice, ca structură anatomică integră, e necesar a cunoaște proprietățile mecanice, cum este rezistența pragală (critică), volumul de deformare plastică (compresibilitatea) și nivelul de elasticitate a complexului de țesuturi după înlăturarea forței de acțiune.

Drept criteriu al *rezistenței pragale* (RP), obținut prin comprimarea toracelui pe biomanechine, s-a considerat acea valoare a forței de compresiune, în care se înregistrează apariția primelor semne de distrugere a oaselor (separat pentru coaste și vertebre). Volumul de deformare a cutiei toracice a fost reprezentat prin *coeficientul de deformare* (CD), care reflectă procentual micșorarea diametrului sagital al toracelui sub acțiunea forței compresionale ce genera fracturi osoase. Drept criteriu de elasticitate a fost ales *coeficientul de restabilire* (CR), care este egal cu raportul dintre mărimea diametrului sagital al toracelui înregistrată după încetarea compresiunii și mărimea inițială (de până la compresiune) a aceluiași diametru.

Proprietățile mecanice ale toracelui au fost stabilite în baza a peste 2 mii de indici obținuți în cadrul procesului de experimentare pentru diferite grupe de vârstă, sectoare și locuri de comprimare, forma cutiei toracice etc. În scopul aprecierii adecvate a dependenței proprietăților mecanice de condițiile enumerate, indicii respectivi au fost supuși unui studiu comparativ conform programei algoritmice în limbajul „Fortan” la EVM-ES 1012, apoi analizați prin metodele statistice.

După aprecierea indicilor mecanici și finisarea experienței minuțios se studia caracterul și topografia leziunilor obținute în țesuturile moi, mușchii intercostali, oase și organele interne. Oasele fracturate se examinau în situ, apoi o parte din ele se înlăturau și după o prelucrare mecanică se cercetau suplimentar. Specificul fracturilor se studia macroscopic și cu ajutorul stereomicroscopului. O serie din toate leziunile experimentale se examinau prin metode microscopice.

Volumul și caracterul lezional au fost studiate în 4 grupe de acțiune a forței compresionale aplicate: în limita valorilor rezistenței pragale (RP); de 7,35-9,81 kN (750-1000kg); 14,76-19,62 kN (1500-2000 kg) și între 24,52-29,43 kN (2500-3000 kg).

Datele obținute au fost analizate în următoarele grupe de vârstă:

- la copii între 3-7 ani, 8-12 și 13-16 ani;
- la vârstnici între 17-35 de ani, 36-55 și peste 55 de ani.

Toate informațiile referitoare la indicii mecanici și aspectul lezional s-au sistematizat separat conform grupelor de forțe compresionale, suprafața și localizarea forței aplicate, vârsta, forma cutiei toracice, precum și în funcție de influența îmbrăcămintei. Rezultatele cercetărilor experimentale au fost confruntate cu cele stabilite la examinarea persoanelor decedate de pe urma traumatismelor intravitale.

PROPRIETĂȚILE MECANICE ALE TORACELUI

În scopul concretizării circumstanțelor de producere a traumatismelor, organele de urmărire penală adesea solicită expertizei medico-legale răspuns la întrebarea: Care a fost forța acțiunii obiectului vulnerant prin care s-a produs un anumit volum și caracter lezional? În lipsa acestor indici, răspunsul expertului este, de obicei, neconcret sau cu mari aproximații. Unele informații în această direcție s-au obținut doar prin cercetări experimentale pe biomanechine. În cadrul cercetărilor noastre, s-au studiat proprietățile mecanice ale toracelui în acțiuni concrete ale forței compresionale. Rezultatele obținute permit a caracteriza rezistența distructivă pragul și gradul de deformare a cutiei toracice, în funcție de suprafața și locul de aplicare a forței compresionale, precum și corelarea dintre volumul lezional și forța traumatică aplicată.

Indicii RP ai coastelor. Cunoașterea rezistenței pragale a cutiei toracice face posibilă estimarea mărimii forței distructive compresionale, permite evidențierea și diferențierea condițiilor de traumatizare a toracelui, precum și estimarea lor în profilaxia eventualelor fracturi osoase în cadrul reanimării. Rezultatele cercetărilor experimentale deschid largi perspective în soluționarea multor probleme medico-legale ale traumelor mecanice, ale mecanogenezei carcasi osoase a toracelui și rezistența lui în diverse condiții de acțiune a forței compresionale.

Seria de experiențe, în cadrul cărora a fost realizată o comprimare a unei regiuni limitate a feței anterioare a toracelui, a demonstrat că indicii RP variază considerabil în funcție de vârsta obiectului, de sectorul comprimat și, în mai mică măsură, de forma cutiei toracice, de sex și de îmbrăcămintă. Unele dintre aceste aspecte sunt prezentate în *tabelul I*.

La compresiunea limitată a feței posterioare a toracelui, RP este mai mare comparativ cu indicii RP înregistrați în seria sus-numită de experiențe, fenomen ce se explică prin aceea, că, în compresiunea posterioară, efortul static este recepționat inițial de către coloana vertebrală și numai apoi transmis în mod dispersat unui număr mai mare de coaste. În astfel de situații, coloana vertebrală acționează asupra coastelor adiacente mai sus și mai jos de locul comprimat, ca un pivot, măbind, astfel, numărul perechilor de coas-

te implicate în procesul distructiv. Particularitățile aceștea au permis analiza indicilor RP în seria dată de experiențe, fără a ținea cont de forma cutiei toracice.

Cinematica acțiunii efortului static repartizat pe toată suprafața toracelui are particularități proprii. Conform legilor rezistenței materialelor, cutia toracică prezintă o construcție compusă din elemente separate închise, uni-

Indicii rezistenței pragale a diferitelor forme ale cutiei toracice în funcție de regiunea aplicării forței compresionale, kg

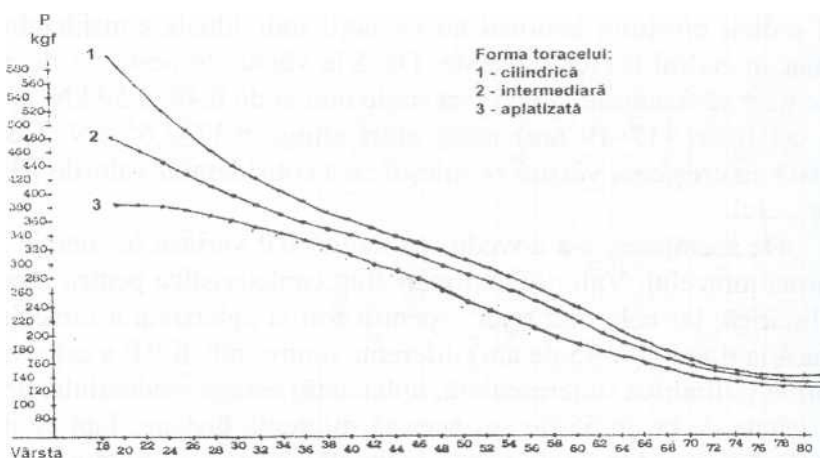
Grupele de vârstă	Forma cutiei toracice	Localizarea forței				Longitudinal sternului
		Paralel claviculelor	Paralel coastelor II-III	Paralel coastelor 1V-V	Paralel apofizei xifoidă	
17-35 de ani	Aplatizată	M+m 290,0±35,1	M±m 223,3±27,2	M±m 215,8±26,2	M±m 224,3±24,0	M±m 235,6±38,1
	Intermediară	309,2±34,3	281,6±35,8	272,5±22,7	278,3±9,8	288,5±28,2
	Cilindrică	313,3±28,6	356,6±46,0	349,1±17,9	331,4±55,7	330,0±45,3
36-55 de ani	Aplatizată	184,3±39,5	116,6±8,9	105,8±14,8	111,4±26,1	113,5±15,4
	Intermediară	205,0±19,3	146,6±16,0	143,5±28,0	140,0±22,0	152,1±20,3
	Cilindrică	215,0±57,4	212,2±24,4	182,5±13,1	151,6±30,3	195,0±55,6
peste 55 de ani	Aplatizată	106,7±9,9	70,0±10,3	71,4±7,9	68,3±3,3	72,5±6,2
	Intermediară	112,8±5,6	77,1±9,2	75,0±4,3	72,8±7,1	78,3±4,7
	Cilindrică	112,5±13,0	104,2±14,5	95,7±19,7	75,0±10,4	75,0±7,5

te mobil între ele. Atunci când obiectul vulnerant realizează o compresiune la nivelul întregului torace, elementele lui constituente, unite în mod neîntrerupt, acționează la efortul static ca un complex structural unitar. Deci, indicii experimentali ai RP a acestui complex structural corespund adecvat condițiilor reale de traumatism.

Rezultatele comprimării sagitale a întregului torace au arătat, că indicii efortului lezional au oscilații individuale considerabile, chiar în cadrul aceleiași vârste. Dacă la vârsta de peste 55 de ani, coastele se fracturau la un efort static numai de 0,49-0,59 kN, apoi la cei tineri (17-19 ani), acest efort atinge 6,37-7,65 kN. Deci, odată cu creșterea vârstei se micșorează considerabil valorile RP a toracelui.

De asemenea, s-a dovedit, că indicii RP variază în funcție de forma toracelui. Valorile mai mari sunt caracteristice pentru forma cilindrică, iar cele mai mici - pentru forma aplatizată a toracelui. Dacă la tineri (17-35 de ani) diferența dintre indicii RP a celor trei forme (cilindrică, intermediară, aplatizată) este considerabilă, apoi la vârsta de peste 55 de ani această diferență dispăre, fapt ce denotă că la persoanele de vârstă înaintată coastele se fracturează la un efort static aproximativ egal, indiferent de forma toracelui.

Valorile numerice ale RP în cazul acțiunii efortului static pe toată suprafața toracelui au fost analizate la calculator prin metoda pătrăților minimali. S-a apreciat dependența analitică de continuitate dintre vârsta și indicii forței distrucționale. În baza acestor calcule corelate cu indicii obținuți experimental, s-a elaborat diagramă care reflectă dinamica respectivă a mărimii RP în kilogram-forță compresională

Fig. 1. Rezistența pragală în funcție de vârstă și forma toracelui la o compresiune dispersată pe toată suprafața în plan sagital.

la persoane de diferită vârstă, în funcție de forma cutiei toracice (*fig. 1*). *Indicii gradului de deformare*. La începutul acțiunii efortului static toracele, având încă o anumită rezervă de rezistență, este supus numai procesului de deformare, ulterior, după depășirea limitei de rezistență a toracelui la compresiune, se produc modificări distructive.

Capacitatea toracelui de a se opune deformației este condiționată de rigiditatea tuturor țesuturilor și, mai ales, de cel osos. De aceea scheletul osos și determină nivelul deformației toracice (până la producerea fracturilor) la efortul compresional. Nu toate regiunile toracelui se deformează în mod egal și fiecare dintre acestea pot fi comprimate numai până la o anumită limită.

S-a stabilit, că la compresiunea unui sector limitat al toracelui, coeficientul de deformație (CD) variază considerabil, în funcție de locul acțiunii, de vârstă și, într-o măsură mai mică, de forma toracelui. Cel mai mic CD este caracteristic pentru compresiunea la nivelul claviculelor, iar cel mai mare - la nivelul apofizei xifoide - pentru persoanele tinere (17-35 de ani) și la nivelul coastelor IV-V - pentru celelalte grupe de vârstă.

Grație metodelor teoretice de cercetare, preluate din rezistența materialelor, s-a stabilit că la tineri și, parțial, la cei de vârstă medie efortul static produce inițial fracturi costale, iar apoi sternale. La cadavrele persoanelor de vârstă înaintată, la aceleași valori ale forței de compresiune, se formează concomitent fracturi costale și sternale.

Considerabil se deosebesc indicii CD în cazul acțiunii statice pe toată suprafața toracelui. În procesul experiențelor, s-a constatat o diferență esențială a caracterului de deformație a toracelui, care anticipează distrugerea anatomică a oaselor și, în primul rând, a coastelor.

În funcție de mărimea CD s-au evidențiat două tipuri de torace: rigid și elastic. Toracele rigid este caracteristic pentru persoanele de vârstă înaintată, iar cel elastic - pentru vârsta tânără și cea medie. Drept criteriu pentru această clasificare au servit corelarea datelor CD și RP în condiții standard de compresiune dozată.

S-a constatat, că distrugerea toracelui rigid are loc fără careva deformări prealabile esențiale, în timp ce distrugerea toracelui elastic este precedată de o deformare considerabilă. În legătură cu aceasta, vom evidenția două mecanisme de deformare și distrugere a toracelui sub influența efortului compresional.

Toracele de tip elastic, posedând o rezistență și un volum deformativ mai mare, odată cu creșterea efortului compresional, capătă alt aspect - se deformează. La această etapă, segmentul mai curbat al coastelor joacă

rolul unui amortizator al forței compresionale. Începând cu momentul când posibilitățile deformative ale segmentului curb al coastei se epuizează, parvine deformarea sectorului liniar (anterior). Distrugerea coastelor se produce în momentul când tensiunea efortului static, localizat în segmentul liniar, depășește pe cea pragală (critică).

La toracele de tip rigid, prima etapă de deformare, practic, lipsește, adică segmentul curb al coastelor nu realizează o acțiune de amortizare evidentă și efortul static distructiv este imediat recepționat de segmentele liniare ale coastelor.

Mecanismele de distrugere a toracelui, menționate mai sus, confirmă datele cercetărilor experimentale în aspectul că RP a toracelui de tip elastic depășește de 1,5-2 ori limitele de rezistență a toracelui rigid. Această situație se explică prin mărimea considerabilă a indicilor RP a țesutului osos la persoane tinere. Valorile CD a toracelor elastice sunt aproximativ de 1,5-2-3 ori mai mari decât cele stabilite pentru toracele de tip rigid.

Proprietățile mecanice ale mușchilor intercostali, care integrează și fortifică legătura coastelor, determină gradul de deformare și de distrucție a toracelui elastic. Toracele de tip rigid, asociat cu o elasticitate mică a mușchilor intercostali, este caracteristic pentru vârsta înaintată și are o rezistență minimă. Prin urmare, odată cu creșterea vârstei se reduce nivelul legăturilor dintre diferite elemente anatomice ale toracelui, micșorând, astfel, proprietățile mecanice ale lui ca un complex structural unitar.

Indicii gradului de elasticitate. Este cunoscut faptul că diferite obiecte, inclusiv și structurile biologice, la o acțiune mecanică se deformează, iar după înlăturarea efortului, tind să-și restabilească forma și dimensiunile inițiale. Proprietatea obiectelor deformate de a-și restabili starea inițială este numită elasticitate, iar nivelul maximal al acestor proprietăți - limita elasticității. Pentru teoria și practica traumatologiei medico-legale, un anumit interes prezintă cunoașterea indicilor de elasticitate a țesuturilor și organelor corpului uman, inclusiv, și a toracelui.

Rezultatele obținute în această direcție au demonstrat, că coeficientul de restabilire (CR) al toracelui, la compresiunea unui sector limitat a feței anterioare, depinde de mai mulți factori, dintre care, cei mai importanți, sunt vârsta, mărimea și locul aplicării efortului static, și, în mai mică măsură, depinde de forma toracelui, particularitățile structurale și gradul de elasticitate al țesuturilor.

Fără a obiectiviza cele expuse prin cifre concrete, vom menționa, că diferite regiuni (sectoare) ale feței anterioare a toracelui își pot restabili dimensiunile sagitale inițiale, după excluderea acțiunii efortului static, în mod de-

osebit. Indici mai mari ai CR sunt caracteristici pentru regiunile claviculare și ale perechilor de coaste II—III, adică ale acelor sectoare care sunt mai puțin deformabile la acțiunea statică. Regiunile de coaste IV-V ale apofizei xifoide și sternală dispun de un CR mai redus și aproximativ egal.

La creșterea efortului static, toate regiunile toracelui își reduc proporțional capacitățile de restabilire a dimensiunilor sagitale inițiale.

În cazul compresiunii întregului torace, volumul de restabilire a dimensiunilor inițiale, după încetarea acțiunii efortului static, este ceva mai mic decât în cazul compresiunii pe un anumit sector limitat.

Comparând datele CR ale diferitelor tipuri de torace în cadrul unui grup de vârstă și de nivelul de acțiune statică, s-a stabilit că la persoanele tinere (17-35 de ani), acești indici diferă considerabil numai la compresiunile pragale (lezionale). Începând cu o acțiune statică de 14,76 kN (1 500-2 000 kg), forma toracelui, în fond, nu influențează esențial asupra valorilor CR.

În aceeași ordine de idei, de menționat că indicii CR, în limitele vârstei de 36-55 de ani, descresc proporțional numai la mărirea efortului aplicat, indiferent de forma toracelui și fără diferență esențială chiar în grupul acțiunilor compresionale pragale.

La persoanele în vârstă de peste 55 de ani, indicii CR, indiferent de mărirea efortului static, sunt egali pentru toate formele toracelui.

Generalizând indicii proprietăților mecanice ale toracelui la acțiunea efortului static, se pot evidenția următoarele.

Rezistența pragală la compresiunea toracelui variază în funcție de vârstă, regiunea aplicării forței, forma cutiei toracice și de îmbrăcăminte. Cercetările experimentale au dovedit că indicii efortului lezional au oscilații considerabile chiar în cadrul aceleiași grupe de vârstă. Valorile RP ale toracelui persoanelor tinere (6,37-7,65 kN) pot depăși de 10 ori pe cele ale persoanelor de vârstă avansată. Mai rezistente față de acțiunea compresională sunt cutiile toracice de formă cilindrică.

Gradul de formație al toracelui este determinat de rigiditatea tuturor țesuturilor ce-l constituie și, în primul rând, a celui osos, care este elementul principal de suport la acțiunea forței compresionale. Indiferent de suprafața comprimată, factorul de vârstă prezintă un criteriu de bază, care condiționează reducerea nivelului de deformație. Indicii CD sunt mai mari pentru forma cilindrică a toracelui și mai mici pentru cea aplatizată. Compresibilitatea toracelui la persoanele peste 55 de ani este redusă substanțial și nu depinde de forma lui. La tineri, distrucția toracelui este precedată de o evidentă etapă de deformare, în timp ce la reprezentanții grupei de vârstă avansată, această etapă lipsește.

Coeficientul de restabilire a toracelui deformat neapărat descrește,

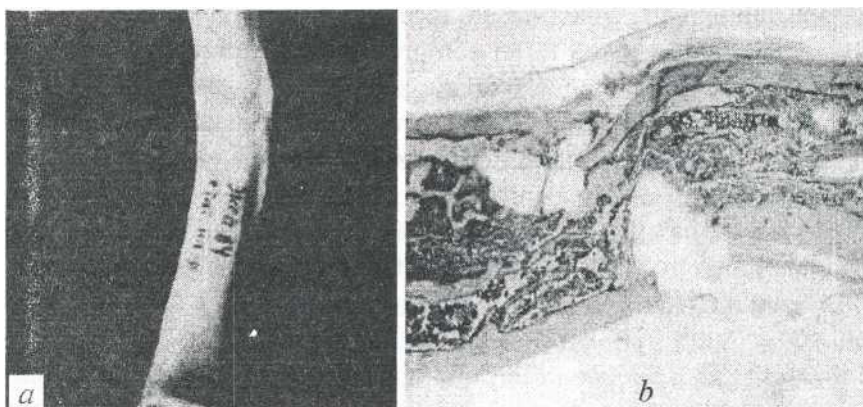
odată cu mărirea vârstei și a forței aplicate. Posibilități mai mici de restabilire a dimensiunilor inițiale are toracele aplatizat, mai mari - cel de formă cilindrică. Acest fenomen este mai evident la copii și la persoanele tinere. Vârsta avansată și eforturile considerabile nivelează proprietățile de restabilire a dimensiunilor sagitale ale tuturor țesuturilor, indiferent de forma toracelui.

Caracterul lezional la compresiunea toracelui

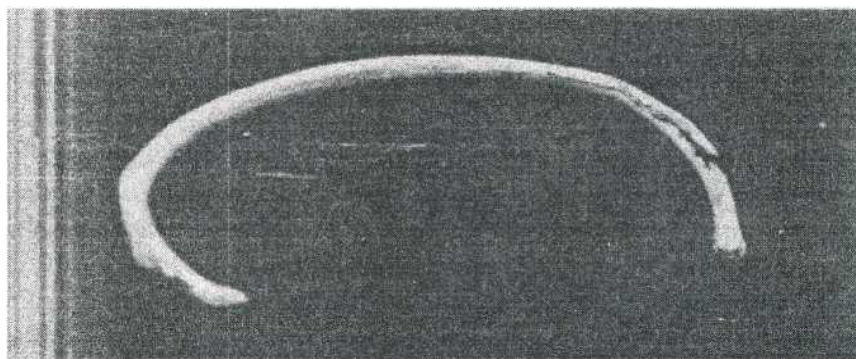
Analiza materialului necropsic a demonstrat, că la persoanele adulte doar în 24 % din cazuri, leziunile toracelui se produc prin compresiunea obiectelor contondente cu suprafața limitată, iar în celelalte observări s-au constatat compresiuni prin obiecte cu suprafața nelimitată. La copii, de regulă, compresiunea are loc asupra întregii suprafețe a toracelui.

Rezultatele cercetărilor experimentale au arătat că la compresiunile realizate prin obiecte dure cu suprafețe limitate leziunile au caracter relativ localizat în aria sectoarelor respective, având doar un specific morfologic diferit, în funcție de forța compresională.

Astfel, comprimările sagitale în limitele valorilor pragale asupra feței anterioare a toracelui se soldează cu formarea unor fracturi costale incomplete, mai bine evidențiate pe partea internă a coastelor în formă de uluc (*fig. 2*). Această formă lezională este caracteristică mai mult pentru persoanele de vârstă tânără (17-35 de ani). La persoanele de vârstă medie (până la 55 de ani), procesul distructiv se observă atât pe fața internă a coastelor din contul forțelor de comprimare a țesutului osos, cât și pe lamelele externe cu semne de extensiune a porțiunii osoase. Pentru persoanele de vârstă înaintată (peste 60 de ani), este semnificativă desprinderea lamelei

Fig. 2. a - fractură „în uluc” a suprafeței interne a coastei la comprimarea în limitele valorilor pragale; b - histotopograma fracturii „în uluc”.

Fig. 3. Desprinderea lamei externe de cea internă a coastei la comprimarea toracelui cu o forță de 100 kg la persoane de vârstă înaintată.

externe a coastei de cea internă pe traiectul ambelor margini, chiar și la acțiunea unor forțe compresionale neînsemnate (fig. 3), dar vizibile atât macroscopic, cât și microscopic.

Datele noastre în această privință, parțial, se deosebesc de cele stabilite de V. Hohlov (1996), care arată că pentru coastele de formă aplatizată este caracteristică deformarea sub formă de uluc, în timp ce pentru cele de formă convexă - de burelet. Ambele deformări se produc pe acea suprafață a coastei, pe care se concentrează forțele de compresiune. Suprafața coastei supusă acțiunii de extensie microscopic este intactă. Concomitent, autorul indică o dependență a fracturilor "plastice" de forma secțiunii transversale.

Odată cu creșterea forței compresionale, indiferent de suprafața și nivelul de acțiune, caracteristic se schimbă volumul și aspectul morfologic al leziunilor tuturor formațiunilor anatomice ale cutiei toracice. Începând cu forțe compresionale în limitele 7,35-9,81 kN (750-1 000 kg), se constata fracturi complete ale coastelor, cu deplasarea moderată a fragmentelor și mărirea numărului de coaste adiacente implicate în procesul distructiv, precum ale țesuturilor moi din jurul oaselor fracturate. La o compresiune de 14,76-19,62 kN (1 500-2 000 kg), se produceau fracturi simetrice duble, cu o deplasare evidentă a fragmentelor, mai cu seamă, în epicentrul de acțiune a obiectului vulnerant. Aplicarea forței compresionale la nivelul claviculelor producea atât fracturi de clavicule, cât și a primelor coaste.

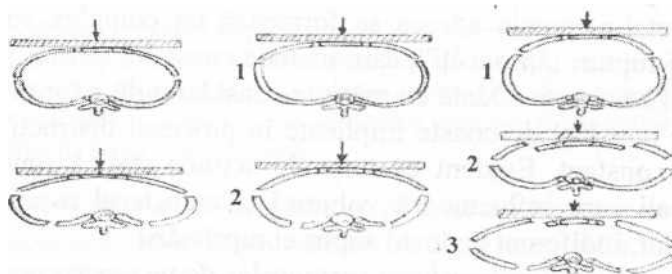
Cum era de așteptat, în compresiunile unor sectoare limitate ale suprafeței anterioare a toracelui, cu o forță maximă de 24,52- 29,43 kN (2 500-3 000 kg), volumul lezional devenea maximal, iar caracterul morfologic al leziunilor se schimba. Esențial se mărea numărul coastelor distruse, se adăugau fracturi duble, depline, cu deplasări ale fragmentelor, se asociau leziunile

aparaturii vertebrale și al organelor interne, mai cu seamă, la persoanele peste 55 de ani.

În cazul când forța compresională acționează dispersat la nivelul întregului torace, elementele constituente ale lui, unite în mod neîntrerupt, recepționează efortul static ca un complex structural unitar. Ca rezultat al comprimării anteroposterioare a toracelui, are loc creșterea curburii coastelor și formarea fracturilor indirecte, localizate în regiunile de maximă deformare. Localizarea fracturilor va depinde, în mare măsură, de vârstă și de forma cutiei toracice.

S-a constatat, că forma cutiei toracice influențează repartizarea topografică a sarcinilor apărute la nivelul coastelor și, respectiv, la localizarea fracturilor. La comprimarea cutiilor toracice de formă aplatizată, fracturile, preponderent, se formează pe liniile axilare medii, unde deformarea atinge nivelul său maxim, și lipsesc pe liniile axilare anterioare. În cazul formei intermediare a toracelui, coastele se fracturează în mod egal atât pe linia axilară medie, cât și pe cea anterioară. Pentru cutiile toracice de formă cilindrică, mai caracteristică este producerea fracturilor costale pe liniile axilare anterioare.

La o acțiune statică în limitele de 14,76 - 19,62 kN (1 500 - 2 000 kg), esențial se modifică volumul și localizarea fracturilor costale în funcție de forma cutiei toracice. În cazul formelor aplatizate și intermediară, distrucția are loc în două etape: în prima, se produc fracturile din sectoarele anterioare (liniile axilare anterioare și medii) ale coastelor, iar în a doua - din regiunile posterioare ale lor. Distrucția cutiei toracice cilindrice, spre deosebire de celelalte, decurge în trei etape (*fig. 4*), fapt condiționat de gradul minim de

Fig. 4. *Schema localizării și etapele formării fracturilor costale în funcție de forma cutiei toracice la comprimare sagitală (1 500-2 000 kg).*

curbură a coastelor. Fracturile se formează, inițial, pe liniile axilare anterioare. Comprimarea continuă va genera aplatizarea cutiei toracice și apariția fracturilor pe liniile scapulare.

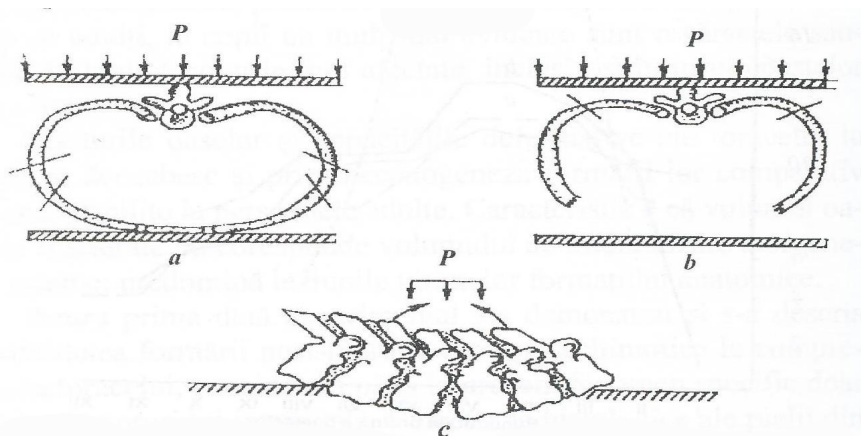

Astfel, știind forma cutiei toracice și direcția comprimării, poate fi presupusă eventuala localizare a fracturilor și vice-versa, cunoscând localizarea fracturilor și direcția comprimării, poate fi stabilită forma toracelui. Totodată, cunoscând forma cutiei toracice și localizarea fracturilor, poate fi stabilită direcția acțiunii forței compresive.

Generalizând caracterul lezional la compresiuni dozate asupra toracelui în funcție de localizarea și forța acțiunii, vârsta și alți factori se pot specifica.

La acțiuni pe sectoarele părții anterioare, volumul lezional, în mare măsură, se datorează forței compresionale, iar particularitățile morfologice se modifică în funcție de vârstă și regiunea toracelui supusă comprimării. Cel mai mic volum lezional al carcsei osoase și al organelor cutiei toracice se formează la compresiunea regiunii claviculare, indiferent de forța statică și vârstă. Organele interne se afectează începând cu forțele acțiunii statice de 7,35 kN (750 kg), iar volumul lezional crește proporțional forțelor aplicate. Elementele constitutive ale coloanei vertebrale se lezează la forțe compresionale mai mari de 19,62 kN (2 000 kg), cu excepția comprimării regiunilor claviculare, unde aceste valori sunt mai mari. Fracturi de omoplați se formează la compresiuni, a căror forță depășește 24,52 kN (2 500 kg). La acțiuni statice peste 24,52 kN pe sectoarele inferioare ale peretelui toracic, adesea se formează un complex separat de fracturi-rupturi „în bucăți”, care include coastele, sternul și țesuturile moi adiacente. Odată cu mărirea considerabilă a forței compresionale, numărul de coaste implicate în procesul distructiv devine relativ constant. Evident, că forța de acțiune statică sunt factorii principali care influențează volumul și caracterul morfologic al leziunilor, indiferent de locul supus comprimării.

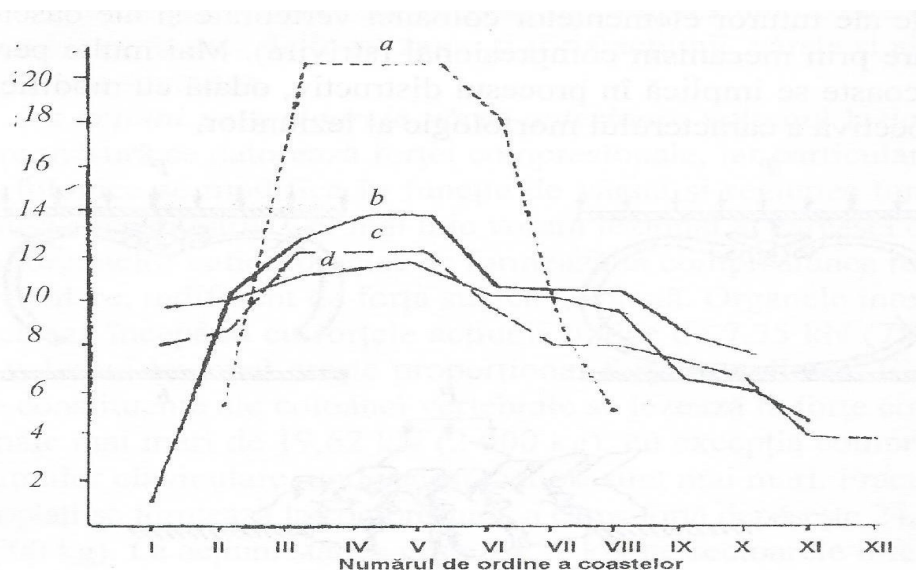
La compresiunile asupra sectoarelor de pe partea posterioară a toracelui (pe spate), mecanogeneza procesului distructiv se modifică. În aceste cazuri, inițial, are loc deformarea (turtirea) treptată a cutiei toracice prin intermediul coloanei vertebrale, care joacă rolul unui translator al forței cinetice (*fig. 5*). Doar la o forță compresională mai mare de 9,81 kN (1 000 kg), în locul comprimat, se fracturează apofizele spinose a 2-3 vertebre, parțial, se rup discurile intervertebrale prin mecanism de extensiune a țesuturilor. Coastele se fracturează pe o singură linie anatomică sau pe două la persoanele în vârstă. Organele cavității toracice, la o astfel de forță de compresiune rămân intacte. Acțiunile statice care depășesc limitele de 24,52 kN (2 500 kg) produc, în locurile comprimate, leziuni mai esențiale ale tuturor elementelor coloanei vertebrale și ale oaselor scapulare prin mecanism compresional (strivire). Mai multe perechi de coaste se implică în procesul distructiv, odată cu modificarea respectivă a caracterului morfologic al leziunilor.

Fig. 5. Mecanogeneza și etapele procesului deformativ și distructiv la compresiunea regiunii posterioare a cutiei toracice: a - fracturi primare ale segmentelor anterioare ale coastelor; b - fracturi consecutive ale segmentelor posterioare ale coastelor; c - fracturi ale apofizelor spinuoase și corpurilor vertebrelor; P - direcția forței compresionale.

La compresiunea întregii suprafețe a toracelui, forța de acțiune este dispersată simetric pe toată construcția integrală a lui, recepționează, în primul rând, carcasa osoasă. În aceste cazuri, procesul deformativ și volumul lezional este mai mic la forțele compresionale respective, stabilite în condițiile aplicării forței pe sectoare limitate ale toracelui. Cu mult mai puțin sunt implicate în procesul distructiv coloana vertebrală și oasele scapulare. Totodată, grație dispersării uniforme a forței compresionale asupra întregului complex de țesuturi ale toracelui, treptat, se încadrează în procesul de traumatizare coastele a căror număr crește odată cu mărirea forței compresionale (fig. 6). Caracterul și volumul lezional este mai constant pentru grupele de vârstă și forțele de acțiune statice.

La copii și adolescenți, indicii mecanici ai toracelui la acțiunea forțelor compresive, precum și caracterul lezional considerabil, diferă de cele stabilite la persoanele adulte. Rezistența pragală la acțiunea statică este, în medie, de 5 ori mai mare, decât la persoanele tinere (17-35 de ani) și până la 10 ori comparativ, la cele de peste 55 de ani. Volumul traumatizării complexului de oase (ca o construcție mecanică unitară) este minim și nu corespunde forței compresionale. Semnificative sunt fracturile incomplete, subperiostale ale coastelor cu fisurări marginale, fără deplasări esențiale ale fragmentelor. Compresiunile în limitele acțiunii forței critice (pragale) la copii, egale cu valori peste 9,81 kN (1 000 kg), provoacă fracturarea până la 5-6 perechi de coaste (III—VIII), cu hemoragii în țesuturile pulmonare și ale spațiilor inter-

Fig. 6. Frecvența fracturilor diferitelor coaste la compresiune dispersată a cutiei toracice în plan sagital: a - forța distructivă pragală (critică); b - 750-1 000 kg (7,35-9,81 kN); c - 1 500-2 000 kg (14,76-19,62 kN); d - 2 500-3 000 kg (24,52-29,43 kN).

costale. Proporțional majorării forței de comprimare, crește volumul leziunilor, se modifică caracterul lor morfologic, în timp ce capacitățile deformative ale toracelui se micșorează. În procesul traumatizării, se implică noi elemente osoase, țesuturile moi și organele interne. Spre deosebire de adulți, la copii, cu mult mai evidente sunt revărsatele sangvine în toate țesuturile moi afectate, inclusiv, și în jurul coastelor fracturate.

Fracturile oaselor și capacitățile deformative ale toracelui la copii se deosebesc și prin mecanogeneza formării lor, comparativ cu cele stabilite la persoanele adulte. Caracteristic e că volumul oaselor fracturate nu corespunde volumului de traumatizare a organelor interne; predomină leziunile ultimelor formațiuni anatomice.

Pentru prima dată, experimental, s-a demonstrat și s-a descris posibilitatea formării post-mortem a măștii echimotice la compresiunea toracelui, considerată, până în prezent, fenomen specific doar pentru compresiuni intravitale. Cercetările histologice ale pielii din regiunea măștii echimotice, post-mortem, au demonstrat, că hemoragiile se localizează pe sectoare mai mici ca în cele intravitale, sunt fără reacții inflamatorii, în multe locuri se depistau rupturi ale vaselor sangvine. La copii, masca echimotică se formează mai frecvent, hemoragiile fiind mai evidente ca la adulți, și se instalează chiar până la 48 de ore după deces.

AGEPI BAZE DE DATE

AGEPI	BD naționale	BD internaționale	Contacte	Ghid de utilizare
-------	--------------	-------------------	----------	-------------------

« [Înapoi la căutare](#) »

(73) Titular Conține **Baciu Gheorghe**

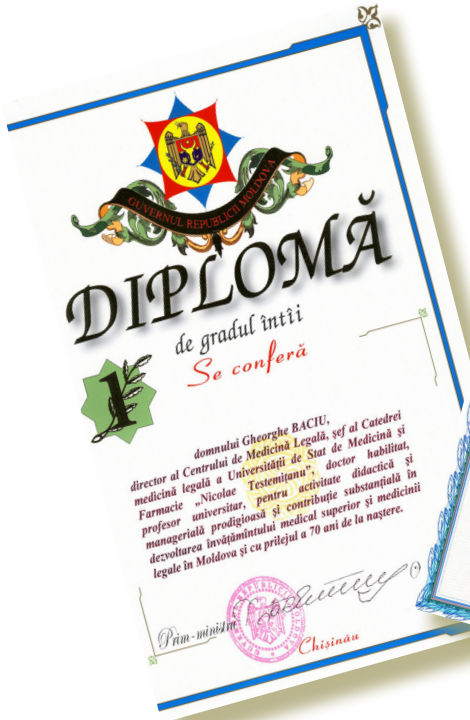
Pagina 1 din 1
sunt afișate înscrisurile 1 - 11 din 11

Nº	(21)	(22)	(11)	(54)	(71)	(72)	Tip	Registru
1	98-0008	1997.12.26	1148	Metodă de determinare a distanței și direcției de tragere din pistol de la distanță mică pe sectoare deschise ale corpului	SILOCI Alexei, MD; BACIU Gheorghe, MD;	SILOCI Alexei, MD; BACIU Gheorghe, MD;	C/BI	Registru
2	98-0009	1997.12.26	1149	Metodă de diagnostic al leziunilor prin armă de foc	SILOCI Alexei, MD; BACIU Gheorghe, MD;	SILOCI Alexei, MD; BACIU Gheorghe, MD;	C/BI	Registru
3	98-0006	1997.12.31	1147	Metodă de diagnostic al provenienței intravitate a șanțului de strangulare	SILOCI Alexei, MD; BACIU Gheorghe, MD; USATH Andrei, MD;	SILOCI Alexei, MD; BACIU Gheorghe, MD; USATH Andrei, MD;	C/BI	Registru
4	98-0240	1998.12.04	1246	Metodă de depresare a preparatului biologic dermic	SILOCI Alexei, MD; BACIU Gheorghe, MD;	SILOCI Alexei, MD; BACIU Gheorghe, MD;	C/BI	Registru
5	98-0241	1998.12.04	1267	Metodă de examinare a leziunilor prin armă de foc	SILOCI Alexei, MD; BACIU Gheorghe, MD;	SILOCI Alexei, MD; BACIU Gheorghe, MD;	C/BI	Registru
6	98-0260	1998.12.18	1266	Metodă de radiodiagnostic al direcției de tragere	SILOCI Alexei, MD; BACIU Gheorghe, MD;	SILOCI Alexei, MD; BACIU Gheorghe, MD;	C/BI	Registru
7	99-0067	1999.02.17	1344	Metodă de diagnostic al tragerilor de la distanță mică	SILOCI Alexei, MD; BACIU Gheorghe, MD; CUVȘINOV Ion, MD;	SILOCI Alexei, MD; BACIU Gheorghe, MD; CUVȘINOV Ion, MD;	C/BI	Registru

BREVET

nr. 1611

**Prin Decretul Președintelui
Republicii Moldova**

nr. 1173-IV din 14 iunie 2007

Domnului Gheorghe Baciu

i s-a conferit Ordinul
“Gloria Muncii”

însemnul nr. 0901

Președintele Republicii Moldova

MEDALIA ACADEMICĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” PENTRU OCTOGENARUL GHEORGHE BACIU

2016-06-25

Un eveniment frumos și cald, aproape ca în familie, a avut loc la Biblioteca Academiei de Științe, la 23 iunie 2016. A fost omagiat doctorul habilitat în medicină, profesorul universitar Gheorghe Baciu, despre care s-a scris că este un fenomen unic în spațiul prutonistean. Este medic legist, specialist în criminalistică, cadru didactic universitar, fondator de școală științifică, manager, inventator, publicist, istoric, arhivist, jurist, biograf, genealogist, cronicar, psiholog, colecționar, etnograf, fotograf, poet, editor, redactor științific, membru al colegiilor de redacție ale revistelor științifice, muzeograf, memorialist, filantrop, patriot, cugetător, orator, modest... și, nu în ultimul rând, un Înțelept.

La eveniment, au participat conducerea AȘM, prieteni, colegi și discipoli ai profesorului.

Manifestarea de omagiere a profesorului a fost moderată de acad. Stanislav Groppa, vicepreședinte al AȘM, unul din miile de discipoli ai protagonistului zilei. „Pentru mine personal, pentru Academie și pentru societatea medicilor este o zi importantă. Este o zi deosebită, deoarece astăzi, împreună cu dumneavoastră, alături de manifestările prilejuite de aniversările de 70 de ani de la crearea primelor instituții de cercetare și 55 de ani de la fondarea Academiei de Științe a Moldovei, avem o posibilitate

și o ocazie frumoasă să-l sărbătorim, să-l felicităm pe profesorul Gheorghe Baciuc, a spus în debutul omagierii academicianul Groppa. Vicepreședintele a ținut un discurs, în care a relevat competența științifică, calitățile remarcabile de cercetător științific, profesionalismul și dăruirea în slujba medicinei, în general, și a specialității sale - medicina legală a prof. Gheorghe Baciuc, care este modelul de responsabilitate socială și a medicului, și a omului social, demonstrat, de-a lungul întregii cariere profesionale. Toate acestea au constituit un argument temeinic pentru decizia Consiliului suprem pentru Știință și Dezvoltare Științifică de a-i acorda prof. Gheorghe Baciuc Medalia AȘM - „Nicolae Milescu Spătarul”. Un alt discipol al distinsului Om al Cetății și un alt vicepreședinte al AȘM, m.c. Ion Guceac și-a exprimat deosebita plăcere, ca la această distanță de ani să se intersecteze din nou cu profesorul său, evidențiind, însă, contextul nobil, în care Academia, dintotdeauna, a știut să cinstească meritele înaintașilor, cu precădere, a celor care aduc o contribuție deosebită la promovarea valorilor naționale, la sporirea imaginii științei autohtone. Distincția înaltă, pe care i-a înmînat-o discipolul și vicepreședintele Ion Guceac, i-a fost acordată profesorului pentru merite deosebite în pregătirea cadrelor medicale, rezultate remarcabile în știință și cu prilejul aniversării a 80-a de la naștere.

„Dintre toți cei prezenți, probabil, astăzi sînt cel mai fericit, deoarece, în afară de rude, eu îl cunosc cel mai bine pe prietenul și colegul Gheorghe Baciuc, fiind împreună, și la bine și la greu”, a remarcat academicianul Gheorghe Ghidirim. Dumnealui își amintește, cu mult drag, că prietenul său a fost totdeauna în fruntea colectivului, lipsit fiind de vicii, precum lingușirea sau, și mai grav, răufăcător. Totdeauna a avut simțul binelui, ajutîndu-i pe toți care aveau nevoie, fiind și un om plin de inițiative, motiv pentru care a pătimit foarte mult. Dar, fiind talentat și profund, a scris. A scris cărți și articole, scoțînd din anonim nume și personalități care au făcut istoria neamului, dar despre care mulți încercau să uite. „Dle Baciuc, ca și coleg, dar și prieten, am fost și sînt alături de Dumneavoastră. Să nu ne uiiți, să ne inviți și la 100 de ani și, să știți, că numele Dumneavoastră, astăzi, este printre cele mai apreciate nu doar în domeniul medicinei, dar și în cel al literaturii din Republica Moldova. La Mulți Ani!”, și-a încheiat discursul omagial academicianul.

Plăcerea deosebită de a fi alături de mentorul tău, în aceste momente importante, cînd i se apreciază meritele, a fost exprimată de discipolul Raisa Moroșan, dr.hab. în medicină, profesor universitar, care i-a exprimat recunoștință prof. Baciuc pentru îndrumarea pe calea corectă, pentru imboldul de a continua activitatea științifică. L-a mulțumit și pentru Omenia dumnealui, sufletul și obiectivismul său. Este fericită, a mărturisit vorbitoarea, că providența a avut grijă ca ea să se afle în preajma profesorului, o

personalitate care iubește oamenii, iubește poporul și care, prin munca sa, creează istoria.

O prezență frumoasă și surprinzătoare a fost cea a scriitorului Laurean Stanchescu, membru titular al Uniunii Scriitorilor din România, membru titular al Uniunii Ziarștilor din România, care a venit la Chișinău pentru a-l omagia pe poetul național Mihai Eminescu. A aflat de la colega Diana Zlatan-Ciugureanu, președinte-fondatoare a Uniunii Scriitorilor Europeni din Moldova, că, la Academia de Științe, este un mare eveniment, în care un spirit deplin al neamului românesc, dl prof. Gheorghe Baciu este onorat și este celebrat așa cum se cuvine unui mare spirit românesc. „Pentru mine este un mare eveniment și sînt onorat că am fost acceptat să fiu prezent aici, la evenimentul crucial pentru dl profesor Gheorghe Baciu. Am fost invitat să spun cîteva cuvinte, cîteva cuvinte care au fost puține, dar au însemnat foarte mult pentru mine, cum spunea Nichita Stănescu „Am venit de acasă, acasă”, iată că și eu am venit de acasă, acasă, ca să particip cu frăția mea de spirit, alături de fratele Gheorghe Baciu”, a menționat scriitorul. I-a dorit octogenarului sănătate și încă multe fapte bune în slujba neamului.

O incursiune în activitatea științifică a prof. Gheorghe Baciu a făcut dr. Ion Xenofontiv, de la Centrul de Studii Enciclopedice al AȘM. Pentru că i-a studiat vasta-i activitate nu doar de cercetător științific și manager, dar și de publicist, istoric, arhivist, jurist, biograf, genealogist, cronicar, colecționar, etnograf, memorialist, filantrop, patriot, cugetător, orator, istoricul Ion Xenofontov și-a asumat curajul de a-l numi „Sherlock Holmes de Moldova”.

Romeo Șcerbina l-a calificat drept argint viu, permanent în căutări, permanent în editări, în scriere de articole. I-a dorit omagiatului multe și mari succese în ceea ce face, căci, pentru istoria Basarabiei, este foarte important ca noi să nu trecem cu vederea personalitățile remarcabile ale istoriei, care ne-au marcat viața noastră, a tuturor.

„Posibil, că acea emisferă responsabilă de științele reale trebuia să fie

echilibrată de cealaltă, care este responsabilă de creație, de imaginație și, spre marea noastră bucurie, AȘM are multe personalități care îmbină armonios și cu succes aceste două domenii, adică științele mai aproape de reale și creația”, a remarcat dr. hab. Olga Tagadiuc, coordonator al Secției Științe Medicale a AȘM. Fericită să confirme această legitate prin opera literară a lui Gh. Baciuc, pe care a descoperit-o cîțiva ani în urmă și pe care o citește și, i-a dorit sărbătoritului ca și în viitor aceste două pasiuni și profesiuni ale omului Gheorghe Baciuc să fie în deplină armonie și, avînd o sănătate foarte frumoasă, să continue să creeze pe ambele tărîmuri.

Cuvinte calde de felicitare și apreciere i-au adresat și compozitorul Constantin Rusnac, precum și Vasile Căpățînă, Ilie Văluță, Nicolae Schițco ș.a. Profund emoționat, profesorul Gh. Baciuc a mulțumit tuturor pentru prezență, pentru cuvintele de prețuire, și, bineînțeles, pentru prestigioasa distincție acordată de AȘM.

La Mulți Ani, onorat profesor, Gheorghe Baciuc!

Eugenia TOFAN,
Centrul Media al AȘM, discipol

INTERVIU CU PROFESORUL GHEORGHE BACIU

Victor LADANIUC

1. Dle profesor Gheorghe Baciu, de fapt, vreau să vă adresez chiar întrebarea pe care o bănuieți: Ce v-a determinat pe dumneavoastră, medic de profesie, să Vă preocupați de cercetarea unor anume epizoade din viața și activitatea poezilor Mihai Eminescu, Alexe Mateevici și Grigore Vieru?

Evident, preocupările mele pentru viața scriitorilor enumerați este una specială, conformă cu profesia mea de medic legist. Scopul acestor investigații este identificarea unor informații cu caracter medical, specialitate pe care o profesez peste 60 de ani (1954). În atenția mea a fost: evidențierea stării de sănătate în dinamică, descrisă de biografi și alți cercetători, evaluarea clinică și diagnosticul bolilor de care ei au suferit pe parcursul vieții; precizarea calității asistenței medicale și oportunitatea tratamentului prescris de medici; aprecierea cauzei etiopatogenetice a morții; influența altor factori de risc asupra potențialului creativ și al sănătății etc.

2. Dle doctor, care este motivația de a alege pentru studiu anume viața acestor trei mari poeți ai noștri?

Alt motiv care mi-a determinat alegerea a fost admirația pe care o am față de tezaurul literar și spiritual al poezilor, față de viziunile lor progresiste și compasiunea pentru enormele suferințe suportate în lupta lor înverșunată de patrioți. Cercetarea mea s-a axat pe evidențierea factorilor motivaționali, care au prejudiciat starea lor de sănătate, provocând apariția bolilor și declanșarea morții, momente care țin de competența mea profesională. Evident, Mihai Eminescu, Alexe Mateevici și Grigore Vieru nu au fost primii nici ultimii, care, cu jertfire de sine, s-au opus orînduiei sociale și intemperii istorice.

3. Dle doctor Gheorghe Baciu, relațați-ne, succint, Vă rog, despre preocupările unui medic legist?

Medicina legală reprezintă o specialitate medicală pluridisciplinară care utilizează un complex de cunoștințe și metode medico-biologice de investigații pentru rezolvarea problemelor sociale în practica de drept. Disciplina se evidențiază prin particularitățile metodelor și obiectelor de cercetare, iar realizările științifice și practice sînt adaptate necesităților organelor judiciare. O bună parte de probleme specifice se rezolvă numai în cadrul acestei specialități: cercetarea corpurilor delictate de origine biologică;

examinarea cazurilor de moarte violentă (spânzurare, înec, electrocutare etc.); aprecierea gradului de gravitate a vătămarilor corporale; expertiza cazurilor de simulație, disimulație etc.

Expertiza medico-legală este un procedeu cu caracter practic, care se realizează doar în baza solicitării sau prin ordonanța organelor de urmărire penală și procuratură. De competența expertizei medico-legale ține examinarea următoarelor obiecte: 1) persoanele agresate (victimele, bănuți); 2) cadavrele persoanelor decedate prin moarte violentă sau suspectie la aceasta, inclusiv, și cele exhumate, la diferit timp după decese; 3) corpuri delictive, instrumente cu care s-au produs actele infracționale și care posedă anumite semne ale acțiunilor criminale sau urme de origine biologică, care pot servi pentru organele de drept în calitate de probe importante; 4) materialele dosarelor penale și civile, alte documente medicale (fișa de observație clinică, carnetul de adresare în policlinică, procesul-verbal de cercetare a cadavrului la fața locului sau de examinare a corpurilor delictive etc.). Toate expertizele medico-legale se efectuează în baza ordonanței organelor de drept.

Rolul social al medicinei legale se mai manifestă prin contribuția nemijlocită în probarea actelor criminale (omucideri, violuri etc.), iar, prin analiza datelor respective, se obțin referințe obiective despre situația criminogenă în societate. Ca disciplină medicală de sinteză, medicina legală are tangențe directe cu diverse specialități medicale și nemedicale (criminalistica).

4. Unde sînt amplasate secțiile de medicină legală?

În Republica Moldova, toate expertizele medico-legale, în exclusivitate, se efectuează în subdiviziunile Centrului de Medicină Legală, în cadrul căruia funcționează secții cu funcțiuni teritoriale (în toate orașele și centrele raionale) și secții cu funcțiuni republicane (laboratoarele: toxico-narcologic, histopatologic, investigații biologice și medico-criminalistică, precum și secția expertize în comisie).

În spitale orășenești, raionale și instituțiile științifice astfel de secții cu drept de a efectua expertize medico-legale nu există.

5. Dle profesor Baciu, din cîte cunoaștem, sînteți titularul unui curs universitar de medicină legală. Cărui auditoriu este predestinată această disciplină?

Pe parcursul activității pedagogice (din 1963), am predat cursul de medicină legală studenților de la USMF „Nicolae Testemițanu”, la Facultățile de Drept a Universității de Stat din Moldova și a Universității „Alecu Russo” din Bălți, la Academia de Poliție „Ștefan cel Mare”, precum și cursanților de la

Institutul Național de Justiție. Evident, medicina legală are o mare valoare socio-juridică și joacă un rol important, deseori, decisiv, în descoperirea infracțiunilor comise împotriva persoanei.

6. În ultimul timp, dumneavoastră sînteți îndeosebi interesat de cultură și istorie. Cercetările Dvoastră aduc un suflu nou și chiar încearcă să demoleze unele opinii consacrate, mă refer la moartea lui M. Eminescu, în special. Nu vă temeți că unii eminescologi vă vor „lua în țepă”?

Recunosc, vectorul cercetărilor mele aprofundate din ultimele decenii s-a înclinat spre activitate scriitoarească, îmbinată cu cercetare istorico-biografică, însă aproape de competențele mele profesionale. Am muncit intens și cu ardoare în scopul scoaterii din anonimat a multor nume de celebrități naționale sau a celor tendențios date uitării sau umbrite intenționat pentru a mușamaliza spiritul lor patriotic. Bucură, că o serie din publicațiile recente au fost menționate cu premii și aprecieri ale publicului. Este o notă nouă în activitatea mea de medic, fapt care îmi permite, după posibilități, să-mi exprim viziunile mele asupra adevărului care trebuie neapărat stabilit, prin studierea informațiilor existente, fie și controversate. Nu înțeleg de ce trebuie să am frică de unii eminescologi? Fiecare are limita sa în activitatea profesională. În aceasta privință, eu dintotdeauna am acceptat diversitatea părerilor, și, prin contrapunerea lor, devine mai ușoară găsirea adevărului. Specialiștii din orice domeniu trebuie să-și spună cuvîntul, să aducă argumente, probe etc.

7. În prezent, științele, inclusiv, cea medicală, au progresat colosal, ele se bazează numai pe probe.

Referitor la boala și moartea marelui Eminescu multe s-au scris și multe interpretate fiind în conformitate cu viziunile autorilor respectivi. Viziunea mea personală asupra acestei teme foarte actuale și principiale a fost prezentată detaliat în cartea: „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri – Eminescu, Mateevici, Vieru”, Chișinău, 2012, p. 9-123. E de menționat, că au fost publicate multe informații lipsite de adevăr. Astfel, unii medici (Ovidiu Vuia, Augustin Z. N. Pop ș.a.) și scriitori, critici literari (Teodor Codreanu, Nicolae Georgescu, Ion Nica ș.a.), dimpotrivă, a semnalat despre inexistența la Eminescu a semnelor de sifilis cerebral (gomă).

8. Cum a fost posibil ca, tocmai după 126 de ani de la moartea lui M. Eminescu, să găsiți probe pentru o nouă versiune a morții acestui poet?

În pofida părerilor polarizate, personal susțin versiunea că poetul Mihai Eminescu a fost victima unei morți violente, care putea interveni atît în

urma intoxicației mercuriene cronice, cât și după o traumă cranio-cerebrală gravă. Diferența constă în tanatogeneza (mecanismul) ambelor forme de acțiune din exterior și timpul în care se instalează moartea după începutul acțiunii agentului vulnerant. Cu certitudine, aceste două forme de acțiuni asupra lui Eminescu s-au succedat.

Se cunoaște, că preparatele mercuriene provoacă dereglări în lanț ale funcționalității organismului. Introducerea lor periodică are un efect distructiv mai lent, în mare măsură, mascat, cu urmări serioase în sistemul nervos central și în organele vitale, cu dereglări sistemice periculoase pentru viață („moartea civică”). Trauma cranio-cerebrală gravă evoluează mult mai rapid, provocând moartea omului peste diferit timp (ore, zile, săptămâni), în funcție de volumul afecțiunilor cerebrale provocate. Dacă, să presupunem, Eminescu a suportat un traumatism cranio-cerebral periculos pentru viață, atunci moartea lui se putea încadra în circumstanțele menționate de către unii autori.

Deci, în viziunea mea, exhumarea rămășiților pămîntești ale poetului este unica șansă promițătoare de a stabili, prin metode de cercetări medico-toxicologice contemporane, prezența urmelor de preparate mercuriene (ca și a altor reprezentanți metalici și metaloizii), în țesuturile biologice (oase, unghii, fire de păr), pătrunse în organism în timpul vieții. Fracturile vechi ale oaselor, consecințe ale traumelor mecanice, pot fi ușor stabilite și peste multe secole de la producerea lor. Aceasta ne-o demonstrează și numeroasele cercetări arheologice și ale cadavrelor exhumate peste mult timp de la moarte.

8. Ați editat mai multe cărți. Ce teme vă mai preocupă?

Majoritatea publicațiilor (peste 500) sînt dedicate diferitelor probleme medicale, inclusiv, peste 30 de manuale și monografii privitor la cercetările medico-legale ale morții violente.

Publicistica ultimilor ani include peste 60 de articole și 10 cărți cu caracter istoric, publicate din cont propriu, fără a le pune ulterior în vânzare.

9. Unde se pot găsi cărțile dumneavoastră?

Toate cărțile, inclusiv manualele, sînt donate principalelor biblioteci din republică, inclusiv celor ale instituțiilor de învățămînt.

10. Mai pregătiți vreo ediție la fel de surprinzătoare?

La moment, îmi i-au un răgaz, dar, însă, nu exclud și alte surprize în această privință.

III. APRECIERI ȘI MESAJE DE FELICITARE

SÎNT MÎNDRU CĂ AM FOST COLEG DE CURS ȘI PRIETEN DE-O VIAȚĂ CU ILUSTRUL PROFESOR GHEORGHE BACIU

A scrie despre profesorul Gh. Baciu este și onorific, și responsabil, deoarece Domnia Sa este o figură proeminentă a intelectualității contemporane din Basarabia. Fiind ambii studenți din anul 1957 și absolvenți ai Institutului de Stat de Medicină din Chișinău din 1963, avem multe în comun, dar și unele deosebiri. Ambii sîntem absolvenți de colegii de Medicină, numai că el al celui de la Bălți, iar eu am absolvit la Tighina, el - în 1954, eu - în 1956, el s-a născut în 1936 în Slobozia orașului Bălți, eu - în 1939 în Comuna Palanca, județul Cetatea Albă. Mai tîrziu, fiind deja studenți ai Institutului de Medicină, între noi (eu, absolvent al școlii de Medicină din Tighina, iar Gh. Baciu și Petru Galețchi, absolvenți ai școlii din Bălți) exista o rivalitate: care școală era mai prestigioasă). Recunosc cu sinceritate, că, deși, mă „rățoiam” cu Tighina mea, astăzi, afirm cu pioșenie, că la Bălți exista o școală net superioară, inclusiv prin faptul că acolo predau medici (în preponderență evrei) cu studii făcute în România și alte țări europene. De la bun început, între noi s-a iscat o concurență sănătoasă în toate - la învățătură, sport, activitate obștească. Îmi amintesc cu mîndrie, că, inițial, aveam oportunități comune: primordialitatea învățăturii (ambii eram eminenți), predilecții pentru sport (ambii eram membri ai selecționatei de fotbal), ambii participam activ în lucrul obștesc (el - la comsomol, eu - la syndicate). Și mai aveam o trăsătură comună – ambii admiram frumosul: în arte, în viața de toate zilele, în dragoste. Ambii am ales de soții pe cele mai frumoase și inteligente colege: eu - pe Veronica Gondrea din Cuhureștii de Jos din părțile Cotuijenilor Mari, el - pe Alexandra Gălescu din părțile Orheiului. Ambii am avut intenții serioase și am încununat dragostea cu căsătoria, numai că eu - în 1960, iar el (deși era cu 3 ani mai în vîrstă) - în 1962. Noi, cu Veronica, avem 2 copii (Victoria și Patrick), 4 nepoți și 2 strănepoate, iar el – 2 băieți, 5 nepoți (4 băieți și o fetiță).

Absolvind ambii cu mențiune Institutul de Medicină (astăzi Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”), am urmat doctorantura: eu - la chirurgie, și el, la medicina legală. Aici, prietenul meu mi-a luat-o înainte: în 1967 (după numai 4 ani de la absolvirea Institutului) a susținut teza de doctor în medicină (una dintre primele la curs), eu, urmîndu-l,

abia peste 2 ani (1969). Perseverența de care a dat dovadă permanent i-a permis să susțină cu brio teza de doctor habilitat în medicină în metropola fostei URSS. În același an, 1983, (la intervalul de o lună) am susținut și eu teza de doctor habilitat, la Institutul de Chirurgie din Moscova, sub egida celui mai mare chirurg-savant al Rusiei contemporane, academicianul B. Petrovski.

Se știe, că nucleul viitoarei personalități se formează în tinerețe. Mi-l amintesc și acum pe Gicu Baciuc la primele cursuri de medicină: curajos, îndrăzneț, dar nu obraznic, elegant, viguros, deștept și inteligent. De la începuturi, Gh. Baciuc a fost un promotor al dreptății - nu suporta nici agresivitatea, dar nici servilismul. Îmi amintesc, că în „încăierările” sportive la fotbal (și nu numai), împreună cu P. Galețchi, S. Guranda ș.a., era cel mai îngăduitor. Din tinerețe, a fost un aprig apărător al cauzei naționale. Când a fost fabricată culpa de naționalism a Marelui N. Testemițanu, Gh. Baciuc, de la început, și-a ales partea baricadei. Fără ezitare, a semnat documente despre nevinovăția Ministrului Testemițanu. Forțele ostile, în frunte cu odiosul Ivan Bodiuc și satrapii locali, au reacționat prompt, dar Domnia Sa a rămas neclintită. Această perseverență și poziție neclintită l-a costat mult în cariera profesională, ca urmare, a fost înstrăinat de catedră și a fost forțat să ia calea pribegiei.

Nu și-a pierdut cumpătul, nu și-a trădat idealul. Ce-i drept, a fost forțat să-și schimbe sfera și localul activității. El a constituit catedra în cadrul Facultății de educație fizică a Institutului Pedagogic „Ion Creangă” care, la scurt timp, a devenit una dintre cele mai prolifiche.

Curajul civic demonstrat în 1968, în cazul Ministrului Testemițanu, după cum spuneam, a avut urmări nefaste, pe care le-a resimțit mult timp, inclusiv în 1993, când, din aceleași considerente, i-au „încurcat” să devină membru al Academiei de Științe a RM – titlu pe care îl merită pe deplin. Caracterul prompt și inteligența înnăscută i-au permis să evite rachiuna și răzbunarea, dându-și acordul pentru funcția de secretar științific al Secției de Științe Medicale a AȘM, între anii 1993-1997, timp în care și-a adus obolul esențial în promovarea Secției.

Ca medic legist, este o figură de primă importanță, care a înălțat această ramură la nivel european. Autor a peste 560 de lucrări, 25 de cărți, manuale, cursuri didactice, monografii, a creat o școală științifică autohtonă de medicină legală, coordonând 8 teze de doctor și doctor habilitat. Cât valoarea numai contribuția sa la scoaterea la lumină a adevărului despre cauzele morții învăluite de mister a martirilor neamului: M. Eminescu, A. Mateevici, Gr. Vieru și a unui caz mai recent - moartea lui V. Boboc! Pentru prima dată în lume (1972), a demonstrat posibilitatea formării post-mortem a măștii echimotice la compresiunea toracelui, fenomen considerat anterior drept efect

al acțiunii intravitale. Cum am menționat mai sus, profesorul-iluminist este o figură polivalentă. Pe lângă meritele incontestabile în domeniul medicinei legale, el este un împătimit incurabil al istoriei, limbii și culturii neamului românesc. În cele 25 de cărți consacrate acestui domeniu, el scoate din neant adevărul despre personalități legendare care au influențat știința mondială originari din Basarabia: D. Cantemir, I. Meciniov, N. Scifosovschi, N. Stragescu, E. Alistar, E. Arbore, T. Ciorba, C. Vîrnav, D. Ciugureanu, N. Zubcu–Co-dreanu ș.a.

Totodată, profesorul–istoric aduce un omagiu și personalităților contemporane: N. Anestiadi, N. Gheorghiu, V. Ghețeu, T. Gițu, P. Galețchi, V. Halitov, C. Matcovschi, Ștefan Plugaru, E. Popușoi, V. Procopișin, P. Roșca, A. Spînu, V. Vangheli, I. Vovcu ș.a.

Important este, că, în aceste investigații, profesorul Gh. Baciuc se conduce de principiul biblic: „Adevăr, Adevăr și nimic în afară de Adevăr”.

Este de remarcat faptul, că profesorul medic-legist Gh. Baciuc continuă cauza regretatului profesor-academician E. Popușoi, istoric al Medicinii Autohtone, și nu întâmplător una din cărțile recente „File din trecutul medicinei Basarabene” a Maiestrului este dedicată reputatului savant, fondatorului școlii de Istorie a Medicinii autohtone, academicianului E. Popușoi, avînd ca motto cuvintele lui D. Cantemir rostite la 1705: „...slăbiciunea statului, a obștii, vine de la faptul că între oameni și, mai ales, între bărbații de stat, nu există bună înțelegere și armonie”. „Cît de actuală și profetică este preîntîmpinarea celui mai mare filozof între regi și rege între filozofi” pentru zilele noastre!

În încheiere, vreau să subliniez, că în toate cărțile Maiestrului Gh. Baciuc prevalează dragostea de Baștină, de orașul natal Bălți, de oamenii despre care scrie cu atîta dragoste și grațitudine! Rămîne să ne întrebăm – de ce pînă în prezent nu este onorat cu titlul de „Cetățean de Onoare al municipiului Bălți?”

Gh. GHIDIRIM - *coleg de curs, prieten și admirator al talentului polivalent, Om Emerit, Memru al AȘ a RM, Laureat al Premiului Național al RM (2011), Cetățean de Onoare al municipiului Chișinău (2014), Doctor Honoris Cauza al Universității de Medicină din Iași.*

GHEORGHE BACIU – ETALON DE VERTICALITATE CIVICĂ

Cu domnul profesor universitar Gheorghe Baciú sîntem din aceeași generație de vîrstă, avînd și viziuni similare. Spre regret, căile noastre s-au intercalat cu mare întîrziere. Despre Dumnealui am aflat mai mult de la prietenii și cunoscuții noștri comuni. Am constatat că face parte din tineretul studios, care, la începutul anilor 60 ai secolului trecut, a susținut cu ardoare spiritul patriotic al rectorului Institutului de Medicină din Chișinău, mărinimosul Nicolae Testemițanu.

Mult mai tîrziu, academicianul Gheorghe Ghidirim avea să-mi mărturisească despre destinul neobișnuit, într-un fel tragic, al prietenului său Gheorghe Baciú, care, printre primii dintre colegi, a susținut teza de doctorat, deosebindu-se prin harul muncii și luciditatea gîndirii. Dar a avut pe deplin și să pătimească, trăind succesiv mai multe momente complicate: în primăvara anului 1966, i s-a stabilit un diagnostic crunt de boală (spre fericire necconfirmat); în primăvara anului 1967, îi decedează soția (greșeala medicală neprevăzută); în ianuarie 1968, este operat la Institutul Oncologic din Leningrad de către renumitul chirurg Grigorii Uglov.

Reîntors, după operație, la Chișinău, află despre destituirea fabuloasă a lui Nicolae Testemițanu din postura de Ministru al Sănătății. Informat de unii colegi referitor la motivul demiterii stimatului Ministru, trece de partea Domniei Sale. Acest moment a fost crucial pentru viitoarea soartă a lui

2012. La tribună, Ion Ungureanu

Gheorghe Baciú. A fost un proces conspirativ, tendențios și de lungă durată, de deonorare. Mulți ani rămîne în postură de asistent, chiar și cu diploma de doctor habilitat în medicină! Caz excepțional pentru instituția dată! Spre mirarea multora, Dl Baciú a rămas cumpătat, preocupat de activitatea de

cercetare, păstrîndu-și verticalitatea civică. Nu critica pe cei care trădau față de ideile naționale, care și-au permis să ardă manualele scrise pentru studenții medici cu litere chirilice, dar în limba română. Dar nu rămîne indiferent față de acțiunile degradante.

În pofida faptului că a avut mai multe oferte de perspectivă pentru a-și prelungi activitatea în străinătate, în calitate de șef al catedrei de Medicină legală, Dumnealui nu și-a părăsit Patria, rămînînd devotat principiilor sale, fiind nevoit doar să-și schimbe pentru un timp locul de muncă.

În istoria medicinei, se găsesc mai multe exemple similare de devotament, onestitate și credință profesiei. Generația anilor 60 (Gheorghe Baci, Petru Galețchi, Gheorghe Ghidirim, Ion Dumitraș, Valeriu Covaliu ș.a.) a fost demnă de profesorul și rectorul lor Nicolae Testemițanu, în pofida restricțiilor și marginalităților impuse de regim, ei rămîn cu un respect constant față de profesia lor, cu o mare și neînfrînată dragoste pentru medicină. Or, anume Nicolae Testemițanu, susținut de colegii și discipolii săi, a fondat școala națională de medicină, i-a dat o expresie nouă.

2015. La tribună, Ion Ungureanu vorbește despre cartea „Istoria de suferințe și victimizări omenești” la Universitatea de Stat de Educație fizică și Sport

Eu am avut norocul să fiu martorul activității Dumnealui. Eram regizor la Teatrul *Lucașăru* și am participat la un congres al lucrătorilor științei și culturii unde a vorbit Testemițanu. Dumnealui era în funcția de Ministru al Ocrotirii Sănătății. Am rămas uimit, în primul rînd, de ținuta lui în care nu era nimic ideologic, a ieșit la tribună ca un om de știință și un gospodar care avea de spus și de propus ceva important. Chestia aceasta a uimit toată sala. Acolo, toți erau ideologizați și, dacă ar fi înțeles ei ce a spus Ministrul, dacă ar fi încercat să pătrundă în dedesubtul cuvintelor lui, și-ar fi dat seama că

aceasta a fost una dintre cele mai antisovietice cuvântări.

Ministrul Nicolae Testimițanu nu a făcut paradă, dar foarte calm și insistent relatează: „am făcut investigații în domeniu, am cercetat situația elevilor de la țară și de la oraș, am măsurat pieptul și plămîinii lor, obținînd următoarele rezultate: Volumul acestor organe la copiii de la țară este de X cm, volumul copiilor de aceeași vîrstă de la oraș este de Y cm... ce se întîmplă, care este media ? Cauza este că copiii de la țară, unde se crește tutun și sînt impuși de părinți să le ajute, se îmbolnăvesc de la cea mai fragedă vîrstă”. Apoi a trecut la o altă problemă, el nu a spus ce face partidul, n-a atacat, dar concluzia a făcut-o fiecare. În atare mod, ministrul a confirmat niște adevăruri crunte. Atunci mi-am dat seama că în fruntea acestui segment nemaipomenit de important a venit în sfîrșit un om de al nostru, care a făcut școală la acei care știu ce înseamnă durerea.

Anume atitudinea față de oameni, față de țară și locuitorii ei, înseamnă pentru un medic devotament și credință profesiei.

Iată de ce rolul doctorilor în renașterea noastră națională nu e pînă la capăt înțeles și nu prin faptul că au făcut politică, dar prin atitudinea lor față de populație. Ei s-au dus să muncească la țară, în instituții medicale, indiferent de condițiile de muncă. La doctorii din Basarabia plecați peste Prut, astăzi se fac întotdeauna rînduri mari, deoarece le-a mers vestea de doctori foarte bine pregătiți care știu să te asculte, să te trateze ca nimeni altul. Numai doctorii buni posedă asemenea calități, care trebuie conștientizate și acumulate, fără ele știința medicală este o știință fără suflet.

Domnul Baciuc face parte din oamenii pentru care institutul absolvit (nici odată n-a scris că Institutul de Medicină e Alma Mater) e altceva, este instituția care l-a încărcat cu dragoste pentru oameni ! Asemenea personalități trebuie prețuite, pentru că anume ele ne altoiesc cel mai frumos lucru, dorul, dorul de oameni!

Are Ion Druță o nuvelă care se numește *Dor de oameni*. În timpul Uniunii Sovietice cu Gulag cu tot, iată, că vine un moldovean de la țară și scrie cartea *Dor de oameni*. Este un mare lucru ! Pe urmă apare Soljenițin cu cărțile lui. Uitați-vă, iată unde se întîlnesc sufletele mari ! Din punctul acesta de vedere, Basarabia mai are un cuvînt greu de spus. Fie că e vorba de cultură, fie că e vorba de medicină.

Vă felicit din inimă, Domnule doctor Gheorghe Baciuc, pentru această dragoste față de pămîntul natal și să dea Domnul să scrieți mai departe, pentru că avem nevoie de cuvîntul Dumneavoastră, pentru că toate se trec pe lumea aceasta, în afară de dragoste.

Felicitările mele, să trăiți !

Ion UNGUREANU,
actor, regizor

*Scrieți, Domnule Baciu, scrieți!
Adevărul ne va ajuta să ne vindecăm
suftetele rătăcite și atunci, poate, nu vom
admite ca un viitor Ștefan cel Mare sau un*

viitor Eminescu să ni-i trateze doctori străini, care le ardeau rănilor cu fierul roșu sau le otrăveau organismul cu miercur.

Desigur, pe marii noștri înaintași nu-i mai putem ajuta cu nimic, dar adevărul despre mucenicia lor poate ne va trezi din „somnul cel de moarte!” Da, noi știm, că și Ștefan cel Mare și Suleiman Magnificul au suferit de gută, numai că unul, apărându-și „nevoile și Neamul”, iar celălalt înjugând alte seminții. Din păcate, la noi sînt nemernici, care au la dispoziție televiziuni, ziare și declară că pentru ei nu-i nici o diferență dintre Ștefan cel Mare și Ioan cel Groaznic. Pe acești indivizi chiar că ar trebui să-i lecuim cu fierul roșu al Adevărului, poate s-or trezi din nimernicia lor!

UN ADEVĂRAT OM AL CETĂȚII - GHEORGHE BACIU

Dr. profesor Gheorghe BACIU, o figură emblematică în istoria Universității de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și în viața publică a Republicii Moldova, a ajuns la o frumoasă vîrstă rotundă. De aici, de pe culmile anilor, își poate reitiera, astăzi, cu justificată mîndrie și satisfacție, rezultatele activității sale profesionale și a celei publice.

Prin activitatea Dumnealui de medic, profesor universitar, prin neobosite manifestări științifice, a contribuit substanțial la progresul științei medicale, la formarea generațiilor de medici, parcurgînd o impresionantă și remarcabilă carieră profesională.

Înzestrat cu inteligență scilicet, cu o deosebită capacitate de muncă și tenacitate, a îmbinat cariera de medic, savant, profesor universitar cu cea de persoană angajată social, prin editarea unor lucrări de largă rezonanță în mediile științifice și culturale din întreaga societate.

Astfel, impresionanta listă de peste 550 de publicații științifice, inclusiv de circa 30 de monografii, manuale, cursuri didactice, 40 de lucrări cu caracter istoric ale distinsului profesor universitar dr. habilitat Gheorghe Baciu, deținător a 12 brevete de invenții, coordonator a 5 teze de doctorat și 3 de doctor habilitat în științe medicale, cavaler al Ordinului „Gloria Muncii”, s-a completat recent cu o nouă lucrare prețioasă, consacrată unor mari personalități din domeniul medicinei, care au desfășurat, de-a lungul timpului, o prodigioasă activitate profesională în spațiul istoric dintre Prut și Nistru, numit, la diferite etape ale istoriei, Basarabia (1812-1940, 1941-1944), RSS Moldovenească (1940-1941, 1944-1991) sau Republica Moldova, începînd cu 23 mai 1991. Autorul lucrării „File din trecutul medicinei basarabene” și-a axat eforturile în direcția recuperării memoriei personalităților de vază, ignorate sau pe nedrept uitate, readucînd la cunoștința comunității științifice, a tineretului studios, dar și a marelui public, în egală măsură, peste 60 de nume de medici care au activat în acest spațiu geografic de-a lungul timpului. Urmărind să acopere acest gol informativ cu privire la trecutul medicinei noastre, autorul a studiat și valorificat o serie de date inedite sau puțin cunoscute asupra stării de sănătate publică la diferite etape de dezvoltare a Basarabiei, RSS Moldovenești sau Republicii Moldova, inserînd în istoria generală a medicinei naționale activitățile unor iscusiți medici și savanți care au prestat, de-a lungul secolelor, servicii de calitate și calificate populației din teritoriu.

Fiind un împătimit al dragostei de țară, neam, baștină, neobositul medic, pedagog, savant, om de cultură Gheorghe BACIU s-a referit cu maximă competență, inclusiv, asupra unor probleme de istorie a multpătimitului nostru neam, în lucrarea „Istorie de suferințe și victimizări omenești”, iar în cartea „Orașul Bălți și oamenii lui”, revine la locurile dragi inimii sale – Slobozia Veche din Bălți, pentru a-și rememora itinerarul biografic.

Valoarea de excepție a rezultatelor activității sale profesionale, contribuția decisivă la educarea și instruirea a zeci de generații de medici, implicarea plenară în viața publică – toate acestea constituie o motivație solidă de a-l califica pe domnul Profesor Gheorghe BACIU drept un adevărat om al Cetății.

Situat astăzi pe treapta deplinei recunoașteri a meritelor sale profesionale și a angajării civice, ajuns la această frumoasă vîrstă aniversară, colegii Dumnealui, prietenii, discipolii și toți cei care îi admiră și prețuiesc impresionantul palmares vin cu alese cuvinte de prețuire, cu urări de sănătate și succese în activitatea sa de mai departe.

Oleg LOZAN,
dr. habilitat în științe medicale, profesor universitar,
prorector USMF „Nicolae Testemițanu”

OMAGIU MARELUI PROFESOR

Dragostea de Neam și căutarea Adevărului sunt doar unele dintre valorile care l-au format, pe care le-a promovat și pe care se fundamentează viața și opera profesorului Gh. Baciu. În tot ceea ce face, în permanență, se observă o simbioză între toleranță și exigență, profesionalism și simplitate.

Fiind medic de profesie, este preocupat și de alte domenii: istorie, cultură, literatură, drept, lăsînd generațiilor viitoare opere de valoare substanțială, elaborate la un nivel profesional desăvîrșit. În mod firesc, fiind de formare jurist, am făcut cunoștință cu opera domniei sale încă din anii studenției, iar mai apoi, l-am cunoscut și ca profesor invitat la Catedra de Drept Procesual Penal și de Criminalistică a USM pe care o conduceam. Prin dragostea față de domeniul pe care îl posedă în profunzime și respectul față de auditoriu, a fost în permanență un exemplu pentru cei care îl cunosc, un model de profesor universitar contemporan.

Activitatea științifică realizată de profesorul Gh. Baciu își are aplicarea și în domeniul dreptului, al jurisprudenței. În virtutea acestui fapt, savantul Gh. Baciu a activat ca profesor în mai multe universități din țară și formator la Institutul Național al Justiției în domeniul medicinei legale – o disciplină fără de care nu se poate de imaginat formarea unui jurist în domeniul justiției penale, expert medico-legist și director al Centrului de medicină legală din Republica Moldova – o instituție care este solicitată de întreg sistemul organelor de drept din țară, instituție care, prin expertizele sale, poate determina soarta multor cauze penale investigate. Astfel, profesionalismul, responsabilitatea și corectitudinea expertului sunt pilonii pe care se întemeiază o hotărîre judecătorească. Prin politica de cadre și promovarea tinerilor profesioniști, care a ghidat activitatea de director a dl Gh. Baciu, expertizele efectuate de Centrul de medicină legală se bucură de cea mai înaltă credibilitate în rîndul participanților la procesele judiciare.

La formarea juriștilor, a contribuit și manualul său „Medicina legală”, în mai multe ediții, lucrările „Istoricul medicinei legale în Moldova” și „Evoluția medicinei legale pe plaiul basarabean” - ultimele avînd importanță și pentru domeniul istoriei dreptului. Aceasta ne face să fim convinși, că opera profesorului Gh. Baciu constituie o valoare de nedescris pentru patrimoniu cultural și științific național.

Igor DOLEA,
dr. habilitat, profesor universitar

GHEORGHE BACIU – SAVANT, MEDIC ȘI PEDAGOG CONTEMPORAN

Soarta mi-a intersectat drumurile cu un om de o rară finețe și inteligență, personalitate marcantă a învățămîntului superior autohton, domnul Gheorghe Baciu, doctor habilitat, profesor universitar. Întîlnirea s-a produs în anul 1985 la Institutul Pedagogic de Stat „Ion Creangă”, cînd Dumnealui a preluat conducerea catedrei de Discipline medico-biologice la Facultatea de Educație fizică. Chiar la început, mi-a atras atenția maniera Dumnealui de a prezenta conținutul prelegerii la „Anatomia omului”, gradul de erudiție, profesionalismul de care dădea dovadă în conversațiile susținute atît cu cadrele didactice universitare, cît și studenții. Chiar de la bun început, am apreciat competențele sale multilaterale, de bun cunoscător al limbii române, responsabil în fața cuvîntului scris și rostit, fiind și mare plăsmuitor de imagine artistică.

În curînd, am descoperit că Gheorghe Baciu este, pe lîngă toate cele, și un medic de zile mari, profesor universitar la catedra de Medicină Legală, unde a reușit să creeze o școală științifică în domeniul în care activa. Din discuțiile cu foștii discipoli ai distinsului profesor universitar, am descoperit că posedă un har pedagogic deosebit și o forță de convingere sănătoasă. Orele sale se manifestau printr-o claritate a expunerii, prin rafinament specific marilor pedagogi, prin eleganță și acuratețe atît de necesară generației tinere.

Prețuiesc mult întîlnirile cu domnul profesor Gheorghe Baciu, de pe cînd eram Șef al Direcției Sport din cadrul Ministerului Educației, Tineretului și Sportului, precum și în calitate de rector al Universității de Stat de Educație Fizică și Sport (USEFS). În momentele mai complicate, apelam la cunoștințele Domniei Sale în domeniul medicinei și al sportului din Republica Moldova. Dăruirea de sine cu care activa Dumnealui, gradul înalt de cunoaștere a problemelor din domeniul medicinei sportive ne demonstrează, că Gheorghe Baciu este un om de mare marcă al timpului nostru.

În lunga sa carieră pe firmamentul medicinei, sportului, educației fizice, iar, în ultimii ani, și ca publicist și scriitor talentat, Gheorghe Baciu a lăsat și continuă să lase urme adînci, urme ce nu vor fi șterse de glacialitatea indiferenței și a timpului.

Grație fidelității față de domeniile în care întreprinde cercetări și dorinței de a vedea Republica Moldova printre țările cu drepturi egale la masa medicinei și sportului modern, Dumnealui contribuie, cu multă pasiune și interes, în calitate de savant, cercetător și pedagog. Ca urmare

a gradului înalt de cunoaștere a medicinei, sportului și istoriei, domnul profesor Gheorghe Baciu a fost și rămîne animatorul multor acțiuni care vor immortaliza numele de istorie modernă a Republicii Moldova.

Colaborarea Dumnealui cu instituția noastră aduce numai roade frumoase la realizarea unor proiecte unde participă specialiștii în medicină, studenții și cadrele didactice ale USEFS, îngrijindu-se, astfel, de promovarea imaginii instituției noastre, care lansează cadre pentru toate treptele sportului de masă, de performanță și pentru învățămînt, în general.

Omagiatul este înzestrat cu cele mai alese calități umane: profesionalism înalt, erudiție, inteligență, cumsecădenie și corectitudine, temei pentru care i s-a acordat Dlui Gheorghe Baciu titlului onorific de Doctor Honoris Causa al USEFS din Republica Moldova.

La Mulți Ani, domnule profesor!
Vivat, Crescat, Floreat!

Veaceslav MANOLACHI, rectorul
Universității de Stat de Educație Fizică și Sport,
doctor habilitat, profesor universitar,
academician al Academiei de Științe din Federație Rusă

GHEORGHE BACIU – EXEMPLU DE SAVANT ȘI MEDIC LEGIST CONTEMPORAN

Acest nume l-am auzit pentru prima dată de la tatăl meu, Gheorghe Scripcaru, pe atunci, rector al Universității de Medicină din Iași, care era familiarizat cu publicațiile în domeniu din fosta URSS. La momentul susținerii de către domnul Baciu a tezei de doctor habilitat în medicină în cadrul Consiliului Științific Specializat (1983), activitatea rodnică a acestui Savant din Republica Moldova era deja cunoscută în mediile științifice de profil. Ceva mai târziu, personal, am relatat despre cercetările experimentale efectuate de dumnealui unei echipe complexe de specialiști de la Primul Institut de medicină din Moscova.

Întîlnirile și colaborările dintre medicii legiști de la Iași și cei din Republica Moldova au devenit amiabile și mai frecvente la începutul anilor '90 ai secolului trecut, în special, pe timpul cînd profesorul Gh. Baciu îndeplinea funcția de director al centrului de Medicină Legală și șef al catedrei de Medicină Legală a USMF „Nicolae Testemițanu”. Tocmai în acea perioadă de timp, Domnia Sa organiza, la fiecare 4-5 ani, Simpozioane și Congrese Științifice cu participare internațională, la care erau invitați și medicii legiști din România.

Respectiv, și medicii legiști din Republica Moldova, în frunte cu profesorul Gh. Baciu, de numeroase ori, au participat la forurile științifice organizate la Iași. Prima vizită a avut loc în 1994, cînd profesorul Baciu, fiind reprezentant al Centrului de Medicină Legală și al Secției de Științe Medicale a Academiei de Științe a Moldovei, a participat în calitate de secretar științific.

Alte oportunități de colaborare ne oferă Academia Balcanică de Științe Medico-Legale, membru al căreia este și profesorul Gheorghe Baciu. Anual, astfel de congrese se organizează în diferite țări: Turcia, Grecia, Albania, Bulgaria, Macedonia ș.a.). De asemenea, delegația medicilor legiști din Republica Moldova a participat cu rapoarte științifice la Congresele de la Constanța (România, 2005); Stara Zagora (Bulgaria, 2006); Ohrid (Macedonia, 2007); Kavala (Grecia, 2009) etc.

În șirul colaborărilor, aș mai include și participările subsemnatului în calitate de recenzent sau membru al Consiliului Specializat de pe lîngă USMF „Nicolae Testemițanu”, unde aveau loc susținerile oficiale ale tezelor de doctor în științe medicale ale discipolilor domnului profesor (Alexei Siloci, Tatiana Gurințencu, Andrei Pădure, Vasile Șarpe, Eduard Lungu).

Cu ocazia jubileului de 80 de ani, îl felicit cordial pe Domnul Profesor, dorindu-i multe alte realizări frumoase. La Mulți Ani!

Călin SCRIPCARU, prof. univ., Iași

GHEORGHE BACIU – PUNTE DE LEGĂTURĂ PROFESIONALĂ DINTRE SUDAN ȘI REPUBLICA MOLDOVA

Pentru prima dată, am auzit de Gheorghe Baciu acum 30 ani în urmă, de la renumitul profesor de medicină legală din București, Vladimir Beliș, rector al Institutului de medicină Legală „Mina Minovici”, care vorbea cu multă prețuire despre profesorul Gh. Baciu din Chișinău. Pe atunci, în această instituție prestigioasă din Europa, îmi făceam doctoratul sub conducerea domnului Vl. Beliș. Evident, după susținerea tezei de doctor în medicină, m-am întors în patrie, unde, în scurt timp, am fost numit în funcția de director al Institutului de Medicină Legală din Khartoum. Către anul 2000, deja de la studenții sudanezi, care își făceau studiile în Chișinău, la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, auzeam opinii lăudabile despre prelegerile susținute de Gh. Baciu, șeful catedrei de Medicină legală și director al Centrului de medicină legală din Chișinău.

Peste câțiva ani, în noiembrie 2006, când a fost organizat Primul Congres Internațional al medicilor legiști din Sudan, profesorul Vladimir Beliș mi-a recomandat să-l invit, la acest for științific, pe profesorul Gheorghe Baciu din Chișinău, care dispunea, la moment, de prețioase rezultate științifice, unele din ele realizate la o catedră specializată din Moscova. Astfel, prin intermediul medicului Mohamad AlTayeb din Sudan, care își făcea studiile prin rezidențiat la catedra condusă de Domnul profesor, i-am făcut invitația la Congresul respectiv din Khartoum, alături de specialiști din Anglia, Germania, Egipt, Siria, Turcia, Yemen, Israel, Sudan și din alte țări africane. În cadrul ședinței, planificată pentru 21 noiembrie 2006, domnul Gh. Baciu a prezentat un amplu raport la tema: „Mecanogeneza leziunilor compresionale asupra toracelui”. Lucrarea era bazată pe cercetări experimentale pe biomanechine, cu folosirea unor metode tehnice dotate cu aparate de înregistrare a forței și locului de acțiune. Conținutul raportului dumnealui a fost, preventiv, tradus în limba engleză și prezentat în formă scrisă fiecărui participant, concomitent, fiind translat în limba arabă. M-a impresionat mult înalta apreciere a rezultatelor prezentate de autor, de către specialiști din multe țări, deoarece constituiau o inovație în domeniu. Ulterior, informațiile prezentate de către profesorul Baciu au fost pe larg anunțate în mass-media, iar autorul fiind invitat să participe la întruniri științifice în Egipt, Palestina, Siria etc.

În octombrie 2012, la Invitația profesorului Gheorghe Baciu, am vizitat pentru prima dată Republica Moldova, m-am bucurat să cunosc atractivul plai moldav și frumoasa lui capitală, orașul Chișinău. M-au impresionat tradițiile naționale, mi-a plăcut să contactez cu unii cetățeni băștinași, să fac comparația cu locuitorii din Sudanul meu și alte țări africane care-mi sunt aproape.

În timpul acestei vizite amicale, am făcut cunoștință, în primul rând, cu membrii catedrei de Medicină legală din Chișinău, cu activitatea dumnealor didactică și științifică. Bucură programele pentru studenți, adaptate la specificul fiecărei facultăți, precum și existența manualelor și a ghidurilor practice autohtone.

A urmat vizita la Centrul de Medicină Legală, unde, mai mult timp m-am familiarizat cu activitățile secțiilor și laboratoarelor specializate. Am constatat, că Centrul de Medicină Legală din Chișinău se subordonează Ministerului Sănătății din Republica Moldova, similar, ca și formă de subordonare, celui din Sudan.

Cu ocazia jubileului de 80 de ani ai Profesorului universitar Gheorghe Baciu, îi transmit cele mai frumoase urări de sănătate și longevitate frumoasă.

Cu profund respect,
Ogail EL NOUR,
Profesor universitar,

Director al Institutului de Medicină Legală din Khartoum, Sudan

Profesorul Ogail El Nor (în centru) cu colectivul catedrei de Medicină legală a USMF „Nicolae Testemițanu” (2012).

UN INTELECTUAL DE MARCĂ

*...O lacrimă pentru Basarabia...
...„Suntem unde am fost și rămînem unde suntem”...*

*...De la inimă la inimă,
De la suflet la suflet...*

Gheorghe Baciu... Nume cunoscut și recunoscut în Moldova și în spațiul românesc, venit din Țara de Sus... Intellectual de marcă: medic, jurist, savant, publicist, patriot și Manager iscusit și recunoscut... Frumos la chip, înzestrat cu virtuți și caracter, principial, mare cărturar, plin de înțelepciune, ferm în acțiune, milostiv și cu Suflet Mare... Așa îl percep eu pe profesorul Gheorghe Baciu... Bătut în timp de mediocri, renegat de la ALMA-Mater, a continuat în ipostaze diferite să rămîna consacrat țării și poporului,

medicinii naționale.

Reîntors la Universitate și Academie de către Dumnezeu, apreciat de colegi și opinia medicală, de autoritățile statale, s-a urcat pe Olimpul succesului în domeniul pedagogiei, medicinii și expertizei medico-legale.

L-am cunoscut ca medic, ca jurist, ca profesor, ca patriot, dar mai e o latură a biobibliografiei Dlui Baciu – cea de Manager, de conducător, plin de talent, de tact, de fermitate, de responsabilitate, perseverență. Da, El a creat Centrul de Medicină legală, a perfecționat programele didactice ale Catedrei, a pregătit cadre de medici legiști, care, astăzi, fac fața cu brio cerințelor timpului, de asemenea, a instruit și medici clinicieni... A prevăzut multe, a minimalizat riscurile și a dat posibilitate să triumfe legea în activitatea medicală, iar, pe celălalt talger al balanței, a pus Responsabilitatea, Cinstea și Onoarea...

Mulțumim, Maestre! Făuriți binele și în continuare!

Mulți și Fericți Ani!!!

Ion MEREUȚĂ,
șef al catedrei de Oncologie, Hematologie și Radioterapie,
dr. habilitat în științe medicale, profesor universitar

CU BISTURIUL ȘI CONDEIUL DE SCRITOR

Profesorul Gheorghe Baciu este unul din medicii care, în afară de stetoscop și bisturiu, au mînuit și condeiul de scriitor, așa cum au făcut-o și predecesorii săi Rabelais, Schiller, Cehov, Maugham, Kronin, Duhamel, Axel Munthe și alții. Unii dintre ei s-au dedicat, în egală măsură, ambelor profesii (Cehov, Duhamel, Rabelais), în timp ce alții s-au consacrat celei de a doua chemări. Astfel, Kronin, după ce practicase cu abnegație mai bine de zece ani profesia de medic, s-a dedicat exclusiv literaturii, rămînînd, însă, legat de profesia sa prin promovarea pe cele mai înalte trepte artistice a romanelor cu subiect medical (Citadela, Gran Canaria). În scurta sa viață, Cehov a fost, în egală măsură, și medic, și scriitor. „Medicina este soția mea legitimă, literatura este amanta mea,” se confesa Cehov.

Profesorul Gheorghe Baciu a pășit cu succes pe urmele antecesorilor săi, a abordat ambele domenii, dominantă fiind activitatea sa științifică în domeniul specialității sale, Medicina Legală, completată cu un aport publicistic deosebit de valoros. Manualele și lucrările sale de specialitate sînt prețioase materiale de studiu și documentare nu numai pentru medicii legiști, ci și pentru medicii de alte specialități, pentru studenții facultăților de medicină și ai facultăților de drept, pentru cursanții Academiiilor de Poliție și pentru juriști (judecători, procurori, avocați).

Profesorul Gheorghe Baciu este unul dintre primii autori din Basarabia, care, în perioada postbelică, au publicat în limba română, contribuind, astfel, la readucerea limbii băștinașilor la locul ei firesc. Pentru că simpla legiferare a acesteia ca limbă oficială de stat a Republicii Moldova nu poate înlocui cu eficiență balastul unei limbi străine, care, în timpul ocupației țariste și, apoi, sovietice, a înlăturat cu brutalitate limba localnicilor, luîndu-i aproape în totalitate, locul. Metoda a fost perversă. În timpul unei vizite la Chișinău, în anul 1970, am putut discuta cu un localnic numai în limba rusă. El era muncitor, făcuse școala de calificare în limba rusă, iar la locul său de muncă se vorbea numai rusește. „Eu aproape că nu mai știu moldovenește, dar părinții mei de la țară nu știu rusește”, mi-a spus tînărul. Aspectul acesta persistă și astăzi. Fiul unui prieten din Chișinău, salariat la o filială din Chișinău a concernului automobilistic BMW, este chemat în fiecare an, împreună cu cîțiva colegi, la München, pentru un instructaj, care se face...în limba rusă!).

Calitatea publicațiilor științifice ale Profesorului Gheorghe Baciu este rezultatul pregătirii sale profesionale de excepție, oglindită în activitatea sa

universitară în care a promovat pînă la vîrf.

Ca scriitor, a abordat cu pasiune și condițiile istorico-sociale pe care au trebuit să le trăiască (și suporte!) locuitorii Basarabiei în perioada ocupației sovietice.

„Scopul muncii de elucidare a adevărului istoric”, ne spune Dumnealui, „nu este numai acela de a răscoli trecutul, ci și pentru a ne pronunța categoric împotriva țărilor cotropitoare capabile de a distruge, moral și fizic, toți vecinii. Faptele se cunosc de generația încă în viață, de generația care le-a trăit, dar în viitor rămîne numai ce este scris.”

Pasionat de istorie, autorul a analizat, prin prisma specialității sale și istoria nenumăratelor fărădelegi, din antichitate pînă în prezent, la unele din acestea descriind aspectele medico-legale, care, pe atunci, nu erau cunoscute. Nu lipsesc din această analiză argumentele medico-legale, care pun la îndoială versiunile oficiale ale cauzei morții unor poeți sau politicieni moldoveni (M. Eminescu, A. Mateevici, Gh. Vieru, D. Matcovschi, Ion Pelivan, Gh. Ghimpu și alții). Impresionantă este preocuparea Profesorului Baciuc pentru descrierea suferințelor trăite de moldovenii din stînga Prutului în timpul ocupației sovietice. În scrierile sale, Dumnealui abordează subiecte durute, descriind cu mult curaj deportările masive ale populației autohtone, execuțiile și calvarul foametei din 1946 – 1947, calamități pe care le-a trăit el însuși la vîrsta de 10 – 11 ani, împreună cu părinții săi. Cititorii în vîrstă, care au suferit în perioada ocupației sovietice, își regăsesc în cărțile Profesorului Baciuc propriile trăiri din acea perioadă nefastă. Generația tînără trebuie să le cunoască, scrierile Profesorului Baciuc oferindu-le cu lux de amănunte și aspecte din istoria contemporană a baștinei, care, în manualele oficiale, sînt trecute cu vederea sau lipsesc în totalitate.

Pentru a pune pe hîrtie aceste informații, au fost necesare nu numai o enormă muncă de documentare, ci și o contribuție puternic afectivă, pe care autorul ne-o arată dedicînd părinților săi cartea „*Istorie de suferințe și victime zări omenești.*”

În cărțile Profesorului Baciuc, găsim descrise veridic condițiile sociale și politice din Republica Moldova, după obținerea independenței, cînd rămășițe ale ocupanților asupritori și chiar unii băștinași, convertiți prin îndoctrinare de către fostele autorități asupritoare, se opun cu îndîrjire procesului de eliberare de influența comunistă și revenirii la viața pe care au avut-o băștinașii în perioada interbelică.

Sunt convins, ca alături de activitatea sa didactică și științifică, Profesorul Gheorghe Baciuc va continua să se afirme și ca SCRITOR și ca ISTORIC.

Dr. Leonid GHEORGHIAN, Bensheim - Germania

PROFESORUL GHEORGHE BACIU - 80

Încă din anii '30 ai secolului al XX-lea, unul din întemeietorii „Școlii de la Annales”, Lucien Febvre, a îndemnat cu insistență că istoria trebuie să fie problematică și să se ocupe de oameni, altfel spus, să fie făcută o „nouă” istorie, clar deosebită de istoria pozitivistă, care devenise principalul adversar al istoriei noi, deoarece nu reconstituirea faptelor era de natură să restituie trecutul, ci redescoperirea oamenilor, prin intermediul faptelor. În acest scop, istoria trebuia să iasă din profesionalismul ei îngust și să „privească la vecini”, să cunoască și să-și îmbogățească instrumentarul de lucru cu rezultatele demografiei, ale sociologiei, psihologiei, medicinei, literaturii și artelor etc. Pe de altă parte, același lucru urmau să-l facă și disciplinele conexe sau înrudite istoriei, pentru „a descoperi oamenii, unicul obiect al istoriei” (Lucien Febvre).

În atare mod, pe măsura înlocuirii istoriei evenimentțiale cu cercetarea ansamblului experienței umane, în efortul creator de a pătrunde în straturile adânci ale realității istorice, pentru a surprinde regularități, tendințe, procese, legături între unele și altele din elementele realității, cercetările inter- și multidisciplinare au devenit o trăsătură caracteristică și definitorie a științei contemporane.

În această ordine de idei și de la înălțimea frumoasei vârste pe care o va rotunji în curînd, distinsul profesor universitar, doctorul habilitat în științe medicale Gheorghe BACIU este unul din puținii savanți contemporani, care reușește să ilustreze cu maximă pregnanță necesitatea și utilitatea cercetărilor cu caracter inter- și multidisciplinar, afirmîndu-se, de-a lungul unei impresionante cariere profesionale, nu numai ca un desăvîrșit specialist în domeniul științelor medicale, ci și ca un talentat istoric al neamului nostru.

Personalitate marcantă a științei și învățămîntului medical din Republica Moldova, savant de o vastă cultură și erudiție, autor a peste 550 de publicații științifice, inclusiv a circa 30 de monografii, manuale, cursuri didactice și deținător a 12 brevete de invenții, cavaler al Ordinului „Gloria Muncii”, profesorul Gheorghe BACIU a editat și peste 40 de lucrări cu caracter istoric, cele mai reprezentative fiind: *O viață de zbucium* (2009), *Orașul Bălți și oamenii lui* (2011), *Profesorii universitari, absolvenți ai USMF „Nicolae Testemițanu”* (2012), *Evoluția medicinei legale pe plaiul basarabean* (2013), *Promoția a XVIII-a a ISMC la 50 de ani* (2013), *Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru* (2014), *Istории de suferințe și victimizări omenești* (2015), *File din trecutul medicinei basarabene* (2015).

Așa cum mărturisește prof. Gheorghe BACIU, provocarea de a scrie pe teme de istorie națională vine, la origini, inclusiv de la evenimente trăite personal încă din copilărie: războiul, foametea postbelică, deportările, terorizarea psiho-emoțională a populației basarabene de către noile autorități sovietice, - toate aceste tragice evenimente sedimentându-se profund atât în propria-i memorie, cât și în memoria colectivă a câtorva generații de basarabeni, care au avut de suportat calvarul unor situații-limită. Iată de ce, lucrările cu caracter istoric editate de prof. Gheorghe BACIU au, toate, valoarea unor inestimabile documente umane originale, contribuind efectiv la scrierea unei *noi istorii*, despre care vorbea Lucien Febvre, descoperind oamenii ca obiect principal al istoriei. Este suficient de remarcat, în această privință, că doar în lucrarea recent lansată *File din trecutul medicinei basarabene*, prof. Gheorghe BACIU a reușit să scoată din umbra uitării prețioase date din viața și activitatea a peste 60 de vestiți medici basarabeni de pe timpuri ca: Lev Tarasevici, Gheorghe Durdufi, Nicolae Străjescu, Constantin Scrobanski, Evgheni Kurdinovski, Anatol Koțovski, Calistrat Hînculov, Moisei Sluțkii, arhitectul Alexei Șciusev, Nathaniel Kleitman și multe alte personalități de excepție ale timpului.

Chiar dacă, la anumite etape ale vieții, a fost supus unor încercări extrem de severe, suportînd și consecințele unui regim de ocupație opresor și demolator, prof. Gheorghe BACIU a rezistat cu demnitate tuturor intemperțiilor prin perseverență, curaj, inițiativă și generozitate, reușind să-și modeleze nu numai propriul destin, ci și să schimbe în bine viața semenilor săi.

Ajuns la o frumoasă vîrstă aniversară și, implicit, la o deplină recunoaștere a meritelor sale profesionale, - dovadă în acest sens fiind și înaltele distincții de stat și academice de care s-a învrednicit în repetate rînduri, - prof. univ., dr. hab. Gheorghe BACIU este, la ora actuală, nu numai unul din exponenții de vază ai științei și învățămîntului medical din Republica Moldova, ci și un cunoscut și recunoscut istoric profesionist al neamului nostru.

Cu prilejul frumoasei vîrste pe care o rotunjește, aducem distinsului profesor universitar, doctorului habilitat în științe medicale Gheorghe BACIU un pios omagiu, adresîndu-i tradiționala urare:

Vivat, crescat, floreat!

Nicolae ENCIU,
doctor habilitat în istorie, cercetător științific principal,
director adjunct al Institutului de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei

GHEORGHE BACIU, UN OM ȘI UN DOMN DINTR-O BUCATĂ

Au vrut să ne îngroape, dar au uitat că sîntem semințe.
Proverb mexican

Ne-am întîlnit întîmplător, în după o amiază, la stația de troleibus „Docuceaev”, mai jos de Telecentru (avea să aflu cîteva clipe mai tîrziu, că pe strada cu același nume locuiește de mai multă vreme, în patru camere, dar, de ani buni... de unul singur – așa i-a fost hărăzit Domniei sale, Gheorghe Baciu, de soartă).

- Mă, fiule, tu ai mîncat ceva azi? astea i-au fost primele cuvinte după ce mi-a răspuns la binețe.

Am intrat, la insistențele Domniei sale, în „chilie” (termenul îi aparține, cum se obișnuiește la moldoveni, „pentru cinci minute”, dar am ieșit din casă, dacă nu greșesc, pe la primul cîntat al cocoșilor (să știți, că pe Valea Dicescu, din partea de sus a capitalei moldave, cîntă și azi cocoșii, cum au cîntat dintotdeauna).

Am fost ospătat regește și cu borș *a la Bălți*, „ca la mama acasă” (de acolo, mi se pare – de acasă, de la mama și tata, își trage sevele o mai mult decît amplă, bogat documentată și *duioasă* - alt calificativ nici că-mi trece prin cap – lucrare despre capitala nedeclarată a Nordului Moldovei, baștina sa – „Orașul Bălți și oamenii lui”, 2011).

După tradiționalul „fel întîi”, a urmat friptura de pui și un deosebit terci de hrișcă, savoarea căruia n-am mai întîlnit-o altundeva. Eu, personal, dacă aş avea împuternicirile de rigoare, ia-și oferi domnului Baciu un brevet nominal pentru extraordinarul terci, ca să devină cunoscut pe întregul mapamond. Desigur, la masa gazdei n-a lipsit tradiționalul strop de tărie. Însă deliciul cel mare, pe care îl savurezi în casa Baciu, a fost, pentru mine și, la sigur, pentru toți cei care i-au pășit pînă la mine și-i pășesc și azi pragul, „paharul de vorbă”, pe care, oricît îl golești, la badea Gheorghe (și așa îi place să-l spui), tot plin rămîne...

Interlocutorul meu s-a dovedit a fi nu numai o persoană înzestrată cu har de povestitor, firul narațiunii sale fiind, pe de-antregul, împletit cu umor fin și unele note de sarcasm, presărat cu o sumedenie de vorbe de duh și cu multă înțelepciune, moștenite „de la părinții din părinți”, dar și o personalitate totală; care a acumulat cunoștințe nu numai de prin biblioteci, arhive, dar și din comunicări „pe viu”, cu Oameni, indiferent de profesie, preocupări științifice, vocație...

În casă, ca să nu mă îndepărtez prea mult de subiectul vizitei mele inopinate, cam peste tot - vrafuri de cărți, ziare, alte documente, dar toate, și aici aș vrea să accentuez, avînd o ordine a lor, prestabilită de stăpîn, atmosfera locuinței strălucind de curățenie, într-un cuvînt – „farmacie”. Intrigat, l-am întrebat dacă a angajat, cumva, pentru grija casei, o menajeră. M-a privit mirat: „Cine, eu?!.” M-am grăbit atunci să-i cer rețeta terciului de hrișcă. Mi-a oferit-o generos, spunîndu-mi: „Transmite-o și altora, dacă o să le placă”.

Mi-am început textul meu despre Omul de Omenie Baciuanume prin aceste impresii unice, pe care le-am avut la acea întîlnire de suflet, pentru că, în cele ce urmează, voi relata despre realizările profesionale, științifice, culturale ale distinsului profesor. Astfel, academicianul Ion Ababii, în alocuțiunea rostită cu prilejul aniversării a 70-a din ziua nașterii profesorului Baciuanume, menționa inovația unică realizată în anul 1972, în domeniul medicinei legale, de către reputatul savant Baciuanume: „...pentru prima dată în lume, dl Gh. Baciuanume a demonstrat posibilitatea formării post-mortem a măștii echimotice la compresiunea toracelui, fenomen meritoriu denumit de specialiști în cinstea autorului”.

Este de remarcat, în contextul preocupărilor științifice ale profesorului Baciuanume, și volumul „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru”. Purcede la scrierea acestei cărți, ghidat fiind, mai întîi de toate, de „atașamentul... față de tezaurul literar și spiritual al poezilor (susmenționați – n.n.), viziunile lor progresiste și suferințele enorme suportate de pe urma luptelor patriotice înverșunate. Sincer mărturisesc, mai scrie autorul în prologul său de carte, nu efectul senzației, ci voința de a descoperi adevărul, ocrotit profesional mai mult de jumătate de secol, m-au făcut să elucidez principalii factori de risc, care au prejudecat starea sănătății, astfel favorizînd, în mare măsură, apariția bolilor și declanșarea morții, în ultimă instanță, a lui Mihai Eminescu, Alexe Mateevici și Grigore Vieru, deveniți, în propria țară, martiri ai Adevărului, Dreptății și Lubirii de Patrie”.

Ceea ce îl definește cu prisosință pe neobositul cercetător Gh. Baciuanume este modestia Dumisale, generozitatea și dăruirea, fapt care se face observat atunci cînd autorul își evaluează prinosul prin scrierea acestei cărți: „În măsura în care mi-au permis competențele și cunoștințele acumulate pe parcursul vieții, am relevat crîmpee din adevărul ce ține de soarta acestor mari personalități, demne de corecta apreciere și înălțare de către următoarele generații de conaționali”.

Pe parcursul scrierii acestui text de omagiu distinsului profesor Gh. Baciuanume, cu prilejul aniversării a 80 de ani de la naștere, mă surprind asupra faptului, că dintre cele vreo 40 la număr cărți și peste 500 (sic!) de lucrări și

tratate științifice, cite le-a „ostenit” în timpul unei solide cariere de savant de aproape șase decenii), mă refer, în special, la cele documentare și publicistice, ele mai aproape fiind de sufletul și capacitatea de înțelegere a subsemnatului, decât cele pur profesionale, adică ce țin de medicină, în special, medicina legală.

Aceste cuvinte sunt un „toast publicistic” pentru profesorul de la medicină drag inimii noastre, de obârșie, repet, coborîtor din renumita mahala bălțeană Slobozia. Or, pentru bălțeni, cartierul Slobozia fiind vatra orașului, aici s-au atestat, spun documentele vechi, primele așezări ale urbei.

Ne cunoșteam, deci, cu domnia sa Gheorghe Baciu de o habă bunicică de timp, însă, mai mult, de la întâlnirile oficiale, prilejuite de lansările de carte sau „cifrele rotunde” ale unor cunoscuți comuni, cu precădere, din sfera medicinei (ori, umila mea persoană, ca jurnalist, zău, nu-mi pot explica faptul!, am fost atașat, chiar de la începutul carierei ziaristice, de tematica medicală (mai ales că și soția, apoi și băiatul meu fac parte din breasla urmașilor lui Hippocrates). Plus la aceasta, zece ani bătuți pe muchie am redactat un ziar medical – „Viața și Sănătatea” („Pro Farmacia”), cu pondere – o afirm cu legitime mîndrie – la cititorii în halate albe.

Mai apoi, ne-am cunoscut ceva mai îndeaproape de pe paginile unor publicații (în special, „Literatura și Arta”), care ne găzduia, pe rînd, materialele. Nu știu cum și în ce fel citea (și citește) Gheorghe Baciu săptămînalul amintit, eu, în schimb, începeam (și încep), de fiecare data, a-l citi, parcurgîndu-i paginile, cu lectura editorialelor lui Nicolae Dabija, și nu numai de atîta că e redactorul-șef al gazetei îndrăgite sau că este colegul și amicul meu din anii universitari... Apoi, neapărat, trec la meditațiile deosebit de profunde, care nu-ți lasă cugetul „rece” ale lui Aurelian Silvestru, și dînsul un coleg și „co...naționalist” cu mine din anii de studenție. Nu mă lasă indiferent materialele precucernicului Octavian Moșin; cele pline de vibrație patriotică ale savanților și profesorilor universitari Anton Moraru și Valeriu Dulgheru; publicistica „cu dinți” venită de la Bălți a lui Iulius Popa; eseurile de-a dreptul incandescente ale lui Mihai Morăraș, alt coleg și prieten din anii de universitate; nu sînt indiferent față de textele Ninei Josu, Elenei Tamazlîcaru, Raisei Ciobanu – da, parcă, te pot lăsa indiferent și multe alte publicații ale cotidianului chemate să dezbată realitățile vieții noastre.

Păi, iată, mai ales în ultima perioadă de timp, dacă, pe lîngă materialele lui Nicolae Dabija, dau și de cele ce poartă semnătura lui Gh. Baciu... îi „sar” cu rîndul pe cei menționați anterior (îi rog să mă ierte!) și trec – iarăși nu pot să-mi explic de ce - direct la materialul lui: să aflu ce ne mai relatează nou Domnul Doctor în proaspăta sa „intervenție” publicistică.

Ce aş fi dorit, mai întâi de toate, să conchid în legătură cu cele însăilate mai sus? Că ne-am întâlnit o dată, în toamna trecută, ca nişte simpli cunoscuţi, dar ne-am despărţit, după o seară de „taclale”, într-o atmosferă caldă, ca nişte vechi şi buni prieteni. Voi apela la expresia filosofului francez Francois Fenelon, pe care o citează autorul Gh. Baciuc într-o altă lucrare valoroasă „Profesorii universitari, absolvenţi ai USMF „Nicolae Testemiţanu”: „Bunăvoînţa ne face mai mulţi prieteni decât bogăţia şi ne aduce mai mult încrederea decât puterea”.

În aceeaşi carte, mai exact în epilogul ei – un îndemn adresat către generaţiile viitoare de medici – se conţine crezul şi rostul de-o viaţă al Savantului, Pedagogului şi, în egală măsură, al Omului Gheorghe Baciuc: „ia ce-i mai bun de la înaintaşii tăi, înmulţeşte acest bun şi transmite-l urmaşilor tăi, ca ei, la rândul lor, să facă acelaşi lucru mai departe. Spre binele Patriei sale. Spre binele Poporului, din sânul căruia şi-a luat zborul.”

Pentru conformitatea celor spuse, reproduc originalul în întregime: „Cu deosebit interes ştiinţific am studiat istoria glorioasă a primelor generaţii de doctori habilitaţi, profesori universitari, absolvenţi ai Alma Mater, mulţi dintre care, pe timpuri, mi-au fost dascăli la facultate. Cu nostalgie şi durere în suflet, am scris despre prietenii şi colegii mei, care au trait cu demnitate, au muncit şi au iubit cu ardoare, dar prea timpuriu ne-au părăsit. Cu drag şi mare atenţie, am adunat informaţiile despre foştii mei elevi. Sper că ei ne vor continua şi vor contribui la prosperarea Patriei noastre. Onoare tinerei generaţii de savanţi, ale căror realizări ştiinţifice sunt mai presus decât ale dascălilor lor.”

„...Doar un sfat din partea mea: E bine să înveţi câte ceva şi din înţelepciunea altora”.

* * *

Ştiu, din spusele altora, că a avut o viaţă mai mult decât zbuciumată, pe alocuri, plină de evenimente tragice. A mai fost, pe parcursul vieţii, şi bruscat, şi marginalizat pe nedrept de către potenţiaţii vremii – din simplul motiv, că nu vroia să li se închine şi să fie o lichea, un fariseu (deseori parafraza vechea zicală românească: într-adevăr, „capul plecat sabia nu-l taie, dar nici soarele nu-l vede”), iar, de fiecare dată, când avea prilejul, spunea neprietenului său adevărul verde-n ochi, fără nici o ezitare, fără dram de frică. De atîta unii dintre colegii săi de breaslă, mai slabi de înger, se cam fereau de el, nu şi majoritatea covârşitoare, care l-au preţuit şi-l preţuiesc şi astăzi la justa lui valoare. În primul rând, pentru Verticalitate şi Demnitate, pe care homo sapiens, vorba dînsului, dacă le are – le are, iar dacă nu... nici homo sapiens nu-l poţi numi, ci – un vreasc acolo, bun de aruncat în foc...

Dușmanii lui, dar i-a avut berechet pe parcursul vieții, dorind să-l îngroape, evident, că nu-și dădeau seama, că oameni de-alde Gheorghe Baciui sînt aidoma unor semințe...

* * *

Cîndva, nu mai țin minte cu ce ocazie, alt Gheorghe – Ghidirim, chirurgul-academician, într-un moment de sinceritate, dar, se vede, și de reculegere, - discutam despre prieteni și prietenie în timpurile, cam sturlubatiche, de azi – îmi vorbi: „Liviule, dacă ai ajuns să treci pragul celor 60-70 de ani, cum, deja, am făcut-o amîndoi, și să mai ai amici de suflet, dar de cei adevărați, cîte degete ai la o mîină (nu mai vorbesc de două!), să știi că ești un om norocos”.

Nu știi ce gînduri și sentimente are stimatul Om și Domn Gheorghe Baciui față de umila mea persoană, eu, în schimb, știindu-l prieten, mă consider un om norocos.

Liviu BELÎI

P.S.: Ei, cum să nu-l invoci, în contextul dat, și pe rapsodul nepereche Nicolae Sulac, care, la o smiorcîială telefonică a cam șugubățului om al literelor Andrei Strîmbeanu, că... „Uite, Nicolae, la ce zile am ajuns eu, o dulceăță de om, să am numai un singur prieten pe lumea asta – apropo, pe tine...”, cîcă, mucalitul Sulac i-o fi tăiat-o pe loc: „Să știi că ești fericit, măi Andrei! Da eu n-am nici unul...”

Trei prieteni de ispravă ai profesorului Gh. Baciui (de la stînga la dreapta): scriitorii și publiciștii Tudor Țopa, Liviu Belii și profesorul universitar Viorel Prisăcaru, membru corespondent al AȘM.

**PROFESORUL GHEORGHE BACIU – EXPONENT NOTORIU
AL MEDICINII LEGALE DIN REPUBLICA MOLDOVA**

Labor improbus omnia vincit

Anul 2015 a marcat un jalon important în istoria Al-mei Mater, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, sărbătorind frumoasa aniversare – 70 ani de la fondarea predecesorului său – a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău. Anii care s-au scurs implacabil, ca o sclipire de fulger, au lăsat în urmă zeci de promoții de specialiști în medicină, mii de destine și cariere frumoase de medici, milioane de pacienți recunoscători. Un vechi dicton latin afirmă fără drept de apel: „*Tempora mutantur et nos mutamur cum illis!*”, și nu ne rămîne decît să constatăm cu stupeoare, că, odată cu anii, se modifică munți, condiții climaterice, standarde de viață, destine și chiar caractere umane.

Promoția de medici 1957–1963 are și ea însemnele sale distinctive, cu imprimări ale vremurilor demult apuse. Admiterea în acel îndepărtat an 1957, s-a realizat, în condiții speciale, care preconizau concursul punctajelor la examenele de admitere doar pentru proaspeții absolvenți ai școlilor medii de cultură generală, concurenții - beneficiari ai stagiului de muncă sau militar - fiind admiși cu oricare rezultat pozitiv la toate probele de examen. Aceste circumstanțe au deschis perspective de acces la facultate pentru mai multe categorii și grupuri sociale și de aceea vârsta studenților înscriși la studii în acel an a oscilat între 16 și 35 ani, limita superioară de vîrstă pentru admitere. Astfel, circa 300 de tineri entuziaști, înmatriculați la cele două facultăți, Medicină generală și Pediatrie, au fost acea argilă plastică și maleabilă, care a nimerit în mîinile dibace ale magicienilor-profesori leningrădeni, dar și a tinerilor și talențaților profesori autohtoni, educați în spiritul celor mai înalte standarde științifice, pedagogice și morale. Universitatea se mîndrește cu absolvenții promoției noastre, printre care sînt Academicieni, Doctori și Doctori habilitați în Medicină, un Ministru al Sănătății, mai mulți Profesori și Conferențieri universitari, savanți renumiți, pedagogi talentați, clinicieni cu nume sonore, medici militari, manageri ai sănătății publice, medici de familie.

Am invocat aici cele mai importante, în opinia mea, momente referitoare la generația noastră pentru a contura fundalul istoric și social, în cadrul căruia a evoluat unul din colegii noștri de facultate, bunul meu prieten, profesorul Gheorghe Baciu, Omul ajuns astăzi la frumoasa aniversare octogenară.

Destinul a dispus să ne aducă pe același drum în momentul cînd ne-am regăsit pe listele studenților primului an de studii la Medicina generală. Pe atunci, Gheorghe Baciu deținea, deja, diploma de studii medii speciale, eliberată de

Școala de felceri și moașe din Bălți, gustase din piinea de șef al punctului medical din comuna Răcăria din preajma Rîșcanilor, reușise chiar să-și satisfacă serviciul militar - importante și decisive circumstanțe, care au determinat administrația facultății să îi încredințeze postul de șef de grupă. Anii de studenție au demonstrat cu prisosință calitățile Domniei sale de lider al tineretului, aptitudinile pentru activitatea de investigare științifică, dar și un caracter puternic ce urma să îl ghideze pe traseele necunoscute și încâlcite ale vieții. Era alături de colegii de facultate, însă mereu cu un pas înainte. Jorj Baciu, așa îi plăcea să fie numit, a practicat sportul (fotbal, lupte libere), a îmbinat studiile cu munca pe post de felcer la Spitalul clinic republican, secția Traumatologie, ba chiar s-a și căsătorit cu colega de promoție Alexandra Gălescu, student fiind încă, în ultimul an de studii.

În anii 1963–1968, ilustrul savant și manager forte al sănătății publice Nicolae Testemițanu realiza un proiect revoluționar de renovare și reorientare a strategiei asigurării populației cu asistență și cadre medicale și de consolidare a bazei tehnico-materiale a insituițiilor medicale. Rezolvarea acestor probleme impunea o nouă abordare a concepției strategice pentru învățămîntul universitar medical și modificarea potențialului științifico-didactic, care urma să pună în aplicare proiectul respectiv.

Întru realizarea acestei nobile misiuni, încă în anul 1962, la insistența rectorului Nicolae Testemițanu, din promoția noastră, au fost selectați și repartizați la catedrele teoretice și clinice pentru stagiu în disciplinele respective, cu perspectiva admiterii la studii postuniversitare prin doctorantură, mai mulți colegi (Gheorghe Ghidirim, Petru Galețchi, Gheorghe Baciu, Vasile Niguleanu, Ion Dumitraș, Vladimir Balan, Pavel Boțolin, Valeriu Covaliu ș.a.), care, în scurt timp, tutelați și ghidați de profesori renumiți, au revenit la Alma Mater cu grade științifice de Doctori în Medicină, plini de idei și planuri mărețe pentru viitor, dornici de afirmare, astăzi deținînd prestigioase titluri de academicieni, profesori și conferențieri universitari.

Toate cele expuse demonstrează, indubitabil, că tînărul și ambițiosul deținător al diplomei de licență cu mențiune în Medicină, Gheorghe Baciu a beneficiat din plin de un mediu și condiții propice pentru afirmare și ascensiune profesională, fiind înscris la doctorantură (1963) la catedra de Medicină legală, sub tutela științifică a renumitului profesor Petru Aреșev.

Carierea de savant a sărbătoritului nostru începuse cum nu se putea mai bine – în termen de trei ani, îmbinînd cercetarea științifică cu activitatea, prin cumul, pe post de medic legist la Biroul de expertiză medico-legală, tînărul aspirant susține teza de doctorat și, în anul 1967, obține gradul științific de Doctor în Medicină. Următorul capitol din cartea vieții profesorului Gheorghe Baciu ține de activitatea sa la Institutul de Stat de Medicină, catedra de Medicină legală, care a durat mai mult de două decenii (1963–1985). În acest răstimp, pe lîngă activitatea pedagogică, a continuat cercetarea științifică, în componența unei echipe de savanți moscoviți în frunte cu profe-

sorul Alexandr Gromov care realiza un proiect științific special, susține cel de al doilea doctorat pentru gradul de Doctor habilitat în Medicină (1983), dar rămîne angajat pe același post... de asistent universitar (sic!) la catedra de Medicină legală.

Institutul Pedagogic de Stat „Ion Creangă”, iar, mai apoi, și Institutul Național de Educație Fizică și Sport l-au ales, prin concurs, pe post de șef al Catedrei de Discipline medico-biologice și i-au fost casă bună timp de mai mulți ani (1985–1994). Vastele cunoștințe enciclopedice îmbinate cu tenacitatea caracterului, abnegația și capacitatea enormă de muncă i-au favorizat mult integrarea și activitatea științifico-didactică în noul colectiv pedagogic, care l-a promovat pentru conferirea titlului didactic de Profesor universitar.

La Alma Mater, USMF „Nicolae Testemițanu”, profesorul Gheorghe Baciu a revenit abia în 1994 și, pe parcursul ultimilor ani, a continuat activitatea pedagogică și științifică pe postul de șef al catedrei de Medicină legală, iar mai recent - în calitate de profesor consultant. Activitatea laborioasă a profesorului Gh. Baciu în fruntea unui colectiv de cercetători entuziaști s-a soldat cu rezultate palpabile în domeniul investigațiilor științifice, instruirea cadrelor pentru corpul profesoral al universității, dar și în consolidarea serviciului medico-legal din Republica Moldova, Domnia sa demonstrînd calități manageriale de excepție pe post de director al Centrului de Medicină legală (1997–2008). Sub auspiciile merituosului savant, au fost elaborate și susținute opt teze de doctor, printre care și două disertații pentru gradul de Doctor habilitat în științe. Autorul celor peste 560 de publicații științifice, printre care se numără monografiile, manuale, cursuri și suporturi didactice, merită toată stima și recunoștința societății universitare.

Profesorul-savant și pedagogul Gh. Baciu s-a manifestat și în calitate de cronicar al universității și al serviciului medico-legal autohton, editînd cîteva monografii de reală valoare științifică, ce țin de domeniul istoriei medicinei moldave.

Și totuși, cum ne-am imagina astăzi, de la altitudinea jubileului octogenar, profilul omagiatului?

Profesorul Gheorghe Baciu, Doctor habilitat în Medicină, membru al Academiei Balcanice de Medicină legală, cavaler al ordinului „Gloria muncii”, a trecut prin focul cercetării și creației, a suportat *dușuri reci*, dar și momente de glorie pe parcursul carierei, a înfruntat, cu stoicism, vicisitudinile și evenimentele cu adevărat tragice, pe care i le pregătise, din belșug, destinul și „... viața de zbucium”, însă a rămas, mereu, același OM de rară cumsecădenie, personalitate integră, patriot fidel al acestui meleag, ilustru pedagog și educator al tineretului studios, savant de notorietate europeană, familist exemplar, părinte iubitor pentru doi fii și dulce bunic pentru scumpa nepoțică și cei patru nepoței frumoși.

La mulți ani fericiți, profesore! La mulți, mulți ani, dragă prietene!

Valeriu COVALIU, Doctor în Medicină, conferențiar universitar

MEDICUL ȘI EXPERTUL JUDICIAR GHEORGHE BACIU

Despre Profesorul Gheorghe Baciu se pot scrie multe, întrucît, pe parcursul a peste 60 ani de dăruire profesională, a desfășurat o multilaterală și prodigioasă activitate, avînd realizări remarcabile în toate domeniile în care s-a angajat: pedagog ce a instruit generații de medici, juriști și sportivi; medic legist implicat în cele mai dificile, responsabile și de rezonanță cazuri; savant ale cărui realizări au fost recunoscute de comunitatea științifică națională și internațională; manager iscusit ce a știut, prin intermediul propriului său exemplu, să mobilizeze colective spre atingerea unor scopuri ambițioase; istoric și publicist preocupat de restabilirea adevărului istoric ascuns sub „pînza” vremii și a ideologiilor totalitare. Cu toate acestea, ținînd cont de faptul, că dl Gheorghe Baciu a profesat în primul rînd nobila meserie de medic, considerăm oportun a ne referi la aportul adus de Domnia Sa în dezvoltarea și prosperarea acestui domeniu.

Gheorghe Baciu își leagă destinul de domeniul medicinei 65 de ani în urmă, cînd decide să i se consacre și se înscrie la Colegiul de Medicină din Bălți, pe atunci Școala de Felceri și Moașe (1951), unde a studiat sub conducerea unor medici-practicieni foarte bine școliți, care și-au făcut studiile la București, Viena, Berlin, Paris. După obținerea diplomei de felcer (1954), la frageda vîrstă de doar 17 ani, își începe activitatea de sine stătătoare în satul Răcăria(Rîșcani), în calitate de șef al punctului medical, funcție ce constituia o mare provocare pentru tînărul absolvent, prin condițiile noi de viață și muncă, în absența alături a altor lucrători medicali ce ar putea veni cu un sfat sau ajutor, avalanșa de adresări ale pacienților ș.a. Cu toate acestea, tînărul felcer a făcut față acestor provocări cotidiene, reușind datorită calităților sale de organizator, să aibă și timp liber, pe care-l dedica autoinstruirii și practicării sportului. La nici un an de la începutul acestei activități, a fondat maternitatea din sat cu 5 paturi, dotată cu cele strict necesare. Activitatea de felcer a desfășurat-o și în perioada satisfacerii serviciului militar (1955–1956), cît și după demobilizare, la un ambulatoriu militar, iar mai apoi, la stația de urgență medicală Bălți. În perioada activității de felcer, a acumulat o vastă experiență practică ce l-a îndemnat să-și continue studiile și care avea să-i fie utilă în anii studenției, timp în care a continuat să practice medicina, activînd în secția traumatologie a Spitalului Clinic Republican.

În anul 1957, este admis, prin concurs, la facultatea de Medicină a Institutului de Medicină din Chișinău (actualmente USMF „Nicolae Testemițanu”), unde conștientizează, că medicina reprezintă adevărata sa vocație. Anume aici, la Alma Mater, s-a concentrat intens asupra studiilor teoretice și pregătirii

practice, pentru a deveni ulterior un specialist de excelență. În perioada studiilor universitare, personalitatea i-a fost profund marcată de renumiți dascăli, printre care și profesorul Nicolae Testemițanu, despre care scrie cu recunoștință în lucrarea autobiografică *O viață de zbuțiu*. Grupa în care a studiat medicina a fost un colectiv puternic, recunoscută timp de câțiva ani consecutiv drept cea mai bună la facultate, care a lansat specialiști de forță, deveniți în timp somități în medicina moldavă: profesorul Gheorghe Baci (director al Centrului de Medicină Legală, șef al catedrei de Medicină legală), profesorul Petru Galețchi (decan și prorector al USMF „Nicolae Testemițanu”, șef al catedrei de Microbiologie, virusologie, imunologie), conferențiarul Mihail Casian (director al Institutului de Neurologie și Neurochirurgie), profesorul Ieremia Zota (șef al catedrei de Morfopatologie, membru corespondent al AȘM), Simion Guranda (vicedirector al Institutului Mamei și Copilului, semnatar al Declarației de Independență a Republicii Moldova), Sergiu Rusu (șef al secției Morfopatologie a SCR). În cadrul Institutului, și-a manifestat de la bun început capacitățile sale de conducător, fiind desemnat în calitate de lider al tineretului. La ultimul an de facultate, studiază mai aprofundat Medicina legală în cadrul subordonării sub conducerea renumitului profesor Petru Areșev, care, ulterior, îi devine conducător al tezei de doctor în științe medicale.

După absolvirea Institutului (1963), devine asistent universitar la catedra de Medicină legală și medic legist în cadrul secției tanatologice a Biroului Republican de Expertize Medico-Legale (actualmente Centrul de Medicină Legală). La începutul carierei sale de medic legist, a avut parte de sprijinul unor colegi mai experimentați ca N. Volkov, F. Sigal, Gr. Bluvștein, P. Maximov, care l-au ajutat să înțeleagă multe din subtilitățile noii profesii și i-au inspirat încredere în forțele proprii. Este de menționat, că acești colegi erau recunoscuți pentru calitățile lor profesionale și au lăsat un bogat tezaur practicii și teoriei medicinei legale autohtone. La scurt timp, grație interesului manifestat și studierii aprofundate a literaturii de specialitate, a început a fi implicat în efectuarea expertizelor medico-legale în comisie pentru cazuri complicate. Paralel, efectua cercetări științifice la teza de doctor în științe medicale, pe care o susține în anul 1967, și la teza de doctor habilitat în științe medicale, pe care o susține în 1983. Grație profesionalismului care devenise evident și apreciat, Gheorghe Baci, deja începând cu anul 1972, este implicat în efectuarea expertizelor cu rezonanță socială de nivel unional. Meseria de medic legist a fost practică pe toată durata activității sale profesionale, cu o întrerupere între anii 1985-1994, perioadă în care a activat în calitate de șef al catedrei de Discipline medico-biologice la facultatea de Educație fizică și sport a Institutului Pedagogic „Ion Creangă”.

Imediat după revenire la catedra de Medicină legală (1995) și la Centrul de Medicină Legală (1997), s-a implicat activ în rezolvarea problemelor

cu care se confruntau la acel moment medicii legiști practicieni. Cea mai mare dificultate, la momentul respectiv, o constituia necesitatea elaborării în limba română a rapoartelor, documentelor medico-legale și a actelor normative autohtone. Datorită cunoștințelor fundamentale din domeniile anatomiei omului și a medicinei legale, Gheorghe Baciu și-a adus aportul incontestabil la „trecerea la limba română” a întregului serviciu medico-legal și la elaborarea instrucțiunilor, regulamentelor și altor acte normative necesare reglementării procedurilor medico-legale. Mai mult, pentru facilitarea însușirii terminologiei în limba română, Dumnealui a elaborat scheme standard ale rapoartelor medico-legale, care se multiplicau și se transmiteau în toate secțiile teritoriale pentru utilizare. Totodată, și cursurile de educație continuă a medicilor legiști, organizate în cadrul catedrei odată cu revenirea dlui profesor, au servit în calitate de platformă pentru instruirea colaboratorilor în terminologia medicală și medico-legală în limba română. Treptat, au fost editate manuale, ghiduri practice, indicații metodice și informative, menite să ajute medicii legiști practicieni în activitatea lor cotidiană, multe dintre ele avîndu-l ca autor pe Domnia Sa. Redactarea actelor medico-legale în limba română în ziua de azi este considerată ceva firesc, însă inițiativa a pornit de la o echipă de profesioniști în frunte cu profesorul Gheorghe Baciu.

În ultimii ani, Dumnealui participă la efectuarea expertizelor în comisie doar la cele mai complicate sau controversate cazuri, instanțele de judecată și organele de drept apelînd la competența sa ca la ultima soluție. Obiectivitatea și profesionalismul său sînt cunoscute și dincolo de hotarele țării, în anul 2014, fiind solicitat în calitate de expert-parte la elucidarea circumstanțelor morții unui tînăr în or. Timișoara, România. Evident, experiența acumulată în timp este împărtășită tinerilor de către dl profesor Baciu prin intermediul multiplelor sale publicații. Profesorul Gheorghe Baciu este autorul mai multor manuale, ghiduri și recomandări metodice, ultimul curs de medicină legală văzînd lumina tiparului în anul 2013.

Fiind interesat și de istorie, și de literatură, domnul profesor Baciu a publicat mai multe lucrări, care promovează medicina legală în calitate de furnizor de probe științific argumentate în elucidarea unor cazuri sociale. Utilizînd procedeele de expertiză medico-legală și experiența profesională acumulată pe parcursul deceniilor, Dumnealui a abordat retrospectiv, de pe pozițiile unui medic legist, moartea unor personalități și a descris anumite cazuri concrete din activitatea sa profesională, care demonstrează rolul expertizei medico-legale în elucidarea acestora. Astfel, în lucrarea *Viziuni asupra vieții și morții poeților martiri – Eminescu, Mateevici, Vieru* (2014) autorul efectuează teoretic expertiza cazurilor, explicînd momente necunoscute și intenționat distorsionate din viața celor trei martiri ai neamului și se pronunță asupra cauzelor morții lor. În această ordine de idei, e de remarcat lucra-

rea *Istoriei de suferințe și victimizări omenеști* (2015), în care autorul prezintă destinul amar al unor înaintași ai neamului, dar și a numeroaselor victime ale regimului sovietic. Monografia *Evoluția medicinei legale pe plaiul basarabean* (2013) prezintă istoria dezvoltării serviciului medico-legal, la instituirea căruia a participat Dumnealui însuși, avînd mai multe funcții, inclusiv și cea de expert judiciar medico-legal. Concludente sînt afirmațiile Dumnealui din această lucrare: „Cu timpul, am devenit unul dintre cei mai vechi exponenți ai serviciului medico-legal din RM, avînd fericita ocazie să fiu martorul ocular al schimbării cîtorva generații de medici legiști, să cunosc părțile pozitive și negative ale fiecărei etape de dezvoltare în aspect practic și științific, începînd cu anii postbelici”. Dovadă a valorii cărților nominalizate este și faptul că ele au fost înalt apreciate de public, remarcate la expozițiile și Saloanele de Carte din Republica Moldova (2013, 2014) și România, iar profesorul Gheorghe Baciu a devenit Laureat al Festivalului Internațional al Cărții (Biblioteca Națională, 2014), deținător al Premiului pentru publicistică (2014) al săptămînalului *Literatura și arta*.

Ajuns la vîrstă octogenară, profesorul Gheorghe Baciu și-a păstrat vîi calitățile Sale, precum energia, sobrietatea, principialitatea, dăruirea de sine, perseverența, exigența, tăria de caracter și inteligența remarcabilă. Toate aceste frumoase trăsături sînt un exemplu pentru toți cei care îl înconjoară, în special pentru discipolii săi și tinerii specialiști. Pe parcursul a peste 60 ani de activitate, Dumnealui s-a manifestat ca Om cu o deosebită inteligență și modestie, un remarcabil specialist medic-legist, un talentat, perseverent și ambițios savant, un iscusit pedagog. În pofida vîrstei respectabile, dl Gheorghe Baciu este în continuare o persoană plină de energie, idei și inspirație demnă de invidiat. Domnul Gheorghe Baciu este un exemplu strălucit de slujire cu devotament societății, științei și medicinei, un adevărat model de existență și vocație pentru tineret și, cel mai important, un patriot înflăcărat. Toate aceste calități umane deosebite și munca asiduă întru prosperarea societății și a neamului nu au fost trecute cu vederea de autoritățile statului, fiind unanim recunoscute și apreciate cu Medalia „Veteran al muncii” (1987), Diploma de Gradul Întîii a Prim-ministrului Republicii Moldova (2006), Ordinul „Gloria Muncii” (2007), Diploma de Onoare a Ministerului Sănătății din Republica Moldova (2008).

Cu prilejul frumosului jubileu de 80 ani, îi exprimăm Profesorului Gheorghe Baciu recunoștința noastră pentru eforturile depuse în promovarea valorilor naționale și profesionale, urîndu-i longevitate și sănătate, realizări profesionale frumoase, bucurii împlinite alături de cei dragi și de familie.

LA MULȚI ANI, DOMNULE PROFESOR!

Andrei PĂDURE,

conferențiar universitar, doctor habilitat în științe medicale,
șeful catedrei de Medicină Legală a USMF „Nicolae Testemițanu”

PROFESORULUI GHEORGHE BACIU - PILON AL MEDICINEI LEGALE

Știința este o căutare atentă, disciplinată, logică, de cunoștințe despre absolut toate aspectele universului, obținute prin examinarea celor mai bune dovezi disponibile și, întotdeauna, subiect de corecție și îmbunătățire pe baza descoperirii unor dovezi mai bune.

James Randi

L-am cunoscut pe primul meu dascăl și conducător în lumea științei medico-legale în 2007, fiind student la anul cinci, când am început să frecventez cercul științific de la catedra de Medicină legală, condusă de profesorul Gheorghe Baciu. Este adevărat, că pasiunea pentru știință depinde de cel care îți deschide secretele ei: nu prin promisiuni sau perspective efemere. Prin exemplu propriu, îndrumări potrivite și oportune, Domnia Sa m-a motivat să aleg calea medicinei legale și, ulterior,

doctoratul în domeniu.

Între timp, am aflat despre calea deloc ușoară a profesorului Gheorghe Baciu spre Olimpul său științific, pe care a început-o încă la anul patru de facultate, când, împreună cu colegii săi, frecventa ședințele cercului științific condus de renumitul chirurg Nicolae Anestiadi. Interesul față de cercetările științifice l-a manifestat la cercul studentesc, condus de profesorul Petru Areșev, devenind, în anul 1963, primul Dumnealui doctorand. Un an mai târziu, în timpul perfecționării desfășurate la Kiev, sub conducerea profesorului Agnesa Gamburg, realizează, în premieră, o cercetare experimentală „Determinarea urmelor de metale pe obiectele biologice”. Aici, viitorul savant face cunoștință cu medicina legală din Ucraina: Iuri Sapojnicov, Iuri Șciupik și cu doctorandul Grigori Burcinski. Ulterior, în mai 1965, participă la ședința Societății Științifice a medicilor legiști din URSS, organizată la Moscova. Atunci, a avut ocazia să facă cunoștință cu eminenți medici legiști, profesori universitari M. Avdeev, L. Eidlin, V. Smolianinov, V. Kriucov ș.a. Muncă asiduă, scopul bine definit și dorință nemărginită de a-l atinge, precum și îndrumările conducătorului științific s-au soldat cu susținerea, în scurt timp, a tezei de doctor în științe medicale (1967).

În 1968, în timpul unei perfecționări, cu o durată de 4 luni, la catedra de Medicină legală a Primului Institut de Medicină din Moscova „I. M.

Secenov”, Domnia Sa a fost inclus într-o echipă de cercetători, condusă de academicianul Alexandru Gromov, care a fost creată la comanda de stat pentru studiul experimental al rezistenței corpului uman la acțiuni extreme. Pe parcursul a 12 ani, dl Gh. Baci, alături de cunoscuți savanți medici legiști Oleg Romodanovski, Leonid Șcerbin, Nina Pârlina, Nicolai Jivoderov ș.a. realizează experiențe cu modelarea traumei dozate a toracelui, folosind utilaj și metode speciale, atât la Moscova, cât și la Chișinău. Rezultatele cercetărilor au fost impunătoare: pentru prima dată, Domnia Sa a demonstrat posibilitatea apariției fenomenului „măștii echimotice” postmortem. Monografia „Rezistența și leziunile compresionale ale toracelui” (Chișinău, 1980) a fost recunoscută drept cea mai valoroasă lucrare de pe teritoriul Uniunii Sovietice în ultimii 5 ani. În anul 1983, la Moscova, dl Gh. Baci a susținut cu succes teză de doctor habilitat în științe medicale.

În perioada 1985–1994, activează în domeniul educației fizice și a sportului, ocupându-se de problematica traumatismului sportiv. În anul 1994, profesorul Gheorghe Baci devine șef al catedrei de Medicină legală a USMF „Nicolae Testemițanu”, fondează o nouă direcție științifică de cercetare, catalizează dezvoltarea școlii autohtone de medicină legală. În anul 1997, în premieră în Republica Moldova, a fost organizată o conferință internațională în ramură, care, ulterior, devine tradiție. Forul științific din acel an a coincis cu lansarea primei sale monografii „Istoricul medicinei legale în Republica Moldova”. Grație entuziasmului și pasiunii deosebite pentru cercetarea istorică, numărul de scrieri cu caracter istoric a crescut. În calitate de conducător științific, dl Gh. Baci a coordonat susținerea a 5 teze de doctor în științe medicale și două de doctor habilitat în științe medicale. La inițiativa Dumnealui, a fost reanimată Societatea Științifică a medicilor legiști, au fost inițiate colaborări științifice cu colegi de breaslă din România, Rusia, Belarus, Bulgaria, Grecia, Sudan, Yemen ș.a.

Pe parcursul a aproape 55 de ani de activitate în domeniul științific, Domnia Sa a editat peste 20 de manuale și cursuri didactice, 30 de indicații metodice, 20 de monografii, circa 450 de articole științifice, a obținut 12 brevete de invenție și 50 de inovație, în total realizând peste 600 de publicații.

Meritele științifice deosebite ale savantului Gheorghe Baci au fost apreciate cu medalia „Nicolae Milescu Spătarul” de către Academia de Științe a Republicii Moldova, pentru realizarea cercetărilor științifice fundamentale și aplicative de excelență, în calitate de semn al recunoașterii performanțelor obținute de Domnia Sa de către comunitatea științifică internațională.

Personal, sunt mândru și, totodată, recunoscător pentru oportunitatea de a fi discipolul acestui Pilon al medicinei legale basarabene, sunt bucuros, că, pe parcursul a 10 ani de colaborare, am obținut o experiență incomparabil de prețioasă, și nu doar științifică.

Cu ocazia onorabilului jubileu de 80 de ani, aș vrea să Vă doresc să nu se epuizeze izvorul Dumneavoastră de sănătate, forțe vitale, creativitate, entuziasm și dispoziție bună!

La Mulți Ani, Domnule Profesor!

Cu deosebit respect, discipolul
Anatol BONDAREV

LECȚII DE PURIFICARE A SUFLETULUI

Într-o zi, după o ședință ordinară a *Salonului Musical* de la Biblioteca Națională, cineva mi-a transmis o carte bogat ilustrată și destul de voluminoasă: „Orașul Bălți și oamenii lui”. Pe prima pagină, am citit o scurtă dedicație, scrisă din inimă de către autor și adresată mie. Căldura pe care o emanau aceste cuvinte simple mi-a trezit în suflet emoții neașteptate.

Pe cel care a trudit asupra acestui tratat istoric, pe Gheorghe Baciu, îl cunoșteam, dar de la distanță. Știam că e medic-legist, autor a mai multor articole, eseuri, lucrări științifice consacrate problemelor medicinei legale. Mai știam că a participat eficient în componența diferitor echipe internaționale pentru elucidarea cazurilor complicate cu care se confruntă justiția, constatările lor avînd o influență hotărîtoare în luarea deciziilor juridice. Mare mi-a fost mirarea, însă, cînd am văzut, că, de astă dată, renumitul medic vine în fața cititorului cu o carte care e departe de a se înscrie în arealul problemelor medicinei. Curiozitatea îmi învălui spiritul într-atît, încît, pe loc, am început febril s-o răsfoiesc. Apoi, citind-o, mi-am dat seama, ca această lucrare nu putea să nu fie scrisă de acel, ale cărui rădăcini i se trag de aici, din atît de acasă stepă a Bălților. Fiecare pagină a cărții emană un atașament aparte pentru locul acesta, care este pentru el cel mai scump din lume. Dar cîtă simpatie și afecțiune găsim în fiecare eseu – sincere sentimente care sînt îndreptate spre om, spre cel care, prin faptele lui creștinești, immortalizează cunoscuta și plina de adevăr zicală populară: „*Omul înveșnicește locul*”. Și m-am convins – anume datorită sentimentului frumos de dragoste, pe care îl poartă în suflet medicul, scriitorul, omul Gheorghe Baciu, au văzut lumina zilei toate cărțile pe coperta cărora domnia sa și-a pus semnătura. Iar tot ce se naște din dragoste este durabil. Ai impresia că, prin creația sa, Gheorghe Baciu vrea să ne convingă, că omul, dacă are o inimă în care încapă toată căldura acestui sentiment divin, le face pe toate cele bune pe pămînt. Căci el, Omul, a fost trimis aici să învețe a iubi, iar cel care nu e în stare să lase simțămîntul ceresc să-i pătrundă în suflet nu poate fi demn de a i se aminti numele. Lecția iubirii el a însușit-o de mic copil, de la părinți și, de atunci, de fiecare dată cînd așterne pe hîrtie istoria unei vieți, a unei suferințe, corzile inimii sale vibrează emotiv și partinitor – mărturie elocventă a faptului, că domnia sa susține probele la acest compartiment cu brio.

Anume convingerea, că una din cele mai frumoase trăsături cu care a fost hărăzit omul de către Cel de Sus este ținerea de minte, l-a făcut pe medicul Gheorghe Baciuc să-și mai confecționeze o armă în husa sa cu ustensile, alături de bisturiu, găsim și acea magică peniță care conturează inspirat cuvinte ce *nu pot fi tăiate cu bărdița*. Cuvinte care ascund în spatele lor fapte și destine, cuvinte pline de sens, pe care le înșiră pe coala de hîrtie, pentru ca cei care vin după noi să nu fie privați de memorie. Gheorghe Baciuc parcă vrea să ne spună, prin scrierile sale, că vom ține minte faptele și isprăvile, încercările prin care au trecut părinții și bunicii noștri, dacă nu vom uita aportul (cît de mic) adus pe altarul propășirii neamului de către cei care azi trudes alături de noi, atunci putem fi siguri că avem viitor. Spiritul de cronicar mereu în căutare, gîndirea înfrigurată de cercetător și, nu în ultimul rînd, sufletul înflăcărat de patriot al acestui plai, nu-l lasă indiferent față de ceea ce s-a petrecut și se petrece pe această palmă de pămînt. Și atunci îți dai seama – autorul acestor scrieri are o inimă deschisă, care bate în unison cu tot ce se merită să nu fie trecut cu vederea. Pe el îl interesează totul: cultura, istoria, viața neamului în toate aspectele, iar în centrul ei mereu se află Omul. Soarta și faptele lui.

Adevărul istoric îl frămîntă încă de pe vremurile cînd, copil fiind, a fost martor ocular al nedreptăților care s-au abătut asupra părinților noștri din partea celor care visează neconținut să-și lărgească frontierele, acaparînd pămînt străin. Situațiile tragice care s-au perindat prin fața ochilor: șirul de deportări (în primul rînd al gospodarilor de frunte), îngrozitoarea foamete, maltratările, terorizarea în masă a oamenilor de cultură i-au lăsat în suflet o rană care sîngerează pînă în ziua de azi. Sedimentate în memorie, aceste injustiții, nemotivate din punct de vedere uman, precum și arzătoarea dorință de asanare a societății prin chemarea la neuitare l-a provocat pe patriotul Gheorghe Baciuc să vină în fața noastră cu o carte de mărturie răscolitoare „*Istории de suferințe și victimizări omenești*”. A scris-o cu durere, neascunzînd nimic, căci, în opinia Dumnealui, societatea noastră, cu toate viciile ei, e aidoma unei persoane suferinde și, deci, „*nu facem serviciu unui om bolnav tăinuindu-i maladia, ci spunîndu-i realitatea pentru a ști cum să se trateze*”.

Împătimit de profesia *medicina legală*, care, conform destăinuirilor sale, pe lîngă faptul că „*este impresionantă*”, mai „*are și o natură misterioasă ceea ce îl provoacă s-o dezlege*”, e și firesc faptul că unele aspecte din viața și moartea unor personalități notorii ale culturii noastre, dat fiind faptul că nu sînt argumentate îndeajuns cu probe convingătoare, medicul Gheorghe Baciuc le pune la îndoială. Starea de incertitudine, care de mult timp și-a făcut sălaș în sufletul lui, a și fost principalul motiv pentru efectuarea unor cerce-

tări minuțioase a tot ce e legat de viața și moartea poezilor dragi inimii sale și nouă tuturor, a dat naștere cărții „*Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru*”. În ea, medicul-legist Gheorghe Baciuc încearcă să aducă lumină asupra trecerii în neființă a acestor mari personalități ale neamului, să vină cu probe în folosul noilor ipoteze. Pentru el, orișice detaliu din viața personalităților eminente ale neamului, care, prin activitatea și opera lor, au influențat societatea noastră, are mare importanță. Domnia sa e convins că o inexactitate, o notă falsă care a ocupat locul în istorie în urma unei premeditări, a reavoinței sau a unei erori – constatări repetate mai apoi de către cei care au venit după – trebuie dezmințită și îndreptată anume în așa fel, cum o poate face un medic-legist. Prin acest act patriotic, act de curaj, Gheorghe Baciuc încearcă să ne spună că adevărul istoric, chiar și tardiv, trebuie să iasă la suprafață.

Lucrările de specialitate ale *medicului* Gheorghe Baciuc, cele peste 500 de publicații (articole, manuale, monografii, cursuri didactice, 12 invenții, ș. a.) prezintă un aport considerabil în dezvoltarea medicinei legale autohtone, mai fiind și un material prețios pentru instruirea viitorilor medici. Scrierile *cronicarului* Gheorghe Baciuc, cele peste 80 de lucrări cu caracter istoric, acoperind în mare parte golul din domeniul istoriei medicinei și a evoluției sănătății publice pe teritoriul dintre Prut și Nistru, trezesc în sufletul cititorului sentimente de mândrie pentru cei care nu și-au cruțat puterile, punându-și toată energia și forța talentului în serviciul poporului. Ele sînt percepute și ca un protest împotriva fărădelegilor și a nedreptăților, împotriva marilor puteri care, *veșnic nesatisfăcute*, sînt mereu montate spre cotropirea celor mai slabi. Autorul mărturisește, că lucrările date au apărut ca o „*necesitate de a păstra vii în amintirea generațiilor aceste fenomene sociale grave*”, ca o necesitate stringentă de a pune adevărul istoric în lumina zilei și – de ce nu! – ca o sfidare a celor care „*continuă să abordeze adevărul numai prin prizma propriilor interese*”.

Durerea și dragostea care au dat naștere acestor cărți se face simțită în fiecare pagină, făcîndu-l pe cititor să retrăiască aceleași sentimente pe care le avea în suflet autorul atunci cînd, în loc de bisturiu, lucra cu penița. Vă îndemn: „Citiți-i cărțile! Cărțile lui Gheorghe Baciuc împrăspătează memoria, iar noi avem nevoie de ea ca de aer, deoarece omul fără ținare de minte e pierdut pentru societate. Citiți-le! Sînt sigur, veți deveni mai bogați, dar mai ales, mai curați sufletește”.

Constantin RUSNAC

compozitor, Academia de Muzică, Teatru și Arte plastice

GHEORGHE BACIU – LUPTĂTOR ȘI MEDIC SCRITOR

Născut în Bălți, oraș situat de-a lungul Răutului, la răspîntia a două șosele centrale: una duce spre nord - Cernăuți, Soroca și Hotin, iar alta în direcția sudică, a Chișinăului. Face parte din generația care a avut de pățimit și războiul, și foametea. Ghidat de o nețărmurită dorință de realizare, de afirmare în profesie și, avînd noroc de dascăli care l-au îndrumat, prin muncă, răbdare, talent și putere de voință, a reușit să se orienteze în viață și să pătrundă în subtilitățile domeniului îmbrățișat. Începînd de la un simplu felcer, a urcat, pe traseul profesiei, pînă la profesor universitar, savant cu merite deosebite în știința medicală, recunoscute în țară și departe peste hotarele ei. În anul 1968, renumitul savant rus prof. A. Gromov l-a inclus pe Dl Gheorghe Baciu în componența unei echipe de specialiști din Moscova, astfel, participînd activ la rezolvarea unei probleme științifice secrete, la comandă de Stat, deosebit de importantă pentru medicina legală. Ne-am cunoscut mai îndeaproape în anul 1992, cînd se afla în fruntea catedrei de Discipline medico-biologice de la Universitatea Pedagogică „Ion Creangă” și INEFS, cînd m-a rugat să fiu coordonator de terminologie la manualul „Anatomie și morfologie sportivă”. Este prima lucrare de acest gen din Republica Moldova editată în limba română, care pune la dispoziția studenților, antrenorilor și pedagogilor în domeniul sportului o informație echilibrată și maximal de completă privind morfologia corpului uman, cu accente deosebite asupra anatomiei funcționale, profesional orientate spre pregătirea specialiștilor în domeniul respectiv. Este un manual bine receptat și înalt apreciat de către specialiștii în materie și de către studenți.

Prin această lucrare, Dl Gh. Baciu a demonstrat, că așa cum poezia și cîntecul exprimă bogăția și frumusețea cuvîntului și a sunetului, așa cum baletul manifestă frumusețea, splendoarea și grația mișcării, astfel și anatomia este o știință necesară și utilă, care explică perfecțiunea construcției corpului uman.

Spiritul de observație, setea de cunoștințe, capacitățile analitice deosebite sînt calități care i-au asigurat ascensiunea și succesele pe tărîmul cercetării științifice și în domeniul activității didactice. În scurt timp după susținerea tezei de doctor în științe medicale, susține cu succes, în 1983, teza de doctor habilitat în medicină, în fața consiliului specializat din Moscova cu tema: „Expertiza medico-legală a leziunilor țesuturilor moi, oaselor și organelor toracelui la acțiunea efortului static”. Este conducător a 5 teze de doctorat și a trei teze de doctor habilitat, autor a peste 500 lucrări științifice, manuale, monografii, deținător a 12 Brevete de invenție. Lucrările sale se remarcă prin profunzimea cercetării, prin concept metodologic clar, adecvat scopului trasat, prin analiza lucidă și critică a rezultatelor investigațiilor.

Pe parcursul anilor, în activitatea didactică, profesorul Gheorghe Baciu a demonstrat constant o ținută academică de excepție, în special, la prelegerile sale, susținute cu multă pasiune în fața multor generații de studenți și rezidenți, iar munca plină de abnegație, acuratețea și punctualitatea, dragostea de oa-

meni, modestia și inteligența nativă l-au plasat pe pedestalul celor mai venerați și mai stimați Dascăli ai Alma Mater.

Dumnealui este un ziditor – singur, cu mâinile sale, a proiectat și a zidit o casă de vacanță de o frumusețe rară, a „zidit” o școală științifică autohtonă de medicină legală. A coordonat studiile postuniversitare prin masterat, secundariat clinic, doctorat și post-doctorat a peste 40 de specialiști din Republica Moldova, România, Palestina, SUA, Yemen, Sudan ș.a. Este membru al Academiei Balcanice de Medicină Legală, fondator al metodei experimentale, de cercetare a leziunilor mecanice prin aplicarea forței compresionale dozate. A propus criterii optime de diagnosticare și un sistem de indici informativi pentru expertiza medico-legală a leziunilor provocate, în condiții experimentale, de traumatisme.

Îl cunosc ca Om, personalitate cu suflet mare, plin de omenie. Posibil, că în organismul dumnealui se conține o genă, activitatea căreia se manifestă printr-o deosebită atitudine față de oameni. Nu este întâmplător interesul profesorului și publicistului Gh. Baciuc față de personalități din diverse domenii, care, în pofida impedimentelor și a dificultăților impuse de soartă, au fost în stare să-și croiască, prin muncă, dârzenie, o cale în viață, să devină vestiți în țară, dar și peste hotare, care nu și-au irosit capacitățile native în invidie, dar le-au canalizat în acțiune concretă și competitivitate sănătoasă. Or, din o astfel de categorie de oameni face parte și Dl Gh. Baciuc

Citind aceste lucrări, am obținut multe informații noi despre savanți, medici iluștri, personalități notorii din cultura noastră, cunoscuți și apreciați mai mult peste hotarele țării decât la baștină. Lucrările Dumnealui ne invită să medităm, să analizăm starea de lucruri din țara noastră. Este de remarcat și interesul profesorului Gh. Baciuc pentru istoria neamului, pentru istoria orașului natal Bălți, pentru istoria medicinei, fapt materializat în studii și monografii binecunoscute publicului larg de cititori și, în special, profesioniștilor.

Realizările profesorului Gh. Baciuc în domeniul literaturii și istoriei sînt înalt apreciate de către regizorul Ion Ungureanu, academicianul Nicolae Dabija, profesorul universitar Anatol Petrencu, istoricul Ion Varta. Unele din aceste lucrări au fost apreciate la expozițiile și saloanele de Carte din R. Moldova și România. Dumnealui este Laureat al Festivalului Internațional al cărții, deținător al Premiului pentru publicistică al săptămînalului „Literatura și arta”.

Prin munca asiduă și capacități excepționale, Domnul Profesor a reușit să dobîndească respectul nu doar al colegilor și al prietenilor, dar și al multor generații de studenți, care-i sînt recunoscători pentru profesionismul și înțelepciunea de care dă dovadă. Energia nestăvilită a profesorului Gheorghe Baciuc, interesele științifice multilaterale, activismul civic elevat, manifestat la toate posturile titulare și elective pe care le-a deținut și le-a onorat, i-au făcut Domniei sale o faimă pe deplin meritată în țară și peste hotarele ei.

Cu ocazia acestei frumoase aniversări, Vă urăm, Domnule Profesor, mulți ani, sănătate, fericire, activitate creativă și noi realizări în munca nobile.

Mihail ȘTEFANEȚ, dr. habilitat în științe medicale, profesor universitar

DIN SUFLET PENTRU SUFLET

Viața poate fi înțeleasă numai privind înapoi, dar trebuie trăită privind înainte.
(Kierkegaard)

Nebănuite sînt căile omului... Așa s-a întîmplat, că, pe la finele verii anului 1988, pașii m-au purtat pe la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, în cadrul căreia am avut prilejul să-l cunosc pe domnul profesor universitar, doctor habilitat în medicină, Gheorghe Baci. Pe atunci, dumnealui activa în funcția de șef al catedrei de *Discipline medico-biologice* din cadrul Facultății de *Educație fizică și sport*. I-am expus intenția de a-mi încerca forțele și pe tărîmul pedagogic, dumnealui a încuviințat-o, în rezultatul dialogului ce a urmat, mi-a oferit șansa de a deveni cadru didactic al acestei catedre.

Din acel moment și pînă în prezent, colaborarea noastră continuă. Deși de atunci au trecut ani buni, nu încetez să mă minunez și astăzi de calitățile inegalabile ale domniei sale: corectitudine, responsabilitate, simplitate și modestie. Este o persoană inteligentă și creativă, pentru care munca nu este doar un refugiu de la provocările vieții, dar și o posibilitate de realizare a vastului său potențial intelectual, o modalitate de afirmare personală și profesională. De-a lungul anilor, dumnealui dă dovadă de o enorma putere de voință, de o motivație intrinsecă inepuizabilă și o pasiune efervescentă pentru cercetare în anumite domenii de interes științific, precum: medicină legală, anatomie și morfologie sportivă, istoria Moldovei și a oamenilor ei. În toate aceste domenii, domnul profesor universitar și-a adus contribuția proprie, și-a expus opinia în calitate de cercetător științific și expert în probleme destul de dificile din punct de vedere medico-biologic și medico-legal.

În calitate de colaborator al acestei catedre, dar și discipol al domnului Gheorghe Baci, îmi amintesc în detalii atmosfera creativă ce domnea în colectivul nostru și condițiile în care au fost elaborate primele cinci materialele didactice la disciplina „Anatomia și morfologia sportivă”, semnate de dumnealui și editate în limba română. Aceste materiale didactice și-au făcut apariția într-o perioadă de tranziție economică dificilă, toate manualele disponibile pentru studenți fiind exclusiv în limba rusă, în timp ce aspirațiile tineretului studios țineau de studii în limba maternă, în limba de stat. Apariția lor a impulsionat activitatea editorială a tuturor cadrelor științifico-didactice de la facultate, ceea ce s-a răsfrînt pozitiv asupra procesului de formare a specialiștilor de înaltă calificare din domeniul culturii fizice și sportului. Cu timpul, materialele metodice elaborate de domnul Gheorghe Baci au fost

completate și perfectate, ilustrate de autor cu numeroase figuri ce înlesnesc însușirea anatomiei omului de către studenți, astfel, fiind pusă temelia manualului cu același nume, care și actualmente este cartea de căpătii a studenților de la Universitatea de Educație Fizică și Sport din Moldova (USEFS). Fiecare filă a manualului „Anatomia și morfologia sportivă” din Biblioteca Științifică a USEFS poartă amprente de celora care au studiat-o de-a lungul anilor, fiind o dovadă elocventă a eficienței trudei Dumnealui. De altfel, toate lucrările semnate de domnul Gheorghe Baci, discutate și aprobate la ședințele de catedră, se disting printr-o înaltă valoare științifico–metodică și aplicativă, fiind de real folos tineretului studios, antrenorilor și profesoriilor de educație fizică din sistemul educațional preuniversitar și universitar. Este remarcabil, că, prin toată activitatea sa profesională, Dumnealui ne-a transmis și nouă, colaboratorilor săi, pasiunea pentru cercetarea științifică. Nu întâmplător, catedra condusă de domnul Gheorghe Baci era una dintre cele mai puternice din universitate, peste 80% dintre cadrele didactice fiind doctori în știință, profesori și conferențieri universitari, aceștia fiind educați în cadrul laboratorului de creație a domniei sale.

Spiritual, sobru în ținută și limbaj, domnul profesor universitar Gheorghe Baci și-a construit permanent mesajul pentru noi, membrii catedrei, dar și pentru studenți, nu numai din cunoștințe, dar și din valori morale și etice, prin distincte sentimente de patriotism.

Anii trec, dar domnul profesor universitar Gheorghe Baci trudește insistent, cercetează, analizează și scrie, editează și pune pe tapet evenimente și cazuri de viață, descoperite în arhive și dosare de uz intern, pentru ca noi să cunoaștem și să promovăm doar *adevărul istoric*.

Domnul profesor universitar Gheorghe Baci desfășoară actualmente o activitate prodigioasă și asta mă bucură, fiindcă are ce scoate la lumină din izvorul nesecat al cunoștințelor sale, fiindcă are ce spune, fiindcă și poate propune și realiza noi scopuri-țintă și obiective majore. În același timp, avînd atîtea preocupări cotidiene, dumnealui rămîne atașat firesc de colegi și prieteni, de rudele apropiate, fiindcă nimic nu-i este indiferent, fiindcă iubește viața în toate manifestările ei destoinice.

Multstimate domnule profesor universitar, Gheorghe Baci! Vă exprim sincere mulțumiri pentru atitudinea binevoitoare și sprijinul necondiționat ce mi l-ați acordat pe parcursul anilor ori de cîte ori am avut nevoie. Fie ca Providența să Vă ocrotească și să Vă amplifice forțele pe măsura bonomiei și receptivității DVS sufletești, să Vă inspire la atingerea unor noi culmi ale științelor și ale valorilor scriitoricești. Sănătate, prosperitate și mulți ani fericiți!

Cu profund respect,

Raisa MOROȘAN,

dr. habilitat în științe medicale, profesor universitar, USEFS

O VIAȚĂ DE ZBUCIUM

Viața oferă mereu oamenilor surprize. Una dintre cele mai plăcute este să întâlnești personalități deosebite, care îți vor fi, ulterior, un exemplu bun de urmat. Pentru prima dată, l-am cunoscut în anii de studenție pe domnul profesor Baciu, în calitatea sa de lector la Catedra de medicină legală, specialitate care pe atunci îmi trezea pe câtă curiozitate, pe atîta teamă – mă refer, în special, la orele practice, care erau similare, în imaginația unor studente domnișoare, cu scene dure din filme polițienești.

Medicii legiști îmi provocau respectul prin faptul, că îi consideram foarte curajoși, dar și capabili să analizeze situații complicate legate de cauzele și circumstanțele decesului oamenilor. Astfel, imediat ce mi-a devenit la aceasta disciplină profesor, dl G. Baciu a cîștigat respectul meu profund. La orele de medicină legală, decela împreună cu noi, cu multă răbdare și competență, cazuri complicate din manuale, exemplifica prin situații concrete din experiența sa. O făcea cu o abilitate deosebită și mai avea și un dar neobișnuit de a povesti – încă de pe atunci se făcea simțit talentul Dumnealui de scriitor.

L-am reîntîlnit mult mai tîrziu, cînd am revenit la universitate în calitate de director al Clinicii Universitare de Asistență Medicală Primară. Devenind colegi de universitate, am descoperit în persoana Dumnealui același curaj. Dar deja curajul de a scrie. Poate, pare simplu să așterni pe o foaie albă cuvinte și cuvinte. Dar nu e simplu să ai curajul de a scoate la vedere toate gîndurile ascunse, simțirile, emoțiile, trăirile, de prin toate tainițele sufletului. Unele sînt prea timide, altele prea intime, unele frustrate, altele prea îndrăznețe. Domnul profesor Gh. Baciu, în afară de vocația de medic legist, de pedagog iscusit, așadar, mai are un talent de la Dumnezeu – cel de a scrie. Nu mă refer la vasta și prodigioasa activitate științifică, materializată în sute de lucrări, dar la cea de publicist, cronicar, care a avut întotdeauna și continuă să păstreze interesul și curajul de a aborda în cărțile sale probleme de istorie a neamului, aspecte din viața unor personalități remarcabile, istoria baștinii sale – orașul Bălți etc.

L-am cunoscut și ca pe o personalitate angajată plenar în viața societății, interesat fiind și de cultură, și de istorie, și de valorile social-umane. „O viață de zbucium”... E doar unul din multele titluri de carte ale scriitorului Gheorghe Baciu. „O viață de zbucium” poate servi nu doar ca titlu frumos de carte. Poate servi și ca titlu de viață. Este, pe drept cuvînt, titlul acestei cărți o indicație directă la viața autorului – Gh. Baciu, care, precum protagoniștii

cărților autor al căroră este – medici, scriitori, oameni de cultură, martiri ai neamului represați de regim – trăiește personal „o viață de zbucium”, fiind preocupat mereu de grija pentru destinele medicinei, dar și ale țării sale.

Prin prodigioasa Dumnealui activitate didactică, științifică, social-istorică și culturală, prin străduința de a transmite tuturor, și discipolilor, și colegilor, și conașionalilor emoția sufletului său materializată în cuvânt, Domnul Profesor și-a câștigat, pe bună dreptate, respectul întregii societăți, a tuturor oamenilor de bună credință.

Să ne trăiți, Maestre, cu multe opere noi!

Ala NEMERENCO,
Doctor în medicină, conferențiar universitar

DOMNUL PROFESOR GHEORGHE BACIU

DI Profesor Gheorghe Baci u deține talentul de a captiva publicul prin argumente incontestabile în favoarea ideilor expuse; reușește să potrivească în cel mai reușit mod componente din cultură, medicină, justiție, istorie, contribuind la identificarea și promovarea Adevărului despre trecutul și prezentul neamului nostru.

Cu aleasă prețuire, **Lidia PĂDUREAC**
dr., conf.univ.
Universitatea de Stat „Alec u Russo” din Bălți

OM CU SUFLET MARE

Domnul profesor universitar Gheorghe Baciu mi-a fost diriginte de grupă timp de 3 ani, începînd cu anul IV, cînd îmi făceam studiile la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău. Perioada a coincis și cu studierea disciplinei „Medicina Legală”, Dumnealui fiind titularul cursului. Anterior, auzisem de profesorul Baciu de la colegii din cursurile superioare, care-l apreciau pentru profesionalism și respectul ce-l manifesta Dumnealui față de studenți. M-am convins personal de acestea de la prima oră de dirigintie, cînd, prin atitudine și comportament, a inițiat cu noi o comunicare constructivă și amiabilă, reușind, ulterior, să creeze în grupă un climat psihologic confortabil.

Și acum, peste ani, pot afirma cu certitudine, că am învățat de la profesorul Gh. Baciu carte și harul vieții. Orele la disciplina „Medicina Legală” erau construite cu mult profesionalism, pedagogul și specialistul Baciu demonstra aserțiunile teoretice prin mostre de muzeu elaborate de Dumnealui personal, materialele didactice își aveau sursa în cazuri reale din practica medico-legală, profesorul Baciu reliefînd și aspectul juridic al situației, de altfel, necesar în investigațiile judiciare, în calitate de probă.

Se mai întîmpla șă venim la ore nu prea pregătiți, atunci, ne reproșa cu înțelepciune, tacticos, cu mult calm, ceea ce ne impunea ca la următoarea lecție să pregătim foarte bine tot materialul.

1988. În timpul examenului la medicină legală, studentul Nicolae Melnic și examinatorul Gheorghe Baciu

În șirul frumoaselor amintiri despre studenție, studenți, profesori, aș vrea să reamintesc o „șotie” de-a noastră, de-a tinerilor. Astfel, doi băieți din grupa noastră au făcut o „boroboacă” în atitudinea față de un profesor, în urma cărui fapt, pedagogul dat i-a amenințat cu „răfuială” la examenul pe care aceștia urmau să-l susțină. Ingenioși, colegii mei au găsit o ieșire din situație, punînd la cale un plan, avînd-o complice pe laboranta catedrei, care i-a comunicat profesorului dat că este chemat de urgență la rector. Atunci ei s-au grăbit să susțină examenul la Domnul profesor Gh. Baci, vestit printre studenți pentru corectitudine, nepărtinire și obiectivitate. Fiind bine pregătiți, evident, au fost apreciați, cu nota maximă. După o ședere îndelungată și inutilă în anticameră, profesorul X, cu intenția de răzbunare, și-a dat seama că a fost păcălit. Am rîs mult pe seama celor întîmplute.

Au trecut anii, astăzi, fiecare dintre noi urmăm calea destinului hărăzit. Am fost repartizat să activez ca medic la stațiunea balneoclimaterică „Codru” (fosta „Sovetskaia Moldavia”) din Hirjauca, Călărași. Deși au trecut peste patruzeci de ani de la absolvirea Facultății, continui să rămîn atașat de reputatul nostru dascal, de profesorul Gheorghe Baci, pe care îl vizitez deseori, discut cu Dumnealui la telefon sau cînd vine aici, la stațiunea „Codru”, la odihnă și tratament.

A devenit, astfel, un bun prieten al familiei mele, care s-a bucurat constant și continuă să se bucure de realizările Dumnealui profesionale, de fiecare apariție editorială, precum cărțile „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri -Eminescu, Mateevici, Vieru”, „Orașul Bălți și oamenii lui”, „Istории de suferințe și victimizări omenești”, de articolele și studiile publicate în „Literatura și Arta”.

Acum, cînd Omul, Medicul, Savantul, Publicistul, Îndrumătorul nostru de suflet Gheorghe Baci este în preajma respectabilului jubileu, familia mea, eu, din numele personal și din numele întregii noastre grupe studențești, îl felicităm din toată inima, îi dorim noi realizări și multă sănătate!

La mulți ani, Stimate și Drag Profesor!

LA MULȚI ANI, MAESTRE!

Cu deosebit respect și grațitudine, fostul student,
Nicolae MELNIC

OM ÎMPĂTIMIT DE DRAGOSTEA DE CARTE

Relațiile mele prietenești cu domnul profesor universitar Gheorghe Baci durează de mai bine de jumătate de secol. L-am cunoscut acum 54 de ani în urmă, fiind încă student la Facultatea de Stomatologie a ISMC. După anul doi de studii, noi, studenții, eram obligați să facem un stagiu în funcția de infirmier într-o instituție medicală. Am fost repartizat în Secția de Traumatologie a Spitalului Clinic Republican, tocmai acolo l-am întâlnit pentru prima dată pe Gheorghe Baci, student la anul IV, care activa, prin cumul, în calitate de asistent medical de gardă. Până atunci eu nu cunoșteam caracterul activității unei secții spitalicești.

Chiar din prima zi de aflare la practică în secția nominalizată, am observat cu câtă dibăcie lucrează asistentul medical Gheorghe Baci, un tânăr slăbuț, energic, îmbrăcat într-un halat medical, legat cu un cordon la spate. Mă mira cu câtă ușurință și rapid măsura bolnavilor temperatura, le repartiza medicamentele, organiza colectarea probelor pentru analize de laborator, făcea profesionist injecțiile, în special, intravenos. Astfel, am primit o școală de asistență medicală primară și un exemplu de comportament adecvat în relația medic-bolnav. Această practică mi-a fost de mare folos când am început personal să lucrez în calitate de asistent medical.

În cadrul discuțiilor de atunci, am aflat că dumnealui a lucrat felcer la un punct medical sătesc și până la serviciul militar, iar după demobilizare, a activat ca felcer de gardă la Stația de Salvare din orașul Bălți, ulterior, continuând să lucreze și când devenise student. În anii următori, am avut ocazia să-i cunosc și familia, inclusiv părinții Dumnealui, care locuiau în Slobozia-Bălți. Am fost și martorul ascensiunii științifice a tânărului doctorand de la catedra de Medicina legală.

Mai târziu, drumurile noastre se intercalau la manifestări publice, apoi la Sala de Disertații și Biblioteca «Lenin» din Moscova, unde îl întâlneam în timpul studiilor mele la doctorat sau când Dumnealui efectua cercetări științifice la Moscova, în perioada anilor 1968–1976. Mă bucur mult și-i mulțumesc lui Dumnezeu pentru faptul că l-am cunoscut pe acest Om, intelectual, savant și publicist de excepție, dorindu-i multă sănătate și longevitate productivă.

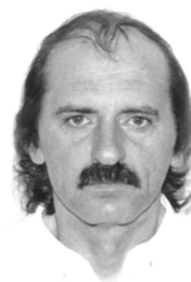
La mulți ani!

Mihai COJOCARU,
doctor în științe medicale, conferențiar universitar

UN OU ROȘU PENTRU GHEORGHE BACIU

Îl cunosc de vreo șapte ani. O nimica toată pentru toamna vieții. Dacă îl cunoșteam din tinerețe, era mai bine. Nu-mi place să scriu despre cineva din auzite: adesea mă înarmam cu informații din alte surse și, după o vreme, trăgeam concluzia că ele nu coincid cu părerile proprii. Chiar dacă acest cineva se numește Gheorghe Baciu. Chiar dacă opera sa autobiografică poartă titlul *O viață de zbuțum*. Are o profesie, situată la hotarul dintre viață și moarte. Mai exact, în primăvara morții. Pentru mine moartea a devenit mai importantă decât viața. De bine, de rău, în viața asta deja am trăit. Ce va fi mai departe? Mă chinui să aflu răspuns la o întrebare: moartea reprezintă porțița spre o nouă viață? Deși Gheorghe Baciu studiază cauzele fiziologice ale morții accidentale, bănuiesc, el meditează, de asemenea, asupra traseului spre o altă existență. Uneori mi se pare că Gheorghe Baciu s-a rătăcit intenționat pe drumul tinereții, negrăbindu-se să-l părăsească. Arată foarte tânăr la anii senectuții. Și extrem de productiv în ale scrisului. Îl invidiez. Publică cronici voluminoase, una după alta. Mă descurc și eu un pic în meseria asta. Știu, pe propria piele, ce înseamnă să aduni sute de biografii, de istorii, de fotografii, să le sistematizezi cu chibzuință. Abia după apariția volumului, te convingi că ai uitat ceva să mai adaugi, dar e târziu. O habă, umbli enervat, acuzându-te pe tine însuși de comiterea erorii. Or, în lipsa banilor, e o iluzie să tragi nădejde la o ediție repetată. Am răsfoit cu plăcere și chiar am citit multe pagini din volumele *Orașul Bălți și oamenii lui*, *Profesorii universitari*, *absolvenți ai USMF „Nicolae Testemițeanu”*, *Istории de suferințe și victimizări omenești*. În anii de la urmă, am și scris două recenzii despre cărțile lui. Am menționat că Gheorghe Baciu e un întârziat fericit pe drumul tinereții. Uneori, el coboară mai adânc, în faza adolescenței – segment romantic, unde factorul economic lipsește totalmente. Câteva cărți ale sale au un tiraj enorm pentru aceste timpuri doldora de ne-cititori. Cărțile nu se cumpără la noi. Moldoveanului dă-i cartea pe degeaba – te-ai mira să o citească. Maximum la ce poate să sperie donatorul – pământeanul nostru îi va mulțumi, îi va pipăi opera, îi va citi titlul și, neapărat, autograful. Încă o dată îi va exprima recunoștința pentru cadou, asigurându-l că, azi-mâine, îi va devora cartea dintr-o răsuflare. Aici actul de cultură, prin intermediul lecturii, se termină. Îl atenționez pe Gheorghe Baciu – probabil, n-a știut: în fruntea ne-cititorilor din republică pășesc, cu pași viforoși, glorioasele detașamente de cadre didactice. Nu credeți? Verificați la Poșta Centrală tirajul tuturor ziarelor de

limbă română din republică și vă veți pomeni față-n față cu ... o catastrofă luminoasă. Propun un referendum: să intrăm în casele diverselor tipuri de profesori și să controlăm numărul cărților care se ascund în ele, exceptând manualele. Dacă le veți descoperi măcar în proporție de cinci procente, din numărul caselor, vă rog cu smerenie să mă împușcați în public, apoi să mă ardeți și să-mi aruncați cenușa în closet. Așa stând lucrurile, noroc de manuale: unii și alfabetul l-ar uita. Cunosoc o seamă de profesori inteligenți, care ar reacționa dur la auzul vorbelor mele. Colac peste pupăză: nici aceștia nu citesc. Odată Gheorghe Baciui m-a poftit la el acasă. Eram în convalescență. Ne-am așezat să luăm cina. Înainte de a gusta din bucate, el îmi toarnă mie, își toarnă și lui coniac în pahărele minuscule de vreo 20 de grame. În situația mea, alcoolul era contraindicat. Se produce un gest care m-a uimit, inițiat de un doctor habilitat în medicină. Dacă se întâmplă ceva cu tine, eu răspund! Am riscat. Și n-am murit. Dar nici n-am mai băut coniac de atunci. Pentru că în preajma mea nu se afla vreun doctor habilitat în medicină. Gheorghe Baciui m-a vizitat de vreo câteva ori în casa mea. Am evitat să-l servesc cu alcool. Pentru că nici eu nu sunt de doctor habilitat în medicină. Gheorghe Baciui este prietenul meu de suferință cronicărească. Este bălțeanul de la Chișinău, lăsându-mă pe mine în locul lui la Bălți. Ne întâlnim din când în când și punem țara la cale. Nicio divergență nu am semnalat în schimbul nostru de opinii, adică avem viziuni comune. Anul acesta, la început de octombrie, dânsul va deveni octogenar. Adesea sunt uituc. Posibil, așa e firea mea. Sau îmi amintesc de un eveniment după ce acesta s-a consumat deja. Moment prielnic: ne aflăm în preajma Paștelui. Îi expediez simbolic, lui Gheorghe Baciui, un ou roșu. Indiscutabil: el are numeroși prieteni. Și o droaie de învățăcei. Printre ei s-ar putea ca unii să fie uituci ca mine. Acest text e ca un avertisment pentru dânsii: nu întârziați. Paște fericit pentru toată lumea, Paște fericit pentru viitorul jubileu al lui Gheorghe Baciui! Salut!

Iulius POPA, jurnalist.

Articol preluat din *Literatura și Arta*, 2016, 28 aprilie, Nr. 17, p. 6.

UN OM DRAG SUFLETULUI MEU

Dintre toate disciplinele de studii la *Institutul de Stat de Medicină din Chișinău* (astăzi *Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”*), cea mai „curioasă”, dar și „incomodă”, era medicina legală, „specialitate interdisciplinară, situată la granița între științele biologice și cele social-juridice”. Pe cât de interesant și captivant era obiectul de studiu, tot atât era și de anevoios. Cel mai complicat lucru pentru un student era să determine cu exactitate cauza decesului. Cadavrul trebuia disecat, examinat cu minuțiozitate fiecare organ în parte, ca, în final, să se ia decizia medico-juridică, constatînd că pricina morții a fost infarctul miocardic, strangularea, otrăvirea, cancerul, embolia cerebrală, suicidul etc. Examenul era susținut doar dacă determinai cu exactitate cauza decesului, altminteri, trebuia să revii la un alt cadavru și s-o ia-i de la-nceput, pînă profesorul lua decizia că ai trecut cu brio obiectul de studiu medical. Și acest profesor universitar era și este *distinsul Om al științei medicale și al culturii Gheorghe Baciu*. Chiar de la prima noastră întâlnire student – profesor, am devenit apropiați, nu numai prin viziunile noastre medicale, dar și prin interesele culturale, literare, politice. Știind că eu frecventam regulat cenaclurile literare de la *Tinerimea Moldovei* și *Universitatea de Stat* și colaboram la ziarurile și revistele republicane, atunci cînd mă vedea, nu uita să mă întrebe: ce mai nou prin tîrgul nostru literar? Se bucura și chiar îmi făcea și complimente, după ce-mi citea articolele, poeziile și povestirile publicate. Știindu-l ca pe un profesor îndrăgît și savant de excepție pe Gheorghe Baciu, nici prin cap să-mi dea, că vor trece ani și domnia sa va deveni unul din cei mai redevabili publiciști de la noi, un autor de cărți inedite nu numai pentru biblioteca medicală, dar și cea literară, ziaristică și culturală. Activitatea științifică prodigioasă și cea de manager în ocrotirea sănătății nu l-au împiedicat pe savantul, profesorul, șeful de catedră și directorul instituției medico-sanitar publice de profil Gheorghe Baciu să-și aplice cu dibăcie pana și pe alt ogor, cel publicistic. Pentru început, publicistul Gheorghe Baciu scrie și semnează lucrarea autobiografică „*O viață de zbucium*”, lansarea căreia a avut loc chiar la baștina autorului, la Liceul „*Alexandru Ioan Cuza*” din Bălți. Lănsîndu-și cu succes prima rîndunică, Gheorghe Baciu muncește ca un salahor adevărat prin arhiva locală și cea republicană, ceea ce-l determină să scrie o altă carte de amploare „*Orașul Bălți și oamenii lui*”. „*Boala scrisului*” s-a implantat de-a binelea în sufletul doctorului, cronicarului și publicistului Gheorghe Baciu, ca, ulterior, să semneze cărți de valoare solicitate ulterior de către cei mai renumiți savanți din lume și biblioteci publice din țară și de peste hotare. Ca un cronicar sadea al instituției medicale de învățămînt superior în care și-a făcut

studiile și a activat o viață întreagă, ucenicul și dascălul ei Gheorghe Baciuceretează, analizează, sintetizează scrie și publică volumul „Profesori universitari, absolvenți ai USMF „Nicolae Testemițeanu”, o lucrare cu adevărat enciclopedică, în care este descrisă, cu lux de amănunte, istoria acestei prestigioase instituții de învățământ superior, cu esculapii fideli ce-au contribuit la dezvoltarea ei. Ca o urmare al acestei publicații științifice și publicistice, doctorul și publicistul Gheorghe Baciuc mai editează 2 cărți de prestigiu: „Evoluția medicinei legale pe plaiul basarabean” și „Promoția a XVIII a ISMC la 50 de ani”.

Multe lucrări au fost scrise despre moartea misterioasă a marelui nostru Mihai Eminescu. Un răspuns la întrebarea care-i frământă atât pe eminescologi, cât și pe cititorii îndrăgiți ai geniului poeziei române vine să dea și specialistul în materie, savantul în medicina legistă Gheorghe Baciuc, semnând cartea „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru”. La lansarea acestei curioase cărți am participat și eu cu o luare de cuvânt și m-am convins cât de prețioasă este lucrarea, care în scurt timp a devenit foarte cunoscută. Nu trece mult timp și lumea culturală de la noi este impresionată de o nouă și inedită carte a distinsului doctor legist - „Istorie de suferințe și victimizări omenești”, care pune în lumină adevărul despre destinul tragic al mai multor oameni care au luptat pentru dreptate.

Astăzi, savantul și publicistul Gheorghe Baciuc, doctor habilitat în medicină, Profesor Universitar, membru al Academiei Balcanice de Medicină Legală, membru al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România, autor a peste 500 de lucrări, inclusiv: 30 de cărți, manuale, cursuri, monografii și 12 invenții este omniprezent la foarte multe manifestări cultural-literare, fiind invitat ca oaspete de onoare și drag. Prin tot ce creează omul carismatic Gheorghe Baciuc, servește un bun exemplu și pentru cei tineri și pentru cei mai în vârstă, că anii ca și timpul niciodată nu se opresc. În pragul celor 80 de ani, îi urăm doctorului Gheorghe Baciuc același elan creator, bucuria creației și mulți ani sănătoși!

Ion CUZUIOC, medic și scriitor

„11” CONSIDERENTE DESPRE ENCICLOPEDISTUL GHEORGHE BACIU („SHERLOCK HOLMES DE MOLDOVA”)

Motto: „Voi, tinerilor, ascultați un om bătrîn la care oamenii
bătrîni își plecau urechea cînd erau tineri”.
Cezar Augustus (63 î. Hr. – 14 d. Hr.)

Doctorul habilitat în medicină (1983), profesorul universitar (1988) Gheorghe Baciu este un fenomen unic în spațiul pruto-nistrean. Este medic legist, cadru didactic universitar, fondator de școală științifică, manager, inventator, publicist, istoric, jurist, biograf, cronicar, psiholog, etnograf, fotograf, poet, redactor științific, membru al colegiilor de redacție ale revistelor științifice, memorialist, patriot, cugetător, orator, OM modest... și ÎNȚELEPT. Este membru al Academiei Balcanice de Medicină Legală (2003), Doctor Honoris Causa al Universității de Stat de Educație Fizică și Sport (2015), decorat cu Ordinul „Gloria Muncii” (2007). Autobiografia și-a expus-o cu antren în romanul „O viață de zbucium” (2009). S-a născut la 2 octombrie 1936 în orașul Bălți, localitate căreia i-a consacrat o monografie (2011) de o înaltă ținută științifico-documentară și plină de afecțiune pentru Mica Patrie Mare.

Merită respectat și promovat ca o adevărată valoare națională, din următoarele considerente:

- Este autorul unei opere științifice și publicistice colosale. A elaborat circa 600 de publicații științifice și de popularizare a științei, inclusiv 30 de monografii, manuale, cursuri didactice. Este deținător a 12 brevete de invenție. Are publicații științifice în Republica Moldova, România, Franța, Grecia, Bulgaria, Macedonia, Federația Rusă, Ucraina, Letonia, Estonia, Belarus ș.a. Majoritatea lucrărilor le-a publicat pe cheltuiulă proprie.
- A fondat o școală științifică autohtonă în domeniul medicinei legale prin dezvoltarea capacităților intelectuale și profesionale ale factorului uman (este conducător/consultant științific la opt teze de doctor și doctor habilitat), logistic (este creatorul/managerul unei instituții de profil) și creativ

Doctorul Gh. Baciu în timpul gărzii
în Secția de traumatologie
la Spitalul Clinic Republican, 1961.
Arhiva privată Gheorghe Baciu

Portret-expres executat de Victor Zveaghin (Rusia) în timpul susținerii tezei de doctor habilitat de către Gh. Băciu. Semnat dreapta jos și datat stînga jos: 30 noiembrie 1983, ora 16.10. Inscrisionat (în limba rusă): Moscova, susținerea tezei. Pictură în grafit, 10 x 12 cm. Notă: Victor Zveaghin a condus lucrările de deshumare a familiei imperiale ruse, asasinate de către bolșevici în 1918. Arhiva privată Gheorghe Băciu

Sherlock Holmes imaginat de ilustratorul britanic Sidney Edward (1860–1908) în revista „Strand” are trăsături fizice și intelectuale comune cu profesorul Gh. Băciu. Sursă: <http://www.artintheblood.com/scan/sidbits.htm>

(opera științifică vorbește de la sine).

- A fost șeful Catedrei de medicină legală de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” (1995–2008), directorul Centrului de Medicină Legală din Republica Moldova (1997–2008).
- A coordonat studii postuniversitare prin masterat, secundariat clinic, doctorat și postdoctorat a peste 40 de specialiști din Republica Moldova, România, SUA, Palestina, Sudan, Yemen.
- Este fondator al metodei experimentale de cercetare (pe biomanechine) a leziunilor mecanice prin aplicarea forței compresionale dozate.
- În 1972, pentru prima dată în lume, a demonstrat posibilitatea formării post-mortem a măștii echimotice la compresiunea toracelui. Acest fenomen a fost considerat anterior drept efect al acțiunii intravitale. În mediul de specialitate, această manifestare este numită „fenomenul Băciu”(!).
- A contribuit la fondarea Muzeului de Medicină Legală, care este și un laborator practic pentru studenți. Exponatele din acest muzeu sînt unice în lume.
- Este autorul unui dicționar biografic unic, care include 303 doctori habilitați, profesori universitari, absolvenți ai Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” (2012). Pe toți protagoniștii dicționarului i-a cunoscut personal, inclusiv pe Nicolae Testemițanu. De altfel,

cercul de prieteni ai profesorului Gh. Baciuc este constituit din personalități din toate domeniile științei, culturii, economiei etc.

- Enciclopedistul Gheorghe Baciuc are propriile concepții referitoare la evoluția istorică a medicinei în spațiul actual al Republicii Moldova, valorificate editorial printr-o serie de lucrări științifice (1997, 2001, 2013, 2015). Consideră că istoria medicinei trebuie prezentată prin prisma biografiilor medicilor. În prezent trudește la o istorie complexă a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”.
- În calitate de medic legist are propriile viziuni referitoare la viața și moartea poezilor naționali Mihai Eminescu (1850–1889), Alexie Mateevici (1888–1917) și Grigore Vieru (1935–2009), pe care le-a expus într-o monografie științifică (2014). Aceste constatări nu sînt în unison cu versiunile vehiculate asupra subiectului.
- Poveștile de viață, pline de dramatism, descrise cu raționament logic de profesorul Gheorghe Baciuc, „Sherlock Holmes de Moldova”, în lucrarea „Istorie de suferință și victimizări omenești” (2015), sînt rupte parcă din scenarii hollywoodiene. Filmate și puse în scenă, acestea bat orice scenarii de groază și ar face carieră de succes în arta cinematografică și teatrală națională și mondială.

La mulți ani, Maestre!

Ion Valer XENOFONTOV,
doctor în istorie

2016, 9 mai. Enciclopedistul Gh. Baciuc în lumea operei științifice și a celei de popularizare a științei. Foto: Ion Xenofontov

PROFESORULUI GHEORGHE BACIU - PROMOTOR DE VALORI UMANE

*„De la Dumnezeu poți cere
Orice vrei să-ți fie bine
Iar isprava faptei bune
Cere-o numai de la tine”
Vasile Militaru*

Profesorul universitar Gheorghe Baciu reprezintă un destin cu triplă formație: om de știință, pedagog și medic, istoric în cultură și pedagogie. Întotdeauna m-a impresionat, m-a atras, m-a încântat, mi-au plăcut astfel de oameni, căci darul, harul, talentul, vocația acestui om nobil este o binecuvântare. Acum, după mai bine de patruzeci de ani de colaborare și comunicare cu Domnia sa, sunt invitat să particip cu un text la editarea unui volum despre valoroasa personalitate a profesorului notoriu Gheorghe Baciu. O fac cu multă deschidere și din toată inima.

Chiar dacă Dna Elena Harconița, directoarea bibliotecii universitare bălțene, cea mai mare, cea mai frumoasă Bibliotecă universitară din țară, nu m-ar fi invitat, eu n-ași fi ratat acest moment. Căci pe masa mea de lucru permanent găsesc cărțile Domnului profesor: „Istории de suferințe și victimizări omenești”, „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri – Eminescu, Mateevici, Vieru”, „Orașul Bălți și oamenii lui”, „File din trecutul medicinei basarabene” și multe altele... De fiecare dată, citesc și recitesc, rând cu rând, cărțile profesorului și, tot mai mult, mă cuprinde un sentiment de invidie „albă” și admirație pentru munca titanică depusă de Domnul Profesor Baciu.

Da, este anevoioasă munca Dumnealui de a scoate la lumină, cu răbdare și perseverență, adevărul, pentru a ne învăța cine suntem, de unde venim, încotro mergem.

Am avut nenumărate ocazii, de la 1985 încoace, să aud, să particip la lansări de carte, la consilii științifice specializate, la întâlniri de suflet în clubul „Ideal”, și acolo mi-am zis; „da, cărțile pe care le scrie acest om, trebuiesc citite, ele te îndeamnă să trăiești, să muncești, să cunoști adevărul, să-ți iubești Țara și poporul”.

Nimic mai simplu spus și nimic mai complicat, decât acest adevăr pe

care-l promovează profesorul Gh. Baciú în numeroasele sale lucrări: Dragoste, Credință, Profesionalism, Verticalitate și Devotament în responsabila profesie de medic legist. Ce poate fi mai legal!

Pentru mine ca pedagog, performanța pe care o obține profesorul notoriu Gh. Baciú, în ultimii ani, este de invidiat, în toate domeniile de activitate: medic, savant, scriitor documentarist, publicist. El poate fi caracterizat ca Om al Cetății, Om al Adevărului și al Binelui. Acest model de conștiință civică poate servi ca exemplu pentru generația tânără.

Dragul meu coleg, Vă urez să nu vă părăsească forțele creative, curiozitatea, perseverența pentru mulți ani înainte.

Ceea ce impresionează în activitatea Domnului profesor este nu numai aspectul științific, didactic, dar și cel etic al lucrărilor sale.

Anume educarea la studenți, prin comportament, activitate didactică și științifică, prin ținută, a înaltelor valori morale și spirituale, atât de necesare viitorilor medici, este un prim deziderat al profesorului Gheorghe Baciú, fapt care se face simțit în tot ceea ce face, în tot ceea ce scrie.

La mulți ani!

Virgil MÂNDĂCANU,
doctor habilitat, profesor universitar

FRATE, PRIETEN ȘI PROFESOR

Gheorghe Baciuc este fratele meu mai mare. Așa cum între noi este o diferență de vîrstă de 8 ani, primele mele amintiri despre el țin din timpul cînd învăța la Școala de Felceri și Moașe de la Bălți. Aveam pe atunci vreo cincisăzece ani și mă bucuram nespus de mult cînd venea acasă, neapărat cu bomboane. Și mai mare era bucuria cînd la noi în oșpeție veneau prietenii săi, Victor Bărbieru, vecinul nostru, și Anatol Marcu, care cînta nespus de frumos la armonică și cu vocea. Eu le recitam poezii, dansam, cîntam și ei îmi spuneau că sînt o artistă...

La Paște, tata ne făcea scrînciob, la care veneau toți copiii din mahala. Aveam și o bară fixă, unde frații mei făceau diverse exerciții sportive. Îmi mai amintesc și de jocurile copilăriei, cînd, în curtea casei părintești, cei trei frați ai mei se jucau cu mingea. Fără îndoială, ea mai zbura și în grădina vecinilor. Băieții mă treceau peste gard să le-o aduc. Într-o zi, vecina noastră, bătrîna Paraschița Pojiță, enervîndu-se, începuse s-o taie cu toporul, dar nicidecum nu izbutea. Era o minge de fotbal, cumpărată de pe banii cîștigați în timpul sărbătorilor de iarnă, cînd noi, copiii, mergeam cu uratul, colinda, semănatul.

După absolvirea Școlii de Felceri și Moașe, Gheorghe a activat în calitate de felcer în satul Răcăria, Rîșcani. Avea vreo 17 ani, dar sătenii îl stimau și îl iubeau atît de mult, încît și astăzi își mai amintesc de „doctorașul” de altădată – tînăr, slăbuț, dar exigent și mărinimos.

Timpul a trecut și fratele nostru mai mare a plecat în armată. Fiind adorat de toată familia, îl așteptam cu nerăbdare să se întoarcă. El ne scria scrisori. Apoi a devenit student la Institutul de Medicină din Chișinău. Venea mai rar pe acasă. Între timp, am crescut și eu. De sărbători, în special, de Crăciun și de Paște, mama mă trimitea la Chișinău cu felurite bunătăți – o adevărată sărbătoare pentru studenți. La o zi de naștere a fratelui meu, îmi amintesc, au venit colegii săi, care mai apoi au devenit mari somități în domeniul medicinei. Printre ei era și viitorul academician și ministru al ocrotirii sănătății al Republicii Moldova, Gheorghe Ghidirim. Era un grup de studenți foarte prietenos. Concomitent cu Gheorghe, la Medicină, învăța și fratele cel mijlociu, Ionel. Locuiau într-o odaie, ambii practicau sportul. Gheorghe era foarte mult stimat de colegi și profesori. A absolvit Facultatea cu note excelente și și-a continuat activitatea în calitate de asistent universitar. Fiind și eu studentă la aceeași Facultate Curativă, fratele îmi devine profesor. Mă mîndream cu el, căci era foarte apreciat de colegii mei. Toți îi adresau

doar cuvinte de laudă. În timpul orelor neapărat mă întreba, iar la autopsie, dacă cineva refuza să facă disecția cadavrului, mă impunea pe mine. Acasă îndrăzneam să-i reproșez, dar auzeam doar un singur răspuns: „Trebuie să fii cea mai bună!”

S-a căsătorit cu o colegă de facultate, li s-a născut un fiu, pe care îl iubea foarte mult. Destinul, însă, a fost crud. La a doua zi după susținerea tezei de doctor în științe, soției i s-a făcut rău. Internată în spital, în timpul unei intervenții chirurgicale, din cauza unui șoc anafilactic, a decedat la doar 25 de ani. Rămas văduv, cu un copil minor, Gheorghe a continuat să muncească și să persevereze în domeniul științei. Locuia pe atunci pe stradela Teatrului, lângă Teatrul de Operă și Balet. Mă găzduia și pe mine în apartamentul său. Ca un frate mai mare, îmi dădea mereu sfaturi utile. Nu mă dojenea, dar mă atenționa la diverse întâmplări mai puțin plăcute din viața colegelor mele. Aveam în persoana lui un adevărat îndrumător.

Imediat după nunta mea, Gheorghe s-a îmbolnăvit grav și medicii i-au pus o diagnoză îngrozitoare... I s-a propus operație la Clinica vestitului chirurg Fiodor Uglov din Leningrad. Cu voia tînărului meu soț, am plecat să-i fiu alături în perioada cea mai dificilă. Îi mulțumesc Domnului că s-a vindecat. O asemenea soartă mai rar cine o are!

Și pînă în prezent continuăm să fim foarte apropiați, Gheorghe rămînîndu-mi și frate, și prieten, și profesor. Mă bucură mult succesele lui și în domeniul medicinei, dar și în cel al scrisului. Ca nimeni altul, este atașat de orașul natal. Sînt mîndră cînd îmi parvine cîte o carte ordinară semnată de Gheorghe Baciu. Îi doresc mulți ani senini, încununați doar cu bucurii.

Elena DURNEA, medic-oftalmolog,
Spitalul Municipal din Bălți

ELENEI DURNEA la 60 de ani

Cînd eram noi toți de-o șchioapă,
Mama ne-a făcut o fată.
Și copilul nou-născut
A învins și a crescut,
devenind recunoscut.

Dar crescînd nițel odrasla,
Alergînd din colo-ncoace
Mama, sfătuindu-se cu tata,

Ne-a mai dăruit o fată.
Fata mamei mijlocie,
Cea frumoasă și zglobie,
La un timp era-ntristată
Că a devenit uitată.

Dar sortit așa a fost,
Dumnezeu ne este martor,
Cea mai mică, din greșeală,
Ne-a lăsat pe toți degrabă
S-o avem în amintire.

Devenind iar cea mai mică,
Neavînd de nimeni frică,
Ne trăgea pe toți în joc,
Nici un pic să stăm pe loc
Tot cînta un cîntec bun:
„ia za leotcica poidu”

Trecu timpul, ea creștea,
Mai frumoasă devenea,
Spinteoară și dibace,
Tot cînta, glumea, dansa,
La băieți șiret privea.

Nu-aș spune că Lenuța
Numai bine a văzut

Se-'ntîmplau și timpuri
grele,
Grindeni, ploi torențiale,
fulgerări și chiar cu trăsnet,
Dar la toate rezista și puțin
se întrista.

N-ar fi cazul să discut
Cîtă apă a trecut.
Că avem o soră bună,
Vine-najutor de-agata,
Fără ca să ceară plată.

Nu uită de frați, bunici,
Ține minte și de dinți.
Foarte bine cunoștea
Ce dorea Domnia Sa.

Dar din toți copiii tatei,
Nu pierdea din zglobitate
Mai frumos și tot mai sfînt,
Rezolvînd tot prin cuvînt.

Ajutorul cel mai mare
Vine de la soțul drag
Care dă o îndemînare
Potrivit plăcerii ei.

El glumește, probozește.
Tot cunoaște, se mîndrește
De soție, de copii
De „fezandă” și de lucru,
Și de toate se apucă

Unul Dumnezeu le știe,
Cît se poate de vorbit
Despre sora mea Lenuța,
Viitoarea bunicuță.

O ADEVĂRATĂ REVELAȚIE, LANSAREA DE CARTE

Am primit de la Dumnezeu „poruncă” să fiu mereu cu ochii și urechile spre oamenii deștepți, înțelepți, cu multă carte. Simțeam totdeauna că am ce învăța anume de la astfel de persoane, mi-i luam drept modele.

Deaceea, într-o zi de vară, mă fac luntre și punte, ne dăm întâlnire cu dna Maria Hadîrcă, profesor universitar la Universitatea Pedagogică „Ion Creangă”, redactor-șef al revistei „Avocatul Poporului”, ca să mergem la o lansare de carte. Atunci, în incinta Universității de Medicină „Nicolae Testemițanu”, la ora fixată, se adună fețe bine cunoscute tuturor; unii, însă, necunoscuți mie.

Domnul academician Ion Ababii, rectorul Universității, deschide solemnă adunare dedicată lansării de carte „Orașul Bălți și oamenii lui”, scrisă de medicul legist, profesorul universitar, domnul Gheorghe Baci. Un discurs sobru, mobilizator de atenție, cu informații din cele mai exacte din biografia autorului minunatei cărți. Simt fiori provocați de grandoarea evenimentului.

Cuvinte de apreciere a conținutului cărții rostește reprezentantul istoricilor, profesorul universitar Anatol Petrencu, care menționează probitatea științifică a textului bazat pe documente de arhivă.

Următorul vorbitor este Domnul Ion Ungureanu, actor și scriitor, Ministrul Culturii și al Cultelor, care, invocînd o expresie semnificativă a scriitorului columbian Gabriel Garcia Marquez „A trăi pentru a-ți povesti viața”, promovează, în emoționantul său discurs, ideea, că este deosebit de important în viață să lași urmașilor o moștenire spirituală, o amintire, o carte, de exemplu. Or, în Islanda cea mică, de-o vorbă, fiecare al doilea islandez scrie o carte, iar biblioteca pentru acest popor este un local deosebit. Referindu-se la cartea „O viață de zbucium”, maestrul Ion Ungureanu comentează, că titlul nu este deloc întâmplător. El este o expresie a traectoriei destinului, parcurs de Domnul Gheorghe Baci, care a avut în viață destule suferințe și dureri, fapte care se fac observate și din fotografiile înserate în această și alte cărți, în care Gh. Baci are pe față pecetea unei tristeți permanente. De o sinceritate zguduitoare, afirmă vorbitorul, este scena în care se descrie, cum, după moartea soției lui Baci, fiul Gicu, de numai trei anișori, care a crescut la bunici, la Bălți, se urca pe gard și le spunea trecătorilor cu vocea lui firavă de copil, incapabil fiind încă să înțeleagă tragedia: „Da mie mi-a murit mama...” Scena, dureros de emoționantă, afirmă Ion Ungureanu, este o temă de cinematografie mondială.

În continuare, vorbitorul menționează cu admirație, că scriitorul Gheorghe Baciuc este un observator fin, atent la cele mai mici detalii, fapt demonstrat în paginile despre moartea tragică a martirilor neamului: M. Eminescu, A. Mateevici, Gr. Vieru.

Cuvinte de recunoștință pentru orele de medicină legală, predate de distinsul profesor Gh. Baciuc, au răsunat și în discursul juristului Gheorghe Amihălăchioaie.

Un alt discipol, Ion Mereuță, menționează importanța contribuției științifice și pedagogice a profesorului Baciuc la dezvoltarea medicinei legale, un domeniu deosebit de însemnat și pentru medicină, și pentru jurisprudență. De asemenea, vorbitorul va aprecia înalt harul de a scrie al publicistului Gh. Baciuc.

În finalul lansării de carte, academicianul Gh. Ghidirim, coleg și prieten al dlui Gh. Baciuc, a remarcat un merit deosebit pe care l-a avut și continuă să-l aibă Gh. Baciuc la promovarea limbii române, fapt ce denotă conștiința civică a intelectualului Baciuc.

Lansarea de carte la care am asistat a fost pentru mine o adevărată revelație, o sărbătoare a sufletului, care m-a impresionat profund și m-a făcut mândră de faptul, că am avut ocazia să cunosc o personalitate deosebită - pe profesorul, publicistul și Omul de Omenie - Gheorghe Baciuc.

Nu mai puțin impresionant se încheie cartea „Orașul Bălți și oamenii lui”, cu o poezie esteticocognitivă, compusă de Gh. Baciuc, denumită *Sugestii*:

Apreciază-te corect pe tine,
Căci nu ești cel mai bun pe lume.
Nu crede'n fiecare, că-ți poate fi prieten,
Dar, nici dușmani nu toți vor fi.

De altfel ține sub control cuvântul,
Susține-i binevoitor pe toți cei dragi,
Nu cere de la ei vreo recompensă –
Ea va veni, și nu neapărat în bani.

Acceptă o purificare sufletească,
Încearcă ura să o depășești,
Iar răzbunarea este de prisos,
Ea va distruge tot ce e frumos.

Nu încerca să ceri mai mult
Decât un om are nevoie,
Prin muncă făurește-ți viitorul
Și vei obține tot ce ți-ai dorit.

Nu accepta trădarea rușinoasă
Învață-te să ocolești invidia prostească,
Capabilă să macine tot ce-i frumos
Și să-l transforme pe cel bun - în ticălos.

A fi un laș și om fricos
Înseamnă a trăi fără folos –
Norocul vine doar la cel isteț,
Deci fii și tu mai îndrăzneț!

La mulți ani, multstimate domnule Gheorghe Baci, Vă așteptăm cu noi cărți, tot atât de captivante și necesare!

Nadia PRUTEANU, muzeograf,
Bravicea, „Muzeul Satului”

GHIDAT DE ADEVĂRUL ISTORIC ȘI SOCIAL

Profesor universitar, doctor habilitat în medicină, medic legist, Gheorghe Baciu a devenit, în modul cel mai firesc, unul din cei mai buni prieteni ai Fundației Cultural-Editoriale „Draghiștea” din Chișinău. De la bun început, ne-a cucerit cu viziunile sale, în special, cele despre viața și moartea poezilor Mihai Eminescu, Alexie Mateevici și Grigore Vieru. Solid și bogat documentate, cărțile Dumnealui conving prin argumente, prin demonstrații profesioniste, prin patosul descrierilor.

Fiind un specialist de excepție în domeniul medicinei legale, Dumnealui este preocupat și de publicistică. Textele scrise și publicate de către dl. profesor Gh. Baciu demonstrând cu prisosință capacitățile analitice ale autorului, spiritul de observație, profesionalismul și, nu în ultimul rând, harul de a scrie. Bucuria aparițiilor editoriale, pe care o trăiește autorul Gh. Baciu, o împărtășește, de obicei, prietenilor, printre care ne numărăm și noi, Fundația Cultural-Editorială „Draghiștea”. Astfel, atunci când îi apăruse monografia *File din trecutul medicinei basarabene* (Chișinău, 2015), dedicată eminentului patriot și academician Eugen Popușoi, organizator al Serviciului de sănătate, fondatorul Școlii de Istorie a Medicinii, a venit întâi la noi, la „Draghiștea”.

Domnul Gh. Baciu este un autor care își muncește intens și cu multă dăruire toate cărțile, deoarece știe bine, că „fără silință nu-i știință”. Este mereu cuprins de un adevărat patos al adevărului, al cunoașterii și clarificării. Fără a pierde sentimentul realului, al timpului și al atmosferei concrete, el se adâncește ușor în trecut și intră în spiritul social, politic, instituțional al faptelor și al personalităților despre care scrie. Astfel, fără a exagera situațiile, estompînd unele culori prea stridente, el captează spiritul cititorului.

Pe dl Gheorghe Baciu, în portretizările sale, nu-l interesează atât apartenența socială a omului, cît structura lui morală. Pentru a fi mai explicit, Dumnealui își construiește cu măiestrie textele, cucerind prin claritate, mereu fiind ghidat de adevărul istoric și social.

Sociabil, înțelegător, cu un fin simț al umorului, dl Baciu se împrietește ușor cu oricine și ține mult la prieteni. Este și rămîne în continuare în rîndurile prietenilor valoroși ai Fundației „Draghiștea” și al filialei basarabene a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, al cărei membru este și Domnia Sa.

Victor LADANIUC,
scriitor, președinte al Filialei Chișinău
a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

UNIVERSUL GHEORGHE BACIU

La prima vedere, titlul indicat sună apoteotic, în realitate, însă, preamărirea corespunde întocmai a ceea ce este Gheorghe Baciu. Cei care-l cunosc îndeaproape pot confirma acest adevăr.

Mai întâi de toate, este bălțean, simplu în comunicare, dominat de o morală înaltă, spațiu al unui orizont cultural vast, patriarh al medicinei legale. Lista calităților performante poate fi continuată. Însă ne oprim aici, ca nu cumva să provocăm invidia confrăților de breaslă și a conaționaliilor.

Într-un cuvânt, avem rara ocazie să vorbim despre un medic, profesor universitar, doctor habilitat în științe medicale, sclav al scrisului, mesei și peniței, autor a 25 de cărți și a peste 500 de articole, publicist de forță, etalon al cumsecădeniei, român veritabil.

Aceasta ar fi tipologia profesorului Gh. Baciu, și nu mai puțin important pentru mine, autor al acestor rînduri, un amic de suflet și idei.

Savantul Gh. Baciu este binecunoscut și înalt apreciat în tagma medicilor din Republică, fiind atestat în calitate de patriarh al medicinei legale. Zeci de ani a ținut cursuri teoretice în fața studenților Universității de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testimițeanu”. Timp îndelungat a deținut funcțiile de Șef al Catedrei de Medicină Legală, Director al Centrului de Medicină Legală, Specialist Principal al Ministerului Sănătății ș.a. Meritele profesionale ale Domniei sale sînt de necontestat.

Fiind un intelectual de o cultură vastă, profesorul Gh. Baciu participă extrem de activ în viața publică. Este primul autor care a scos la lumină cele mai marcante personalități bălțene, de fapt, realizează, în premieră, o variantă de istorie a orașului natal. A scris și despre martirii neamului, în studiile monografice și articolele publicate în presa națională.

Gh. Baciu este un exemplu viu de comportament social perfect. Pornim de la faptul că este patriot adevărat al cartierului Slobozia și al municipiului, în general. Este un cetățean limpede și curajos al Basarabiei. Peste toate, este un Român cu majusculă. Acest spațiu geografic din jurul lanțului carpatin îi este patria lui mică și mare. Pe lângă faptul că e o enciclopedie vorbitoare, stimează, deopotrivă, oamenii din jur, indiferent de poziția lor socială. Mottoul Domniei sale e că *toți sînt cetățeni și profită de drepturi egale native*. În acest context, poate aprecia calitatea interlocutorului său, întreține dialoguri pe principii de coeziune, egalitate și reciprocitate absolută. Stimează, fără refuz, studenții și colegii de breaslă. Este un excelent orator.

Sînt fericit să fiu amicul acestei personalități marcante, medic, savant și activist public.

Dr. Teo-Teodor MARȘALCOVSKI, Om Emerit

PĂSTORUL FAPTELOR

Sunt destine care au timpul lor, sunt timpuri care crează destine. Este o axiomă. Dar, la fel de adevărat este că omul, prin activitate prolifică, crează aceste destine și timpul lor.

Profesorul universitar Gheorghe Baciu, reprezentant meritoriu al pragmatismului în știința medicală, pe lângă faptul că s-a manifestat din plin în domeniu, publicând peste 500 de materiale științifice, inclusiv monografii și manuale, dăscăbind doctori și doctori habilitați în științe, este, pe bună dreptate, deschizătorul unor noi orizonturi în publicistica istorică, creatorul care, răsuflându-și mâinecele, a purces pe un tărîm pe care puțină lume, în publicistica autohtonă îndeosebi, l-a deștelenit. Lucrările sale despre destinele și caracterele unor personalități marcante ale neamului sunt un deliciu pentru căutătorii adevărului, un suport în cunoașterea evenimentelor istorice și sociale.

Medicul legist Baciu, în căutarea „la o margine de existență” (V. Teleucă) a adevărului privind probe aparent inexistente, lent, dar sigur, s-a transformat în cercetător - creator al noilor viziuni, bazate pe realități neobservate și neexplicate, îndemnându-ne, prin scrierile sale - cărți de anvergură, să conștientizăm, să interpretăm existența obiectivă a acestora, astfel devenind păstorul Baciu.

În lume cu toții pornim de acasă. În căutarea luminii. Destinul celor mari este de a găsi lumina și a o dăruia oamenilor - o îndeletnicire demnă pentru cercetători veritabili. Savantul și publicistul Gheorghe Baciu, personalitate polivalentă, realizează lucrări de certă valoare științifică și literară, consacrându-se acestei activități cu mare abnegație.

Nicolae SCHIȚCO,
editor, publicist,
Director executiv al Fundației „Draghiștea”

OM ȘI STEJAR AL NEAMULUI

O vorbă din popor spune că, pentru a cunoaște un om, este necesar să mănânci împreună cu el un pud de sare. Afirmatia dată își pierde valabilitatea, dacă e să ne referim la Domnul Gheorghe Baciu, care, de la prima vedere, cucerește prin simplitate și respect nemaipomenit față de interlocutor, prin capacitatea enormă de a asculta, de a înțelege și, la necesitate, de a oferi un sfat util.

Am avut onoarea să-l cunosc pe acest Om audiind cursul de „Medicină legală” în calitate de student al Facultății de Medicină generală a USMF „Nicolae Testemițanu”, între anii 1970-1975.

Examenul la disciplina respectivă se rezuma la un dialog constructiv și încurajator între student și reputatul Profesor, care, ulterior, te determina să continui studiarea cu abnegație a medicinei ca specialitate profundă și pluridisciplinară, să conștientizezi faptul, că este o profesie necesară și mult solicitată. Profesorul Gheorghe Baciu vorbea despre specialitate cu enormă pasiune, dăruire și înalt profesionalism, fapte ce ne obligau la respect și dorința de a acumula noi cunoștințe în domeniu.

Au trecut ani și ani, dar aceleași păreri și cuvinte alese la adresa multstimatului Profesor Gheorghe Baciu rămân permanent valabile, fapt confirmat și de generațiile ulterioare de studenți.

O dovadă elocventă în acest sens mi-a fost și opinia fiului meu și a colegilor lui, studenți mediciști la Alma Mater, între anii 1990-2000, care mereu îmi împărtășeau entuziasmul și admirația față de modul de predare a unei discipline atât de complicate, față de capacitatea de comunicare, atmosfera binevoitoare și constructivă, față de profesionalismul înalt al catedrei de Medicină legală condusă de omagiat.

Or, specialiștii catedrei, de rînd cu majoritatea absolută a medicilor din din toate sectoarele R. Moldova, au contribuit și contribuie esențial la creșterea calității actului medical, la progresul și prestigiul înalt al medicinei autohtone.

Filosofii afirmă, că viața ni se dă fără a o cere și ni se ia fără a fi întrebați, contează nu numărul anilor trăiți, ci faptele bune săvîrșite, nimic durabil și statornic nu vine peste noapte. Destinul și activitatea omagiatului nostru confirmă justetea afirmației.

S-a născut la 2 octombrie 1936 în comuna Slobozia – Bălți, în familia lui Sofronie și Maria Baciu. Copilăria i-a coincis cu marile suferințe ale poporului

moldav: războiul, ocupația, foametea din 1946 - 1947, deportările staliniste etc..

Domnia sa face parte din prima generație de intelectuali ai Basarabiei, apărută din viața strămoșească, care a pășit dincolo de agricultură spre lumina cărții.

În pofida greutăților, în perioada imediat postbelică, se constituie prima generație de intelectuali, care, depunând eforturi serioase, au reușit să pășească spre lumina cărții, din care face parte și Domnia sa.

Decide să devină medic în anul 1951, ca student la Școală de Felceri și Moașe din or. Bălți, după absolvirea căreia, activează timp de un an ca felcer în satul Răcăria, raionul Rîșcani, apoi urmează serviciul militar în termen, apoi studiile universitare în cadrul USMF „Nicolae Testemițanu”.

După absolvirea universității, destinul îi alege una din cele mai interesante, dar dificile specialități, demnă și onorabilă – medicina legală, căreia i-a consacrat, fără ezitări, toată viața.

Fiind unul din numele de referință în domeniu, Dl Gheorghe Baciu a manifestat întotdeauna capacități eminente de analiză și sinteză, de la Dumnezeu am învățat și distinse calități umane: bunătatea, generozitatea, dorința de a transmite experiența profesională și de viață celor interesați.

Pe parcursul anilor 1997- 2008, subsemnatul, activînd în cadrul aparatului central al Ministerului Sănătății, am avut deosebită plăcere să colaborez cu Dl Gheorghe Baciu, pe atunci Dumnealui fiind în postura de Director al Centrului Republican de Medicină Legală, și aici dînd dovadă de calități manageriale deosebite, de verticalitate, principialitate, obiectivitate și concomitent - de înalt profesionalism, omenie, luptător consecvent pentru atingerea scopului propus.

În relațiile cu semenii este onest și mărinimos. Într-un cuvînt, este o mostră de profesionist și de om integru, ferm în convingeri, or, cu alte cuvinte, „om dintr-o bucată”, un bun prieten și coleg, știe să cucerească pe cei din jur într-o manieră elegantă, tacticoasă, inteligentă.

Serviciul nominalizat, în baza celor mai performante tehnologii medicale, social – juridice, oferă o reflectare pluridisciplinară a problemelor de viață și sănătate apărute, specialiștii în domeniu se confruntă zi de zi cu dureri fizice și sufletești ale oamenilor, caută și descoperă adevărul, fapt care, în multe cazuri, servește ca alinare psihoemoțională pentru pătimiții și apropiații lor.

În ultima perioadă, am descoperit încă un aspect deosebit al personalității academicianului Gheorghe Baciu, preocupat și de istoria medicinei, și de istoria neamului, și de circumstanțe ale vieții și morții unor personalități notorii din cultura noastră.

Vă aduc personal, Maestre, cele mai adânci plecăciuni, cuvinte de recunoștință și mulțumire pentru tot ce ați realizat și veți mai realiza în continuare, vă doresc ani mulți plini de sănătate, bucurii cotidiene, multe emoții pozitive pe parcurs.

Îi sînt recunoscător Divinității pentru posibilitatea oferită de a cunoaște, comunica și colabora cu un astfel de Om, profesor, om de cultură, publicist, cum este Dl Gheorghe Baci, o personalitate cu o viață atît de plină și zbuțumată.

Nicolae FRUNZĂ,
*doctor în medicină, șef secție consultativ- policlinică
a Spitalului Clinic Republican.*

EXPONENT REMARCABIL AL MEDICINEI AUTOHTONE

Despre doctorul habilitat în științe medicale, profesorul universitar Gheorghe Baciuc auzisem încă din primii mei ani de studenție la Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” (pe atunci- „Institutul de Stat de Medicină din Chișinău”), mai ales că la facultatea noastră își făcea studiile Elena - sora Dumnealui. Mai îndeaproape l-am cunoscut pe la mijlocul perioadei de studenție, când am început să studiez medicina legală. Încetul cu încetul, am început să comunicăm și grație faptului, că suntem și pământeni (sunt originar din raionul Sângerei). M-am convins imediat de cumsecădenia și modestia Dumnealui. După discuțiile pline de profesionalism și competență, vis-a-vis de medicina legală, avute cu Dumnealui, m-am înscris la cercul studentesc de medicină legală. Deși nu am devenit medic-legist, am rămas cu avantajul de a-l fi cunoscut bine pe profesorul universitar Gheorghe Baciuc.

Crescut într-o familie de oameni gospodari de la Bălți, fiind frate cu Ion Baciuc, care, pe lângă alte funcții, a fost și consilierul ministrului sănătății în anii '60 ai secolului trecut, cu medicii Maria și Elena, cu Leonid - specialist în cultura fizică, îndrumați fiind de părinți, toți frații Baciuc au moștenit de acasă, din sânul familiei, principii sănătoase morale și de viață.

Când începi o discuție cu Prof. Gh. Baciuc, imediat realizezi, că dânsul posedă o cultură de comunicare excelentă și o cunoaștere de invidiat a eticii și deontologiei medicale. Vorba e că specificul activității sale de zeci de ani l-au format ca un exponent remarcabil al medicinei autohtone. El știe să-și construiască cu grijă discursul la temele de specialitate (cele cu specific medico-legal), or, profesia dumnealui impune unele principii obligatorii de întreținere a unei discuții chiar și între colegi, păstrând, astfel, și respectând strict regulile deontologiei medicale pe care le-a însușit și le practică reușit toată viața.

Ager, cu o privire cumva iscoditoare, profesorul Gh. Baciuc te impresionează ba cu un zâmbet cald, ba cu un aspect sobru de bun profesionalist, format prin munca asiduă pe parcursul a mai mult de jumătate de secol de activitate pedagogică. Este un bun psiholog, capabil să îți citească gândurile și să te înțeleagă. Este un pedagog iscusit și talentat, instruit excelent în practica de medicină legală și un om cu experiență imensă de viață. Este impresionant arsenalul său științific: pînă în prezent

a publicat circa 500 de lucrări științifice, inclusiv 25 de cărți, manuale, cursuri, monografii și este autor a 12 invenții. În acest aspect, este complet justificat faptul, că profesorul Gh. Baciuc este membru al Academiei Balcanice de Medicină Legală, a fost secretar științific al Secției Științe Medicale a Academiei de Științe din Moldova, a activat ca director al Centrului de Medicină Legală din Chișinău etc.

Pe lângă scrierile cu caracter științific, profesorul Gh. Baciuc mai completează, cu unele din scrierile sale, filele istoriei medicinei autohtone (și nu numai). Cărțile sale despre savanții noștri, persoanele notorii etc, pot servi cu timpul ca material autentic, ca surse de alcătuire a manualelor pentru studenții medici. Astfel, prof. Gh. Baciuc poate fi considerat un veritabil cronicar al medicinei zilelor noastre.

Concomitent, prof. Gh. Baciuc se lansează cu succes și în publicistică. Articolele sale din „Literatura și Arta” denotă starea sănătoasă de spirit a autorului, interesul D-lui profund și pentru cultură, istoria neamului, istoria medicinei.

În concluzia celor menționate mai sus, putem afirma, că prof. Gh. Baciuc este un savant plurivalent, capabil să rezolve cele mai diverse probleme.

Plin de energie,
Dornic de a scrie,
Ăsta-i Esculapul -
Medicul de Bălți.

Cuvintele mele sunt un detaliu succint al portretului medical și civic al profesorului Gheorghe Baciuc, ajuns la vârsta octogenară, a savantului și a împătimitului de a scrie istoria medicinei autohtone (și nu doar), al Esculapului de Bălți - neobosit căutător de valori autentice din domeniul medicinei, domeniu, căruia s-a consacrat plenar.

Cu prilejul împlinirii celor 80 de ani de viață, Vă felicit, Domnule Profesor, din toată inima, dorindu-vă multă sănătate, să nu Vă dispară încă mult timp dorința și posibilitatea de a scrie despre plaiul natal și oamenii lui, că este un lucru important să lăși o urmă adâncă în solul istoriei acestuia.

La mulți ani, Domnule Profesor Gheorghe Baciuc!

Andrei ROȘCA, *doctor habilitat în medicină, profesor universitar, membrul corespondent al Academiei Internaționale de Ecologie, cercetător științific principal, laboratorul Igiena Radiațiilor și Radiobiologia al Centrului Național de Sănătate Publică din Republica Moldova.*

IV. MODELUL VIEȚII UNUI OM (despre Gheorghe Baciu și cărțile sale în reviste, ziare, culegeri)

SENSUL MOLIPSITOR ȘI MOBILIZATOR AL ENERGIEI SALE

Ion ABABIL,
rectorul USMF „N. Testemițanu”, academician al AȘ RM

Din cohorta medicilor iluștri
Moldova Suverană, 9 octombrie 2001, nr. 212.

Este vorba de medicul legist, profesorul universitar Gheorghe Baciu, doctor habilitat în științe medicale, directorul Centrului de medicină legală, care recent volens-nolens, a avut de suportat „povara” a două aniversări - 65 de ani de la naștere și 50 de ani de la fondarea Centrului. Trepidanta și grijile organizatorice îl prefăcuse parcă într-un grăunte pus în vînturătoare, dar nu se da, pe toate le înfrunta, căci e deprins, vai, cît de deprins e cu munca, cu dinamismul permanentelor căutări. De altfel, aceste jubilee îngemănate îl reprezintă în toate: aici îi este respirația și transpirația, cum s-ar spune. Calea sa de viață e de o jumătate de secol contopită cu medicina, Centrul nomi-

Împotmolit în jubilee el sare-n sus ca o scînteie Cronicar

nalizat e, de fapt, un copil al său pe care îl „făurește și ocrotește” cu osîndie și nebănuită energie.

A pornit-o de la un simplu felcer în Răcăria (Rișcani), a executat această funcție și pe tot parcursul studenției, căci acasă, la Bălți, familia era mare și numai astfel, prin servicii de noapte și carte, putea să-și dobîndească supraviețuirea, avansarea în profesie.

Doamne, cît de mult e bucuria, totuși, mama Maria, cînd la sărbători îi vedea adunați în curte pe cei 20 de medici-nepoți, feciori, nurori, fice. Dintre toți Gheorghe s-a dovedit „vîrf de lance”; prin felu-i de a fi, prin puterea de a gîndi el a cucerit o „nișă” a sa în știință, în ierarhia administrării medicinei – a fost mulți ani șef de catedră la USMF „N. Testemițeanu”, la Universitatea Pedagogică „Ion Creangă”, apoi, în consecință, din 1997 e pe post de director al Centrului de medicină legală. A scris mai multe cărți din care „transpare” chipul său de om împlinit, de savant „emerit”, de fecior credincios al breslei.

Medicina legală reprezintă o ramură pluridisciplinară care utilizează un complex de cunoștințe și metode de investigații pentru rezolvarea problemelor sociale, statale în practica de drept. „Principala vocație a ei este sprijinirea competentă și obiectivă a organelor de drept, ce o deosebește de alte specialități medicale”, scrie dumnealui în prefața cărții sale recent apărute „*Centrul de medicină legală la 50 de ani*”. Deci, iată aici, la intersecția medicinei cu jurisprudența, își frămîntă zilele, nopțile, anii profesorul Gheorghe Baciu.

Asta vorbind la general, aspectual, dar, viața și munca dumisale cunoaște, firește, și multe momente de consacrare la modul particular în oceanul Medicinei. Cîtă energie, muncă asiduă de cercetare l-au costat doar realizarea celor două teze – de doctor și doctor habilitat în științe medicale. Prima a făcut-o la Chișinău sub bagheta profesorului Petru Areșev, cea de-a doua – la Moscova sub îndrumarea profesorului Aleksandr Gromov. Aici norocul i-a surîs, de fapt, căci în 1969, la 32 de ani ai săi, fusese inclus în componența unei echipe de specialiști din Moscova care avea în vizor rezolvarea unor importante și complexe probleme medicale din domeniul cosmonauticii. Ulterior profesorul moldovean devine fondatorul unei metode experimentale originale de cercetare a liziunilor produse prin aplicarea forței compresionale dozate.

A efectuat extrem de multe cercetări în domeniul traumelor închise ale toracelui, rezultatele fiindu-i apreciate la justa valoare de specialiști din multe țări, a contribuit nemijlocit la rezolvarea unui set de probleme ce țin de proprietățile mecanice ale toracelui, de mecanogeneză și aspectul lezional în funcție de regiunea, suprafața și forța de acțiune a agentului traumatizant. Au fost propuse criterii optime de diagnostic și un sistem de indici informativi în expertiza medico-legală a leziunilor obținute în concrete condiții de traumatism.

A stigmat nu o dată „Evrical”, cînd se apleca cu înfrigurare asupra diferitor cazuri de cercetare. Profesorul Gh. Baciuc a demonstrat (1972), pentru prima dată în lume, posibilitatea formării postmortem a măștii echimotice la compresiunea toracelui, fenomen care se considera pînă atunci drept efect al acțiunii intravitale. Acest fenomen poartă binemeritat numele autorului „Fenomenul Baciuc” – și-i recunoscut pe larg de specialiștii în domeniu. Iată așa de la Bălți pornire...

Domnia sa a scris mai multe manuale (de toate are 15 manuale și compendii) pentru studenții medici, juriști, pedagogi, manuale căutate și citite de procurori, anchetatori, altă lume. Are-n palmarez 7 monografii, 45 brevete de inovații și 9 invenții. Are semnate peste 350 de lucrări științifice. Cifrele-s ca un ecou, ele nicicînd nu pot prefigura acel gigantic tablou al muncii ce se află în spatele lor, ele-s comensurabile la volum, dar nu și la calitatea muncii depuse. Totuși, de cifre nu ne putem lipsi...

Mă bucur că-l vedem sănătos, mereu ahtiat de idei noi, permanent un bun patriot al Alma Mater, bun coleg și dirigiuitor al unui vrednic colectiv de cercetători de la catedra respectivă a universității, atît de activ la scris, la crearea unei cronici veritabile a dezvoltării serviciului de medicină legală din Moldova. Cît face-n acest sens doar lucrarea sa „Istoricul medicinei legale în Republica Moldova”(1997), carte ce se înscrie fericit în contextul realizărilor culturii naționale.

Teza de doctor habilitat a publicat-o în 1980, peste doi ani cartea a fost evidențiată la un congres unional din Minsk cu medalia de aur, fiind apreciată ca cea mai bună lucrare științifică la tema pe atunci în URSS. Regretabil, dar așa s-a întîmplat că la noi nu s-a prea știut de aceste lucruri la timpul convenit, meritele multor feciori ai plaiului rămînînd acasă în umbră. Așijderea-i și cu acel „Fenomen Baciuc”, menționat mai sus, cît s-a zbătut autorul să-l dea statut de invenție, dar n-a putut, doar timpul a pus lucrurile la locul lor.

Și totuși, la 12 ianuarie 1972, cînd experimentele s-au încununat de succes total, savantul a exclamat „Evrical”, avînd în față masca echimotică a unei fetițe. Fenomenul a fost descris detaliat, studiul fiind publicat în reviste moscovite de specialitate. Anume de aceea. cînd au decedat trei cosmonauți, savantul moldovean a fost invitat de urgență la Moscova pentru a face, alături de alți medici legiști, concluziile decesului. „Fenomenul Baciuc”, în cazul dat, a apărut prin decompresare, a fost un element de hipoxie, atesîndu-se insuficiența de oxigen în țesuturi și în sînge...

La Universitatea Pedagogică a predat 9 ani disciplini medico-biologice, dar cercetările-n medicină legală le-a efectuat mereu concomitent ținînd prelegeri și la USM, în fața studenților de la drept. În 1994 s-a întors „acasă”, cîștigînd prin concurs funcția de șef al cursurilor de perfecționare a medici-

lor legiști, peste un an devenind șeful catedrei Medicină Legală de la USMF, unde se află și acum...

În calitate de director al Centrului de medicină legală a făcut multe în vederea revigorării activităților practice, a schimbat din temelie statutul instituției, conferindu-i-l pe cel de instituție didactico-științifică, a scris de unul singur toate actele normative necesare. Face totul ca Centrul în cauză să răspundă menirii, adică să facă concluziile necesare pentru interpretarea datelor medicale în scop juridic întru stabilirea adevărului.

Chiar zilele trecute a avut loc I-ul Congres al medicilor legiști din Republica Moldova consacrat aniversării a 50-a a Centrului cu invitarea specialiștilor notorii din Minsk (Belarusia), Iași, Timișoara, Piatra-Neamț (România), Moscova (Rusia). Toate rapoartele ținute la congres au fost publicate-n prealabil, rod al muncii organizatorice concrete a profesorului Baciu. S-a vorbit la forul dat de ridicarea calității lucrului expertal, de implementarea noilor metode de investigații, luarea statutului experților judiciari, etc...

Deci, e mereu în acțiune, urmărindu-i și aici acele scipiri benefice de inteligență, acea energie nestăvilită, cu sens molipsitor, mobilizator. Este consacrat total dezvoltării serviciului medicinei legale.

Colegii de muncă îi prețuiesc exigența, erudiția, dorințele sale de a se plasa mereu de partea adevărului. Vastele sale cunoștințe în medicină, drept, cultură sport, politică îi permit să-și exprime deseori opinia, fiind ascultat și apreciat. Darul de a-și doza cu pricepere timpul – reușește să-și onoreze datoriile de șef de catedră, director al Centrului de medicină legală, specialist principal al Ministerului Sănătății din republică, multe alte datorii încă. În persoana dumisale se îmbină armonios un remarcabil medic legist (teoritician și practician), un talentat pedagog (are calități oratorice înnăscute), un sincer și bun îndrumător al tineretului. Vă adresăm pe această cale cele mai luminoase și frumoase urări de bine cu ocazia celor 65 de trepte înscrise-n răbojul bibliografiei, urări venite de la toți cei care știu și vă prețuiesc la Alma Mater!

SERVICIUL MEDICINĂ LEGALĂ LA 50 DE ANI

Nadine GOGU

Timpul, 2001, p. 6.

Timpul
Unicul ziar național E timpul să știi!
Fondator: Constantin Tănase
ANUL XL NR.102 (2001) 2001
RESPONSABIL DE EDITIE: SILVIU TĂNASE

Medicii legiști langa zidul dreptății

Serviciul medicină legală la 50 de ani

■ Scurt istoric

PRIMA DISPOZIȚIE cu caracter medico-legal în Țara Moldovei a fost "Pravila lui Vasile Lupu", apărută în anul 1646, în care sunt amintite unele forme de expertiză în caz de otrăvire, vătămări corporale etc. Tot aici sunt stabilite categoriile de medici, care puteau fi "vraci destoinici, buni, mai puțin buni și răi, care dăunează bolnavilor".

Serviciul medicilor legiști (la început, Biroul republican de expertiză medico-legală) a fost fondat la 27 septembrie 1951, pe lângă Ministerul Sănătății. Primul conducător al SML a fost șeful catedrei medicină legală a Institutului de Medicină din Chișinău, Petru

Gheorghe Bănuș, directorul CML.

histopatologilor și medicocriminaliști, în care se efectuau examinări medicale și necropsice.

speciilități de la CML. Fără, de fapt, deplină. Experții recunosc că și-au dat seama că nu au fost pregătiți să lucreze în condițiile de lucru din cadrul CML.

polgara jergic, infacantă pînă la urmă în viața deplină. În al treilea rând, în

livi și penală pentru mîntuirea inocenților.

Amfel, după ce jurnalele din an de activitate în secția de toxicologie, unele experimențiale culturale, progresele medicilor legiști devin mai mari, încălțările și intervenții. Exemplu negativ pe care le înconjură al treilea schimb pe noi. Cu mare greutate, pînă în prezent nu există un regulament care să prevină tentarea psihologică a acestora, pentru a verifica în ce măsură ei pot realiza la prezenta factorilor de stres de la locul de muncă.

■ "Mica victorie" a medicilor legiști mai rapoarte și instabilă

PE BORDUL TERORULUI SML, zăcă un doctor cu un comor nepăcat

Medicii legiști lîngă zidul dreptății

Scurt istoric

Prima dispoziție cu caracter medico-legal în Țara Moldovei a fost „Pravila lui Vasile Lupu”, apărută în anul 1646, în care sînt amintite unele forme de expertiză în caz de otrăvire, vătămări corporale etc. Tot aici sînt stabilite categoriile de medici, care puteau fi „vraci destoinici, buni, mai puțin buni și răi, care dăunează bolnavilor”.

Serviciul medicină legală (la început, Biroul republican de expertiză medico-legală) a fost fondat la 27 septembrie 1951, pe lîngă Ministerul Sănătății. Primul conducător al CML a fost șeful catedrei medicină legală a Institutului de Medicină din Chișinău, Petru Areșev, trimis de la Moscova. În

1958, șef al CML a fost numit Petru Maximov, care s-a aflat la conducerea acestei instituții timp de 30 de ani și care este, și în prezent, „cel mai iubit dintre legiști”, pentru contribuția la dezvoltarea CML. La ora actuală, CML este condus de prof. univ. Gheorghe Baci, care ne-a prezentat activitățile și problemele acestui serviciu ajuns 50 de ani.

Tinerii se feresc să ajungă medici legiști

Această instituție, deși este în subordinea Ministerului Sănătății, activează exclusiv pentru organele de drept, în prezent, CML are 250 de angajați, dintre care 100 sînt medici legiști. Astfel, în toate centrele județene și în fostele centre raionale lucrează cîte un medic legist, excepție făcînd orașul Bălți, unde sînt doi experți. Centrul de medicină legală, care se află în Chișinău, include două secții municipale - tanatologie și secția chimică, patru laboratoare specializate - investigații biologice, toxiconarcologice, histopatologice și medico-criminalistic, în care se efectuează cercetări medicale pentru întreaga republică. Importanța acestui serviciu este incontestabilă, de rezultatul expertizei medico-legale depinzînd soarta multor oameni.

După declararea independenței Republicii Moldova, CML s-a detașat de structura unională, reorganizîndu-se și rămînînd fără o suprastructură abilitată să verifice și să asigure perfecționarea experților de toate categoriile. Directorul CML, Gheorghe Baci, afirmă că efectuarea stagiilor în străinătate este cea mai importantă problemă pe care ar vrea să o rezolve, fiindcă, în caz contrar, serviciul riscă să rămînă la stadiul actual de dezvoltare. Pentru a obține o anumită specializare, medicii trebuie să plece la stagii în străinătate pe cont propriu, cheltuielile ajungînd deseori pînă la 2000 de dolari. Din acest motiv, medicii tineri nu au posibilitatea să cunoască cele mai noi tehnologii din domeniu.

O altă problemă acută cu care se confruntă CML este lipsa aparatajului și a utilajului modern pentru cercetările de laborator, investigațiile pe care le fac specialiștii de la CML fiind, de fapt, depășite. Experții recunosc că și-ar dori foarte mult aparate pentru determinarea ADN-ului, care dau rezultate rapide și foarte precise. Ei spun că prețul unui asemenea aparat atinge 30 de mii de dolari, însă, odată instalat, cheltuielile pot fi recuperate într-un timp foarte scurt.

Mita grasă își găsește buzunarul

Medicii legiști, care ar trebui să aibă retribuții mari, pentru a nu fi coruptibilui, au salarii de 250-600 de lei, în funcție de categorie. În aceste condiții, persoanele mai vulnerabile sînt deseori tentate să pună în buzunar bani grei, pe care nu i-ar putea cîștiga într-o viață întregă. Pentru comparație, în statele dezvoltate legiștii au lefuri de 4-5 ori mai mari decît alți medici, iar

suplimentar primesc și așa-numitul salariu anti-mită. Fenomenul corupției în medicina legală autohtonă nu este deloc controlat și se pare că acest lucru nu deranjează pe nimeni. Oricum, atunci când nu găsesc un medic legist care să se lase ademenit de sumele mari pe care i le propun pentru a scăpa de pedeapsa justiției, infractorii găsesc alte breșe în zidul dreptății, la alt nivel, mai înalt.

Energiile negative îi schimbă pe toți

Profesorul Gheorghe Baciuc a menționat că în activitatea legiștilor există un întreg complex de factori dăunători sănătății și vieții omului, cum ar fi: stresul maxim, provocat de examinarea cadavrelor; contactul cu diverse elemente criminale (agresori, maniaci); nocivitatea în urma contactului cu substanțe chimice toxice, pesticide, explosive, inflamabile; riscul de contaminare și îmbolnăvire, ca urmare a contactului cu bolnavii ce suferă de diverse maladii infecțioase. A nu se neglija, în acest context, și responsabilitatea administrativă și penală pentru asistență inadecvată.

Astfel, după o jumătate de an de activitate în secția de tanatologie, unde examinează cadavre, proaspeții medici legiști devin mai reci, indiferenți și introvertiți. Emoțiile negative pe care le încearcă zilnic îi schimbă pe toți. Cu toate acestea, pînă în prezent nu există un regulament care să prevadă testarea psihologică a acestora, pentru a verifica în ce măsură ei pot rezista la presiunea factorilor de stres de la locul de muncă.

„MICA VICTORIE” a medicilor legiști mai ruginește și astăzi

Pe biroul directorului CML zace un dosar plin cu cereri adresate structurilor de decizie de-a lungul mai multor ani, în care li se solicită sprijin financiar întru asigurarea unei mai bune funcționări a serviciului. Dar abia în anul 1998, după o grevă generală de trei zile, statul a alocat mijloace financiare din care au fost procurate mai multe casete pentru păstrarea cadavrelor. Însă „mica victorie” a medicilor legiști ruginește în prezent în una din anexele centrului, pentru că, din lipsă de finanțe, nu a fost construit un spațiu adecvat pentru instalarea acestor casete. Totuși, specialiștii de la Serviciul medicină legală mai nutresc speranța că azi-mîine, la buget se vor găsi resurse pentru a rezolva această problemă.

P.S. Ieri, la Chișinău, a avut loc primul Congres Internațional al medicilor legiști, organizat de CML, cu sprijinul financiar al Fundației „Soros-Moldova”, la care au participat peste 250 de legiști din republică, din România și din Federația Rusă, precum și reprezentanți ai Ministerului Justiției, ai Procuraturii Generale, ai Ministerului Afacerilor Interne și ai Ministerului Sănătății. La congres au fost prezentate mai multe rapoarte și lucrări științifice în domeniul expertizei medico-legale, care vor fi incluse în programele de studiu ale tuturor instituțiilor în care se predă cursul de medicină legală.

GHEORGHE BACIU

Savant, Pedagog și Specialist de vază în medicina legală națională și internațională, Specialist Principal al Ministerului Sănătății al Republicii Moldova, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar, Directorul Centrului de Medicină Legală, Șeful catedrei de Medicină Lăgală a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”

OMAGIU LA 65 ANI

Materialele I-lui Congres al medicilor legiști din Republica Moldova (27-28 septembrie 2001): Consacrate semicentenarului fondării Centrului de Medicină Legală (1951-2001) / Ministerul Sănătății al RM, Centrul de medicină Legală. Ch.: Medicina, Centrul Editorial al USMF, 2001. 164 p.

***

Domnul profesor Gh. Baciuc este considerat drept lector excelent cu o înaltă ținută profesională. Măiestria sa de pedagog și orator talentat a fost apreciată de mai multe generații de studenți medici, juriști, pedagogi, de colegi și specializanți în domeniul medicinei legale, de către colaboratorii Procuraturii Generale și Ministerul de Interne. Domnia Sa se caracterizează ca om energic, muncitor și organizat, principial și exigent. Aceste calități permanente le redă discipolilor săi, tinerilor specialiști, care sub îndrumarea lui prelungesc studiile postuniversitare prin secundariat clinic, magistrat (masterat) și doctorantură. Unul dintre discipolii săi a susținut teza de doctor habilitat în științe medicale, este conducător științific a cinci teze de doctorat.

GHEORGHE BACIU 75 DE ANI

Ion ABABIL,
dr. hab., profesor, academician,
Rector al USMF „Nicolae Testemițanu”

Curierul medical, nr. 5 (323), 2011, p. 65.

ISSN 1857-0666

Curierul medical

SCIENTIFIC MEDICAL JOURNAL

Ministry of Health of the Republic of Moldova
Nicolae Testemitsanu State University of Medicine and Pharmacy

<p>Ministerul Sănătății al Republicii Moldova. Universitatea de Stat de Medicina și Farmacie „Nicolae Testemițanu”</p>	 Issued bimonthly	<p>Министерство здравоохранения Республики Молдова. Государственный университет медицины и фармации им. Н. А. Тестемичану</p>
--	---	---

Curierul medical ANNIVERSARIES *nr. 5(323), 2011*

**Gheorghe
Baciu**

75 de ani

Sub bagheta dumnealui s-au susținut 7 teze de doctor și doctor habilitat în medicină.

Activitatea pedagogică dintotdeauna a constituit pentru Gheorghe Baciu ocupația de bază. Circa 40 de ani (1963-1985 și din 1994 până în prezent) a activat la catedra Medicina legală a USMF „Nicolae Testemițanu” și 9 ani (1985-1994) a condus catedra disciplinei medico-biologice la Universitatea Pedagogică „I. Creangă” și INEFS. Mai mult de 25 de ani (până în 2003) a ținut cursul de Medicină legală la facultatea de Drept a USM, iar din 2009 - la Institutul Național de Justiție.

Dumnealui este lector de o înaltă ținută profesională. Măiestria sa de excelent pedagog și orator a fost apreciată de mai multe generații de medici, juriști, sportivi și viitori pedagogi. Un număr mare de miniștri, viceministri, procurori generali, avocați și conducători ai instituțiilor medico-sanitare din țară au fost la diferite etape elevi ai profesorului Gheorghe Baciu la disciplina medicină legală și care cu mândrie îi poartă respectul curvenit.

Domnul Gheorghe Baciu îmbină armonios activitatea pedagogică și de cercetare științifică cu practica medico-legală. Mai mult de 30 de ani a activat prin cumul în calitate de medic-legist, practician, iar în anii 1997-2008 a exercitat funcția de director al Centrului de Medicină Legală. Îl însoțesc biografia cuprinde și alte forme de activități: secretar responsabil al comisiei de admitere la Institutul Pedagogic „Ion Creangă” (1986-1987); secretar științific al Secției Medicale a ASM (1993-1997); speci-

Distinsul medic-savant, pedagog și om cu mare cuget sufletesc s-a născut pe 2 octombrie 1936 la Slobozia-Bălți, într-o familie de harnici gospodari, în care se muncea și se respectau frumoasele tradiții strămoșești. De mic copil a cunoscut grăzile războtului, povara foamei, deportările și lupta pentru supraviețuire din anii postbelici. Spre regret, și mai târziu greutățile s-au ținut lanț de el. Cunoaștem faptul că a luptat cu înverșunare, și-a păstrat verticalitatea, trecând cu demnitate obstacolele impuse de momentele vieții zbuciumate.

Domnul Gheorghe Baciu își începe activitatea pe tărâmul medicinei 57 de ani de ani în urmă, în calitate de șef al punctului medical din raionul Râșcani, imediat după absolvirea Școlii de Felceri și Moșești din orașul natal (1954). După exercita-

„Un deosebit aport și-a adus Gheorghe Baciuc la cercetările traumei închise ale toracelui. Au fost propuse criterii optime de diagnosticare și un sistem de indici informativi ai leziunilor obținute în condiții concrete experimentale de traumatism. Pentru prima dată în lume Domnia Sa a demonstrat (1972) posibilitatea formării postume a măștii echimotice la compresiunea toracelui, fenomen, care anterior se considera drept efect al acțiunii intra vitale. Această invenție a fost denumită meritat de specialiști în cinstea autorului. Ulterior dumnealui devine fondatorul unei metode experimentale originale de cercetare a leziunilor produse prin aplicarea forței compresionale dozate.”

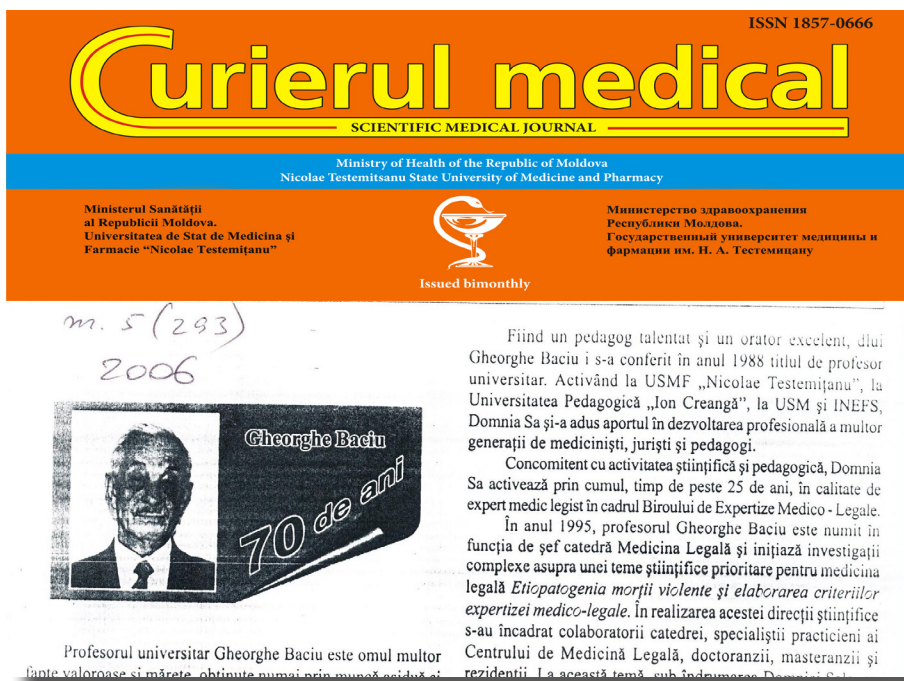
***

„Cu ocazia decernării dlui Gheorghe Baciuc a titlului onorific „Avocat al Poporului,, (2006), Maria Hadîrcă, redactor șef a unei reviste cunoscute, foarte corect l-a caracterizat: „Locul domnului Gheorghe Baciuc în Republica Moldova este unul aparte, inconfundabil. Spirit eminentamente independent, lucid și avid de cunoștințe, persoană care a devenit expresia emblematică a întregii societăți profesionale, expresie care se regăsește în conștiințele și viața spirituală a tuturor generațiilor de medici juriști”.

JUBILEE
GHEORGHE BACIU – 70 DE ANI

Grigore MUTOI, Andrei PĂDURE,
Conferențiarilor catedrei Medicină legală USMF „Nicolae Testemițanu”

Curier medical, 2006, nr. 5 (293), p. 75.

Profesorul universitar Gheorghe Baciu este omul multor fapte valoroase și mărețe, obținute numai prin muncă asiduă și

Fiind un pedagog talentat și un orator excelent, dlui Gheorghe Baciu i s-a conferit în anul 1988 titlul de profesor universitar. Activând la USMF „Nicolae Testemițanu”, la Universitatea Pedagogică „Ion Creangă”, la USM și INEFS, Domnia Sa și-a adus aportul în dezvoltarea profesională a multor generații de mediciști, juriști și pedagogi.

Concomitent cu activitatea științifică și pedagogică, Domnia Sa activează prin cumul, timp de peste 25 de ani, în calitate de expert medic legist în cadrul Biroului de Expertize Medico - Legale.

În anul 1995, profesorul Gheorghe Baciu este numit în funcția de șef catedră Medicină Legală și inițiază investigații complexe asupra unei teme științifice prioritare pentru medicina legală *Etiopatogenia morții violente și elaborarea criteriilor expertizei medico-legale*. În realizarea acestei direcții științifice s-au încadrat colaboratorii catedrei, specialiștii practicieni ai Centrului de Medicină Legală, doctoranzii, masteranzii și rezidenții. La această temă, sub îndrumarea Domniei Sa...

„Profesorul universitar Gheorghe Baciu este omul multor fapte valoroase și mărețe, obținute numai prin muncă asiduă și insistență. Aceste calități, printre care și perseverența, oferite totalmente medicinei și științei, îl caracterizează ca medic, savant, pedagog și ca personalitate cu renume în comunitatea medicală și cea medico-legală din republică și peste hotare.”

***

„Într-o perioadă de peste 50 de ani de activitate fructuoasă pe tărîmul medicinei, profesorul universitar Gheorghe Baciu a demonstrat o deosebită inteligență și modestie, a întruchipat în personalitatea Sa calități de remarcabil specialist, savant, pedagog și organizator, promovînd adevăratele valori medicale. Calea prin viață a profesorului universitar Gheorghe Baciu poate fi măsurată prin fapte și realizări valoroase.

Prin contribuții remarcabile aduse științei, Domnia Sa merită indubitabil să fie pus alături de savanții renumiți care, prin numele lor, reprezintă medicina ca artă.”

**UN PILON AL SERVICIULUI MEDICO-LEGAL
(Profesorul Gheorghe Baciui la 70 ani)**

**Ion ABABIL,
ministrul Sănătății și Protecției Sociale,
profesor universitar, academician al AȘM**

Timpul, 2 octombrie, 2006, nr. 171.

Fondator: Constantin Tănase

Timpul

Unicul ziar național E timpul să știi!

ANUL XL NR.10 (2007) RESPONSABIL
SERVICIUL TĂ

Un pilon al serviciului medico-legal (Profesorul Gheorghe BACIU la 70 ani)

Profesorul universitar Gheorghe Baciui - medic, savant, cadru didactic al USMF „Nicolae Testemițanu” - zilele acestea a trecut pragul celei de-a 70-a toamne a vieții. Peste 50 de ani de muncă pe ogorul medicinei, traiectoria destinului cuprinzând două puncte cardinale: orașul Bălți, baștina sa, secundată de orașul Chișinău, a doua baștină, care l-a maturizat în specialitate, i-a dat cale verde la facultate, creându-i apoi condiții propice de zbor - în cercetare, pedagogie, organizare și reformare a serviciului de medicină legală din Moldova. E o personalitate, un om cunoscut și stimat de comunitatea medicală, un cercetător harnic și perseverent: are la activ 420 de lucrări științifice și metodice publicate, inclusiv zece monografii, 25 de manuale, cursuri didactice și compendii. Mai multe generații de studenți de la

devenind fondatorul unei metode experimentale originale de cercetare a leziunilor produse prin aplicarea forței compresiunii dozate. Până aici prin investigațiile efectuate a determinat valoarea diferitelor grupe de maladii, a defectelor anatomo-funcționale și a stărilor psihoemoționale ca factori cauzali sau de risc ai traumatismelor și actelor suicidale, și-a expus opinia asupra

tism. A demonstrat, în premieră medicală, posibilitatea formării post-mortem a mătăștii echimotice la compresiunea toracelui, fenomen denumit ulterior de specialiști cu numele său.

Succese evidente înregistrează, precum menționăm, profesorul Gh. Baciui și în pedagogie: timp de mai mulți ani conduce Catedra de medicină legală a USMF „Nicolae Testemițanu”.

Centrul de medicină legală. A contribuit la elaborarea actelor normative ale Centrului, a pus umărul la redresarea bazei materiale a serviciului respectiv.

Valoarea lucrărilor sale științifice a fost apreciată la diverse congrese, simpozioane și conferințe naționale și internaționale. A fost distins cu premiul I al Societății medicilor legiști din fosta URSS. Sub nemijlocita sa conducere, de acum de 12 ani, se efectuează investigații complexe asupra unei teme prioritare pentru medicina legală - „Etiopatogenia morții violente și elaborarea criteriilor expertizei medico-legale”. La realizarea acestei direcții științifice sunt încadrați colaboratorii ai catedrei și specialiști practicieni de la Centrul de medicină legală.

Mult stimat profesor Gheorghe Baciui, ajuns la această oră septuagenară, aveți cu ce vă mândri. Ne bucurăm că vă

Profesorul universitar Gheorghe Baciui - medic, savant, cadru didactic al USMF „Nicolae Testemițanu” - zilele acestea a trecut pragul celei de-a 70-a toamne a vieții. Peste 50 de ani de muncă pe ogorul medicinei, traiectoria destinului cuprinzând două puncte cardinale: orașul Bălți, baștina sa, secundată de orașul Chișinău, a doua baștină, care l-a maturizat în specialitate, i-a dat cale verde la facultate, creându-i apoi condiții propice de zbor - în cercetare, pedagogie, organizare și reformare a serviciului de medicină legală din Moldova. E o personalitate, un om cunoscut și stimat de comunitatea medicală, un cercetător harnic și perseverent.

GHEORGHE BACIU LA 70 ANI

Ion CUVȘINOV, Andrei PĂDURE

Moldova Suverană, 2 octombrie 2006, nr. 144.

MOLDOVA Suverană

Gheorghe BACIU la 70 ani

Gheorghe Baciu, doctor habilitat în medicină, profesor universitar, șeful catedrei Medicina Legală a USMF „Nicolae Testemițanu”, directorul Centrului de Medicină Legală al MS și PS din R.M. s-a născut la 2 octombrie 1936 în orașul Bălți. După absolvirea Colegiului de Medicină (1954) din orașul natal și a Institutului de Medicină din Chișinău (1963) începe strălucita sa carieră în medicină, știință și pedagogie. Rezultatele muncii științifice s-au materializat în excelențele-i teze: de doctor (1967) și de doctor habilitat în științe medicale (1983). Cercetările științifice întreprinse reprezintă un tezaur pentru teoria și practica medico-legală, unele din ele fiind efectuate în premieră mondială. În anul 1988 i se conferă titlul de profesor universitar. A participat la pregătirea profesională a multor generații de medici, juriști și pedagogi, activînd în cadrul USMF „N. Testemițanu”, USM, UP „Ion Creangă” și INEFS. Din anul 1995 este șef al catedrei Medicina Legală a USMF „Nicolae Testemițanu”, iar din 1997 concomitent – director al Centrului de Medicină Legală și specialist principal în ramură (MS). Este autor a peste 430 lucrări științifice și metodice, printre care 11 monografii, 25 manuale, cursuri didactice și compendii, a obținut 47 certificate de inovație și 10 brevete de invenție. Profesorul Gheorghe Baciu a adus un imens aport întru dezvoltarea serviciului medico-legal autohton.

Cu ocazia frumosului jubileu, colectivele catedrei Medicina Legală și a Centrului de Medicină Legală, colegii și multiplii discipoli îi exprimă cordiale felicitări dlui profesor Gheorghe Baciu, urîndu-i multă sănătate, ani fericiți și succese în nobila sa muncă! La mulți ani stimat dle profesor!

*Cu respect semnază conferențiarii
Ion CUVȘINOV și Andrei PĂDURE*

Moldova Suverană nr. 144

Gheorghe Baciu, doctor habilitat în medicină, profesor universitar, șeful catedrei de Medicină Legală a USMF „Nicolae Testemițanu”, directorul Centrului de Medicină Legală al MS și PS din R.M. s-a născut la 2 octombrie 1936 în orașul Bălți. După absolvirea Colegiului de Medicină (1954) din orașul natal și a Institutului de Medicină din Chișinău (1963) începe strălucita sa carieră în medicină, știință și pedagogie. Rezultatele muncii științifice s-au materializat în excelențele-i teze: de doctor (1967) și de doctor habilitat în științe medicale (1983). Cercetările științifice întreprinse reprezintă un tezaur pentru teoria și practica medico-legală, unele din ele fiind efectuate în premieră mondială. În anul 1988 i se conferă titlul de profesor universitar. A

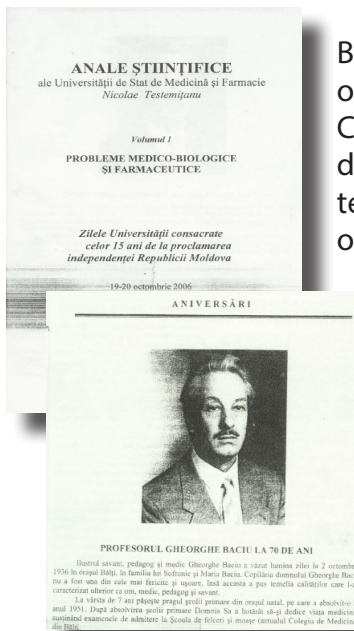
participat la pregătirea profesională a multor generații de medici, juriști și pedagogi, activînd în cadrul USMF „N. Testemițanu”, USM, UP „Ion Creangă” și INEFS. Din anul 1995 este șef al catedrei de Medicină Legală a USMF „Nicolae Testemițanu”, iar din 1997 concomitent - director al Centrului de Medicină Legală și specialist principal în ramură (MS). Este autor a peste 430 lucrări științifice și metodice, printre care 11 monografii, 25 manuale, cursuri didactice și compendii, a obținut 47 certificate de inovație și 10 brevete de invenție. Profesorul Gheorghe Baciu a adus un imens aport întru dezvoltarea serviciului medico-legal autohton.

Cu ocazia frumosului jubileu, colectivele catedrei de Medicină Legală și a Centrului de Medicină Legală, colegii și multiplii discipoli îi exprimă cordiale felicitări dlui profesor Gheorghe Baciu, urîndu-i multă sănătate, ani fericiți și succese în nobila sa muncă! La mulți ani stimat dle profesor!

ANIVERSARI PROFESORUL GHEORGHE BACIU LA 70 DE ANI

Andrei PĂDURE,
Catedra Medicina Legală

Anale Științifice ale Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” Volumul 1: Probleme medico-biologice și farmaceutice 19-20 octombrie 2006, ed. VII-a, Chișinău. Zilele Universității consacrate celor 15 ani de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Ilustrul savant, pedagog și medic Gheorghe Baciu a văzut lumina zilei la 2 octombrie 1936 în orașul Bălți, în familia lui Sofronie și Maria Baciu. Copilăria domnului Gheorghe Baciu nu a fost una din cele mai fericite și ușoare, însă aceasta a pus temelia calităților care l-au caracterizat ulterior ca om, medic, pedagog și savant.

***

DI Gheorghe Baciu este într-o permanentă căutare științifică, organizînd 2 conferințe și 1 congres naționale și internaționale a medicilor legiști: I-a Conferință internațională consacrată aniversării a 75 ani de la nașterea profesorului Petru Areșev sub genericul „Etiopatogenia infracțiunilor comise împotriva omului” (1997); I-ul Congres al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat semicentenarului fondării Centrului de Medicină Legală (2001); a II-a Conferință a medicilor legiști, consacrată aniversării a 55 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală (2006). La aceste foruri științifice au participat specialiști și savanți din Republica Moldova, România, Rusia, Ucraina, Bulgaria, Grecia, Bielorusia și Italia. Totodată, profesorul Gheorghe Baciu a participat la numeroase conferințe și congrese științifice în țară și peste hotarele ei (Rusia, România, Estonia, Lituania, Letonia, Bulgaria, Franța ș.a.).

Domnia Sa este președintele Consiliilor Științifice Specializate din cadrul USMF „Nicolae Testemițanu” pentru susținerea tezelor de doctor la specialitățile Medicina Legală și Anatomia Patologică; a Societății Științifice a Medicilor Legiști din Republica Moldova.

În anul 1988 dlui Gheorghe Baciu i s-a conferit titlul de profesor univer-

sitar. Dumnealui este un lector erudit, cu o înaltă ținută profesională. Măiestria sa de pedagog și orator talentat este apreciată de mai multe generații de studenți medici, juriști, pedagogi, de colegi, de către colaboratorii Procuraturii Generale și Ministerului de Interne. Activitatea pedagogică este pentru Domnia Sa ocupația de elecțiune pe parcursul anilor. Astfel, între anii 1963-1985 a activat la catedra Medicină Legală a USMF „Nicolae Testemițanu”, timp de 9 ani (1985-1994) s-a aflat în fruntea catedrei disciplinelor medico-biologice la Universitatea Pedagogică „Ion Creangă” și INEFS. În 1994 prin concurs se reîntoarce în calitate de profesor la catedra Medicină legală a USMF „Nicolae Testemițanu”, șef al cursurilor de perfecționare a medicilor legiști, pentru ca din iulie 1995 să dețină funcția de șef al catedrei nominalizate. Concomitent, între anii 1985-2003 prin cumul a ținut curs de medicină legală la facultatea de drept a Universității de Stat și Academiei de Drept din Moldova.

Începînd cu anul 1995 dl Gheorghe Baciu este membru al Consiliului facultății Medicina Generală a USMF „Nicolae Testemițanu”, iar din 1996 - membru al Senatului.

***

Odată cu venirea dlui Gheorghe Baciu la postul de director a început procesul de românizare a serviciului, toată documentația fiind perfectată în limba română; a fost reorganizat serviciul în conformitate cu cerințele contemporane; a crescut simțitor valoarea serviciului medico-legal în fața societății și altor specialități medicale; au fost revăzute cerințele de selectare, pregătire și promovare a specialiștilor în domeniu, cadrul expertal fiind astfel complet cu specialiști tineri și capabili; a fost computerizată activitatea expertală; pentru prima dată în istoria Republicii Moldova au fost organizate trei foruri științifice internaționale ale medicilor legiști, fapt care a permis schimbul de experiență profesională cu specialiștii altor țări și a condiționat recunoașterea școlii moldovenești peste hotarele republicii; pentru prima dată a inițiat cursurile de perfecționare a medicilor legiști în cadrul catedrei Medicina Legală a USMF „Nicolae Testemițanu”; a reanimat Societatea Științifică a Medicilor Legiști din Republica Moldova; a contribuit esențial la ridicarea stării financiare a colaboratorilor serviciului medico-legal; a soluționat o serie importantă de probleme de ordin gospodăresc ale serviciului cum ar fi construcția anexei la secția tanatologie pentru instalarea unui sistem frigorific contemporan (Siemens) pentru păstrarea cadavrelor. Înlocuirea sistemului frigorific învechit cu altul nou, reparații curente în secțiile medico-legale, schimbarea apeductului și sistemului de încălzire centralizată în clădirea Centrului de Medicină Legală, reconstruirea sălii festive a CML, procurarea utilajului medical și calculatoarelor pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă a colaboratorilor serviciului ș.a.

În calitate de șef al catedrei Medicina Legală a USMF „Nicolae Testemițanu” profesorul Gheorghe Baciu a contribuit la completarea cadrului

profesoral-didactic cu specialiști tineri; la ridicarea nivelului profesional și științific al tinerilor specialiști, susținându-i și promovându-i; la elaborarea materialelor didactice, metodice și științifice; la adaptarea programelor de studii la cerințele contemporane; a elaborate direcția științifică prioritară și continuu îndrumă colectivul în realizarea cercetărilor.

Totodată, profesorul Gheorghe Baciu s-a remarcat și printr-o deosebită activitate civică: secretar științific al Societății Medicilor Legiști din Moldova (1966-1985), asesor popular al Judecătoriei Supreme din Moldova (1975-1990), secretar responsabil al Comisiei de primire (1986, 1987) și membru al consiliului Științific al Institutului Pedagogic „Ion Creangă” (1986-1991), membru al senatului INEFS (1991-1994) și al USMF „Nicolae Testemițanu” (din 1996), secretar științific al secției științe medicale a Academiei de Științe din Moldova (1993-1997), membru al Consiliului Științific Specializat pentru susținerea tezelor de doctorat pe probleme „Fiziologia omului” pe lângă USM (1993-1998), vice-președinte al Consiliului Științific Specializat pentru susținerea tezelor de doctorat în domeniul educației fizice și a sportului pe lângă INEFS (1994-1999), membru al colegiului redacțional al revistei „Știința” a Academiei de Științe din Moldova (1994-1997), președinte al Comisiei de Atestare a medicilor legiști a MS din RM (din 1998), membru al Consiliului Științific Specializat de susținere a tezelor de doctorat pe probleme medico-biologice pe lângă USMF „Nicolae Testemițanu” (din 1999), membru al Consiliului de redacție a revistei „Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină” și al Academiei Balcanice de Medicină Legală (2003); președinte al Societății Științifice a Medicilor Legiști (2005) ș.a.

În perioada de peste 50 ani de activitate fructuoasă pe tărîmul medicinei, profesorul universitar Gheorghe Baciu a întruchipat în persoana sa un Om cu o deosebită inteligență și modestie, un remarcabil specialist medic legist, un talentat, perseverent și ingenios savant, un iscusit pedagog. Generații întregi de medici și juriști îi sînt recunoscători Domniei Sale pentru imensele eforturi aduse întru cultivarea cunoștințelor și formarea lor ca specialiști. În pofida frumoasei vîrste dl Gheorghe Baciu este o persoană plină de energie, idei și inspirație demnă de invidiat. Fiind un talentat pedagog își revarsă experiența și cunoștințele acumulate pe parcursul întregii vieți asupra tuturor celor ce îl înconjoară, dar în special asupra tineretului, reprezentînd pentru aceștia un îndrumător adevărat în specialitatea îmbrățișată și un model demn de urmat. Cu toate că calea domnului Gheorghe Baciu prin viață a fost una din cele mai complicate și anevoioase, Domnia Sa se consideră o persoană împlinită din toate punctele de vedere, fiind înconjurat de familie, prieteni, colegi și discipoli.

Domnul Gheorghe Baciu este un exemplu strălucit de slujire societății, științei și serviciului medico-legal, un adevărat model de existență și vocație pentru tineret.

ANIVERSĂRI 2006 TRADIȚIE RESPECTATĂ ȘI MEREU PRELUATĂ

Ion STICI

Medicus, octombrie 2006, p. 4.

„Este un lucru mai mult decât onorabil că la USMF „Nicolae Testemițanu” a prins trainice rădăcini tradiția de a consemna, la dimensiune universitară, zilele de naștere ale unor colaboratori, mai ales ale celor care au participat și participă plener la făurirea istoriei instituției. Se întrevade aici atitudinea umană față de personalitățile marcante, veritabili savanți, pedagogi, clinicieni, care prin har profesional, talent și abnegație au adus pe altarul medicinei contribuția lor importantă. Recent, în dincul acestei toamne, au fost sărbătoriți octogenara, prof. Valentina Halitov și septuagenarul, prof. Gheorghe Baciu. La ambele aniversări a participat și a avut cuvînt de felicitare și de aleasă prețuire a meritelor omagiaților acad. Ion Ababii, ministrul Sănătății și Protecției Sociale al Republicii Moldova, precum și decani, șefi de catedră, profesori, conferențieri. Prin acest gest omenesc medicina demonstrează că are oameni de certă valoare, specialiști cu demnitate, a

căror muncă, merite și consacrare sînt observate, apreciate, preluate ca o ștafetă de noile generații de cutezători.”

***

„Moderator al festivităților de omagiere în ambele cazuri a fost rectorul interimar Nicolae Eșanu, profesor universitar, care cu îndemînare și iscusință a dat tonul discuțiilor. Se creează impresia că nimeni din reprezentanții altor bresle nu-i depășesc pe medici la justa valoare a materialului uman cu care se lucrează, accentul punîndu-se permanent pe virtutea și pe omenescul fiecărui participant la viața universitară. Sînt multe momente pozitive, învățate și păstrate de la Nicolae Testemițanu, unul dintre pilonii ramurii.”

***

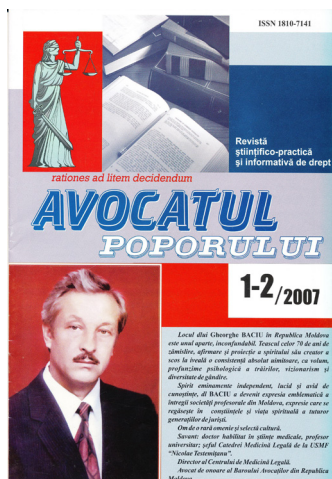
„Profesorul universitar Gheorghe Baciu e bălțean. Un vrednic ostaș al cetății medicale. În cartea omagiară, apărută recent la Centrul Editorial-Poligrafic *Medicina*, articolul de deschidere poartă semnătura ministrului Sănătății și Protecției Sociale, acad. Ion Ababii și se întitulează „Ilustru savant, pedagog și specialist de vază în medicina legală” - o formulă cuprinzătoare, care-l prezintă integral pe sărbătorit. Cu 10 monografii și 25 manuale, cursuri didactice și compendii la activ, Gheorghe Baciu a demonstrat că ară harnic și adînc în domeniul medico-legal. Ca specialist de frunte, participă activ la elaborarea actelor normative ale CML, la reorganizarea serviciului respectiv în conformitate cu imperativul vremii, la implementarea a noi forme de documente și regulamente de uz intern, ținînd permanent sub control calitatea activității de expertizare. Pentru prima dată (în 1972) a demonstrat posibilitatea formării post-mortem a măștii echimotice la compresiunea toracelui, fenomen meritoriu denumit de specialiști în cinstea autorului.

I-au adus mulțumiri omagiatului pentru activitatea desfășurată cu mult talent în domeniu dnii Valeriu Balaban, procurorul general al Republicii Moldova, Gheorghe Amihalachioae, președintele Biroului avocaților din RM, acad. Gheorghe Ghidirim, președintele Ligii Medicilor din RM, Ozea Rusu, directorul general al Institutului de Neurologie și Neurochirurgie, Mihail Ghorghiță, directorul Centrului Național de Expertiză Socială, ș. a.

Florile acestei minunate toamne au fost cu drag înmîinate omagiaților. Cele mai sincere și alese cuvinte au încercat să încorseteze în imagini chipul lor de truditor. S-a reușit parțial, căci e imposibil a cuprinde necuprinsul.

Multă sănătate și viață lungă, stimați sărbătoriți!”

Avocatul poporului. 2009, nr. 1-2, p. 1.

Locul dlui Gheorghe Baciuc în Republica Moldova este unul aparte, inconfundabil. Teascu celor 70 de ani zămislire, afirmare și proiecție a spiritului său creator a scos la iveală o consistență absolut uimitoare, ca volum, profunzime psihologică a trăirilor, vizionarism și diversitate de gândire.

Spirit eminent independent, lucid și avid de cunoștințe, dl Baciuc a devenit expresia emblematică a întregii societăți profesionale din Moldova, expresie care se regăsește în conștiințele și viața spirituală a tuturor generațiilor de juriști.

Om de o rară omenie și selectă cultură.

Savant: doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar, șeful Catedrei Medicină Legală de la USMF „Nicolae Testemițanu”.

Director al Centrului de Medicină Legală.

Avocat de onoare al Baroului Avocaților din Republica Moldova.

VIAȚA ZBUCIUMĂȚĂ A LUI GHEORGHE BACIU

Galina JOSAN

Vocea Bălțiului, 27 noiembrie 2009.

Vocea Bălțiului, 27 noiembrie 2009

VIAȚA ZBUCIUMĂȚĂ A LUI GHEORGHE BACIU

Mărturiile lui Gheorghe Baciu, savant cu renume din medicina autohtonă, au constituit un eveniment deosebit pentru colectivul de elevi și profesori de la Liceul Teoretic "Al. I. Cuza", director Visarion Boldescu. Gheorghe Baciu este originar din Bălți și absolvent al Școlii Feroviare nr. 5, amplasată lângă Gara de Nord Slobozia (astăzi instituția se numește Liceul Teoretic „Al. I. Cuza”). Cariera în medicină și-a început-o în 1954, când a terminat Școala de Felceri și Moașe din Bălți. Astăzi este profesor la Catedra de medicină legală a USMF „Nicolae Testemițanu”, șef sector analitico-științific al Centrului de Medicină Legală, autor a numeroaselor monografii în domeniul pe care-l profesază de-o viață, deținător de numeroase diplome și mențiuni, a decorațiilor „Veteran al Muncii” și „Gloria Muncii”, Avocat de Onoare al Baroului Avocaților din RM, etc.

Revenit la Bălți, dumnealui a fost entuziasmat de faptul, că și-a revăzut rudele și consătenii din Slobozia, astăzi fiecare din locuitorii acestui cartier de la marginea Bălțiului se socoate de-acuma orașean... La liceu dumnealui n-a venit cu mîina goală: le-a adus liceenilor în dar cartea autobiografică "O viață de zbucium". Gheorghe Baciu, după cum ne mărturisește chiar din primele pagini ale cărții, a încercat să transpună pe hîrtie acei grei ani ai copilăriei și adolescenței:

- Era o perioadă grea, ani de război și foamă, ani fără copilărie. Toate acestea sunt descrise în cartea mea "O viață de zbucium" nu din auzite, ci din văzute și trăite. N-am fost un elev bun din motivul, că mă gândeam înal mult cum să-mi dobîndesc pînă la cea de toate zilele și nu la o dată. Căci eu nu mă bucuram de școală, ci de viața din casă.

Boldescu, rîsîndu-și că ambrine o dedicație frumoasă. Autorul scrie: "Olu Visarion Boldescu, directorul Liceului Teoretic "Al. I. Cuza", succesorul Școlii Feroviare nr. 5 din or. Bălți, unde am făcut carte șapte ani la rînd acum 55 de ani trecuți. Cu profund respect și urări de prosperare pentru tot!".

"Pentru mine, orașul Bălți întotdeauna a fost și este mîndria mea, pentru că anume el este locul meu de naștere și că anume aici au locuit strămoșii mei. Acest sentiment nu m-a părăsit pe parcursul întregii vieți, deși am plecat din localitatea unde am luat ființă încă în adolescență. În rețele mele întoarcei la părinți și rude (dar cu suferința meu aceluși), când mă apropiam de orașul drag, trăiam un sentiment de bucurie nostalgică. Priveam cu interes la toate locurile care mi s-au memorizat în copilărie, la căldinle care s-au mai păstrat, și în aceste momente mă simțeam mîndru de oraș și de țară. EPILOG-ul este semnat de Gheorghe Baciu, care vine cu două mesaje: unul este destinat concetățenilor mai în vîrstă, iar cel de-al doilea - tinerilor. Statul dumnealui pentru cei mai în vîrstă este: "... Încurcați tineretului. Dacă nu-l puteți ajuta, lăsați-i călca, oferindu-le posturi adecvate cepecățiilor respective, demisionînd la timpul cuvișit și cu cinste, nu așteptați să vă împingă cineva. Nu uitați că sănătatea este bogăția vieții dumnezeiești. Și că surimem apreciați alina țării cât mai putem să fim de folos societății." Iar mesajul pentru tineri este: "Cred în absoluta capacitate a tineretului, a fiecărei generații în parte în contribuția lui la dezvoltarea continuă și progresivă a societății, diferent de etape istorice". Iar mesajul personal conține următoarea: "Rămîn în sufletul cu tradiționalul meu credo - lupta, ertarea și iubirea. Sunt un om optimist: vreau să muncesc, să-mi îndeplinesc obligațiile și datoririile..."

Mărturiile lui Gheorghe Baciu, savant cu renume din medicina autohtonă, au constituit un eveniment deosebit pentru colectivul de elevi și profesori de la Liceul Teoretic „Al. I. Cuza”, director Visarion Boldescu. Gheorghe Baciu este originar din Bălți și absolvent al Școlii Feroviare nr. 4, amplasată lângă Gara de Nord Slobozia (astăzi instituția se numește Liceul Teoretic „Al. I. Cuza”). Cariera în medicină și-a început-o în 1954, când a terminat Școala de Felceri și Moașe din Bălți. Astăzi este profesor la Catedra de medicină legală a USMF „Nicolae Testemițanu”, șef sector analitico-științific al Centrului de Medicină Legală, autor a numeroase monografii în domeniul pe care-l profesază de-o viață, deținător de multe diplome și mențiuni, a decorațiilor „Veteran al Muncii” și „Gloria Muncii”, Avocat de Onoare al Baroului Avocaților din RM, etc.

Revenit la Bălți, dumnealui a fost entuziasmat de faptul, că și-a revăzut rudele și consătenii din Slobozia, astăzi fiecare din locuitorii acestui cartier de la marginea Bălțiului se socoate de-acuma orașean... La liceu dumnealui n-a venit cu mîina goală: le-a adus liceenilor în dar cartea autobiografică „O viață de zbucium”. Gheorghe Baciu, după cum ne mărturisește chiar din primele pagini ale cărții, a încercat să transpună pe hîrtie acei grei ani ai copilăriei și adolescenței:

- Era o perioadă grea, ani de război și foame, ani fără copilărie. Toate acestea sînt descrise în cartea mea „O viață de zbucium” nu din auzite, ci din văzute și trăite. N-am fost un elev bun din motivul, ca mă gîndeam mai mult cum să-mi dobîndesc pîinea cea de toate zilele și nu la carte. Capul mi se învîrtea de foame, nu puteam răspunde la lecții. Spre deosebire de multitudinea de lucrări științifice pe care le-am scris și care sînt sesizate de un cerc restrîns de cititori, cartea „O viață de zbucium” este istorică, astfel fiind accesibilă tuturor. Aș vrea să scriu mai mult despre baștină - comuna mea Slobozîa-Bălți, unde am crescut, m-am maturizat și mi-am luat zborul în viață din cuibul părintesc. Mă gîndesc să scriu despre acel sat în oraș, dar aceasta va fi o altă carte.

La întîlnirea de suflet cu elevii și liceenii, dumnealui a prezentat succint cartea sa „O viață de zbucium”, pe care, ulterior a înmînat-o cu mult drag bibliotecii liceului, directorului Visarion Boldescu, lăsîndu-i ca amintire o dedicație frumoasă. Autorul scrie: „Dlui Visarion Boldescu, directorul Liceului Teoretic „Al. I. Cuza”, succesorul Școlii Feroviare nr. 4 din or. Bălți, unde am făcut carte șapte ani la rînd acum 55 de ani trecuți. Cu profund respect și urări de prosperare pentru toți”.

„Pentru mine, orașul Bălți întotdeauna a fost și este mîndria mea, pentru că anume el este locul meu de naștere și că anume aici au locuit strămoșii mei. Acest sentiment nu m-a părăsit pe parcursul întregii vieți, deși am plecat din localitatea unde am luat ființă încă în adolescență. În rarele mele întoarceri la părinți și rude (dar cu sufletul mereu acasă!), cînd mă apropiam de orașul drag, trăiam un sentiment de bucurie nostalgică. Priveam cu interes la toate locurile care mi s-au memorizat în copilărie, la clădirile care s-au mai păstrat, și în aceste momente mă simțeam mîndru de orașul scump inimii mele. Intrînd în ograda casei părintești, deveneam mai sigur și liniștit în suflet, iar după ce-mi îmbrățișam părinții și după o scurtă convorbire cu ei, ieșeam afară și ore întregi „inspectam” grădina, admiram totul ce înconjura casa părintească. Chiar și acum, cînd scriu aceste rînduri, sînt cuprins de un sentiment neobișnuit de plăcut. Cu lacrimi în ochi îmi amintesc de locurile unde am copilărit, de întîmplările din copilărie, de prietenii și vecinii cu care mă jucam în ogradă sau în drum” scrie autorul în cartea sa la capitolul „Baștina și originea neamului”. Cartea conține 11 capitole, în care descrie Copilăria și anii adolescenței; Studiile la Institutul de Medicină; Familia și viața personală; Lucrul pedagogic, colegii și elevii, Activitatea științifică, Practica profesională și jubiliare. EPILOG-ul este semnat de Gheorghe Baciu, care vine cu două mesaje: unui este destinat concetățenilor mai în vîrstă, iar cel de-al doilea - tinerilor. Sfatul dumnealui pentru cei mai în vîrstă este: „...Nu-i încurcați tineretului. Dacă nu-l puteți ajuta, luminați-i calea, oferiți-i posturi adecvate capacităților respective, demisionînd la timpul convenit și cu cinste,

nu așteptați să vă împingă cineva. Nu uitați că sănătatea este bogăția vieții dumneavoastră. Și că sîntem apreciați atîta timp, cit mai putem să fim de folos societății". Iar mesajul pentru tineri este: „Cred în absoluta capacitate a tineretului, a fiecărei generații în parte, în contribuția lui la dezvoltarea continuă și progresivă a societății, indiferent de etapa istorică". Iar mesajul personal conține următoarele: „Rămîn în suflet cu tradiționalul meu credo - lupta, iertarea și iubirea. Sînt un om optimist: vreau să muncesc, să-mi îndeplinesc obligațiunile și datoriile..."

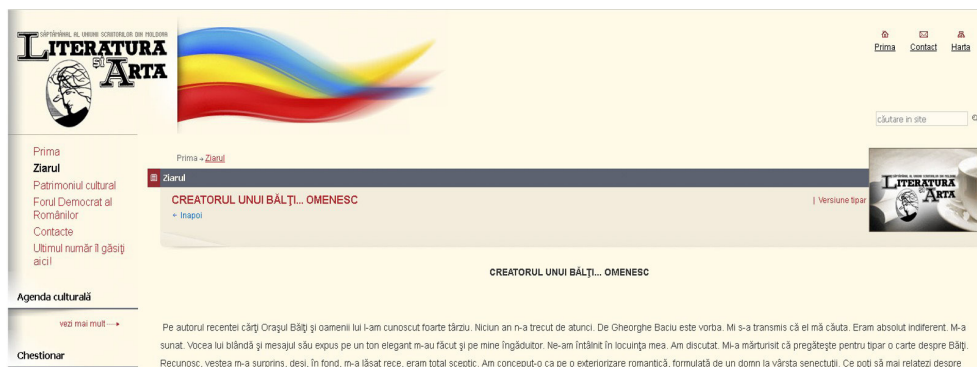
La finele întîlnirii Gheorghe Baciu a răspuns la întrebările liceenilor, care au decis ca după liceu să-și continue studiile la Universitatea de Medicină „Nicolae Testemițanu” alegîndu-și domeniul de studiu medicina legală. Acest compartiment reprezintă o specialitate medicală de sine stătătoare, cu scopuri și sarcini specifice, care utilizează un complex de cunoștințe și metode de investigații medico-biologice pentru rezolvarea problemelor sociale în practica de drept. Astfel, medicina legală constituie nu doar profesia de bază a dlui Baciu, ci și o vocație, dumnealui contribuind la dezvoltarea și diversificarea formelor de pregătire a viitorilor oameni ai legii, devenind în timp expresia emblematică a întregii societăți profesionale din republică și tuturor generațiilor de juriști, aceștia dedicîndu-i activitatea sa desrîsă în cartea „O viață de zbuțiu”.

CREATORUL UNUI BĂLȚI... OMENESC

Iulius POPA

Literatura și arta, 24 februarie, 2011.

Pe autorul recente cărți *Orașul Bălți și oamenii lui* l-am cunoscut foarte târziu. Niciun an n-a trecut de atunci. De Gheorghe Baciu este vorba. Mi s-a transmis că el mă căuta. Eram absolut indiferent. M-a sunat. Vocea lui blîndă și mesajul său expus pe un ton elegant m-au făcut și pe mine îngăduitor. Ne-am întîlnit în locuința mea. Am discutat. Mi-a mărturisit că pregătește pentru tipar o carte despre Bălți. Recunosc, vestea m-a surprins, deși, în fond, m-a lăsat rece, eram total sceptic. Am conceput-o ca pe o exteriorizare romantică, formulată de un domn la vîrsta senectuții. Ce poți să mai relatezi despre Bălți decît ceea ce s-a spus deja? Adevărat, pînă în prezent, s-a scris sumar, incomplet, dar - de bine, de rău - au apărut două albume despre această urbe în ultimul sfert de veac. Ce ar adăuga Gheorghe Baciu? Oricum... e dreptul fiecăruia să-și prezinte propriul comentariu.

După ce l-am petrecut, am căzut pe gînduri. Oaspetele îmi destăinuise cîteva noutăți, neștiute de mine, despre unele persoane pe care le cunoscusem anterior. Verificîndu-le ulterior, informațiile s-au adevărat.

Apoi am aflat că Gheorghe Baciu este profesor universitar, doctor habilitat în medicină. Un detaliu m-a intrigat în biografia sa: a funcționat decenii în șir în medicina legală. Involuntar, mi-am amintit de pictorii celebri ai Renașterii, care studiau minuțios corpurile răposașilor. Este o pictură a lui Rembrandt (*Lección de anatomie a doctorului Nicolaes Tulp, 1632*), unde un grup de învățăcei tomnatici îl ascultă, total captivați, pe profesorul demonstrînd, cu foarfecele în mînă, țesuturile unui cadavru. Medicii legiști, migăloși, sînt maeștri perseverenți în analiza detaliilor: nimic nu le scapă din vedere. De talentul lor depinde, adesea, rezultatul investigațiilor la nivel superior, al securității statului.

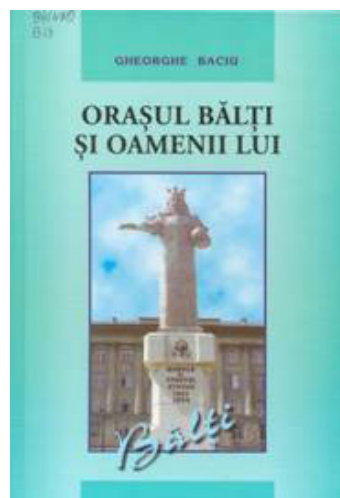
Gheorghe Baciú provine din cohorta doctorilor insistenți, care nu cedează sub povara greutăților, joacă, aidoma fotbalistului german, consumându-și integral energia pînă în ultima secundă a meciului.

Cartea a apărut nesperat de repede. Am ținut-o în mîinã deja în prima jumătate a lui ianuarie. Un volum legat, de culoarea verdele crud. Priveliște agreabilă pentru ochi. Prezentabil și invidios de gros: circa 500 de pagini. *Unde a găsit autorul atîtea informații pentru atîtea file?* mă întrebam. Meticulos din fire, încep a o frunzări: literele sînt cam mășcate. Caligrafiate în manieră tradițională, ar fi ieșit cu vreo 60-70 de pagini mai puțin. Dar și fără ele, rămîn multe: peste 400. Cred că autorul-medic s-a gîndit și la cititorii purtători de ochelari cu lentile groase.

În *Prefață* depistez fraza: *Lucrul prin arhive și biblioteci m-a făcut să constat că viața multilaterală și oamenii - făuritorii istoriei orașului Bălți - sînt două componente studiate și descrise insuficient. Minunat. Mi-am zis, să vedem cu ce și cum ai completat... suficiența.* Gheorghe Baciú purcede în istoricul Bălțiului de foarte departe: statele Europei încă nu existau. Fiindcă sîntem certați cu instinctul istoriei, tot de pe vremea cînd statele continentului nostru își așteptau zămislirea în matca globului, nu strică defel ca cititorii să repete, succint, materia studiată sau, mai degrabă, nestudiată în școală. Or, capitolul 1 se numește *îndepărtatul trecut al plaiului*. Autorul creează un motto din publicistica lui Nicolae Dabija. Reproducem sfîrșitul lui: *... basarabeantul, se pare, are sentimente vagi față de libertate. El ca și cum se vrea condus, în loc să conducă.*

Cartea cuprinde 12 capitole, finalizînd cu *Sugestii...* și *Cronica principalelor evenimente*. Monografia include capitole inedite: *învățămîntul public și sportul; Școala superioară și științifică; Sănătatea publică și cadrele didactice; Viața culturală; Nasc și la Bălți personalități*. Descoperim o galerie de oameni cu faptele lor. Concretețea, în capitolele enunțate, constituie elementul forte. Gheorghe Baciú i-a reunit în avanpremieră pe toți pe cîți i-a găsit. Ansamblul produce impresia unei enciclopedii miniaturale, utilă profesorilor, obligați s-o popularizeze printre elevi și studenți, benefică pușinilor indivizi curioși, mereu bucuroși să cunoască numele și realizările înaintașilor din orașul natal.

Rar vei citi la noi recenzii incluzînd și unele nuanțe critice. Concluzie tradițională: autorii recenziilor evită să-i indispună pe autorii cărților. Păcat, or, recenziile de mai tîrziu, formulate de reprezentanții generațiilor viitoare, vor evidenția preponderent segmentul slab al monografiilor, trecînd cu vederea peste calificativele elogioase, meritate de partea lor bună. De aceea

pe sol basarabean imaginea obiectivă despre o operă se proiectează îndelung, așteptînd contopirea prezentului cu viitorul. Autorii, de cele mai dese ori, n-o mai apucă: viața-i scurtă.

Cartea *Orașul Bălți și oamenii lui* este foarte bună, însă... conține și unele lacune regretabile. Pincipala vizează calitatea multor imagini: n-au fost retușate, din această pricină au ieșit spălăcite. Calculatorul, ca aparat performant, concomitent, mai e și șmecher. Pe ecran fotografiile arată luminoase, dar în realitate, mai exact - în carte, lumina lui, reiese, te-a înșelat: imaginile apar cețoase, știrbind din valoarea estetică a operei. Astea-s detalii, ce țin de competența și conștiinciozitatea machetatorului.

În jurul protagoniștilor săi, autorul presară calificative, aproape superlative: toți sînt mari, iluștri, isteți etc. Pentru dimensiunile Bălțiului, cred că merită. Poate și pentru ale republicii. În amploare continentală - nu! Rezultatele comparative, la toți parametrii - de la economie la cultură - lasă de dorit. Occidentalii, pentru propria caracteristică, evită superlativele. În schimb rezultatele lor impresionează.

Gheorghe Baciu, prin ultima sa carte, a înregistrat o performanță. El a devenit un cronicar al Bălțiului. *De facto!* Pe ici-colo, întîlnim și cronicari guralivi, care, timp de o viață, n-au reușit să-și materializeze erudiția în vreo monografie.

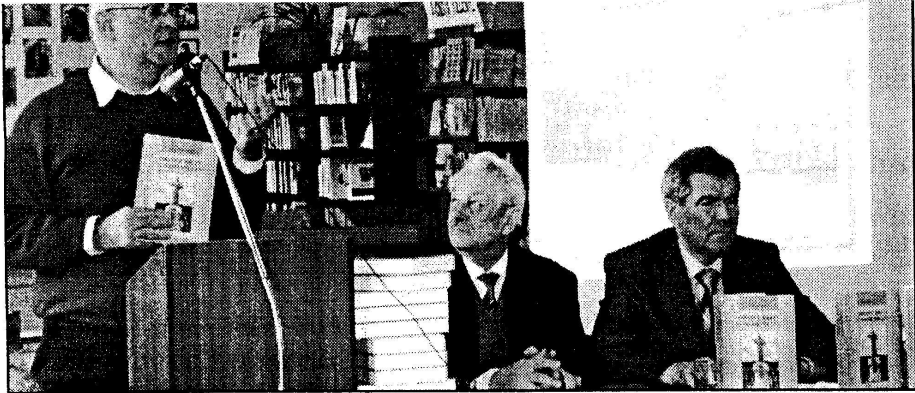
Constat: Gheorghe Baciu suferă de o *boală* rarisimă, incurabilă, dar frumoasă la culme: e îndrăgostit de istorie. Dragostea nu o datorează profesurilor, ci altora, mai de Sus. Amintirile sale sînt incomparabile vizavi de orice valoare materială. Cartea, în șase sute de exemplare, toate cu copertă tare, cu o sumedenie de imagini color, l-a costat enorm. Cred că ați priceput de ce cronicarul era grăbit. În locul lui, nimeni nu ar fi riscat să-i editeze volumul personal, plin de evenimente topite în istoria baștinei sale. El a învins. Grație lui, își vor prelungi existența - în arhivă, cel puțin, - și oamenii Bălțiului din filele operei. Unii din ei, bănuiesc, nu simt importanța onoarei acordate de autor. Puțin contează... nesimțirea lor. În schimb, se simte bine și se înregistrează exact... acolo... Sus.

Viață lungă acestei cărți, dorindu-i multiple solicitări! Bucurie împlinită și sănătate - pentru restul vieții și... pentru mai departe - cronicarului Gheorghe Baciu.

MEREU CU SUFLETUL ACASĂ

Maria POPA

Vocea Bălțului, 20 mai 2011.

MEREU CU SUFLETUL ACASĂ

ORAȘUL BĂLȚI ȘI OAMENII LUI este titlul cărții scrise de Gheorghe Baciuc și lansată recent la Bălți. Autorul este născut în Slobozia-Bălți la 2 octombrie 1936. Actualmente este savant cu renume, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar la USMF „Nicolae Testemițanu”, a deținut funcția de director al Centrului de Medicină Legală din RM, secretar științific al Secției Științe Medicale la AȘM, autor a circa 500 de lucrări științifice în domeniul medicinei, inclusiv 25 de cărți, manuale, cursuri didactice, monografii, 12 invenții.

Vorbind despre carte, dl Gheorghe Baciuc motivează apariția lucrării prin faptul, că „m-a făcut să încep această lucrare dorința de a contribui la excluderea elementelor de denaturare a realităților istorice prin prisma propriei viziuni. Am dorit să completez unele aspecte ce țin de viața orașului și de oamenii lui, să continuu cercetarea și descrierea vieții publice în aspect cronologic... în sfârșit, nu mai puțin important este să nu dăm uitării cele mai sacre datini și amintiri despre neam, plaiul natal și orașul Bălți, care trebuie să devină sfânt pentru originarii și locuitorii lui”.

Mărturisesc, că dumnealui a reușit să creeze o lucrare multidimensională, realizând un studiu complex despre localitate și personalitățile notorii care-i duc faima prin istorie. Fiecare filă a acestui studiu emană un sentiment de dragoste deosebită pentru Bălții copilăriei de acum 65-70 de ani, iar unica dorință a autorului este ca „următoarele generații să-i poarte de grijă orașului, ca el să nu fie dat uitării și lăsat pradă răufăcătorilor”.

Valentin Jitaru, lector superior la USB „Alec Russo”, a comentat apariția ediției menționând următoarele: „Fără prea multe exagerări, această carte este prima din secolul acesta și cea mai bună despre Bălți. Cuprinde circa patru sute de surse bibliografice, 12 capitole și fiecare compartiment conține acte și documente inedite din arhive. Nu a ofensat în cartea sa pe nimeni, ba chiar pe unii nu i-a pomenit, și bine a făcut. Gheorghe Baciu poate fi numit astăzi cel mai mare cronicar al Bălțiului, opera sa cuprinde foarte multe sfere și adevăruri”.

Cartea „Orașul Bălți și oamenii lui” poate fi găsită în bibliotecile municipale, dar și în Biblioteca Științifică a Universității și, cu siguranță, servește generațiilor de bălțeni drept sursă de informare despre trecutul și încă prezentul bălținilor. Din discuția susținută cu dl Baciu la lansarea cărții, am tipit un sentiment de mândrie și dragoste enormă pentru Bălți, iar la despărțire mi-a șoptit, ca unui vechi prieten: „Sînt mereu cu sufletul acasă”!

ИСТОРИЯ БЕЛЬЦ ОТ СУДМЕДЭКСПЕРТА

Марина МОРОЗОВА. Фото автора

СП, nr. 15, p. 2011.

Презентация книги Георгия Бачу „Orașul Bălți și oamenii lui” („Город Бельцы и его люди”) состоялась 7 апреля в Научной Библиотеке БГУ им. А. Руссо.

Профессор Георгий Бачу, заведующий кафедрой судебной медицины Университета им. Н. Тестемицану, доктор хабилитат медицинских наук, член Академии судебной медицины, написал книгу о родном городе Бельцы. На её презентацию собралось более 100 гостей, среди которых педагоги, врачи, историки, студенты, представители местной администрации. Автор изложил историю города, используя архивные документы, многочисленные печатные источники, а также основываясь на личных воспоминаниях и беседах с бельчанами.

Ректор БГУ Георге Попа поблагодарил автора за то, что он адекватно описывает события, не форсируя их. „Эту книгу может прочитать каждый — вне зависимости от возраста, пола, политических предпочтений. Георгий Бачу внёс большой вклад в исследование прошлого и настоящего нашего города”.

20 | КУЛЬТУРА • АФИША

События, Подробности

История Бельц от судмедэксперта

Презентация книги Георгия Бачу «Oraşul Văiţi şi oamenii lui» («Город Бельцы и его люди») состоялась 7 апреля в научной библиотеке БГУ им. А. Руссо.

Профессор Георгий Бачу, заведующий кафедрой судебной медицины университета им. Н. Тестемни

Как признались первые читатели работы, у них сложилось впечатление, что книга написана не медиком, а архивистом и историком.

Старший лектор БГУ им. А. Руссо Валентин Житару назвал книгу „Город Бельцы и его люди” лучшей книгой о городе за последнее столетие и даже предложил главному архитектору Борису Грицунику подумать о том, чтобы назвать в честь Георгия Бачу одну из улиц.

„ Не забывайте своё происхождение, старую культуру, традиции предков, людей, оказавших влияние на жизнь города. Многие моменты истории Бельц так и просятся быть исследованными и опубликованными. Я попробовал это сделать и реализовал в меру своих возможностей”, — рассказал Георге Бачу присутствующим.

24.06.2011 15^{oo} Sala Senatului

Mult Stimat Domnule profesor,

Stimați oaspeți,

Onorată asistentă,

Astăzi avem plăcuta ocazie să fim prezenți la un eveniment neordinar prin semnificația sa pentru comunitatea universitară - lansarea unei valoroase cărți despre capitala de nord a republicii intitulată „Orașul Bălți și oamenii lui”.

Important este că această lucrare nu aparține unui cronicar sau scriitor, dar, spre surprinderea și bucuria noastră, unui medic, bunului coleg și prieten, profesorului Gheorghe Baciu, prilej de a-l felicita din inimă și a-i dori ca de sub pana dumisale inspirată să mai răsară multe creații.

Impresia, care se desprinde la răsfoirea cărții, este capacitatea autorului de a reda multiaspectual, argumentat, coerent istoria și prezentul urbei natale, în așa fel reușind materializarea dorinței ferme de a spune un adevăr despre această vatră de oameni și destine.

Tenace, atent, minuțios pînă la detalii, Gheorghe Baciu aduce la lumină realitatea unui oraș în toată plinătatea sa, pe prim plan plasînd făuritorii lui.

Autorul ne invită la o călătorie imaginară în timp, puncte de reper fiind etapele istorice, pornind de la cele mai vechi vremuri și pînă în prezent, demonstrîndu-ne prin date inedite și dovezi care ne este originea, de unde vine Neamul tuturor românilor.

Ne amintește în acest sens de rezultatele cercetătorului american William Schiller, precum că civilizația s-a născut acum 13-15 mii de ani acolo unde astăzi se găsește poporul român, răspîndindu-se apoi atît spre Est, cît și spre Vest.

Fiecare capitol are o anumită compoziție, e scris în cunoștință de cauză și e consacrat unui segment concret al vieții bălțene (istorie, economie, învățămînt, sănătate, cultură, sport etc.) și se citește cu viu interes.

Numai un om pătruns de sentimentul trăit profund al dragostei față de baștină, se poate expune unei trude migăloase de cercetare, explorare și acumulare a informației ample și veridice și, desigur, capacității de expunere. Dl profesor Gheorghe Baciu a știut să asigure o asemenea apariție editorială de largă rezonanță, o pistă spre eternizarea localităților noastre.

Nu în zadar se spune că timpul are o putere colosală, dar nu mai mare decît memoria, care va fi mereu vie și prin această carte.

PROFESORUL GHEORGHE BACIU OMAGIAT LA ALMA MATER

**Prof. univ., dr. hab. Anatol PETRENCU,
președinte al INIS „ProMemoria”, vicepreședinte PL.**

24 iunie 2011

Astăzi, 24 iunie 2011, în Sala Senatului Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, a avut loc lansarea cărții domnului profesor universitar, doctor habilitat în științe medicale Gheorghe Baciu.

Festivitatea a fost deschisă de domnul Ion Ababii, rectorul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, care a făcut o prezentare a profesorului Gheorghe Baciu și a cărții „Orașul Bălți și oamenii lui”.

Subsemnatul am vorbit despre calitățile incontestabile ale volumului lansat. Cartea are 12 capitole cu bibliografie la sfârșitul fiecărui capitol. În mai 2012 se vor împlini 200 de ani de la anexarea Basarabiei la Imperiul țarist. Iată că dl profesor Gh. Baciu în capitolul II, intitulat „Localitatea Bălți pe timpul Imperiului rus” (p. 52 și urm.) a demonstrat convingător esența politicii promovate de țarism în Basarabia. Autorul citează din spusele unui guvernator: „Dorim ca Basarabia să se contopească pe deplin cu Rusia. De aceea trebuie, prin intermediul școlilor, să facem ca măcar jumătate din țăranii moldoveni să devină ruși” (p. 76). Gh. Baciu a adunat date inedite despre Bălți, trecut prin toate marile perioade ale istoriei noastre: perioada interbelică, Bălții în anii celui de-al Doilea Război Mondial, perioada celei de-a doua ocupații sovietice, Bălții în etapa contemporană. Un important capitol al monografiei se referă la o galerie de mari personalități, născute în Bălți, între care, fără îndoială, una dintre cele mai de vază este a lui Nicolae Testemițanu, numele căruia îl poartă cu cinste Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie.

Distinsul om al Culturii, dl Ion Ungureanu a vorbit atât despre volumul autobiografic, semnat de Gheorghe Baciu în 2009, „O viață de zbucium”, cât și despre tangențele descoperite la lectura cărții cu propria viață. Maestrul Ion Ungureanu a depistat în cartea domnului Gheorghe Baciu sensuri deosebite, care au marcat nu doar generația în vîrstă, ci și întreaga populație a Basarabiei, aflată sub dominația străină.

Academicianul Gheorghe Ghidirim, coleg cu profesorul Gheorghe Baciu, a moderat festivitatea, oferind cuvîntul domnului Gheorghe Amihalachioaiei, cunoscut avocat, președintele Uniunii Avocaților din Republica Moldova. Domnul avocat și-a amintit despre prelegerile prezentate de dl

Gh. Baciú în calitate dumnealui de profesor legist, despre experiența transmisă cu generozitate tinerei generații de medici-legiști, dar și juriștilor.

Istoricul Ion Varta, doctor în științe istorice, a studiat cartea lansată și a descoperit că autorul ei este un bun istoric. Cartea dlui Gh. Baciú este un succes incontestabil, a remarcat dl I. Varta. Autorul monografiei lansate, a subliniat dl Ion Varta, nu doar a relatat anumite evenimente, ci le-a și interpretat corect. Dl I. Varta a atras atenția asupra personalităților incluse de dl Gh. Baciú, accentuând că autorul a reușit să prezinte o „istorie a caracterelor”.

Profesorul Ion Mereuță, cunoscut medic și om politic din Republica Moldova, a vorbit cu deosebită căldură despre munca și opera dlui Gh. Baciú, care a știut de minune să îmbine „medicina cu istoria”. Din spusele domnului Ion Mereuță, am reținut: într-o morgă din Paris e scris „Aici moartea ajută viața”, ceea ce înseamnă marea responsabilitate a medicilor-legiști în activitatea dumnealor profesională.

Academicianul Gheorghe Ghidirim a încheiat partea întâi a festivității. Domnul autor Gheorghe Baciú a mulțumit celor ce au luat cuvântul în Sala Senatului și a invitat asistența la continuarea discuțiilor într-o altă sală, la o cafea. Și aici, într-o atmosferă prietenească, degajată, au vorbit atît despre autor, cît și despre carte, prietenii domnului Gheorghe Baciú, foștii colegi sau studenți.

Încă odată, și pe această cale, sincere felicitări, domnule profesor Gheorghe Baciú, la mai mult și la mai mare! Că aveți de unde.

Să auzim doar de bine!

PS. În curînd voi publica pe blog *Note de lectură* ale monografiei semnate și lansate astăzi de dl Gheorghe Baciú.

MEDICUL GHEORGHE BACIU, UN CRONICAR AL BĂLȚIULUI

Nadia TĂTARU

Timpul, 27 iunie 2011

Medicul Gheorghe Baci u, un cronicar al Bălțiului

Un eveniment semnificativ pentru comunitatea academică s-a produs vineri la USMF „Nicolae Testemițanu”, unde a fost lansată cartea profesorului Gheorghe Baci, „Orașul Bălți și oamenii lui”. La premiera acestei „mărturii despre *capitala nordului*” au fost prezenți fostul ministru al Culturii și Cultelor, Ion Ungureanu, rectorul USMF Ion Ababii, istoricii Ion Varta și Anaol Petrnco, șefi de catedră, colaboratori ai Centrului de medicină legală, în cadrul căruia activează

Istoricul Anatol Petrencu a subliniat că, de fapt, până astăzi nu a existat o istorie a orașului Bălți, iar ceea ce a realizat Gheorghe Baci este un lucru deosebit. „Autorul urmărește principalele etape ale vieții noastre. Referindu-se la perioada post-1812, când s-a produs raptul Basarabiei, autorul demonstrează că politica țarismului a fost una de rusificare și de schimbare a componenței etnice din Bălți. Dovadă e și discursul unui mare demnitar rus, invocat aici, care spunea

Un eveniment semnificativ pentru comunitatea academică s-a produs vineri la USMF „Nicolae Testemițanu”, unde a fost lansată cartea profesorului Gheorghe Baciuc, „Orașul Bălți și oamenii lui”. La premiera acestei „mărturii despre *capitala nordului*” au fost prezenți fostul ministru al Culturii și Culturilor, Ion Ungureanu, rectorul USMF Ion Ababii, istoricii Ion Varta și Anaol Petrencu, șefi de catedră, colaboratori ai Centrului de medicină legală, în cadrul cărui activează autorul, profesori, academicieni, doctori și juriști.

Pentru profesorul Baciuc, un prim imbold pentru a scrie această carte a fost faptul că el însuși este originar din Bălți. „Mi s-a părut nedrept că despre făuritorii istoriei orașului Bălți nu s-a scris suficient, iar informațiile existente necesitau completări efectuate în baza unor noi cercetări. Mă bucur că în acest volum am reușit să aduc date inedite despre orașul Bălți”, a spus autorul. Un alt motiv, potrivit lui, ar fi noile fenomene istorice, sociale, economice și naționale ce lasă amprente în dezvoltarea societății și care, de asemenea, necesită a fi consemnate. În opinia celor prezenți, Gheorghe Baciuc a reușit să redea argumentat și coerent istoria și prezentul urbei natale, aducând în prim-plan fapte istorice, dar și oamenii orașului și destinele lor.

Istoricul Anatol Petrencu a subliniat că, de fapt, pînă astăzi nu a existat o istorie a orașului Bălți, iar ceea ce a realizat Gheorghe Baciuc este un lucru deosebit. „Autorul urmărește principalele etape ale vieții noastre. Referindu-se la perioada post-1812, cînd s-a produs raptul Basarabiei, autorul demonstrează că politica țarismului a fost una de rusificare și de schimbare a componenței etnice din Bălți. Dovadă e și discursul unui mare demnitar rus, invocat aici, care spunea că sarcina lor e de a-i face pe toți ruși”, a menționat Petrencu. „Autorul lucrării nu este doar un cronicar autentic al orașului Bălți, ci și un istoric versat, și-a susținut colegul istoricul Ion Varta. În debutul acestui „travaliu”, Gheorghe Baciuc era un diletant, acum este un istoric, un cercetător. Lucrarea sa e una de referință și o recomand chiar și istoricilor”, a spus Varta. Iar maestrul Ion Ungureanu a opinat că Gheorghe Baciuc a făcut istorie prin însăși viața sa, alături de alți moldoveni care au fost deportați...

Gheorghe Baciuc este membru al Academiei Balcanice de Medicină Legală. În anul 2007 a fost decorat cu Ordinul „Gloria Muncii”. Este autor a circa 500 de lucrări, inclusiv 25 de cărți, manuale, monografii și a 12 invenții.

„ORAȘUL BĂLȚI ȘI OAMENII LUI”

Tatiana DERCACI,
studentă la USM, Jurnalism

Literatura și arta, 21.07.2011, nr. 29, p. 8.

SĂPTĂMÂNAL AL SCRITORILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA
JOI, 21 iulie 2011 . FONDAT LA 3 OCTOMBRIE 1954
NR. 29

LITERATURA ȘI ARTA

„Orașul Bălți și oamenii lui”

La 24 iunie, în Sala Senatului Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițeanu” a fost lansată cartea profesorului universitar Gheorghe Baciuc „Orașul Bălți și oamenii lui”. La evenimentul dat au fost prezenți fostul ministru al Culturii și Cultelor Ion Ungureanu, rectorul USMF, Ion Ababii, istoricul Ion Varta, academicienii, profesorii, juriștii și colaboratorii ai Centrului de Medicină Legală.

Rectorul USMF, Ion Ababii, care a deschis evenimentul, a făcut o scurtă prezentare a dlui Gheorghe Baciuc și a cărții sale, afirmând că autorul ne invită la o călătorie imaginară pentru a cunoaște istoria, economia, învățământul în orașul Bălți. „Cartea se citește cu viu interes, autorul ei poate fi numit o persoană împlinită”, a mai adăugat d-lui.

Profesorul Anatol Petrencu, prezent la tre, studiază situația Basarabiei și a orașului Bălți, prezintă o galerie importantă de personalități care s-au născut în orașul dat.

Marele patriot Ion Ungureanu, care ne insufflă optimism, spune că astfel de cărți nu trebuie povestite, ci citite. „E foarte greu să vorbim despre o carte. Totuși, aș dori să zic că această carte este caracteristică destinului prin care ne-a fost nouă dat să trecem”, a opinat d-lui.

Ion Varta, doctor în istorie, a declarat că se simte onorat să participe la un asemenea eveniment. „M-a frapat optimismul și spiritul juvenil al lui Gh.

nios, este original. Lucrarea are un aspect de investigație academică, având și un succint rezumat. Autorul volumului lansat este un istoric consacrat, care a făcut un efort demn de admirație, și îl felicit pentru această frumoasă lucrare”, a remarcat dl Ion Varta.

Spre final, academicianul Gheorghe Ghidirim a spus cuvinte de laudă despre carte și autor, afirmând că Gheorghe Baciuc este un om al legii, care are suficiente forțe pentru a mai edita vreo carte. L-a felicitat și i-a urat multă izbândă.

În încheiere, autorul Gheorghe Baciuc, copleșit de emoții, a mulțumit din suflet pentru cuvintele de laudă ce i-au fost adresate și pentru prezența care l-a bucurat.

La 24 iunie, în Sala Senatului Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițeanu” a fost lansată cartea profesorului universitar Gheorghe Baciuc „Orașul Bălți și oamenii lui”. La evenimentul dat au fost prezenți fostul ministru al Culturii și Cultelor Ion Ungureanu, rectorul USMF, Ion Ababii, istoricul Ion Varta, academicienii, profesorii, juriștii și colaboratorii ai Centrului de Medicină Legală.

Rectorul USMF, Ion Ababii, care a deschis evenimentul, a făcut o scurtă prezentare a dlui Gheorghe Baciuc și a cărții sale, afirmând că autorul ne invită la o călătorie imaginară pentru a cunoaște istoria, economia, învățământul în orașul Bălți. „Cartea se citește cu viu interes, autorul ei poate fi numit o persoană împlinită”, a mai adăugat d-lui.

Profesorul Anatol Petrencu, prezent la eveniment, a menționat că autorul urmărește principalele etape ale societății noastre, studiază situația Basarabiei și a orașului Bălți, prezintă o galerie importantă de personalități care s-au născut în orașul dat.

Marele patriot Ion Ungureanu, care ne insuflă optimism, spune că astfel de cărți nu trebuie povestite, ci citite. „E foarte greu să vorbim despre o carte. Totuși, aș dori să zic că această carte este caracteristică destinului prin care ne-a fost nouă dat să trecem”, a opinat d-lui.

Ion Varta, doctor în istorie, a declarat că se simte onorat să participe la un asemenea eveniment. „M-a frapat optimismul și spiritul juvenil al lui Gh. Baci, care este un autentic cronicar al Bălțiului. Stilul lui se îmbină foarte armonios, este original. Lucrarea are un aspect de investigație academică, avînd și un succint rezumat. Autorul volumului lansat este un istoric consacrat, care a făcut un efort demn de admirație, și îl felicit pentru această frumoasă lucrare”, a remarcat dl Ion Varta.

Spre final, academicianul Gheorghe Ghidirim a spus cîteva cuvinte despre carte și autor, afirmînd că Gheorghe Baci este un om al legii, care are suficiente forțe pentru a mai edita vreo carte. L-a felicitat și i-a urat multă izbîndă.

În încheiere, autorul Gheorghe Baci, copleșit de emoții, a mulțumit din suflet pentru cuvintele de laudă ce i-au fost adresate și pentru prezența care l-a bucurat.

LANSARE DE CARTE O CRONICĂ A PROFESORIMII MEDICALE

Traian MUSTEAȚĂ

Medicus, noiembrie-decembrie, 2012, p. 7.

O cronică a profesorimii medicale

Lansare de carte

„O declarație de dragoste colegilor de Alma Mater exprimată într-un mod original și subtil este cartea dlui profesor Gheorghe Baciu „Profesorii universitari absolvenți ai USMF „Nicolae Testemițanu”, a constatat marele om de cultură Ion Ungureanu în discursul său la lansarea acestei noutăți editoriale. Este o cronică a profesorimii USMF. Întotdeauna am avut o stimă aparte față de medici, pe care-i consider oameni deosebiți, nu știu dacă poate fi cineva mai aproape de noi decât medicii, numai ei știu să ne ia durerea, să ne poarte de grijă. Au fețe frumoase și blajine. Iată că doctorul Gh. Baciu mai adăugă o doză de frumusețe și prin scrierea acestei cărți, demonstrând elocvent că medicul poate avea și aptitudini scriitoricești”, a continuat ex-ministrul Culturii.

...rel, prof. univ. USEFS Raisa Moroșanu, dis- Sunt evidențiați profesorii universitari

cadrelor calificate și dezvoltarea științei medicale.

„Numai un om pătruns de sentimentul trăit profund al dragostei față de Alma Mater și medicina autohtonă se poate expune unei trude migăloase de cercetare, explorare și acumulare a informației ample și veridice și, desigur, capacității de expunere”, a subliniat acad. Ion Ababii, rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”.

Este o mare realizare a prof. Gheorghe Baciu, care a știut să asigure o asemenea apariție editorială de largă rezonanță, o pistă spre eternizarea unor personalități marcante ale medicinei moldave.

Gheorghe Baciu este o persoană împlinită, întrucupând în sine cele mai frumoase calități de om cu o reputație ireproșabilă, pedagog și educator iscusit, profesor universitar, doctor habilitat în

„O declarație de dragoste colegilor de Alma Mater exprimată într-un mod original și subtil este cartea dlui profesor Gheorghe Baciu „Profesorii universitari absolvenți ai USMF „Nicolae Testemițanu”, a constatat marele om de cultură Ion Ungureanu în discursul său la lansarea acestei noutăți editoriale. Este o cronică a profesorimii USMF. Întotdeauna am avut o stimă aparte față de medici, pe care-i consider oameni deosebiți, nu știu dacă poate fi cineva mai aproape de noi decât medicii, numai ei știu să ne ia durerea, să ne poarte de grijă. Au fețe frumoase și blajine, iată că doctorul Gh. Baciu mai adăugă o doză de frumusețe și prin scrierea acestei cărți, demonstrând elocvent că medicul poate avea și aptitudini scriitoricești”, a continuat ex-ministrul Culturii.

„Mă simt foarte bine alături de oameni esențiali - de artă, de știință, alături de medici meritoși, prezenți în sala de conferințe a Bibliotecii Naționale „Vasile Alecsandri” la acest eveniment important în viața culturală a republicii. Cartea, la sigur, va îmbogăți bibliotecile din țară”, a spus în binecuvântarea manifestării de lansare preacuviosul părinte Ioan Ciuntu.

Despre carte și autor au mai vorbit istoricii Ion Varta și Anatol Petrencu, prof. univ. Ion Mereuță, directorul Centrului Național de Sănătate Publică Ion Băhnael, prof. univ. USEFS Raisa Moroșanu, discipolă a lui Gh. Baciu.

Cultura națională prin această lucrare enciclopedică s-a îmbogățit cu valoroase informații ce țin de istoricul și prezentul dezvoltării învățămîntului superior medical, evoluția cercetărilor științifice și fondarea școlilor autohtone de savanți medici.

Cartea conține scurte biografii despre o mare parte din făuritorii științei medicale moldave - doctori habilitați, profesori universitari, absolvenți ai Alma Mater - de la prima promoție și pînă în prezent.

Sînt evidențiați profesorii universitari, șefi ai catedrelor respective: farmaciștii Vasile Procopișin, membru corespondent al AȘM, ex-vice ministru al Sănătății, și Fiiip Babilev; medicii igieniști: Nicolae Opopol, membru corespondent al AȘM și Petru Iarovoï, ex-vice ministru al Sănătății; stomatologii Arsenie Gușan, Mihai Bușanu, Ilarion Postolachi, Pavel Godoroja, Dumitru Șcerbatiuc, Ion Munteanu, Sofia Sîrbu; anesteziologul-reanimatolog Victor Cojocar, care și-au făcut studiile în Ucraina și Federația Rusă, dar au revenit la baștină și au contribuit la formarea cadrelor calificate și dezvoltarea științei medicale.

„Numai un om pătruns de sentimentul trăit profund al dragostei față de Alma Mater și medicina autohtonă se poate expune unei trude migăloase de cercetare, explorare și acumulare a informației ample și veridice și, desigur, capacității de expunere”, a subliniat acad. Ion Ababii, rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”.

Este o mare realizare a prof. Gheorghe Baciu, care a știut să asigure o asemenea apariție editorială de largă rezonanță, o pistă spre eternizarea unor personalități marcante ale medicinei moldave.

Gheorghe Baciu este o persoană împlinită, întruchipînd în sine cele mai frumoase calități de om cu o reputație ireproșabilă, pedagog și educator iscusit, profesor universitar, doctor habilitat în medicina.

În afară de cele peste 500 de lucrări științifice, consacrate tematicii domeniului profesat, alături de cea lansată astăzi, a mai editat cîteva cărți cu tentă istorică, printre care „O viață de zbucium”, „Orașul Bălți și oamenii lui”.

Fie ca domnul profesor Gheorghe Baciu să aibă energie creatoare și inspirație și în continuare pentru a mai scrie asemenea cărți de mare preț.

GHEORGHE BACIU: „ULTIMA MEA CARTE O DEDIC BUNULUI MEU AMIC, REGRETATUL NICOLAE TESTEMIȚANU”

Nadea TĂTARU

Timpul, 7 februarie, 2012.

Gheorghe Baciu: „Ultima mea carte o dedic bunului meu amic, regretatul Nicolae Testemițanu”

Gheorghe Baciu, savant și medic, s-a născut pe 2 octombrie 1936 în orașul Bălți. În 1954 absolvă Colegiul de Medicină din Bălți, iar în 1963 - Institutul de Medicină din Chișinău. Două decenii mai târziu i se conferă titlul de doctor habilitat în științe medicale. O lungă perioadă activează la Catedra de medicină legală a USMF „Nicolae Testemițanu” (1963-1985 și 1994). Din 1985 până în 1994 conduce Catedra disciplinelor medico-biologice la Institutul de Educație Fizică și Sport, apoi ocupă funcția de director al Centrului de Medicină Legală din Chișinău. În paralel, Gheorghe Baciu este secretar științific al Secției Științe Medicale a Academiei de Științe din Moldova (1993-1994), iar din anul 2003 este membru al Academiei Balcanice de Medicină Legală. În anul 2007 a fost decorat cu Ordinul „Gloria Muncii”. Este autorul a circa 500 de lucrări, inclusiv 25 de cărți, manuale, monografii și 12 invenții.

NADIA TĂTARU

Viața lui Gheorghe Baciu a fost una destul de zbuciumată, mai ales că s-a născut înainte de război, fiind astfel un martor viu a ceea ce a însemnat foamea și deportările. Însă nu aceasta l-a

este mai captivat de ceea ce ascunde profesia sa. „Medicina legală este un domeniu fascinant, având un caracter și filosofic, dar și științific. Este impresionantă și pentru faptul că are o natură misterioasă, ceea ce mă provoacă s-o dezleg”, remarcă plin de entuziasm medicul.

Cu vitalitatea-i și dinamismul caracteristic, doctorul pare neobosit în căutările

Viața lui Gheorghe Baciuc a fost una destul de zbuciumată, mai ales că s-a născut înainte de război, fiind astfel un martor viu a ceea ce a însemnat foametea și deportările. Însă nu aceasta l-a făcut să opteze cu sînge rece în favoarea medicinei legale, ci faptul că el însuși provine dintr-o dinastie de doctori. Și nu are niciun regret față de alegerea făcută, ba mai mult - astăzi pare mai îndrăgostit de medicină și cu cît o descoperă mai mult, cu atît este mai captivat de ceea ce ascunde profesia sa. „Medicina legală este un domeniu fascinant, avînd un caracter și filosofic, dar și științific. Este impresionantă și pentru faptul că are o natură misterioasă, ceea ce mă provoacă s-o dezleg”, remarcă plin de entuziasm medicul.

Cu vitalitatea-i și dinamismul caracteristic, doctorul pare neobosit în căutările sale, propunîndu-și să realizeze cît mai multe. În afară de activitatea la Catedra de medicină legală, savantul pregătește cea de-a treia sa lucrare, iar asta într-un timp- record. La nici un an de la apariția cărții „Orașul Bălți și oamenii lui”, autorul preconizează lansarea acestei noi lucrări, pe care o dedică reputatului chirurg și om de stat Nicolae Testemițanu, care la 1 august ar fi împlinit 80 de ani.

În scrierea sa, medicul își propune să expună istoricul tuturor generațiilor de profesori universitari, absolvenți ai USMF „Nicolae Testemițanu”, de la fondare și pînă în prezent. „Este o lucrare enciclopedică, despre savanții medici începînd cu anul '45, aici însă am inclus și o schiță istorică despre situația din domeniul medical de la noi, în anii 1400”, ne-a povestit autorul. El spune că de-a lungul cercetărilor sale a fost surprins să descopere cei 300 de doctori habilitați, a căror contribuție științifică a revoluționat medicina. Autorul mai relevă că această lucrare nu reprezintă o analiză, ci mai degrabă o constatare.

O CARTE DESPRE MEDICI SAVANȚI DIN MAI MULTE GENERAȚII

(N.R.)

Timpul, 19 decembrie, 2012, p. 7

De curînd, la Biblioteca Națională a Republicii Moldova a fost lansat volumul „Profesorii universitari, absolvenți ai Universității de Stat de Medicină și Farmacie (USMF) „Nicolae Testemițanu”, semnată de prof. Gheorghe Baciu.

Apărută la Tipografia „Reclama”, cartea cuprinde o schiță istorică a USMF, a procesului de organizare a fostului Institut de Medicină, evaluarea cercetărilor științifice, precum și date prețioase despre profesorii universitari, absolvenți ai promoțiilor 1946-1955; 1956-1965, 1966-1975; 1976-1985 și 1976-1985. Ea este dedicată ilustrului savant și pedagog, eminent organizator al sănătății publice Nicolae Testemițanu care, în 2012, ar fi împlinit 85 de ani.

„Cu deosebit interes științific am studiat istoria glorioasă a primelor generații de doctori habilitați, profesori universitari, absolvenți ai Alma Mater, mulți dintre care, pe timpuri, mi-au fost dascăli la facultate. Cu nostalgie în suflet am scris despre prietenii și colegii mei, care au trăit cu demnitate, au muncit și au iubit cu ardoare, dar prea timpuriu ne-au părăsit”, a menționat prof. univ. Gheorghe Baciu.

Cartea a fost înalt apreciată de medicii savanți prezenți la lansarea, considerînd-o ca una de o mare valoare despre istoria medicinei de la noi.

GHEORGHE BACIU – FĂCLIE A MEDICINEI BASARABENE

Teodora BRATU-ROTARU

Literatura și arta, 19 septembrie 2013, nr. 38, p. 3.

LITERATURA ȘI ARTA

SAPTĂMĂNAL AL SCRITORILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA
JOI, 1 mai 2014. FONDAT LA 3 OCTOMBRIE 1954
NR. 18 (3583)

 Literatura și arta Nr. 18 (3583), 1 mai 2014

Valorile noastre pierdute

Viața lor – un testament pentru viitorime

Autorii acestui surprinzător volum, domnii Gheorghe Baciu, medic, medic legist de notorietate, profesor universitar și cadru didactic în domeniul medicinei legale, nu erau un novice în portretarea condamnărilor, pentru așa că valoarea și forma adevărată. Vom prezenta doar că pe parcursul îndelungatei domniei medicale pe care i-a avut, domnii Gheorghe Baciu a reușit să scrie peste 550 de studii fundamentale, circa 30 de monografii, manuale, cursuri didactice, distul concursului unde venise un număr de 12 învești.

Dar în acest capitol se mai adaugă peste 40 de lucrări cu caracter istoric-literar-artistic-publicistic, incluziv această aștinție editorilor săi pe care o prezentăm cu titlul nou – „Nașterea asupra vieții și morții poeziei-martiri Eminescu, Mateevici, Vieru”. În prologul cărții sale autorii face următoarele precizări: „Nu am intenționat să analizăm calitatea produsului scriitoricesc al poeziei. În rolul unui critic literar, ceea ce ar fi deplăcut limitate competențe mele. Scopul principal al triplului de față constituie identificarea unor informații specifice, mai mult cu caracter medical decât poezii: evidențierea stării stăruite în dinamică, descrierea pe parcursul anilor de biografi și alți corectori; diagnosticul și evaluarea clinică a bolilor de care au suferit în timpul vieții.”

O altă motivație care a lăsat ideea și munca la această lucrare ar fi că, revocarea necorespunzătoare, învești-

culoasă, precăzită în temeiul unor documente medicale de epocă, precum că la acea vreme în Imperiul românesc și dincolo de localitatea unde a copilărit micuțul Mihail Bănuț tuberculoză și oboseală, de aceea boala fiind contaminată și mama poeziei. Războaiele lungi, marea furtună transmișă prin ereditate și din cauza dienei celei neproprieți copii, inclusiv vitlorului poezii.

Că privește stăruirea zile de viață ale scriitorului Limbii Române, Alexei Mateevici, prezenta în Spitalul Central din Chișinău, enigma morții sale, apoi și înmormântarea lui făcând toate, fără a se face excepție, și în lipsa studiilor și prezentării celei mai apropiate, sunt aceste arhivante zgăduite cititori le vor pune alături din capitolul „Stăruirea zilei de viață și înmormântarea lui Mateevici” și „Concluzii medicale-legale”.

Ultima, cea de a treia parte a volumului este rezervată dragului nostru conținer, cititorii să poată urmări, de la și în mod calidoscopic, unele mai impresionante momente din viața poeziei, ceea ce, ca și cum

VIZIUNEA UNOR VIETI ȘI MORTI PEȘTE MARETE EMINESCU, MATEVICI, VIERU

Cartea lui Gheorghe Baciu mi-a răscolit amintirile

O carte, apărută recent, mi-a răscolit amintirile. Bune și rele. Conține un titlu lung: *„Istoria asupra vieții și morții poeziei-martiri”*. Eminescu, Mateevici, Vieru, Alster – Gheorghe Baciu, profesor și savant-medec, medic, doctor habilitat în științele medicale. În ultima citire am publicat scurte articole cărți. Trăind în fața senectutii, el își poartă excelența viața, rezistă în timp ca un sportiv de performanță. E un patriot, creștin... fără pilule și injecții. La acest capitol, stăruirea zilei de viață și înmormântarea lui Baciu. Deși l cunoscu de pe jumătate vreme, mă consider un vecchi prieten al său. Într-un din capitolele de înțelegere și înțelegere mele.

Un volum foarte elaborat și bine creat, cu coperti colorate, editat în două tiraje enorme la scară contemporană a valorilor basarabene – 1000 de exemplare. În imagine sunt pe care a chebului. Le-am întrebat, din curiozitate, că la costul, dar nu îndărător. Îi doare să arde la adică cititori. Bă și mai mult.

Apogee toate necesitățile cărții apărute includ calificative

Încă unul. A. C. Căzuta *„Libertății”* sau viziunea de viață și morții poeziei-martiri. *„Măști”* și *„Luceafărul”*. În *„Măști”* și *„Luceafărul”* sunt două cărți care fac parte din seria *„Măști”*. De fapt, poezia, în timp ce prezintă, este în același timp și o creație. Căzuta, ca peș de parțid, cu patricionul incontestabil, a beneficiat, dimpreună cu toți scriitorii săi, de suficiente posibilități financiare literă și înțelegerea poeziei dactil nu un monument din aur, unul din argint – precum Nașterea.

Mi-am amintit de plecarea din țară, care prin anul ’20, învești scrierilor adesea primăria de Botosani, mormântarea că și se ample sufletul de jale, trecând în fiecare zi pe lângă marea cadă la la Eminescu și Mateevici cum se vădese. Că și amintirile sale, editat în două tiraje enorme la scară contemporană a valorilor basarabene – 1000 de exemplare. În imagine sunt pe care a chebului. Le-am întrebat, din curiozitate, că la costul, dar nu îndărător. Îi doare să arde la adică cititori. Bă și mai mult.

Apogee toate necesitățile cărții apărute includ calificative

Pe Gheorghe Baciu l-am cunoscut în 1957 în orașul Chișinău, unde am venit și eu să susțin examenele de admitere la Institutul de Medicină. În fața clădirii erau o mulțime de tineri și tinere, veniți cu același țel. Convorbirile lor erau gălăgioase, cu îmbrânceli și am tras concluzia că toți veniseră după absolvirea școlii. Deodată, privirea mea s-a îndreptat spre un tânăr care stătea ceva mai departe, fața lui era serioasă, părea mai în vîrstă ca cei din jur.

În mîină ținea niște cărți, apoi începuse să răsfoiască una din ele. Mi-am făcut concluzia că avea și un stagiul de muncă. Să fie oare felcer? Eu fiind îndrăzneț din fire, m-am apropiat de el: - Ți-e frică de examene, colegă? M-a privit curios, apoi mirat, zimbînd, și mi-a răspuns tot cu o întrebare: - De unde știi că sînt medic? Ești din Bălți? - Nu, sînt felcer din orașul Cahul. Convorbirea noastră s-a aprins. I-am povestit despre serviciul meu din satele Teșcurenii și Coșeni, raionul Cernești, cum mergeam dintr-un sat în altul, noaptea, prin pădure, prin codru, acolo în sat să primesc nașteri în calitate de moașă. Cum mă cățaram în copac atunci cînd auzeam lătratul, urletul lupilor, cum vorbeam din copac cu ele. I-am mai povestit că nu aveam în sat barem nici punct de igienă, i-am povestit despre tragicul război, despre sutele de ostași răniți, morți, despre foamea de după război, cînd mureau oamenii ca muștele. De

aceea și mi-am ales profesia de medic, îi spuneam, dar doresc să cunosc mai profund medicina și am venit să-mi încerc norocul, să devin doctoriță.

Aceeași situație am și eu, spuse el. Am trecut și eu prin toate aceste greutăți, am același scop - să devin doctor. De noi s-a apropiat o tânără - Nina Cojocaru, cum s-a prezentat, și ea felcer de profesie.

A tunat și ne-a adunat! am spus eu. Cunoscându-ne, ne-am înțeles să ne pregătim toți trei de examene. Mai jos de institut se afla, pe atunci, Grădina Botanica. Am pătruns acolo printr-o gaură din gardul de sîrmă și pe furiș, să nu ne vadă paznicul, ne-am așezat sub un copac pe iarba umedă și rece. Ne pregăteam să susținem fizica, cel mai greu examen pentru felceri, așa cum eram, flămânzi și slabi de ne ghiorăiau mațele. - Mi-e tare foame, zice Nina, scoțindu-și cruciulița de la gît, ascunsă sub gulerul bluziței, și sărutînd-o, șoptește: - Măicuța Domnului, ajută-ne. Deodată, ea printr-o minune, au început a cădea mere din pom, lovindu-ne în cap. Am rîs în hohote, deoarece nici nu observasem foamea, am continuat să învățăm.

A sosit timpul primului examen - literatura, compunerea. Mare ne-a fost bucuria cînd ne-am regăsit în lista celor care au susținut examenele! Dumnezeu ne-a auzit rugăciunile și a văzut străduința noastră. Ne-am îmbrățișat ca frații, apoi... Ne-am despărțit, plecînd fiecare pe la baștina lui, unde cu emoții și nerăbdare, așteptam rezultatul - dacă am devenit studenți, căci concursul era foarte mare! Ne-am reîntîlnit foarte fericiți. Fiecare dintre noi, chiar din primul an, ne-am ales specialitatea în medicină, unii chiar au început să-și scrie teza.

Șase ani au trecut repede cu multe greutăți și foamete, ne-am despărțit. Apoi ne-am căsătorit. Am adus pe lume doi copii gemeni - slăbuți și bolnăvicioși, ca toți gemenii. Prin urmare nu am reușit să-mi susțin teza, deși era aproape gata. Am condus-o pe ultimul drum și pe Nina Cojocaru (Coțaga), plecată la Domnul încă atît de tânără! Rar îl întîlneam pe Gheorghe Baciu, doar la festivitățile care se organizau pentru absolvenți.

Dar iată că Gheorghe m-a sunat, solicitîndu-mi unele date despre cei 50 de ani de activitate. Ne-am întîlnit și tot atunci mi-a dăruit două cărți de-ale sale: „Evoluția medicinei legale pe plaiul basarabean” și „Profesori universitari, absolvenți ai USMF „Nicolae Testemițeanu”. Am citit aceste cărți pînă la 5 dimineața. Atît de mult m-au impresionat prin conținutul lor.

Cîtă calitate, dăruire de sine, talent trebuie să investești, să cauți prin toate arhivele, nu numai din Chișinău, să culegi date biografice, științifice, să cauți profesorii, doctoranzii, șefii de catedre, ca să afli tot ce este necesar și important și să aduni o enciclopedie de care au nevoie studenții, medicii, doctoranzii academicienii, altă lume.

Gheorghe Baciú în cărțile sale ne-a făcut cunoștință chiar și cu date din istoricul medicinei veacului al IV-lea, despre Hipocrates, pe care noi, medicii, regretabil, îl studiem în „Jurământul lui Hipocrates” și ne amintim de ei la primirea diplomei. Citind cărțile colegului, am aflat și despre destinul său (și al altor mulți colegi), de la doctorand, medic legist, profesor universitar, la șef de catedră, director al Centrului de Medicină Legală, apoi specialist principal la Ministerul Sănătății, un om integru, luptător fără de armă, prin convingere, pentru independența și suveranitatea Moldovei, pentru deschiderea bisericilor, pentru valorile noastre tradiționale.

Felicitări, dragă coleg!

LAUREAȚII SĂPTĂMÎNALULUI „LITERATURA ȘI ARTA”
PENTRU ANUL 2014

Literatura și arta, 25 decembrie, 2014

LITERATURA ȘI ARTA

SĂPTĂMÂNĂL AL SCRITORILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA
Joi, 25 decembrie 2014. FONDAT LA 3 OCTOMBRIE 1954
NR. 52 (3617)

LAUREAȚII SĂPTĂMÂNĂLULUI „LITERATURA ȘI ARTA” PENTRU ANUL 2014

La sfârșit de an, colectivul săptămânalului „Literatura și arta”, împreună cu cititorii acestuia, desemnează personalitățile notorii ale vieții publice și culturale ale anului care s-a scurs. Laureați ai premiilor săptămânalului „Literatura și arta” au devenit:

Pentru Poezie:

Ilulian Filip
Arcadie Suceveanu
Lidia Codreanca
Aura Christi
Mihai Morăraș
Ionel Căpiță
Ion Hadără
Sreten Perovic, *MunteNegru*
Justo Jorge Padron, *Spania*
Rade Silian, *Macedonia*
Ismail Onur, *Turcia*
Liviu Pendefunda, *Iași*
Ion Brad, *Alba Iulia*
Viorel Dinescu, *Galați*
Firiță Carp, *București*
Viorel Cucu, *Bacău*
Crina Popescu
Ianoș Țurcanu
Acad. Vasile Micu
Ion Bajureanu
Vlad Popovici
Mirela Gonciar
Anatol Rusnac
Galina Vieru
Arhip Simion Cibotaru
Nicolae Roșioru
Diana Enache
Grigore Teslaru
Rodica Elena Lupu
Alina Trofim
Dumitru Băluță
Gheorghe Colțun
Vladimir Halipi
Eleonora Toma

Pentru Proză:

Mihail Gh. Cibotaru
Aurelian Silvestru
Claudia Partole
Doina Dabija
Ion Bradu

Alexandru Șchendra
Ana Manole
Victor Ladaniuc
Ion Iachim
Ion Nicol
Vlad Vlas
Raisa Lungu-Ploaie
Nicu Nicolăiescu

Pentru Critică:

Acad. Mihai Cimpoi
Dr. Theodor Codreanu, *Huși*
Victor Crăciun, *București*
Vitalie Răileanu
Dr. Stancu Ilin
Tudor Nedelcea, *Craiova*
Iulia Mărgărit, *București*
Lina Codreanu, *Huși*
Dr. Catinca Agache, *Iași*
Ion Ciocanu
Constantin Șchiopu
Aliona Grati
Lidia Grosu
Nicolae Bilețchi
Daniel Corbu, *Iași*
Nicolae Dan Fruntelată,
București

Dumitru Gabura
Dumitru Apetri
Tudor Palladi
Timofei Roșca

Pentru Satiră și Umor:

Ion Diviza
Gheorghe Bălici
Efim Tarlapan
Teodor Popovici
Ion Cuzuioe
Grigore Croitoru
Ion Diordiev
Sergiu Cojocaru
Petru Șoimu

Pentru traduceri:

Gaetano Longo (*Italia*), pentru traducerile din Grigore Vieru
Pascal Ghilevschi (*Macedonia*), pentru traducerile din poezia lui Grigore Vieru
Valentina Corcodel

Pentru Publicistică:

Anton Moraru
Mihai Ursu
Sergiu Chircă
Anatol Ciobanu
Andrei Moroșanu
Eugenia Tofan
Vasile Șoimaru
Vasile Nanea
Iov Rusnac
Teo-Teodor Marșalcovschi
Constantin Frosin (*Galați*)
Teodor David (*Oradea*)
Gheorghe Baciu
Valeriu Dulgheru
Serafim Belicov
Gheorghe Marin
Larisa Ungureanu
Ion Holban
Ion Scutelnicuic
Galina Martea
Romeo Scerbina
Andrei Roșca
Alexei Marulea
Eugen Statnic (*Germania*)
Nicolae Cojocaru (*Germania*)
Florin Daniel Dincă (*Bacău*)

Tatiana Rotaru
Dumitru Pasat
Gheorghe Pârlea (*Miroslăvești*)
Preot Octavian Moșin
Acad. Tudor Lupașcu
Iacob Cazacu-Istrati,
Toronto, Canada
Ion Melnicuic

Vlad Pohlă
Tudor Rusu
Tamara Pereteatu
Raia Rogac
Silvia Șărănuță
Vasile Botnarciuc
Anatol Petrencu
Mihai Sultana Nicol, *Suceava*
Maria Vieru-Ișaeu
Valentin Reabșov
Alexandru Marin
Vasile Ciubuc
Raisa Plăieșu
Tudor Țarnă

Pentru Știință:

Acad. Gheorghe Duca
Acad. Ion Tighineanu
Acad. Constantin Marinescu
Acad. Valeriu Canțer
Dr. hab. Vasile Bahnaru
Acad. Gheorghe Ghidirim

Pentru Arte:

Ion Ungureanu
Dan Puric, *București*
Teodor Buzu, *Praga, Cehia*
Valeriu Volontir
Maria Mandare-Fusu
Larisa Ungureanu
Maria Tofan-Bălici
Tudor Bragă
Andrei Mudrea
Alecu Reniță
Mihai Potârniche

Pentru Debut:

Adriana Banaru
Vera Sârbu
Xenia Piciuga
Silvia Plop
Luminița Ghemu

La sfârșit de an, colectivul săptămânalului „Literatura și arta”, împreună cu cititorii acestuia, desemnează personalitățile notorii ale vieții publice și culturale ale anului care s-a scurs.

Printre laureați ai premiilor săptămânalului „Literatura și arta”, pentru Publicistică este și Gheorghe Baciu, alături de Teo-Teodor Marșalcovschi, Vlad Pohlă, Tudor Lupașcu, etc.

O CARTE PE SĂPTĂMÎNĂ

„VIZIUNI ASUPRA VIEȚII ȘI MORȚII POETILOR MARTIRI EMINESCU, MATEEVICI, VIERU”

de Gheorghe BACIU

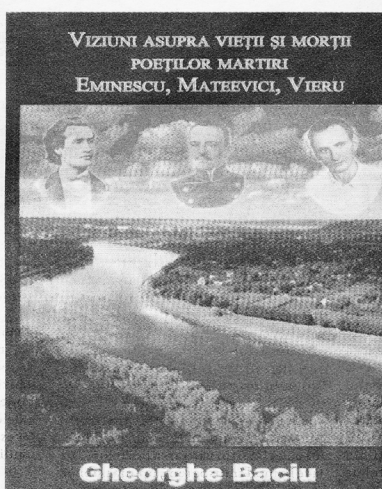
Timpul, 11 aprilie 2014.

O carte pe săptămână

„Viziuni asupra vieții și morții poetilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru”, de Gheorghe Baciu

„Nu am intenționat să analizez calitatea produsului scriitoricesc al poetilor, în rolul unui critic literar, ceea ce ar depăși limitele competențelor mele. Scopul principal al trilogiei de față constituie identificarea unor informații specifice, mai mult cu caracter medical, despre poeți: evidențierea stării sănătății în dinamică, descrisă pe parcursul anilor de biografi și alți cercetători; diagnosticul și evaluarea clinică a bolilor de care au suferit în timpul vieții; care a fost calitatea asistenței medicale și a tratamentului prescris de medici; determinarea cauzei etiopatogenice a morții; influența altor factori de risc și stresanți asupra potențialului creativ și a sănătății”, susține autorul cărții, medicul Gheorghe Baciu.

„Nu am intenționat să analizez calitatea produsului scriitoricesc al poetilor, în rolul unui critic literar, ceea ce ar depăși limitele competențelor mele. Scopul principal al trilogiei de față constituie identificarea unor informații specifice, mai mult cu caracter medical, despre poeți: evidențierea stării sănătății în dinamică, descrisă pe parcursul anilor de biografi și alți cercetători; diagnosticul și evaluarea clinică a bolilor de care au suferit în timpul vieții; care a fost calitatea asistenței medicale și a tratamentului prescris de medici; determinarea cauzei etiopatogenice a morții; influența altor factori de risc și stresanți asupra potențialului creativ și a sănătății”, susține autorul cărții, medicul Gheorghe Baciu.

parcursului vieții lor zbuciumate, începînd cu venirea acestora pe pămînt, afirmarea ulterioară ca poeți de geniu și finalizînd cu tragicul (pentru toți trei!) final. Iată, bunăoară, în cîteva rînduri, concluziile la care a ajuns domnul Gheorghe Baciu în urma studierii minuțioase a dosarelor evoluției bolii și suferințelor fizice ale celor trei poeți.

Astfel, referindu-se la „Cazul Eminescu”, autorul emite ipoteza conform căreia motivul bolii fizice care i-a măcinat treptat sănătatea marelui nostru poet național a fost tuberculoza, precizînd în temeiul unor documente medicale de epocă, precum că la acea vreme în împrejurimile Ipoteștilor și dincolo de localitatea unde a copilărit micuțul Mihai bîntuia tuberculoza și oftica, de această boală fiind contaminată și mama poetului, Raluca Iurașcu, maladia fiind transmisă prin ereditate și cîtorva dintre cei unsprezece copii, inclusiv viitorului poet.

Cît privește ultimele zile de viață ale cîntărețului Limbii Române, Alexie Mateevici, petrecute în Spitalul Central din Chișinău, enigma morții sale, apoi și înmormîntarea lui fulgerătoare, fără a i se face autopsia, și în lipsa rudelor și prietenilor cei mai apropiați, toate aceste amănunte zguduitoare cititorii le vor putea afla din capitolele „Situția confuză de boală și moartea lui Mateevici” și „Concluzii medico-legale”.

Ultima, cea de a treia parte a volumului, este rezervată dragului nostru Grigore Vieru. În cele patru capitole care cuprind cei 74 de ani de viață pămîntească, cîți i-a fost dat să-i parcurgă marelui nostru contemporan, cititorul va putea urmări, fie și în mod caleidoscopic, cele mai impresionante momente din biografia celui care, ca nimeni altul, a suferit Basarabia lui dragă, a cîntat și a plîns Limba, Mama, Femeia. Dat fiind faptul că dl Gheorghe Baciu a asistat la expertiza medico-legală a corpului neînsuflețit al poetului și cunoștea amănunțit suferințele anterioare prin care a trecut poetul, dînsul face următoarea deducție: „Rolul negativ al traumelor psihice, ca factor de risc, capabil să provoace esențiale dereglări funcționale cu consecințe grave pentru sănătate, este dovedit științific. Inima omului este primul organ vital care recepționează prompt la trăirile suportate de creier, principalul reglator al stărilor emotive... Se poate spune că inima geniului scrisului basarabean, care a fost Grigore Vieru, a cedat în fața numeroaselor greutăți, calamități sufletești, trăiri și emoții patriotice, astfel repetînd soarta lui Mihai Eminescu, Alexie Mateevici, Nicolae Testemițeanu, Sergiu Rădăușanu, Dumitru Matcovschi, Ion Vatamanu, Lidia Istrati și a altor martiri ai timpurilor grele pentru băștinași”.

Căutați și lecturați, dragi prieteni, această carte despre viața și moartea celor trei poeți-făclieri, care au trăit, au ars și s-au sacrificat în numele Dreptății, Credinței, în numele idealurilor neamului nostru românesc, pe care ni le-au lăsat drept testament pentru ziua de azi și cea de mîine, adică pentru viitorime, mării Eminescu, Mateevici și Vieru.”

CARTEA LUI GHEORGHE BACIU MI-A RĂSCOLIT AMINTIRILE

Iulius POPA

Literatura și arta, 1 mai 2014, nr. 18(3583), p. 6.

LITERATURA ȘI ARTA

SĂPTĂMĂNAL AL SCRITORILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA
JOI, 1 mai 2014. FONDAT LA 3 OCTOMBRIE 1954
NR. 18 (3583)

Literatura și arta Nr. 18 (3583), 1 mai 2014

Viața lor – un testament pentru viitorime

Autori acestui surprinzător volum, domnul Gheorghe Baciu, medic legist de consiliu, profesor universitar și cadru didactic în domeniul medicinei legale, cu o mare experiență în activitatea medicală, prezintă în această lucrare o sinteză a activității sale profesionale și științifice, precum și a activității sale deosebite în domeniul literaturii și al artei. Este o lucrare deosebit de interesantă și de actuală, care va fi citită cu plăcere de către cei care sunt interesați de viața și activitatea acestor oameni deoseziți. Este o lucrare care va fi citită cu plăcere de către cei care sunt interesați de viața și activitatea acestor oameni deoseziți.

...cunoaștea, precizând în textul unor documente medicale de epocă, precum că la acea vreme în Imperiul Otoman și în țările din jur erau folosite metode de tratament foarte diferite de cele actuale. Este o lucrare care va fi citită cu plăcere de către cei care sunt interesați de viața și activitatea acestor oameni deoseziți.

Cartea lui Gheorghe Baciu mi-a răscolit amintirile

O carte, apărută recent, mi-a răscolit amintirile. Bune și rele. Conține un titlu lung: *Viata mea și activitatea mea profesională și științifică*. Autorul este Gheorghe Baciu, profesor și medic legist de consiliu, cadru didactic în domeniul medicinei legale, cu o mare experiență în activitatea medicală. Este o lucrare deosebit de interesantă și de actuală, care va fi citită cu plăcere de către cei care sunt interesați de viața și activitatea acestor oameni deoseziți.

...și amintirile mele. Este o lucrare care va fi citită cu plăcere de către cei care sunt interesați de viața și activitatea acestor oameni deoseziți.

...și amintirile mele. Este o lucrare care va fi citită cu plăcere de către cei care sunt interesați de viața și activitatea acestor oameni deoseziți.

Gheorghe Baciu

O carte, apărută recent, mi-a răscolit amintirile. Bune și rele. Conține un titlu lung: *Viata mea și activitatea mea profesională și științifică*. Autorul este Gheorghe Baciu, profesor și medic legist de consiliu, cadru didactic în domeniul medicinei legale, cu o mare experiență în activitatea medicală. Este o lucrare deosebit de interesantă și de actuală, care va fi citită cu plăcere de către cei care sunt interesați de viața și activitatea acestor oameni deoseziți.

Un volum uxor, fabricat pe hârtie cretată, cu copertă color tare, editat într-un tiraj enorm la scara contemporană a valorilor basarabene - 1000 de exemplare. Îmi imaginez suma pe care a cheltuit-o. L-aș întreba, din curiozitate, cât l-a costat, dar nu îndrăznesc. Îi doresc să aibă tot atâția cititori. Ba și mai mulți.

Proape toate recenziile la cărțile apărute includ calificative laudative. Carențele nu sînt date în vileag, mai ales dacă întreții relații colegiale sau prietenești cu autorii lor. De critică să-și bată capul oponenții. Adesea, depistăm în ea și elemente justificative. Contraargumentul, pentru a le combate, îți lipsește. Un singur reproș persistă față de Gheorghe Baciu, dar o să i-l formulez la sfîrșit.

Ultimul său volum, afirmam la început, mi-a răscolit amintirile. La biografia lui Eminescu mă refer. Am citit aproape tot ce s-a tipărit despre viața poetului. Orice autor cu propria-i viziune. Nici nu știi cum să procedezi ca să nu superi pe cineva. Lucrările editate în ultimii 15 ani, vizînd detalii importante din biografia lui Eminescu, m-au făcut să mă desolidarizez, să nu cad de acord cu raționamentele autorilor. Periculos să accepți, fără a le trece prin propriul purgatoriu, niște comentarii bazate pe supoziții, probabilități, emoții și pe bogata imaginație fantezistă a autorilor.

Un exemplu. Ovidiu Vuia declară: ... întreaga boală psihică a poetului nu ar fi decît o înscenare a dușmanilor lui, în frunte cu frans-masoneria! Tăios spus, tranșant ca la Curtea Constituțională, în schimb - nervos și... foarte nerios? Ce înseamnă nu ar fi decît? A fost sau nu?

Încă unul A. C. Cuza: Liberalii l-au ucis mișelește pe cel mai mare poet al neamului, Mihai Eminescu, și l-au îngropat, în mod barbar, într-un mormînt simplu, c-o mică cruce la căpătii, pe care fiecare trecător își scrie numele. De fapt, poetul, pînă în prezent, rămîne în același loc barbar. A. C. Cuza, ca șef de partid, cu patriotism incontestabil, a beneficiat, dimpreună cu toți cuziștii săi, de suficiente posibilități financiare întru a-i instala poetului dacă nu un monument din aur, unul din argint - precis. N-a făcut-o.

Mi-am amintit de țărani din Ipotești, care prin anii '20, într-o scrisoare adresată primarului de Botoșani, mărturiseau că li se umple sufletul de jale, trecînd în fiecare zi pe lîngă natala casă a lui Eminescu și văzînd cum se năruie. Cîtă sensibilitate! Dar nu le-a ajuns curaj s-o repare cu propriile puteri precum au reușit să-și construiască propriile case.

În viziunea personală, Titu Maiorescu este omul care a făcut cel mai mult bine lui Eminescu. Din paginile ultimelor lucrări, trebuie să extrag o concluzie contrară: Maiorescu s-a adeverit un dușman al poetului, el l-a închis în spitalul de nebuni, apoi l-a trimis clandestin, ca să scape de el, la un ospiciu austriac. Diagnosticul documentat al medicilor din străinătate a dispărut fără urmă. Maiorecu, posibil, l-a distrus. Așa a procedat - iarăși posibil - și cu valiza conținînd arhiva lui Eminescu. Și tot așa mai departe, fără a prezenta vreun argument credibil. Eu, dacă doream să scap de poet, nu-mi trebuia să-l trimit tocmai în Austria, ci, economisind banii, îi veneam de hac pe teren național. Ori, pentru un serviciu ca recompensă, îl obligam pe doctorul Șuțu să-i introducă lui Eminescu vreo pastilă pisată în mîncare și mă debarasam de el cît ai zice pește, fără bătaie de cap.

Cele mai plauzibile afirmații despre poet aparțin lui Titu Maiorescu, Ion Luca Caragiale și Ioan Slavici. Tustrei l-au cunoscut perfect pe Eminescu. Informațiile teoretice ale celorlalți, născuți după o sută de ani, odată cu mine, contează mai puțin.

A avut Eminescu dușmani? Sigur! Evident, ăștia refuzau să-l viziteze pe

poet, cînd respectivul zăcea pe pat de spital. Adevărat, nici prietenii nu se prea înghesuiau lîngă patul său de suferință. L-ar fi vizitat și Veronica Micle, dar, se îndreptătea ea, nu putea să-l vadă în halul acela. În scrisoarea din 22 noiembrie 1887, Eminescu îi mărturisea într-o scrisoare adresată fostului său elev, Vasile Morțun: Deși s-au făcut pentru mine oarecare colecte, rezultatul lor s-au încredințat altor mîini, încît eu direct pot zice că nu am nici un folos din ele. Acum am ajuns la o mizerie atît de amară și deplină încît nu condeii care ar putea-o descrie. Părăsit de toți ca corabie care se îneacă, iată că citez încă o dată a mă adresa la dumneata care ai avut atîta bunăvoință pentru mine și a te ruga să-mi vii în ajutor sau să-mi răspunzi măcar, sfătuindu-mă ce ar fi de făcut în contra acelei extreme mizerii. Ce ar mai fi de adăugat la spusele suferindului poet?

Așa e lumea pretutindeni. Nu putem să-i cerem servicii forțate. Deunăzi am văzut în ce mizerie a murit actrița Constanța Tîrțău. Iar primadona operei, Maria Bieșu, cică, avea o pensie de 100 de euro. Țin minte în amănunte cum au decedat francezii Honoré de Balzac și Emile Zola, cum a trăit americanul Jack London, cum a sfîrșit viața rușilor Aleksandr Pușkin și Mihail Lermontov. Lista asta pare infinită pe grila mapamondului.

Iată și momentul picant! Să mă clarific cu autorul. Vă informasem inițial că mă consider prietenul lui Gheorghe Baciu. Autorul însă, bănuiesc, are o părere rezervată, în sensul că se îndoiește dacă eu merit să fiu prietenul său. Merit! Era bine dacă-mi dădea și mie să frunzăresc manuscrisul înainte de a-1 duce la editură sau tipografie. Îmi imaginez gradul de atenție al medicului, cînd efectuează o intervenție chirurgicală. O greșală, și moartea survine prompt, fără a bate la ușă. Dau vina inclusiv pe redactor sau corector. Aveau obligația să citească mai atent textul, căci li s-a plătit adecvat.

Cîteva pilde. Tatăl poetului, Gheorghe Eminovici, s-a stins din viață la 8 ianuarie 1884, nu în 1854 (p. 15); Ilie, fratele poetului, fiind născut în 1846, decedat în 1863, a trăit 17 ani, nu 29 (p. 18); fotografia lui Eminescu în picioare nu este acceptată de eminescologia oficială (p. 22); Așa va fi tîrîit Eminescu... Probabil, trăit (p. 68); Doctorul Mite Kremnitz... Nu, doctor era Walter, soțul ei (p. 110); bunicul lui Alexe Mateevici - Vasile - funcționa ca pălămar, nu ca dascăl, la biserica din Recești, or anume așa semna el însuși în Cărțile metricale din localitate (p. 128).

Punem punct aici. Nu vă întristați, domn doctor! Ați făcut un lucru minunat, rezistent în timp. Aproape în toate cărțile citite de pe ambele maluri ale Prutului dau de o sumedenie de greșeli. Probabil, limba română e de vină, cu gramatică sa relativ greluță. De ciudă, m-am apucat să lecturez și cărți rusești. Niciuna n-am găsit. Dacă cineva le depistează, anunțați-mă. Nu va fi pe degeaba. Vreau să i le arăt lui Putin. Or el, de fiecare dată cînd mă întîlnește, mi le arată pe ale noastre. Spumeg de mînie! Salut!

INIMI PLINE DE TĂCERE

Luminița GHEMU

Literatura și arta, 19 iunie 2014, nr. 25, p. 4.

LITERATURA ȘI ARTA

SĂPTĂMÂNAL AL SCRITORILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA
JOI, 19 Iunie 2014. FONDAT LA 3 OCTOMBRIE 1954
NR. 25 (3590)

Inimi pline de tăcere

Frați au fost în astă lume, deși au trăit în perioade diferite. A început unul, dar a continuat altul și altul. Viața le-a oferit destine aproape identice. Sunt ei, marii creatori ai poporului nostru românesc – Eminescu, Mateevici și Vieru, cei care și-au sacrificat viața pentru înțelegere și iubire.

La 17 iunie curent, în sala Bibliotecii Naționale din Chișinău, a avut loc lansarea cărții „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru”, semnată de Gheorghe Baciu.

Este curios cum un medic legist ajunge să scrie despre literatură atât de bine, să aibă atâtă dragoste pentru literatură. În această carte Gheorghe Baciu i-a reînviat pe Eminescu, Mateevici și Vieru. Prin felul în care a scris despre aceste mari personalități ale poporului nostru, el își ex-

Frați au fost în astă lume, deși au trăit în perioade diferite. A început unul, dar a continuat altul și altul. Viața le-a oferit destine aproape identice. Sînt ei, marii creatori ai poporului nostru românesc - Eminescu, Mateevici și Vieru, cei care și-au sacrificat viața pentru înțelegere și iubire.

La 17 iunie curent, în sala Bibliotecii Naționale din Chișinău, a avut loc lansarea cărții „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru”, semnată de Gheorghe Baciu.

Este curios cum un medic legist ajunge să scrie despre literatură atât de bine, să aibă atâtă dragoste pentru literatură. În această carte Gheorghe Baciu i-a reînviat pe Eminescu, Mateevici și Vieru. Prin felul în care a scris despre aceste mari personalități ale poporului nostru, el își exprimă dorința de a afla și de a împărtăși adevărul, de a împărtăși durerea sa față de ceea ce a însemnat viața literaturii românești, pentru că acești trei martiri au făcut

ca posteritatea să rămână și astăzi cutremurată prin moștenirea pe care au lăsat-o. Această carte reprezintă o scriitură vie și o putem numi declarație de dragoste față de acești poeți.

Eminescu a trăit frumos și viața, și iubirea, și dorința arzătoare, însă timpul a trecut, iar soarta a devenit o spulberare de vînt. A luptat cu tot ce i-a apărut în cale, inclusiv cu boala tratată greșit. După prima criză de oboseală din 28 iunie 1883 au mai urmat cîteva, însă tratamentul l-a apropiat de moarte. Tratată cu mercur din abundență, Eminescu a înnebunit.

Despre Mateevici se spune că este sufletul „Limbii Noastre”, el a fost cel care a rupt libertatea sa pentru a reda culoare patriei, pentru a dărui suflet din sufletul său literaturii și cuvîntului. Puțini au încercat să facă ceea ce a ajuns să facă Mateevici. Puțini au fost cei care au reușit să miște ceva din loc. Mateevici a fost un neînfricat, dar în final a plătit cu viața curajul său.

Prin Vieru fiecare din noi vede „Făptura mamei” pe care a descris-o atît de reușit, și pentru care ar mai fi trăit o viață doar pentru a o bucura. Viața sa plină de momente grele, plină de zbucium, l-a făcut să lupte, să scrie.

Toți trei au trăit în durere, au luptat pentru ceea ce le aparținea, dar în cele din urmă s-au stins cu inimile pline de tăcere. Ceea ce mi-a plăcut foarte mult că la lansare am văzut prezenți mulți medici, colegi, dar și foști studenți ai domnului Baciu, oameni care l-au cunoscut pe Vieru cu care au fost prieteni, soția sa, Raisa Vieru.

Gheorghe Baciu a demonstrat că în viață nu poți să te oprești doar la ceva anume, pentru că viața e prea frumoasă pentru a o rezuma la un capitol din ea.

VIZIUNE MEDICALĂ ASUPRA SCRITORILOR MARTIRI

Ion CIOCANU

Literatura și arta, 10 iulie, 2014, nr. 28(3593), p. 5.

Eminescu, Mateevici și Grigore Vieru sînt trei piloni neclintii ai spiritualității noastre, a căror trăinicie și actualitate se păstrează pe măsura conștientizării cît mai depline și mai adînci de către conașionalii noștri a ideilor și idealurilor pentru care au pățimit acești scriitori de frunte ai întregului neam românesc.

Ni se pare suficient să amintim aici capodopere ca *Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie?*, *Doină*, *La arme* și publicistica pe teme politice din moștenirea lui Mihai Eminescu, *Limba noastră*, *Basarabenilor* („Să știți: de nu veți ridica / Din sânul vostru un proroc...”), *Unora*, *Ce ne trebuie nouă?* și alte poeme și articole de publicistică ale lui Alexei Mateevici, *Trei culori*, *Reaprindeți candela*, *Inscripție pe stîlpul porții*, *Cîntare scrisului latin*, *Scrisoare din Basarabia* și multe alte opere ale lui Grigore Vieru, pentru a ne înprospăta în memorie contribuția enormă a scriitorilor enumerați la trezirea conștiinței naționale a românilor basarabeni.

Or, tocmai contribuția lor colosală la deșteptarea maselor de oameni i-au ridicat din lîncezire, pizmă și ură pe dușmanii inveterați ai neamului nostru. Mihai Eminescu s-a pomenit, în 1883, îmbrăcat în cămașa de forță a „nebuniei” potențaților zilei, declarat bolnav și tratat cu medicamente nerecomandabile, după cum au demonstrat savanți de seamă, ca Nicolae Georgescu, Ovidiu Vuia, Constantin Barbu, Theodor Codreanu ș.a. (a se vedea: Th. Codreanu, *Eminescu în captivitatea „nebuniei”*, Chișinău, Ed. Universul, 2011). Alexei Mateevici își îndemna conaționalii să-și scoată grumajii din jugul rusesc, să lupte pentru emanciparea lor națională deplină, din care pricină bolșevicii aceluia timp erau porniți vrăjmășește împotriva afirmațiilor sale că „sîntem moldoveni, fii ai vechii Moldove, însă *facem parte din marele trup al românismului...*” și că „n-avem două limbi și două literaturi, ci *numai una, aceeași cu cea de peste Prut*”. Consecința a fost o „situație confuză în boala și moartea lui Mateevici”: „circumstanțele în care s-a stins din viață Alexei Mateevici, spre marele nostru regret, pînă în prezent rămîn contradictorii, neelucidate, în mare măsură inexplicabile”.

Ultimele două concluzii luate între ghilimele sînt din cartea profesorului Gheorghe Baciu *Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru* (Chișinău, Tipografia Balacron, 2014, p. 170, 176). E o carte care merită cel mai profund și mai mare interes din partea tuturor doritorilor de a afla adevărul despre viața, boala și moartea lui Alexei Mateevici.

Prof. Baciu conchide că „toate suspiciunile și discuțiile, în mare măsură, ar fi rămas inutile și nemotivate, dacă corpul neînsuflețit al poetului ar fi fost supus unor expertize medico-legale, cu efectuarea unor cercetări suplimentare de laborator, în scopul excluderii versiunii de moarte violentă - fie de pe urma leziunilor provocate prin armă de foc, fie de o intoxicație acută - sau, din contra, pentru confirmarea morții din cauza unei boli contagioase, bazată pe un tablou clinic obiectiv, confirmat prin cercetări morfopatologice și bacteriologice, care la acel timp se efectuau în condițiile Spitalului Orășenesc și ale Spitalului de Boli Infecțioase. Acestea se cereau efectuate și din cauză că Alexei Mateevici era o personalitate, ca și alți patrioți moldoveni neînfricați - Andrei Hodorogea, Simion Murafa, Miron Burcă - care au fost împușcați și decapitați de reprezentanții forțelor ostile. Astfel, într-adevăr e greu de negat o posibilă asasinare din motive politice ” (p. 187).

Or, puternicii aceluia timp aveau interesul să nu dezvăluie întregul adevăr despre boala și moartea poetului.

Dacă în privința morții lui Mihai Eminescu autorul cărții prezentate aici rămîne preponderent în perimetrul dezvăluirilor făcute anterior de savanți de mare prestigiu, rolul Domniei Sale reducîndu-se la o mai concretă clarificare a circumstanțelor în care a fost pus poetul- nepereche și a fost martirizat în chip nemilos, barbar etc., în privința sfîrșitului absolut misterios al lui Alexei Mateevici profesorul Baciu are meritul de a fi readus în atenția noastră versiunea

- discutată odinioară aprins la colțuri de stradă - asasinării marelui *român din Basarabia* (sînt cuvintele lui Mateevici însuși din scrisoarea sa către Ioan Bianu din 10 aprilie 1913!) în via lui Andrei Hodorocea sau poate totuși în spital.

Fără să ofere amănunte și detalii inedite referitoare la suferințele îndurate de Grigore Vieru din cauza unor bolșevici de speță nouă, compartimentul consacrat ilustrului coleg de breaslă contemporan atestă același interes constant al prof. Baciului pentru adevăr și pentru spunerea cît mai argumentată a acestuia, drept care încheiem prezentarea proaspetei sale cărți prin elogierea sinceră și pe deplin meritată a străduințelor autorului de a contribui pe calea cunoștințelor medicale recunoscute la elucidarea cîtorva subiecte subtile și deosebit de importante ale vieții spirituale a românilor de ieri și de azi.

O CARTE NECESARĂ

Raisa CIOBANU

Literatura și arta, 25 septembrie 2014, nr. 39, p. 6.

LITERATURA ȘI ARTA

SĂPTĂMÂNAL AL SCRITORILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA
JOI, 25 septembrie 2014, FONDAT LA 3 OCTOMBRIE 1954
NR. 39

O CARTE NECESARĂ

În numărul 3 al revistei „Lumină lină” din anul acesta, care vede lumina zilei la New York, fiind editată trimestrial de către Institutul Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă, Capela Sf. Apostoli Petru și Pavel, a cărui director este pr. prof. dr. Theodor Damian și publică articole de teologie și spiritualitate, istorie, literatură și cultură, poezie și proză în limbile română și engleză, al cărui redactor-șef este eminescologul Nicolae Iosub, publică articolul **Mihai Eminescu. Despre literă și activitatea poeticală în perioada 1883-1889**. În acest articol autorul se arată revoltat de felul în care s-a scris și cum s-a conceput și în ce stadiu s-a aflat scrierile lui Eminescu, cum s-a scris și cum s-a conceput și în ce stadiu s-a aflat scrierile lui Eminescu, cum s-a scris și cum s-a conceput și în ce stadiu s-a aflat scrierile lui Eminescu...

În numărul 3 al revistei „Lumină lină” din anul acesta, care vede lumina zilei la New York, fiind editată trimestrial de către Institutul Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă, Capela Sf. Apostoli Petru și Pavel, a cărui director este pr. prof. dr. Theodor Damian și publică articole de teologie și spiritualitate, istorie, literatură și cultură, poezie și proză în limbile română și engleză, al cărui redactor-șef este eminescologul Nicolae Iosub, publică articolul **Mihai Eminescu. Despre literă și activitatea poeticală în perioada 1883-1889**. În acest articol autorul se arată revoltat de felul în care s-a scris și cum s-a conceput și în ce stadiu s-a aflat scrierile lui Eminescu, cum s-a scris și cum s-a conceput și în ce stadiu s-a aflat scrierile lui Eminescu, cum s-a scris și cum s-a conceput și în ce stadiu s-a aflat scrierile lui Eminescu...

În numărul 3 al revistei „Lumină lină” din anul acesta, care vede lumina zilei la New York, fiind editată trimestrial de către Institutul Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă, Capela Sf. Apostoli Petru și Pavel, a cărui director este pr. prof. dr. Theodor Damian și publică articole de teologie și spiritualitate, istorie, literatură și cultură, poezie și proză în limbile română și engleză, al cărui redactor-șef este eminescologul Nicolae Iosub, publică articolul **Mihai Eminescu. Despre literă și activitatea poeticală în perioada 1883-1889**. În acest articol autorul se arată revoltat de felul în care s-a scris și cum s-a conceput și în ce stadiu s-a aflat scrierile lui Eminescu, cum s-a scris și cum s-a conceput și în ce stadiu s-a aflat scrierile lui Eminescu, cum s-a scris și cum s-a conceput și în ce stadiu s-a aflat scrierile lui Eminescu...

În numărul 3 al revistei „Lumină lină” din anul acesta, care vede lumina zilei la New York, fiind editată trimestrial de către Institutul Român de Teologie și Spiritualitate Ortodoxă, Capela Sf. Apostoli Petru și Pavel, a cărui director este pr. prof. dr. Theodor Damian și publică articole de teologie și spiritualitate, istorie, literatură și cultură, poezie și proză în limbile română și engleză, al cărui redactor-șef este eminescologul Nicolae Iosub, publică articolul Mihai Eminescu și activitatea poetului în perioada 1883-1889. În acest articol autorul se arată revoltat de felul cum a fost și cum mai continuă să fie tratată viața marelui scriitor Mihai Eminescu, cauzele care au dus la decesul Lucaefărului poeziei. Fiind un mare admirator al poetului, cută să arunce lumină peste concepțiile rău intenționate care duc la gândul că moartea scriitorului ar fi survenit în urma luesului, de care este convins că acesta nu a suferit. Pentru a fi mai convingător, el reproduce argumentele doctorului Vuia: „Trebuie să recunosc, la început, fără vreo prejudecată, eram convins că voi putea demonstra paralizia generală, formă a sifilisului nervos, susținută de G. Marinescu și G. Călinescu în primul rînd, dar în continuare

numai realitatea obiectivă a datelor m-a determinat să ajung la concluzii totale opuse, și anume, Eminescu n-a avut sifilis și n-a fost alcoolic”.

M-a făcut să mă refer la articolul mai sus pomenit cartea domnului Gheorghe Baci „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri M. Eminescu, A. Mateevici și Gr. Vieru”, carte despre care am vrea să știe neapărat și dl Nicolae Iosub de la București.

De asemenea, despre această carte, acum, la început de an școlar, ar trebui să afle și profesorii de limba română care din varii motive mai continuă să creadă ceea ce au investigat detractorii ilustrațiilor poeți.

În continuare ne vom referi la părerile participanților la lansarea volumului respectiv referitoare la rolul distinsului doctor habilitat în medicină, profesorul universitar Gheorghe Baci, care s-a aplecat asupra studiilor, documentelor care atestă moartea celor trei poeți și, prin analize de specialitate, și-a asumat marea misiune de a dezminți concluziile eronate privind cauzele morții celor trei genii ale poeziei românești.

În cuvântul de deschidere din cadrul lansării valorosului volum al dlui G. Baci, care a avut loc la Biblioteca Națională, scriitorul Nicolae Dabija, pe post de moderator, a subliniat: „Sîntem azi la lansarea unei cărți despre trei mari titani ai poeziei: Eminescu, Mateevici, Vieru. Este o carte care trebuie citită, care trebuie să se afle pe polițele tuturor bibliotecilor publice și din școli. Unul dintre argumente ar fi și îndemnul lui Arghezi: „Despre Eminescu trebuie să se vorbească mult”. În Basarabia este o sete de Eminescu, o sete de Mateevici și de Vieru. Despre Eminescu s-au scris sute de cărți, s-au rostit mii de discursuri, s-au scris zeci de mii de articole. Despre Eminescu s-a spus totul. Despre Eminescu nu s-a spus nimic. Eminescu abia urmează să fie redescoperit. Și este îmbucurător că vin eminescologii care încearcă să spună că Eminescu n-a fost nebun, că Eminescu a fost înnebunit. Adică prin tratament greșit cu mercur... Important este că dl Baci, avînd acces la concluzii ale autopsiilor, a scris această carte documentat, venind cu partea lui de noutate atunci cînd vorbește despre fiecare protagonist în parte”.

Preotul mitrofor Ioan Ciuntu, după ce povestește despre faptul că profesorul Baci trece de multe ori pe la Biserica „Sfînta Teodora de la Sihla” și împreună discută ore întregi, descoperindu-1 ca pe un căutător al adevărului, nemulțumindu-se cu hrana cea de toate zilele, a adăugat: „Profesorul Baci coboară în istorie, caută și nu doar aduce istoria la ziua de azi, dar pune totul pe cîntar, pentru a ajunge la adevăr, trage concluzii, pentru a cunoaște adevărul”.

Iar colegul de studii și de activitate pe nobilul tărîm, ilustrul chirurg acad. Gheorghe Ghidirim, vine să spulbere unele posibile semne de nedumerire ale celor care nu-1 cunosc pe dl Baci: „Poate că unii dintre cei prezenți sînt mirați văzînd cîte cărți au ieșit de sub pana ilustrului medic. Pe noi,

medicii care ne aflăm în sală, ne-a uimit dintotdeauna erudiția lui profundă, dragostea și puterea de muncă ieșite din comun, de care a dat dovadă în toate etapele și, bineînțeles, interesul pentru literatură, istorie, motiv care ne-a adunat azi aici. Totdeauna a fost în primele rînduri. Chiar și atunci cînd eram studenți și era la modă munca obștească, dînsul era în fruntea studențimii”.

În continuare Nicolae Dabija l-a salutat, prezentîndu-1 celor din sală pe profesorul Petru Rîmbu, referindu-se la pasiunea dumisale pentru creația literară moștenită de la Mateevici, la cîte a avut de suferit de la fostul regim pentru dragostea pe care i-o poartă de-o viață poetului. Sub bagheta dumisale un cor de 180 de copii a cîntat „Limba noastră”, el a deschis Muzeul Mateevici, fapt pentru care primul secretar de atunci, Neживoi, l-a eliberat din serviciu și l-a dat afară din localitate, avertizînd că nu va admite vreodată ca unui popă să i se facă muzeu în raionul Căușeni.

Iar scriitorul și actualul director al Muzeului, Ion Găină, după ce a enumerat toate definițiile limbii făcute de Alexie Mateevici, a menționat că dl Baci u urma să lanseze volumul cu mult mai înainte de ziua în care se produce evenimentul, dar iată că tocmai cînd are loc lansarea se împlinesc 97 de ani de cînd părintele Mateevici a scris nemuritorul poem „Limba noastră”, ceea ce-1 face să creadă că lucrul acesta a fost coordonat de Cel de Sus. În continuare scriitorul Ion Găină a subliniat că dl G. Baci u a scris mai multe cărți, la care se vor referi cititorii, savanții în timp, dar cartea pusă în discuție va rămîne în istorie nu doar pentru specialiști, ci pentru întreaga cultură națională de aici sau de peste Prut. Dl Ion Găină, care consideră că medicul și cercetătorul Gheorghe Baci u face ceea ce nu au făcut alții pînă la el: un act unic, i-a înmînat autorului cărții o diplomă semnată de Ion Ungureanu și Petru Cărare, pentru elucidarea situațiilor confuze. Și i-a mai înmînat diploma „Grigore Vieru”, semnată de domnii Ion Ungureanu și Raisa Vieru, pentru aportul său la cunoașterea vieții și morții marilor bărbați ai neamului românesc.

Ion Ungureanu a spus că volumul este o declarație de dragoste față de acești poeți pe care i-a dat neamul nostru. De ce nu admite dl Baci u că Eminescu a fost nebun, se întrebă dl Ungureanu și tot dumnealui răspunde: „Pornește de la o chestie intuitivă, iar eu am avut posibilitatea să mă aplec asupra acestei teme mai înainte de a fi citit cartea. Cine a avut interesul să se răspîndească zvonul că Eminescu este nebun? Fosta soție a lui Slavici, Catinca. De unde vine această atitudine?, întrebă dl Ungureanu. Din casa scriitorului Slavici, în care exista o atitudine ostilă față de Eminescu. Soția sa era unguroaică, el s-a căsătorit cu ea cînd era în Transilvania. Eminescu avea o atitudine clară asupra maghiarizării Transilvaniei, așa cum avem noi în privința rusificării Transnistriei...”

În continuare, dl Ungureanu a amintit plin de tristețe: „Eu am învățat în școala unde a învățat și Mateevici, la Zaim, dar n-aveam dreptul să știm lucrul acesta. Nici eu, nici Petru Cărare, care eram în aceeași clasă, eu din, el din Zaim, nu știam că a existat Mateevici. Spun asta în legătură cu aceea ca să deie Domnul ca și rușii să învețe și să nu știe de Pușkin. Interzicerea lui Mateevici de atunci este o crimă a sistemului comunist”. Dl Ungureanu spune că a găsit la dl Baci u un argument extraordinar în susținerfea faptului că Mateevici nu putea să moară de tifos, fiindcă înainte de moarte „era atât de frumos, era atât de sănătos!”

De asemenea, despre cartea discutată a vorbit și directorul Centrului de Medicină Legală, Ion Cuvșinov, cel care a preluat misiunea domnului Baci u, spunînd că „A doua respirație a domnului Baci u este scrisul. Nu este un lucru simplu, este ceva ce-1 caracterizează doar pe dumnealui. Își pune sufletul pe hîrtie. Ceea ce a făcut dl Baci u este o mare ispită. Or, a scrie despre niște titani care sînt monștrii noștri sacri este o responsabilitate foarte mare. Cartea este un elogiu în sine adus acestor trei poeți martiri”.

Iar prof. Andrei Pădure, doctorat habilitat, șef de catedră în medicină legală, a spus că „o altă patimă a domnului profesor Baci u decît cea a medicinei, de care suferă de mai mulți ani, e istoria. Cartea *Viziuni asupra vieții și morții poeților martiri M. Eminescu, A. Mateevici și Gr. Vieru* a asemuit-o cu o carte de vizită a neamului nostru.

Doamna Raisa Vieru s-a arătat încîntată de faptul că, alături de poeții Mihai Eminescu și Alexie Mateevici, dl Baci u l-a inclus și pe poetul Grigore Vieru, despre care s-a pronunțat ca fiind adevărați martiri ai neamului nostru. Despre carte spune că e pură realitate, că nimic nu este sofisticat, este adevărul pur. Și că așijderea cum noi aflăm din cărți despre Eminescu și Mateevici, la fel și generațiile viitoare, care nu l-au cunoscut pe Grigore Vieru, îl vor reconstitui lecturînd această carte.

La final, domnul Gheorghe Baci u a mulțumit publicului pentru prezență și a făcut o dezvăluire-confesiune despre motivul scrierii acestei cărți: „Aceasta a fost dorința mea de a stabili adevărul, și nu unul ocazional”. A rostit aceste cuvinte atât de simplu, atât de firesc, de parcă pentru a-și realiza scopul propus nu a depus un efort enorm, nu a studiat, nu a citit enorm de multe documente de arhivă și de literatură artistică. De parcă pentru aceasta nu ar fi avut nevoie, poate, de o muncă de ani de zile. Sîntem convinși că așa a fost. Dar că, ajungînd să țină în mîna materializarea visului propus, efortul trece pe planul doi, primară fiind bucuria visului împlinit, bucuria că rămîne cu o pagină albă mai puțin în descrierea, în cunoașterea adevărului despre marii noștri înaintași Mihai Eminescu, Alexie Mateevici și Grigore Vieru.

IV. MODELUL VIEȚII UNUI OM (despre Gh. Baciuc și cărțile Dumnealui în reviste, ziare, culegeri)

DOUĂ CARACTERE PARCĂ TRASE LA INDIGO

Raisa CIOBANU

Literatura și arta, 30 octombrie 2014, p. 5.

Bună ziua, domnu' profesor!, l-am salutat duminica trecută pe medicul Gheorghe Baciuc, văzându-l în stația de troleibuz.

Dumnealui, rămânând cu privirea undeva departe, semn că prea puseseră stăpânire pe el gândurile care-l preocupau, n-a răspuns la binețe.

M-am retras pentru ca să nu-l sustrag din lumea care-l absorbise.

La un moment dat însă privirile ni s-au întâlnit și atunci i-am spus că deja l-am salutat, dar că nu era prezent.

Ehe-e, dacă ai ști unde-mi zboară gândurile!, rostește apăsător cuvintele domnului profesor.

Aflu de la domnul Gheorghe Baciuc că, atunci când nu m-a auzit, tocmai se gândea la **una dintre cele mai vrednice și demne fiice ale neamului nostru.**

Am evidențiat cuvintele nu pentru că nu aș fi de acord cu această specificare, dar pentru ca să subliniez cum o vede domnul profesor pe Leonida Lari.

Am cunoscut în viața mea nenumărate femei demne ale neamului nostru, a continuat dl profesor. Însă două dintre ele și-au făcut cu adevărat loc în memoria mea. În fața memoriei lor merită să te închini. Acestea sînt vulcanicele Lidia Istrati și Leonida Lari. Dacă toți bărbații politici ar fi dat dovadă de bărbăția, de dîrzenia, de curajul cu care acestea s-au avîntat în lupta pentru Adevăr și Dreptate, atunci, la începuturi, când părea că am strivit capul balaurului roșu, poate astăzi nu ne temeam că am putea repeta drama Ucrainei. Iar Ucraina n-ar mai fi avut în vest un stat la fel de amenințat

cum amenințată este de către Puțin și armata sa. Leonida Lari și Lidia Istrati au avut soartă de martiri: au fost hulite, bîrfite, li s-au spart geamurile, au fost amenințate cu moartea. Și, ceea ce este mai trist, nu doar de către adversarii deșteptării noastre naționale.

Multe ar mai fi avut de comentat dl profesor Baciu vizavi de bravele femeii, dar a venit troleibuzul pe care dumnealui îl aștepta. Profund impresionată de vorbele de duh despre compatrioatele noastre, de felul cît de frumos gîndesc, cît de frumos vorbesc oamenii despre distinsele, despre aceste ne - înfricate femei, contemporane cu noi, m-am gîndit că despre Leonida Lari, dar și despre Lidia Istrati merită să se facă filme, care, însoțite de recitaluri din creația lor patriotică, creștină, lirică să fie proiectate în școli. Și nu doar o dată la cinci ani, atunci cînd ar mai fi împlinit o vîrstă. Dar la orele de literatură română, unde elevii să descopere personalitatea lor puternică și volitivă, cum le-a apreciat domnul profesor.

Prin caracterul lor, prin personalitatea lor, atît Leonida Lari, cît și Lidia Istrati, au demonstrat un exemplu de o putere covîrșitoare, mobilizator, deoarece ele constituie prototipul care merită să fie urmat. Exemplul lor inspiră, încurajează, dă de gîndit. Exemplul lor creează caractere. Este o crimă să fie ignorată memoria, rolul și importanța lor în mișcarea de renaștere națională.

Îi mulțumesc domnului profesor Gheorghe Baciu grație căruia mi-am amintit de ceea ce noi am promis la despărțire atît Leonidei Lari, cît și Lidiei Istrati, adevărate martire ale neamului: că le vom păstra memoria neîntinată, că nu le vom uita. Este însă trist să constatăm că atunci cînd trecem pe lîngă locul lor de veșnică odihnă, descoperim că memoria noastră se măsoară în distanța de la mormîntul proaspăt acoperit cu țărîină pînă la masa de pomenire a celor care ne-au iubit mai mult decît noi sîntem în stare să răspundem la dragostea, la jertfa lor.

Aceste fice demne ale neamului constituie exemplu de adevărată frumusețe sufletească, de curaj bărbătesc, de dăruire totală în dragostea lor față de țară și semeni. Grație faptului că le-am cunoscut, putem afirma că știm cum arată un erou, cum trebuie să fie omul ca să ajungă erou.

P.S. Duminica trecută, la Biserica Sfinta Teodora de la Sihla, unde părințele paroh mitrofor Ioan Ciuntu nu lasă în afara atenției înaintașii noștri, martirii neamului, oamenii de cultură trecuți către Domnul, pomenindu-i, slujind parastase în memoria lor, scriitorul Vasile Căpățîină, după sfinta liturghie, a vorbit celor prezenți despre strălucita poetă Leonida Lari, care exact în acea zi ar fi împlinit 65 de ani, despre zbatările ei în societatea care nu era suficient de pregătită ca s-o accepte, despre imensul rol pe care și l-a asumat în Mișcarea de Renaștere Națională, totodată recitînd și un cutremurător poem al ei, care a fost răsplătit cu aplauze de către enoriași.

R.C.

Literatura și arta, 25 decembrie 2014

1-2. Anul care s-a scurs pentru săptămânalul *Literatura și arta*, din punctul meu de vedere, a fost unul de succes la toate capitolele, demonstrând rod bogat, realizat de o echipă de oameni onești, muncitori și buni profesioniști, conduși de marele poet și patriot, scriitorul Nicolae Dabija, valoarea reală a efortului dumisale, a creației literare fiind recunoscute departe de hotarele țărișoarei noastre dez-

binat. În pofida greutăților financiare cronice, *Literatura și arta* a dat dovadă de consecvență, nu a cedat și nu va ceda răufăcătorilor, continuând cu credință să servească spiritul și cultura națională.

În ceea ce ține de anul 2015, urez întregului colectiv prosperitate, dârzenie de caracter, iar bunul Dumnezeu să-i ajute în toate.

La mulți ani, iar noul an să fie blând cu noi toți.

Cu profund respect, Gheorghe BACIU

1. Cu ce sentimente vă despărțiți de anul 2013?
2. Ce așteptați de la 2014?

Anul care s-a scurs pentru săptămânalul *Literatura și arta*, din punctul meu de vedere, a fost unul de succes la toate capitolele, demonstrând rod bogat, realizat de o echipă de oameni onești, muncitori și buni profesioniști, conduși de marele poet și patriot, scriitorul Nicolae Dabija, valoarea reală a efortului dumisale, a creației literare fiind recunoscute departe de hotarele țărișoarei noastre dezbinat. În pofida greutăților financiare cronice, *Literatura și arta* a dat dovadă de consecvență, nu a cedat și nu va ceda răufăcătorilor, continuând cu credință să servească spiritul și cultura națională.

În ceea ce ține de anul 2015, urez întregului colectiv prosperitate, dârzenie de caracter, iar bunul Dumnezeu să-i ajute în toate. La mulți ani, iar noul an să fie blând cu noi toți.

Literatura și arta, 26 decembrie 2013, nr. 52(3565), p. 2.

1. Cu ce sentimente vă despărțiți de anul 2013?
2. Ce așteptați de la 2014?

Gheorghe BACIU, profesor universitar: Anul 2013 a fost semnificativ pentru mine prin câteva evenimente: am sărbătorit 50 de ani de la absolvirea USMF „Nicolae Testemițeanu”; a apărut pe lume adorata nepoțică Emily; am editat un manual de medicină legală și două cărți cu conținut istoric, iar Dumnezeu mi-a păstrat conform vârstei potențialul creativ și locomotor.

2. Pentru anul 2014 aș dori: pace în lume; tărie de caracter consîngenilor; luciditate și toleranță în familie; înțelepciune și patriotism guvernanților.

Cu profund respect, Gheorghe Baciu

LITERATURA ȘI ARTA

SĂPTĂMÂNAL AL SCRITORILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA
JOI, 26 decembrie 2013. FONDAT LA 3 OCTOMBRIE 1954
NR. 52 (3565)

Gheorghe BACIU, profesor universitar:

1. Anul 2013 a fost semnificativ pentru mine prin câteva evenimente: am sărbătorit 50 de ani de la absolvirea USMF „Nicolae Testemițeanu”; a apărut pe lume adorata nepoțică Emily; am editat un manual de medicină legală și două cărți cu conținut istoric, iar Dumnezeu mi-a păstrat conform vârstei potențialul creativ și locomotor.

2. Pentru anul 2014 aș dori: pace în lume; tărie de caracter consîngenilor; luciditate și toleranță în familie; înțelepciune și patriotism guvernanților.

UN ÎMPĂTIMIT AL CERCETĂRII

Raisa CIOBANU

Literatura și arta, 11 iunie 2015, p. 5.

LITERATURA ȘI ARTA

SĂPTĂMÂNAL AL SCRITORILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA
Joi, 11 iunie 2015. FONDAT LA 3 OCTOMBRIE 1954
NR. 24 (3641)

UN ÎMPĂTIMIT AL CERCETĂRII

Pentru a cuceri recunoștința, trebuie mai întâi de toate s-o meriți. Adică, să semeni în sufletele și inimile celor cu care comunic și care te înconjoară, bunătațe, îngăduință, înțelegere, speranță. Iar toate acestea, luate la un loc, negreșit vor da rodul binemeritat, rodul care-ți va aduce mai apoi bucurii și împăcare că n-ai trecut printre oameni fără să lași o urmă în conștiința lor.

Ne-am convins de lucrul acesta recent la lansarea cărții profesorului universitar, doctor habilitat în medicină Gheorghe Baciu *Istoria de suferințe și victimizări omenești*, care s-a produs în sala de festivități a Universității de Educație Fizică și Sport. De ce anume la această instituție își lansează cartea dl profesor am aflat din discursurile mai multor doritori de a-și face auzite de protagonistul evenimentului, dar și de asistență respectul pe care i-l poartă încă din anii când le-a fost profesor universitar aici, la această prestigioasă instituție de învățământ. Astfel am aflat că

Domnia Sa a condus circa 10 ani cea mai mare catedră a disciplinelor medico-biologice, predând *anatomia și morfologia sportivă*. Fără acest obiect este dificil să te lansezi în arta sportului; fără studierea temeinică a disciplinei în cauză, un sportiv de performanță sau un amator, se poate prăbuși. Relațiile dintre studenți și profesor s-au coagulat în prietenii, colaborări care au generat bucurii de ambele părți. Profesorul se bucură de respectul foștilor săi studenți, iar discipolii pătrunși de dragostea pentru obiectul predat, l-au însușit temeinic, ca mai apoi să le fie călăuză în viață.

L-au mai onorat cu prezența prietenii săi de generație, unii dintre colegii medici și admiratori ai creației dumisale. Ex-ministrul Culturii, dl Ion Ungureanu, l-a numit pe dl

dumisale să se intersecteze cu cel al distinsului său mentor, care are harul de a aprinde în inimile studenților săi focul sacru pentru cercetare, pentru descoperiri. Apariția manualelor medicului Baciu în limba română, la începutul anilor '90, era pentru studenți o adevărată sărbătoare. Și mai spune fosta discipolă că anatomia profesorului drag se lectura ușor, încât se crea impresia că citeai un roman, iar studenții asimilau materia din aceste manuale cu ușurință. „Oamenii care au ce spune sunt ca spicul plin, a făcut o metaforă profesoara Moroșanu, referindu-se la profesorul său. Iar spicul plin, spre deosebire de cel sec, care stă țanțoș, e mai mult plecat sub povara rodului pe care-l poartă”. „Mereu s-a grăbit profesorul nostru, îndemnându-ne și pe noi: „Grăbiți-vă, că timpul este nemilos”.

Iar discipolul și colegul de breaslă, dl Andrei Pădure, a menționat că „deja a devenit o tradiție ca în ultimii ani, primăvara,

să ne întâlnim la o nouă lansare a unei noi cărți a distinsului profesor Gheorghe Baciu”.

La rândul său, Gheorghe Baciu a recunoscut că între pereții acestei instituții este ca o revenire acasă, unde mereu te simți confortabil și binevenit, subliniind că anume aici a trăit momente dintre cele mai pozitive în viața sa.

Chiar din capul locului, în *Introducere* autorul subliniază că „accentul a fost pus pe studierea condițiilor și a motivelor prin intermediul cărora s-au produs fărâdelegile, relevând în același timp consecințele asupra stării de sănătate și aspectul emoțional al supraviețuitorilor, precum și metodele de victimizare sau lichidare ale persoanelor din țara dată, fără a se comenta alte aspecte delicate, ce ar depăși și competența noastră profesională”.

Pentru a cuceri recunoștința, trebuie mai întâi de toate s-o meriți. Adică, să semeni în sufletele și inimile celor cu care comunic și care te înconjoară, bunătațe, îngăduință, înțelegere, speranță. Iar toate acestea, luate la un loc, negreșit vor da rodul binemeritat, rodul care-ți va aduce mai apoi bucurii și împăcare că n-ai trecut printre oameni fără să lași o urmă în conștiința lor.

Ne-am convins de lucrul acesta recent la lansarea cărții profesorului universitar, doctor habilitat în medicină Gheorghe Baciu *Istorie de suferințe și victimizări omenesti*, care s-a produs în sala de festivități a Universității de Educație Fizică și Sport. De ce anume la această instituție își lansează cartea dl profesor am aflat din discursurile mai multor doritori de a-și face auzite de protagonistul evenimentului, dar și de asistență respectul pe care i-l poartă încă din anii când le-a fost profesor universitar aici, la această prestigioasă instituție de învățământ. Astfel am aflat că Domnia Sa a condus circa 10 ani cea mai mare catedră a disciplinelor medico-biologice, predând anatomia și morfologia sportivă. Fără acest obiect este dificil să te lansezi în arta sportului; fără studierea temeinică a disciplinei în cauză, un sportiv de performanță sau un amator, se poate prăbuși. Relațiile dintre studenți și profesor s-au coagulat în prietenii, colaborări care au generat bucurii de ambele părți. Profesorul se bucură de respectul foștilor săi studenți, iar discipolii pătrunși de dragostea pentru obiectul predat, l-au însușit temeinic, ca mai apoi să le fie călăuză în viață.

L-au mai onorat cu prezența prietenii săi de generație, unii dintre colegii medici și admiratori ai creației dumisale. Ex-ministrul Culturii, dl Ion Ungureanu, l-a numit pe dl Baciu o enigmă, „așa cum enigmă sînt persoanele despre care scrie”. Eminentul regizor, vorbind despre emoțiile pe care le-a trăit, citind cartea, a menționat un aspect care l-a cutremurat, demn de a fi folosit în cinematografie, în dramaturgie, referindu-se la pasajul în care autorul descrie comportamentul fratelui său de doar 3 anișori atunci când i-a murit mama. Zguduitor, cutremurător moment și fiecare om îl trăiește în felul său la momentul respectiv. Domnul profesor de istorie, doctorul habilitat Ion Varta s-a arătat încîntat că se află în instituția unde, a ținut dumnealui să menționeze, „nu se cresc doar mușchi, dar se educă, se formează caractere”. Iar în ceea ce-l privește pe dl Baciu, a recunoscut că, pornind de la lectura cărții, l-ar numi mai degrabă istoric, subliniind că medicul-legist Gheorghe Baciu uimește prin prodigioasa sa activitate creatoare, considerînd-l pe de-a dreptul un fenomen. Autorul, om de caracter, specialist consacrat, știe să descopere caractere. Dl Varta consideră că dl Baciu are o contribuție admirabilă la dezvăluirea misterului în care sînt învăluite personalități marcante ale neamului. Iar dl profesor Ion Buga, căruia nu-i scapă detaliile, a concretizat că opera dlui Gh. Baciu numără 30 de monografii, manuale, cursuri didactice, deține 12 brevete de invenție și a editat peste 40 de lucrări cu caracter istoric... Dl Buga a definit pasiunea dlui Baciu pentru munca depusă la elaborarea cărților sale model de a-ți sluji țara, neamul. Iar despre carte, despre care a menționat că este una cu caracter istoric, a spus că merită să se afle în toate bibliotecile. Și a mai definit cartea ca una de sinteză a unor

subiecte tragice. „Autorul ne-a prezentat o radiografie medico-socială a societății. Ca să poți răspunde singur la niște întrebări, trebuie să citești cartea lui Gh. Baciu”, a îndemnat în continuare profesorul Ion Buga.

Raisa Moroșanu, profesoară universitară, fostă studentă a domnului Gheorghe Baciu, iar mai apoi doctoranda dumisale, s-a arătat încântată de posibilitatea de a-și exprima în public recunoștința și admirația pentru tot ce a făcut profesorul pentru discipolii săi, considerându-se o norocoasă că destinul a făcut ca drumul dumisale să se intersecteze cu cel al distinsului său mentor, care are harul de a aprinde în inimile studenților săi focul sacru pentru cercetare, pentru descoperiri. Apariția manualelor medicului Baciu în limba română, la începutul anilor '90, era pentru studenți o adevărată sărbătoare. Și mai spune fosta discipolă că anatomia profesorului drag se lectura ușor, încît se crea impresia că citeai un roman, iar studenții asimilau materia din aceste manuale cu ușurință. „Oamenii care au ce spune sînt ca spicul plin, a făcut o metaforă profesoara Moroșanu, referindu-se la profesorul său. Iar spicul plin, spre deosebire de cel sec, care stă țanțoș, e mai mult plecat sub povara rodului pe care-l poartă”. „Mereu s-a grăbit profesorul nostru, îndemnîndu-ne și pe noi: „Grăbiți-vă, că timpul este nemilos”.

Iar discipolul și colegul de breaslă, dl Andrei Pădure, a menționat că „deja a devenit o tradiție ca în ultimii ani, primăvara, să ne întîlnim la o nouă lansare a unei noi cărți a distinsului profesor Gheorghe Baciu”.

La rîndul său, Gheorghe Baciu a recunoscut că între pereții acestei instituții este ca o revenire acasă, unde mereu te simți confortabil și binevenit, subliniind că anume aici a trăit momente dintre cele mai pozitive în viața sa.

Chiar din capul locului, în Introducere autorul subliniază că „accentul a fost pus pe studierea condițiilor și a motivelor prin intermediul cărora s-au produs fărădelegile, relevînd în același timp consecințele asupra stării de sănătate și aspectul emoțional al supraviețuitorilor, precum și metodele de victimizare sau lichidare ale persoanelor din țara dată, fără a se comenta alte aspecte delicate, ce ar depăși competența noastră profesională”.

Personajele cărții, cu mici excepții, sînt adevărate celebrități ale popoului nostru, care constituie generația de aur, coloana vertebrală a neamului, ale căror rădăcini, dar și coroană, fac cinste țării de ieri și de azi. Nu ne vom opri asupra numelor concrete din carte fiindcă ar fi dificil să le menționăm pe toate, iar a nominaliza selectiv ar însemna că ne permitem să facem clasificări într-o lume cu totul deosebită, o lume care, dacă balaurul roșu nu ar fi nimic-o moral și fizic, astăzi nu ar fi trebuit să rîvnim Europa, astăzi am fi fost europeni, și nimeni nu ne-ar fi contestat dreptul sau valoarea. Autorul își propune să arunce lumină asupra unor aspecte învăluite în mister din viața acestor personaje deosebite. Este valoroasă lucrarea deoarece autorul

se apropie de personajele sale conform unor canoane proprii de cercetare ale vieții și morții, trăgînd niște concluzii care merită să fie cunoscute. Aceste deducții ne feresc de interpretări greșite și ne apropie de ceea ce se numește Adevărul despre călău și victimă. Volumul este, în esență, o avertizare pentru cei care-și imaginează că au lumea la picioare, îndemnîndu-i să nu comită fărădelegi, să nu distrugă destine, că mai devreme sau mai tîrziu îi așteaptă răsplata.

Cartea *Istoriei de suferințe și victimizări omeneste* reconfirmă potențialul de neobosit cercetător și om de creație, împătimit de această preocupare frumoasă, utilă și demnă, care-l apropie tot mai mult de onorabilul titlu de scriitor.

La final, domnul rector al Universității de Educație Fizică și Sport, Veaceslav Manolachi, a mulțumit tuturor celor care au găsit timp să-l onoreze cu prezența pe dl Gheorghe Baciu și a anunțat că în curînd distinsului profesor urma să-i fie acordat prestigiosul titlu de doctor Honoris Causa al instituției căreia și-a consacrat circa un deceniu din viață.

...Astfel, la 2 iunie curent, profesorul universitar, doctor habilitat în medicină Gheorghe Baciu și-a înnobilat biografia cu titlul de Doctor Honoris Causa al Universității de Educație Fizică și Sport din Chișinău.

CONSACRAȚI PLENAR PE FIRMAMENTUL SĂNĂTĂȚII

Raisa CIOBANU

Literatura și arta, 17 septembrie 2015, p. 5.

LITERATURA ȘI ARTA

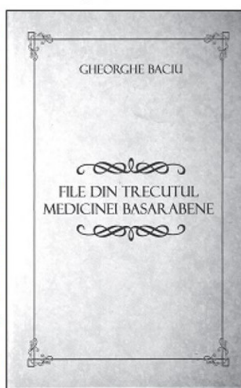
SĂPTĂMÂNAL AL SCRITORILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA
JOI, 17 septembrie 2015. FONDAT LA 3 OCTOMBRIE 1954
NR. 38 (3655)

Consacrați plenar pe firmamentul sănătății

CARTEA DE PE RAFT

Pe la sfârșitul lui mai curent, săptămânalul „Literatura și arta” anunța apariția ultimei cărți, la acea oră, semnată de profesorul universitar Gheorghe Baciu, doctor habilitat în medicină. Și iată că zilele acestea Domnia Sa ne surprinde cu o nouă apariție – „File din trecutul medicinei basarabene” – o carte-sanctuar am zice noi, dat fiind că lucrarea, precum bisericile noastre unde sunt reprezentați toți sfinții și martirii, i-a adunat între coperțile ei pe patriarhii medicinei autohtone, oameni care s-au sacrificat pe altarul sănătății. Cu lux de amănunte autorul descrie eforturile depuse de reputații doctori la deschiderea în Basarabia a primelor spitale, primelor focare ale speranței că suferințele pot fi curmate și viața prelungită. Este vorba de adevărați deschizători de drumuri care, la acea vreme, când știința medicinei lua locul metodelor oculte de tratare a bolilor, al tratamentelor populare, ei aveau de desțelenit terenul, pornind de la zero, confruntându-se la propriu și la figurat cu

furată, era dificil să-ți aperi neamul, să-i ajuți pe semenii în condițiile când medicina științifică abia se iveaua la orizont, revărsându-și primele raze în bezna fără margini. Era nevoie de un sentiment la fel de puternic cum ar fi cel pe care-l nutrești față de părinți, copii, frați și surori.

Cartea „File din istoria medicinei” promovează nume de referință ale înaintașilor noștri care, dacă nu s-ar fi născut la timpul potrivit, în mod sigur medicina noastră întârzia mult în timp.

Autorul Gheorghe Baciu se străduie să arunce lumină asupra unor personalități care au stat la leagănul dezvoltării medicinei, veghind la cântărețul suferințelor. Ei au muncit fără istov și cruțare de sine, ajungând de-a dreptul legende: Elena Alistar (1873-1955), Ecaterina Arbore (1875-1937), Maria Baltaga-Savițchi (1854-1904), Pavel Băcă (1927-2014), Victor Belousov (1927-2005), Ion Bideac (1938-2004), Mihail Blumenfeld (1842-1900). În ceea ce privește pe Nicolae Casso (Cașu) (1839-1904) merită să fie recunoscut de bălțeni, dat fiind că s-a consacrat vieții publice a Bălțiului, „a creat o întreagă epocă benefică pentru conducerea județului Băl-

Istoria înaintașului nostru Toma Ciorbă, ilustru medic umanist, fiind, de fapt, un adevărat mit, demonstrează atitudinea autorului cărții plină de admirație pentru această figură titanică a medicinei basarabene. O biografie nu mai puțin bogată și interesantă descoperim în informațiile referitoare la personalitatea notorie a lui Victor Crăsescu (1850-1917). Chipul lui Daniel Ciugureanu (1885-1950) ne demonstrează potențialul creativ al unui intelectual și bun organizator al sănătății. Exemplele nu se termină aici. Pentru ca să cunoaștem personalitățile marcante din domeniul medicinei, constituind temelia pe care s-a ridicat medicina actuală, cartea „File din trecutul medicinei basarabene” trebuie citită cu tot sufletul. Informațiile ne conving că autorul se apropie cu aceeași dragoste și respect de fiecare înaintaș, de fiecare slujitor al medicinei care a contribuit la bătătorirea acestui drum al pătimirilor pentru a ne afla azi printre țările cu un înalt potențial de tratament. Aproape toate personalitățile descrise sunt legenda de ieri și de azi a medicinei noastre. Autorul sugerează că diamantele cele mai de preț ale fiecărui cetățean în orice domeniu de activitate sunt considerate profesionalismul, sinceritatea și devotamentul cu care își face datoria. Acestea strălucesc și luminează în funcție de cum se respectă aceste criterii.

În mod cert volumul denotă un caracter educativ: „Urmează exemplul protagoniștilor cărții și faza ta se va înscrie în memoria celor care te-au

Pe la sfârșitul lui mai curent, săptămânalul „Literatura și arta” anunța apariția ultimei cărți, la acea oră, semnată de profesorul universitar Gheorghe Baciu, doctor habilitat în medicină. Și iată că zilele acestea Domnia Sa ne surprinde cu o nouă apariție – „File din trecutul medicinei basarabene” – o carte-sanctuar am zice noi, dat fiind că lucrarea, precum bisericile noastre unde sînt reprezentați toți sfinții și martirii, i-a adunat între coperțile ei pe patriarhii medicinei autohtone, oameni care s-au sacrificat pe altarul sănătății. Cu lux de amănunte autorul descrie eforturile depuse de reputații doctori la deschiderea în Basarabia a primelor spitale, primelor focare ale speranței că suferințele pot fi curmate și viața prelungită. Este vorba de adevărați deschizători de drumuri care, la acea vreme, când știința medicinei lua locul

metodelor oculte de tratare a bolilor, al tratamentelor populare, ei aveau de deștelenit terenul, pornind de la zero, confruntându-se la propriu și la figurat cu spinii Basarabiei sărăcite și înstrăinate de Patria-Mamă România la 1812.

Întîlnim în carte nume notorii, care au făcut istorie în medicină, arzînd la propriu pentru a lumina știința, care la acea oră abia lua amploare. Pentru a-și urma menirea oamenii dăruieți, dar și împovărați cu sfînta chemare de a sta de strajă sănătății, mai trebuiau să dea dovadă de un devotement mai mult decît patriotic. Făceau față cu adevărat acestei profesii doar cei aleși de Domnul, gata să-și consacre destinul pînă la sacrificiu. Pe timpul unui regim ostil, instaurat în Basarabia furată, era dificil să-ți aperi neamul, să-i ajuți pe semeni în condițiile cînd medicina științifică abia se ivea la orizont, revărsîndu-și primele raze în bezna fără margini. Era nevoie de un sentiment la fel de puternic cum ar fi cel pe care-1 nutrești față de părinți, copii, frați și surori.

Cartea „File din istoria medicinei” promovează nume de referință ale înaintașilor noștri care, dacă nu s-ar fi născut la timpul potrivit, în mod sigur medicina noastră întîrzia mult în timp.

Autorul Gheorghe Baciu se străduie să arunce lumină asupra unor personalități care au stat la leagănul dezvoltării medicinei, veghind la căpătîiul suferinzilor. Ei au muncit fără istov și cruțare de sine, ajungînd de-a dreptul legende: Elena Alistar (1873-1955), Ecaterina Arbore (1875-1937), Maria Baltaga-Savițchi (1854- 1904), Pavel Bîtcă (1927-2014), Victor Belousov (1927-2005), Ion Bideac (1938-2004), Mihail Blumenfeld (1842-1900). În ceea ce-1 privește pe Nicolae Casso (Cașu) (1839-1904) merită să fie recunoscut de bălțeni, dat fiind că s-a consacrat vieții publice a Bălțiului, „a creat o întregă epocă benefică pentru conducerea județului Bălți... A fost un aprig îndrumător al băștinașilor, arătîndu-le calea cea adevărată a mîntuirii naționale...”; iar Petre Cazacu (1871- 1956), pe lîngă faptul că a fost medic, a făcut dovada unui adevărat patriot, promovînd ideea de unire. Dînsul se opunea cu înverșunare procesului de rusificare a populației. Exemplele aduse aici sînt dovadă că poporul nostru este unul vrednic, a născut fii demni, care au ars pe altarul credinței, al dragostei de neam, contribuind la propășirea idealului de nesupunere, dur și la realizarea celui mai sfînt dintre toate – reunirea cu Țara-Mamă.

Istoria înaintașului nostru Toma Ciorbă, ilustru medic umanist, fiind, de fapt, un adevărat mit, demonstrează atitudinea autorului cărții plină de admirație pentru această figură titanic a medicinei basarabene. O biografie nu mai puțin bogată și interesantă descoperim în informațiile referitoare la personalitatea notorie a lui Victor Crăsescu (1850-1917). Chipul lui Daniel Ciugureanu (1885-1950) ne demonstrează potențialul creativ al unui intelectual și bun organizator al sănătății. Exemplele nu se termină aici. Pentru

ca să cunoaștem personalitățile marcante din domeniul medicinei, constituind temelia pe care s-a ridicat medicina actuală, cartea „File din trecutul medicinei basarabene” trebuie citită cu tot sufletul. Informațiile ne conving că autorul se apropie cu aceeași dragoste și respect de fiecare înaintaș, de fiecare slujitor al medicinei care a contribuit la bătătorirea acestui drum al pătimirilor pentru a ne afla azi printre țările cu un înalt potențial de tratament. Aproape toate personalitățile descrise sînt legenda de ieri și de azi a medicinei noastre. Autorul sugerează că diamantele cele mai de preț ale fiecărui cetățean în orice domeniu de activitate sînt considerate profesionalismul, sinceritatea și devotamentul cu care își face datoria. Acestea strălucesc și luminează în funcție de cum se respectă aceste criterii.

În mod cert volumul denotă un caracter educativ: „Urmează exemplul protagoniștilor cărții și fapta ta se va înscrie în memoria celor care te-au cunoscut, va fi fixată pentru viitor. Nu dezamăgi părinții și profesorii care te-au educat și instruit și atunci îți vei urma destinul cu demnitate, fără să regreti”.

Felicitări pentru autorul cărții „File din trecutul medicinei basarabene” și cine știe, poate chiar acum Domnia Sa se apleacă asupra unei file albe pe care va așterne noi impresii și detalii despre oamenii care-l fascinează și inspiră, care-l îndeamnă să nu se oprească la volumul pomenit aici.

Cu stimă și respect,
Sara ȘPITALNIC, bibliograf (1928-2016),
a activat 40 de ani la Biblioteca USMF

Circumstanțele nu-mi permit să particip personal la lansarea cărții Dlui Gh. Baciui, dar nu pot să mă lipsesc de plăcerea de a pronunța măcar câteva cuvinte despre această lucrare. Pentru mine, acest venerabil om de știință, apreciat în Republica Moldova și departe de hotarele ei, onorat specialist în medicina legală, mai este timidul student care soarbe neînsetat din izvorul cunoașterii. Dl Baciui este autor de monografii, articole, materiale metodice în domeniul medicinei legale, participă și contribuie la conferințe, ședințe științifice. Dar acum este vorba de o nouă formă de creație - profesorul, șeful de catedră scrie cărți cu totul de alt gen, cărți de amintiri, introduce o pagină nouă în viața cotidiană și, aici, reușește!

Acum despre cartea care a adunat asistența prezentă. Cartea „Profesorii universitari, absolvenți ai USMF „Nicolae Testemițanu” este dedicată acestei persoane eminente în istoria medicinei Moldovei și se începe cu un articol dedicat Dumnealui. Lucrarea este alcătuită într-un mod chibzuit, în ce privește conținutul și metodologia aleasă de autor. Periodizarea este foarte reușită. Fiecare perioadă se începe printr-un articol, care arată nivelul științific al Universității de Medicină și Farmacie în perioada examinată. Mai departe, în ordine alfabetică, sînt inserate informații cu datele biografice ale absolvenților care au reușit să ajungă doctori habilitați în diferite ramuri ale medicinei. Biografiile sînt însoțite de două fotografii la două vârste ale persoanei date. În general, cartea este frumos editată, cu ilustrații reușite. Este ușor de găsit persoana care îl interesează pe cititor în toate perioadele cuvenite. Cartea Dlui Baciui este un prinos în istoria Universității de Medicină și Farmacie din Chișinău, un prinos în istoria științei medicale din Moldova.

Din toată inima, îi doresc profesorului Gheorghe Baciui mult succes și în viitor, la orice lucrare în domeniul medicinei legale, inclusiv, la cele cu caracter memorativ, enciclopedic, bibliografic...

14.03.2013

Frenkel N. 10232 Selmer terrace Philadelphia PA 19116 USA

Phone: 215-698-58-60

E-mail: frenkelnatalya@yahoo.com

Skype: frenkelnatalya

Глубокоуважаемый Георгий Софронович!

Вчера испытала спрогнозированный Вами всплеск положительных эмоций. Спасибо за подарок и теплые слова. Моих скудных знаний румынского языка хватило для беглого знакомства с книгой, (подробно буду изучать ее с переводчиком). Но даже этого хватило для радостного возбуждения от прикосновения к огромному отрезку жизни. Ведь со многими, из представленных на страницах, я сохраняла связь, а с некоторыми - дружбу на всю оставшуюся жизнь (Дима Богоев, Степа Луценко и Галя Малышева, Алеша Кацыф, Валя Халитова, Толя Солохин, Вова Гецеул и др., а с этими судьба сводила на неожиданных жизненных перекрестках: Алеша Слепых принимал у меня первые роды, Наташа Кердиваренко первой написала о большом успехе в Кишиневе книги о курсе, и мы с 2000 года тесно с ней подружились, И. Г. Шройт обрушил на меня потрясающую рецензию на книгу (его жена проф. И. А. Яковлева была оппонентом на моей защите), с Костей Цыбырне состоялась неожиданная встреча в Филадельфии, в течение нескольких лет в тесном профессиональном соприкосновении работала с Г. Палади, в Филадельфии была на похоронах С. Балтера, с Ванечкой Лазаревым, нашим солистом - тенором, пела в студенческом хоре.

Гемотрансфузия для акушера-гинеколога повседневная процедура. Много лет, работая в Кишиневе, на ампулах с консервированной кровью постоянно читала подпись ответственного врача - Жица. Это имя было залогом точности содержимого ампулы, гарантировало от ошибок. Я не знала кто этот врач (мужчина, женщина?), но заочно испытывала к нему большое уважение. Спустя многие годы обнаружила, что это была Жица Анна Иосифовна, врач-лаборант высшей категории, жена, тогда будущего, профессора В. Т. Жица, зав. кафедрой гистологии. В качестве ст. препаратора этой кафедры в октябре 1945 года я приехала из Кисловодска в Кишинев с институтским эшеленом. Вот такая пунктирная связь времен.

Среди выпускников КГМИ 1964 года обнаружила профессора из Центра подготовки космонавтов Андриюшу Маника, отец которого работал в составе хоз. персонала нашей Братушанской больницы, а при

необходимости выполнял роль технического прозектора. Кто-то из врачей стоял у стола и вел протокол вскрытия. При более подробном прочтении наверняка обнаружу еще какие-то сюрпризы.

Ваша книга хорошо издана, компактна. Она займет достойное место в истории нашего института. Мне понравилось, что каждому отрезку времени предворяется краткая историческая характеристика. Хочется верить, что найдутся продолжатели летописи института после 2000 года.

Мне приятно, что упомянута в Вашей книге. Как динозавр, отношусь к категории вымирающего поколения. Круг общения катастрофически сужается за счет естественной убыли, поэтому радуюсь каждой возможности заинтересованного общения. Удивляюсь емкости памяти, вмещающей огромное количество людей, событий, эпизодов, зрительных впечатлений. Прекрасно помню первую зав. кафедрой судебной медицины доц. Е. Чучмареву (1945 - 1949), представительную даму в очках, и пришедшего ей на смену доц. П. Г. Арешева. В него немедленно влюбились все девочки курса, но он женился на Тамаре Авксентьевой, с которой у меня были дружеские отношения, особенно в последние годы ее жизни. Я хорошо помню дом Арешевых в Пятигорске, где прошло мое школьное детство. В нижнем этаже располагался магазин, где в годы войны мы выстаивали ночные очереди за хлебом по карточкам. Сейчас на этом месте санаторий „Золотое руно“. Конечно же помню Петю Максимова, лейтенанта с военной кафедры, ставшего потом судебным медиком. Всю жизнь дружила с Толей Солохиным и его женой Инной Лаптевой, с которыми училась в одной группе. Толя начав свой профессиональный путь в городском бюро судебной медицины в Кишиневе, стал известным ученым, профессором, многолетним зав. кафедрой судебной медицины в ЦИУ, г. Москва. Мы его хоронили в феврале 2007 года.

На этом мои соприкосновения с судебной медициной заканчиваются. А может быть и нет: в селе Корпач нашего Братушанского района (где мы с мужем работали 9 лет) была акушерка Бачу (имени не помню). Уж не Ваша ли родственница?

Надеюсь у нас возникнут темы для разговора. Спрашивайте, буду отвечать. Мой первый вопрос: почему Вас заинтересовала книга „История одного курса“?

С наилучшими пожеланиями **Н. Г. ФРЕНКЕЛЬ.**

Cluj-Napoca
02.12.2011

SPITALUL CLINIC MUNICIPAL CLUJ NAPOCA
CLINICA PSIHIATRIE
CABINET **Prof. Dr. Mircea Al. BIRT**
Str. Decebal, 126

Stimate Dle Prof. Dr. Gheorghe Baciu,
Recent am avut ocazia să vizitez în premieră Republica Moldova și, în special, orașul Bălți și capitala sa, Chișinău, în urma invitației distinsului coleg Dr. Grigore Chetrari. Mărturisesc că această vizită a debutat cu o doză de scepticism, datorată atât mass mediei, cât și situației politice din zonă. Generozitatea gazdelor noastre și prietenia, ospitalitatea întâlnită cu acest prilej nu mi-au produs schimbări radicale față de imaginea pe care mi-o formasem.

La plecare însă, Dr. Grigore Chetrari ne-a oferit volumul intitulat ... „*Orașul Bălți și oamenii lui*”. Bineînțeles, îndată ce am ajuns acasă l-am și citit, pentru a-mi face o imagine cât mai apropiată de realitățile moldovene și să mă raportez cât mai obiectiv față de trăirile avute cu prilejul acestei vizite.

Această monografie, un adevărat tratat istoric, sociologic, politic, scrisă într-un stil literar impecabil, într-o frumoasă limbă română, mi-a oferit prilejul să descopăr un nou univers, o istorie spirituală și culturală, pe care am intuit-o la modul rațional, în care premisele și conceptele Dvs., referitoare la întreaga perioadă a acestor ținuturi coincideau și coincid, în mare măsură, cu ale mele. Repet, volumul scris de Dvs. cu osîrdie, elaborat pe baze științifice, cu o bibliografie impresionantă la fiecare capitol, poate stîrni invidia oricărui cercetător avizat.

Nu știu ce reacții a provocat această carte. Sînt convins că aveți și numeroși admiratori: permiteți-mi ca și eu să mă număr printre ei. Cert este că volumul „*Orașul Bălți și oamenii lui*” m-a făcut să devin mai optimist.

Глубокоуважаемый Георгий Софронович!

Я познакомилась с Вашей книгой о городе Бельцы и его жителях, которая фактически представляет историческое исследование о Бессарабском крае. По обширности материала похоже, что книгу писал не судебный медик, а профессиональный историк. К великому сожалению читать эту книгу подробно, также как и предыдущую, с переводчиком пока не удалось из-за отъезда последнего. Но мне приятны визуальные встречи с хорошо знакомыми географическими названиями и некоторыми людьми (из моей прошлой жизни). Например, Саруханова, бывшая в те годы „микроминистром“ Бельцкого округа, в который входил и наш Братушанский район. П.И. Юдельский - первый директор фельдшерско-акушерской школы, с которым в 1961 году нам пришлось открывать 1-ю горбольницу в Кишиневе, и в дальнейшем работать там 9 лет. Гуранда - тогда молодой красивый мальчик, сразу начавший с должности главного врача Бельцкого роддома.

Надеюсь, Ваша книга заняла достойное место на полках библиотек и Музея истории Молдовы. Желаю дальнейших успехов.

С уважением **Н. Г. ФРЕНКЕЛЬ**

INAUGURAREA ALEII CLASICILOR

Galina JOSAN

Vocea Bălțiului, 23 iulie 2010, nr. 28(298).

Gheorghe Baci, al 2-lea din stînga

Un remarcabil eveniment cultural și istoric s-a desfășurat sîmbătă, 17 iulie, în municipiul nostru prin dezvelirea primelor trei busturi ale marilor scriitori naționali: Mihai Eminescu, Ion Creangă și Grigore Vieru. „Aleea Clasicilor” este amplasată într-un scuar din centrul Bălțiului, fostul scuar al meșterilor populari, care a fost rebotezat în „Scuarul Clasicilor”. La ceremonia de inaugurare, au participat personalități din R. Moldova și România, oficiali, oameni de cultură, fețe bisericești, precum și alți numeroși locuitori ai orașului.

În cuvîntul său de salut, Vasile Panciuc, primarul de Bălți, a menționat: „Aleea Clasicilor deja a devenit unul din cele mai atractive locuri publice pentru bălțeni și oaspeții municipiului. Sînt convins, că această construcție monumentală pe parcursul timpului se va completa cu alte monumente ale scriitorilor și personalităților ilustre ale neamului nostru, pentru prosperarea municipiului și crearea unui adecvat spațiu cultural în nordul Moldovei”.

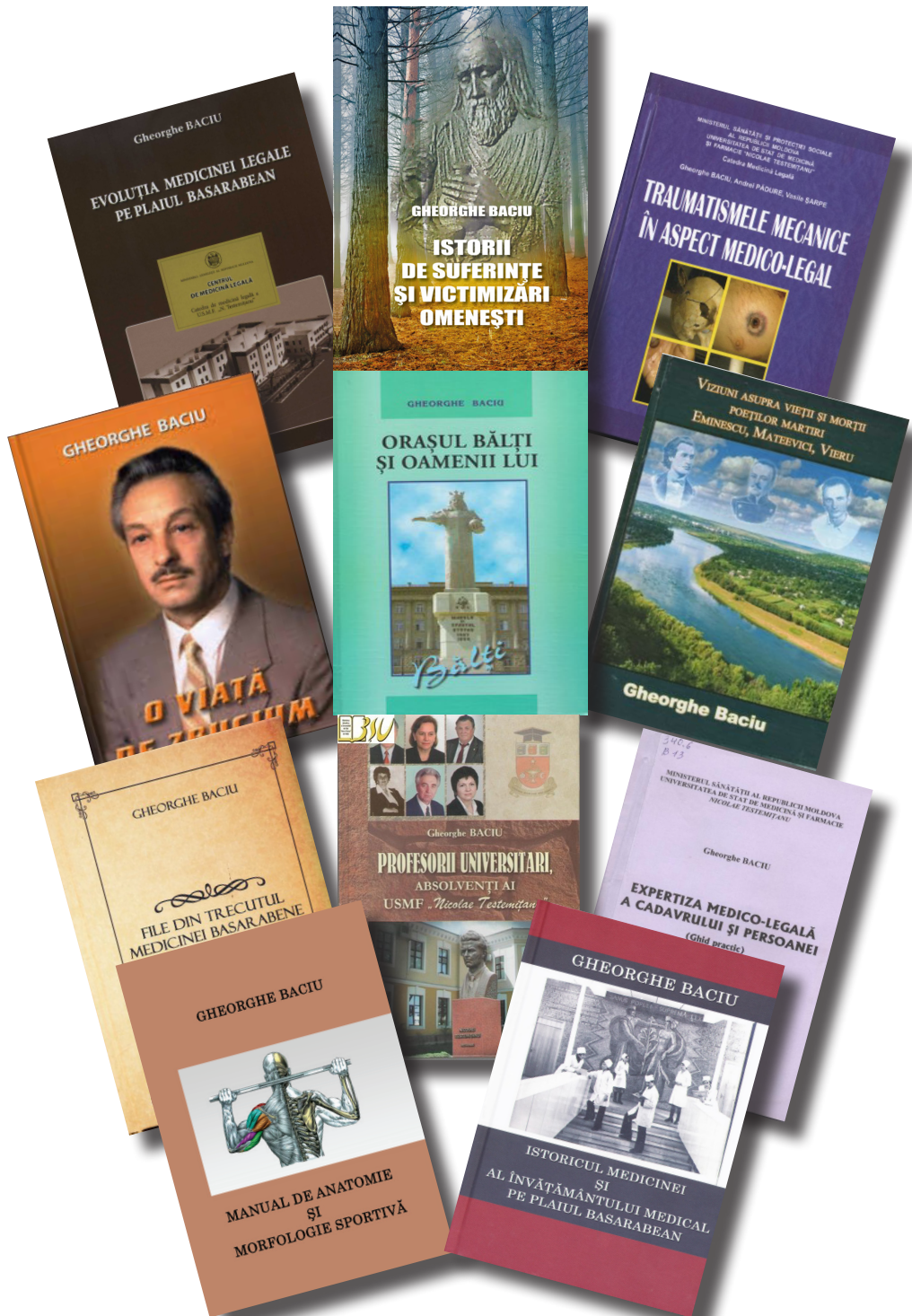
În cadrul ceremoniei, dumnealui a adus mulțumiri celor care au contribuit la edificarea Aleii Clasicilor - arhitectului-șef al orașului Bălți, Boris Grițunic; arhitecților: Anatol Cecan, Ivan Macovschi; investitorilor: Boris Marcoci, Vasile Herdic, Tudor Ciobanu și Galina Iepuri; tuturor persoanelor fizice și juridice, care au colaborat la realizarea acestui proiect.

În această zi busturile lui Grigore Vieru, Ion Creangă și Mihai Eminescu, precum și arcul cu coloane, au fost sfințite de un sobor de preoți de la Catedrala „Sfîntul Nicolae”.

Cele trei busturi cioplite în piatră și plasate pe postamente de granit au fost sculptate la Iași, autorul lor fiind sculptorul ieșean Gheorghe Gheorghîță.

Fiecare monument are o înălțime de circa 2,5 metri. Pe arcul cu coloane din mijlocul scuarului este inscripționat „Pe-un picior de plai...”. El este axa Aleii Clasicilor de la care, sub forma unor raze, vor porni aleile pe care vor fi instalate și alte viitoare busturi ale scriitorilor. În timpul apropiat, celor trei piloni ai neamului, care au contribuit esențial la promovarea culturii, istoriei și literaturii noastre, li se vor alătura busturile lui Alexei Mateevici și Mihail Sadoveanu. Consiliul Municipal Bălți a adoptat decizia cu privire la crearea „Aleii Scriitorilor” în luna februarie 2010.

BIBLIOGRAFIE

Lucrări științifice și didactice (autor, coautor, editor, coordinator, redactor)

1971

1. **Судебно-медицинская экспертиза насильственной смерти у лиц с предшествующими заболеваниями.** – Кишинев : Карта Молдовеняскэ, 1971. – 88 p.

1980

2. **Сопrotивляемость и повреждения грудной клетки при ее компрессии : монография** / ред. Г. А. Ботезату. – Кишинев : Штиинца, 1980. – 171 p. – Bibliogr.: p. 163-169 ; http://weblib.omsk-osma.ru/CGI/irbis64r_91/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=LIBRA&P21DBN=LIBRA&S21STN=1&S21REF=&S21FMT=&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=1&S21P03=A&S21STR=%D0%91%D0%B0%D1%87%D1%83,%20%D0%93%D0%B5%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B8%D0%B9%20%D0%A1%D0%B0%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87

1983

3. **Судебно-медицинская экспертиза повреждений грудной клетки при статических воздействиях** : лекции для студентов. – Кишинев : [s.n.], 1983. – 18 p.

1986

4. **Anatomia funcțională a sistemului muscular** : (indicații metodice pentru studenți). – Chișinău, 1986. – 44 p.

1987

5. **Accidente la copii.** – Chișinău : Cartea Moldovenească, 1987. – 138 p.

6. **Anatomia funcțională a sistemului osos** : (indicații metodice). – Chișinău : [s.n.], 1987. – 45 p.

7. **Anatomia organelor interne** : (indicații metodice). – Chișinău : [s.n.], 1987. – 44 p.

8. Bazele morfologiei de vîrstă și adaptării sportive : (curs didactic). – Chișinău : IPC „S. Lazo”, 1987. – 76 p.

1988

9. Anatomia sistemului nervos : (indicații metodice). – Chișinău : [s.n.], 1988. – 38 p.

***

10. Методические рекомендации к лабораторным занятиям по спортивной медицине / Е. М. Каун. – Кишинев, 1988. – 38 p.

1989

11. Bazele anatomiei, fiziologiei și igienei : (curs didactic) / I. Guțu, R. Moroșan. – Chișinău : [s.n.], 1989. – 83 p.

***

12. Судебно-медицинская экспертиза повреждений и насильственной смерти у лиц с предшествующими заболеваниями / Г. А. Ботезату, **Георгий Бачу**, В. В. Мутой [et al.]. – Кишинев : Штиинца, 1989. – 173 p. – ISBN 5-376-00240-3 ; <http://www.forens-med.ru/book.php?id=487>

13. Электро-, поли-, интервалокардиография у спортсменов / А. Е. Филявич, Ю. Л. Николаевская ; отв. ред.: А. И. Сауля ; Кишиневский гос. пед. ин-т им. И. Крянгэ. – Кишинев : Штиинца, 1989. – 102, [2] p. : il. – Bibliogr.: p. 98-103. – ISBN 5-376-00227-6 ; http://catalog.bnrm.md/opac/bibliographic_view/686831

1993

14. Anatomia omului și morfologia sportivă : (program de curs). – Chișinău : [s.n.], 1993. – 10 p.

15. Anatomie și morfologie sportivă : Man. pentru studenții instituțiilor de învățămînt superior. – Chișinău : Lumina, 1993. – 283 p. – (Literatura didactică). – ISBN 5-372-01380-X.

16. Curs de medicină legală : În 2 vol. Vol. 1 / Univ. de Stat din Moldova, Fac. de Drept. – Chișinău : [s.n.], 1993. – 78 p.

17. Curs de medicină legală : În 2 vol. Vol.2 / Univ. de Stat din Moldova, Fac. de Drept. – Chișinău : [s.n.], 1993. – 80 p.

18. Programa Cursului de medicină legală pentru studenții facultății Drept. – Chișinău : USM, 1993. – 10 p.

19. Moroșan, R. Factorii mediului ambient în educația fizică și sport : (curs didactic) / R. Moroșan, **Gheorghe Baciu**. – Chișinău : Tip. Reclama, 1993. – 73 p.

***

20. Програма «Курса судебной-медицины» : для студентов юридич. фак.-та . – Кишинев : МГУ, 1993. – 8 p.

1995

21. Igiena edificiilor sportive : (curs didactic) / M. Godorozea, R. Moroșan, **Gheorghe Baciu**. – Chișinău : Tip. Reclama, 1995. – 55 p.

22. Medicina legală : man. pentru studenții fac. de drept / Min. Învățămîntului al RM. – Chișinău : Știința, 1995 (Tipogr. „Universul”). – 150 p. – ISBN 5-376-01968-3.

23. Moroșan, R. Igiena alimentației sportivilor : (curs didactic) / R. Moroșan, **Gheorghe Baciu**, M. Godorozea. – Chișinău : Tip. Reclama, 1995. – 66 p.

24. Protecția muncii în educația fizică și sport. – Chișinău : Tip. Reclama, 1995. – 57 p.

1996

25. Cercetarea medico-legală a cadavrului / S. Ungurean. – Chișinău : Tip. Reclama, 1996. – 104 p.

1997

26. Istoricul medicinei legale în Republica Moldova. – Chișinău : Știința, 1997. – 97 p. – Bibliogr.: p. 96.

27. Programa de studiu pentru medicina legală la facultățile de medicină generală, profilactică și stomatologie / V. Tetercev, S. Ungurean. – Chișinău, 1997. – 18 p.

1999

28. Grimalschi, T. Protecția muncii în educația fizică și sportivă / T. Grimalschi, **Gheorghe Baci**. – Chișinău : Tip. Reclama, 1999. – 79 p.

29. Medicina legală. – Chișinău : Ruxanda, 1999. – 230 p. – ISBN 5-376-01745-1.

2001

30. Centrul de Medicină Legală la 50 ani, 1951–2001 / red.: Lidia Gâscă. – Chișinău : CEP „Medicina”, 2001. – 133 p. : fot. – ISBN 9975-945-56-2. – Bibliogr.: p. 114-132.

2004

31. Plahteanu, Monica. Aspecte medico-legale lezionale în traumatologia mecanică / M. Plahteanu, **Gheorghe Baci**, A. Padure. – Iași : Performantica, 2004. – 374 p. : il. – Bibliogr.: p. 355-370. – ISBN 973-730-015-7.

2005

32. Aprecierea medico-legala a gravitatii vătămării corporale in traumele cranio-cerebrale : (indicatii metodice) / **Gheorghe Baci**, M. Gavriliuc, Gr. Zapuhlah [et al.]: Univ. de Stat de Medicina si Farmacie „Nicolae Testemitanu”; Centrul de Medicină Legală. – Chișinău : Medicina, 2005. – 30 p.

33. Expertiza judiciară în cauzele privind minorii / I. Dolea, S. Doraș, **Gheorghe Baci** [et al.]. – Chișinău : Inst. de Reforme Penale, 2005.– 132 p. – Bibliogr. : p. 132. – ISBN 9975–9848–8–6.

2006

34. Biomecanica, morfogeneza și aspectul lezional al toracelui la acțiuni compresionale : (Alocuțiune aniversară) / red. L. Serghienco-Ciobanu ; Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemitanu”. – Chișinău : CEP „Medicina”, 2006. – 42 p. : fig. – (Savanți-Medici iluștri). – Bibliogr.: p. 30–32.

35. Materialele Conferinței a II-a a medicilor legiști din Republica Moldova : consacrate aniversării a 55 ani de la fondarea CML și 15 ani de la proclamarea independenței RM. – Chișinău : Bavat-Print, 2006. – 228 p.

– Bibliogr.: p. 197-224. – Antetit.: Min. Sănătății și Protecției Sociale al Rep. Moldova ; Centrul de Medicină Legală ; Catedra Medicină Legală a USMF „Nicolae Testemițanu”.

36. Traumatismele mecanice în aspect medico-legal / A. Pădure, V. Șarpe ; Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Catedra Medicină Legală. – Chișinău : CEP „Medicina”, 2006. – 255 p. : fig., tab. – ISBN 978-9975-907-44-6. – Bibliogr.: p. 243-255.

2008

37. Curriculum la disciplina Medicina legală / Inst. Naț. al Justiției. – Chișinău, 2008. – 12 p.

38. Expertiza medico-legală a cadavrului și persoanei : (ghid practic) / Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Catedra Medicină Legală. – Chișinău : CEP Medicina, 2008. –178 p. – Bibliogr.: p. 175-176. – ISBN 978-9975-915-35-9 ; <http://library.usmf.md/old/ebooks.php?key=b96>

2009

39. Cerințele înaintate față de perfectarea fișei medicale a bolnavului de staționar (formularul 003/e) : Indicații metodice / A. Pădure, **Gheorghe Baciu**, Vladimir Hotineanu ; red.: Sofia Fleștor. – Chișinău : CEP „Medicina”, 2009. – 22 p. – Aut. sînt indicați pe verso p. de tit. – Antetit.: Ministerul Sănătății al Republicii Moldova. Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. – Bibliogr.: p. 17. – ISBN 978-9975-915-91-5.

40. Rîjicova, Svetlana. Elemente de psihologie judiciară : Medicina legală / Svetlana Rîjicova, Valentina Prițcan, **Gheorghe Baciu** ; Inst. Naț. al Justiției. – Chișinău : Elan Poligraf, 2009. – 208 p. : tab. – (Suporturi de curs ; Cartea 14). – Antetit.: Inst. Naț. al Justiției. – Bibliogr. la sf. art. – ISBN 978-9975-66-093-8. – ISBN 978-9975-66-128-7.

2011

41. Materialele Congresului al II-lea al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 60 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală (cu participare intern.), 20-22 oct. 2011 / com. șt.: Ion Cuvșinov, Andrei Pădure, Vasile Șarpe, Anatolii Bondarev. – Chișinău : [s.n.], 2011. – 147 p. – Bibliogr. la sfîrșitul art. – ISBN 978-9975-4099-5-7. – Antetit.:

Soc. Șt. a Medicilor Legiști din Rep. Moldova, Centrul de Medicină Legală, Catedra Medicina Legală a USMF „Nicolae Testemițanu”.

2012

42. Curriculum la disciplina. Medicina legală : (pentru studenții de la secția zi) / Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți, Fac. de Drept, Catedra de Drept public. – Bălți : [s.n.], 2012. – 14 p. : tab. – Bibliogr.: p. 12–14 ; http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/baciu_gh/curric.pdf

43. Profesorii universitari, absolvenți ai USMF „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău : [s.n.], 2012. – 296 p. : fot. – Bibliogr.: p. 286 ; Ind.: p. 287-293. – ISBN 978-9975-4337-9-2 ; http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/baciu_gh/prof_univ.pdf

2013

44. Curs de medicină legală : (pentru facultățile de drept) / red.-consultant: Iurie Sedlețchi ; red. tehn.: Elena Harconița ; Univ. de Studii Europene. – Chișinău : Tip. Balocron, 2013. – 302 p. : tab., fig. – Bibliogr. sel.: p. 294–297. – ISBN 978-9975-100-81-6 ; <https://dreptmd.wordpress.com/cursuri-universitare/medicina-legala/>

45. Evoluția medicinei legale pe plaiul basarabean / red.: Sofia Tiron, Elena Harconița. – Chișinău : [s.n.], 2013 (Tipogr. Centrală). – 308 p. : fot. – Bibliogr. ascunsă. – ISBN 978-9975-53-210-5 ; http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/baciu_gh/med_legal.pdf ; <https://catalog.loc.gov/vwebv/nfo?searchId=4710&recCount=10&recPointer=0&bibId=18161508&searchType=7> (Biblioteca Congresului) ; <http://www.worldcat.org/title/evolutia-medicinei-legale-pe-plaiul-basarabean/oclc/883392595>

46. Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” : Promoția 18 la 50 de ani (1957–1963) / red.: Valeriu Covaliu. – Chișinău : Tip. Balocron, 2013. – 148 p. : fot. – Pe cop. tit.: Promoția XVIII a ISMC la 50 de ani (1957–1963). – ISBN 978-9975-100-91-5 ; http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/baciu_gh/promotia.pdf

2015

47. File din trecutul medicinei basarabene / red.: R. Ciobanu. – Chișinău : Combinatul Poligraf, 2015. – 160 p. : fot. – Bibliogr. ascunsă. – ISBN 978-9975-129-16-9.

48. Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova / coord.: Ion Ababii [et al.]. – Chișinău : Tip. Elan Poligraf, 2015. – 228 p.

2016

49. A III-a conferință a medicilor legiști din Republica Moldova cu participare internațională, consacrată aniversării a 65 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală, 6-8 octombrie 2016, Chișinău, Republica Moldova : Invitație [on-line]. – Disponibil: <http://medicina-legala.md/wp-content/uploads/2016/05/Invitatie2.pdf>. – [Accesat 21.07.2016].

50. Anatomie și morfologie sportivă : manual. – Chișinău, 2016. – *În curs de apariție*.

51. Istoricul medicinei și al învățămîntului medical pe plaiul basarabean. – Chișinău : Poligraf Combinat, 2016. – 162 p.

Studii istorice și sociale

2009

52. O viață de zbucium / red. S. Tiron. – Chișinău : [s.n.], 2009. – 386 p. : fot. – ISBN 978-9975-78-778-9 ; http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/baciu_gh/viata.pdf

2011

53. Orașul Bălți și oamenii lui. – Chișinău : [s.n.], 2011 (Tip. Centrală). – 495 p. : fot., il. – Bibliogr. ascunsă. – ISBN 978-9975-78-931-8 ; http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/baciu_gh/balti.pdf ; <http://www.worldcat.org/title/orasul-balti-si-oamenii-lui/oclc/719666075>

2014

54. Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru / red.: Sofia Tiron. – Chișinău : Tip. Balacron, 2014. – 286 p. : fot. – Bibliogr. ascunsă. – ISBN 978-9975-100-99-1 ; http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/baciu_gh/poeti.pdf ; <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/946>; <https://catalog.loc.gov/vwebv/o?searchId=4710&recCount=10&recPointer=1&bibId=18383912&searchType=7> (Biblioteca Congresului) ; <http://www.worldcat.org/title/viziuni-asupra-vietii-si-mortii-poetilor-martiri-eminescu-mateevici-vieru/oclc/891656736>

2015

55. Istorii de suferințe și victimizări omenești / red.: Elena Harconița ; red. bibliogr.: Aculina Mihaluța ; cop.: Silvia Ciobanu. – Chișinău : [s.n.], 2015. – 296 p. : fot. – Bibliogr. ascunsă. – ISBN 978-9975-129-11-4.

2016

56. Nicolae Milescu Spătarul și srănepotul – Ilia Mecinicov / red.: Ion Varta; cop. Vladimir Jeleznii. – Chișinău : Poligraf Combinat, 2016. – 68 p.

Articole în culegeri și publicații în serie

1963

57. О предшествующих заболеваниях при транспортных травмах и утоплениях // Тезисы докладов студенческой научной конференции КГМИ. – Кишинев, 1963. – P. 35.

58. О сборнике «Проблемы судебной медицины» // Судебно-медицинские записки (Кишинев). – 1963. – Т.4. – P. 85-88.

1964

59. К характеристике предшествующих состояний здоровья при травматической смерти // Доклад 22-й научной сессии КГМИ. – Кишинев, 1964. – P. 117-118.

1965

60. Арешев, П. Г. Предшествующие заболевания при отравлениях медикаментами и их значение для экспертизы и профилактики отравлений / П. Г. Арешев, Г. С. Бачу, Н. М. Волкова // Тезисы докладов 23-й научной сессии Кишиневского государственного медицинского института. – Кишинев, 1965. – P. 147.

61. Опухоли сопутствующие травматической смерти // Материалы конференции докторантов, аспирантов и ординаторов КГМИ. – Кишинев, 1965. – P. 15-16.

1966

62. К судебно-медицинской диагностике влияния предшествующих заболеваний на танатогенез насильственной смерти //

Доклады конференции докторантов, аспирантов и ординаторов. – Кишинев, 1966. – Р. 36-40.

63. О возможностях и недостатках судебно-медицинской диагностики предшествующих заболеваний при насильственной смерти // Доклады 24-й научной сессии Кишиневского госмединститута. – Кишинев, 1966. – Р. 118-120.

64. О судебно-медицинском значении дефектов конечностей и позвоночника, предшествующих травматической смерти // Труды 4-й конференции молодых ученых Молдавии : (Секция физиологии и медицины), сентябрь 1964. – Кишинев, 1966. – Р. 104-107.

65. Предшествующие заболевания при насильственной смерти и их судебно-медицинское значение // Здравоохранение (Кишинев). – 1966. – № 4. – Р. 38-40.

1968

66. О причинах насильственной смерти детей // Здравоохранение (Кишинев). – 1968. – №4. – Р. 30-32.

1969

67. Константин Васильевич Фрунзе - крупный организатор Советской судебно-медицинской службы // Здравоохранение (Кишинев). – 1969. – № 6. – Р. 60-61.

68. Об особенностях судебно-медицинской экспертизы насильственной смерти у лиц с предшествующими заболеваниями // Доклады 6-й научной конференции молодых ученых Молдавии (секция медицины). – Кишинев, 1969. – Р. 65-66.

69. Скоропостижная смерть от атеросклероза и гипертонической болезни по данным Кишиневского судебно-медицинского морга за пять лет / Г. А. Ботезату // Материалы 5-ой Всесоюзной научной конференции судебных медиков. – Ленинград : Медицина, 1969. – Р. 197-199.

70. Случаи смерти от кровопотери из варикозно расширенных вен нижних конечностей при незначительной травме // Судебно-медицинская экспертиза (Кишинев). – 1969. – № 4. – Р. 49-50.

1970

71. Agonia // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. – Chişinău : Red. principală a Encicl. Sovietice Moldoveneşti, 1970. – Vol. I. – P. 24.

72. Aorta // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. – Chişinău : Red. principală a Encicl. Sovietice Moldoveneşti, 1970. – Vol. I. – P. 181-182.

***

73. Вопросы борьбы с травматизмом в сельском хозяйстве // Правовые проблемы в сельском хозяйстве : Сб. респ. межвуз. науч. конф. – Кишинев, 1970. – Р. 68-69.

74. К обстоятельствам смерти от закрытых повреждений грудной клетки при автотравме // Материалы 5-ой республиканской научной конференции судебных медиков. – Рига, 1970. – Р. 16-18.

75. О роли хронического алкоголизма в происхождении насильственной смерти // Психические нарушения при органических поражениях центральной нервной системы и алкоголизме : сб. науч. тр. – Кишинев, 1970. – Вып. 4. – Р. 190-193.

76. Роль психической травмы в генезе скоропостижной смерти от гипертонической болезни // Материалы конференции молодых ученых КГМИ. – Кишинев, 1970. – Ч. 1 : Теоретическая секция. – Р. 71-73.

77. Смерть от закрытой травмы грудной клетки при обвалах // Материалы конференции молодых ученых КГМИ. – Кишинев, 1970. – Ч. 1 : Теоретическая секция. – Р. 70-71.

78. Смерть от закрытых повреждений грудной клетки при тракторной травме // Материалы 5-ой республиканской научной конференции судебных медиков. – Рига, 1970. – Р. 18-20.

1971

79. **Autopsia** // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. – Chişinău : Red. principală a Encicl. Sovietice Moldoveneşti, 1971. – P. 326

***

80. **Анафилактический шок от введения новокаина** // Судебно-медицинские записки (Кишинев). – 1971. – Вып. 5. – P. 99-101.

81. **Библиографический указатель печатных работ, выполненных судебными медиками Молдавии за 1963-1970 гг.** // Судебно-медицинские записки (Кишинев). – 1971. – Вып. 5. – P. 162-167.

82. **К вопросу о моделировании повреждений головы при падении человека на плоскости** / А. П. Громов, О. А. Ромодановский, Л. А. Щербин, **Г. Бачу** [et al.], Г. А. Савостин // Судебно-медицинские записки (Кишинев). – 1971. – Вып. 5. – P. 25-28.

83. **Кровоизлияние в миокарде при закрытой травме грудной клетки** // Судебно-медицинские записки (Кишинев). – 1971. – Вып. 5. – P. 48-51.

84. **Курдюмов, А. П.** Влияние психических травм на генез скоропостижной смерти при сердечно-сосудистых заболеваниях / А. П. Курдюмов, **Г. Бачу**, Л. К. Джугостран // Судебно-медицинские записки (Кишинев). – 1971. – Вып. 5. – P. 102-105.

85. **Максимов, П. И.** Судебно-медицинская служба в молдавской ССР за годы Советской власти / П. И. Максимов, **Г. Бачу**, Г. А. Ботезату // Судебно-медицинские записки (Кишинев). – 1971. – Вып. 5. – P. 3-6.

86. **Максимов, П. И.** Судебно-медицинские экспертизы по ошибке хирургов Молдавской ССР / П. И. Максимов, **Г. Бачу**, Н. М. Волкова // Материалы республиканской конференции хирургов Молдавии. – Кишинев, 1971. – P. 146-148.

87. **О некоторых причинах повреждений органов грудной клетки при целостности костей** // Судебно-медицинские записки (Кишинев). – 1971. – Вып. 5. – P. 45-48.

88. О скоропостижной смерти в Молдавии / В. Ункуцэ // Здравоохранение (Кишинев). – 1971. – № 1. – Р. 55-57.

89. Смертность от травматического шока при закрытых повреждениях грудной клетки // Механизмы нарушения структуры и функции при шоке и принципы их коррекции : материалы симп. – Кишинев, 1971. – Р. 5-6.

90. Травма грудной клетки при свободном падении человека спиной на плоскости с высоты собственного роста / А. П. Громов, Г. Бачу, О. А. Ромодановский [et al.] // Судебно-медицинские записки (Кишинев). – 1971. – Вып. 5. – Р. 28-31.

91. Характеристика морфологических изменений при сдавлении груди и живота // Судебно-медицинские записки (Кишинев). – 1971. – Вып. 5. – Р. 42-45.

92. Частота повреждений костей и органов грудной клетки при закрытой травме // Судебно-медицинские записки (Кишинев). – 1971. – Вып. 5. – Р. 39-42.

93. Цэбырнэ, К. А. Объем оказания помощи и недостатки при реанимации больных с закрытыми повреждениями грудной клетки / К. А. Цэбырнэ, Г. С. Бачу // Материалы республиканской конференции хирургов Молдавии. – Кишинев, 1971. – Р. 104-106.

1972

94. Inima // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. – Chişinău : Red. principală a Encicl. Sovietice Moldoveneşti, 1972. – Vol. 3. – Р. 79.

***

95. К морфологической характеристике повреждений грудной клетки при её компрессии // Травма груди. Новое в хирургии : материалы межобл. конф. хирургов. – Пермь, 1972. – Р. 245-246.

96. Моделирование закрытых травм грудной клетки при падении человека на преграду с высоты собственного роста / О. А. Ромодановский, Л. А. Щербин [et al.] // Моделирование повреждений головы, грудной клетки и позвоночника. – Москва, 1972. – Р. 143-148.

97. Моделирование закрытых травм грудной клетки при статических нагрузках // Моделирование повреждений головы, грудной клетки и позвоночника. – Москва, 1972. – Р. 148-155.

98. О расхождении клинического и анатомического диагнозов в случаях закрытой травмы грудной клетки // Материалы врачебной научно-практической юбилейной конференции посвященной 100-летию Бельцкой республиканской больницы. – Кишинев, 1972. – Р. 182-183.

99. Об отравлении ядохимикатами // Актуальные проблемы судебной медицины, 1972. – Р. 114-116.

100. Острые отравления медикаментами в детском возрасте / М. Г. Дурня // Материалы врачебной научно-практической юбилейной конференции посвященной 100-летию Бельцкой республиканской больницы. – Кишинев, 1972. – Р. 79-81.

101. Скоропостижная смерть при туберкулезе легких // Современные вопросы туберкулеза : Сб. ст. – Кишинев, 1972. – Р.198-200.

102. Цэбырнэ, К. А. Анализ ошибок в диагностике и лечение закрытых травм грудной клетки / К. А. Цэбырнэ, **Г. С. Бачу** // Травма груди. Новое в хирургии : материалы межобл. конф. хирургов. – Пермь, 1972. – Р. 223-224.

103. Цэбырнэ, К. А. К вопросу о рентгенологической диагностике закрытых повреждений грудной клетки / К. А. Цэбырнэ, **Г. С. Бачу** // Тезисы докладов VI-ой республиканской конференции рентгенологов и радиологов МССР. – Кишинев, 1972. – Р. 155-157.

1973

104. Ветрилэ, С. Т. Анализ транспортного травматизма со смертельным исходом / С. Т. Ветрилэ, **Г. С. Бачу**, И. С. Бачу // Материалы IV-ой республиканской конференции травматологов-ортопедов Молдавской ССР. – Кишинев, 1973. – Р. 27.

105. К вопросу об измерении величины действующей силы при воздействии тупых предметов с ограниченной плоской по-

верхностью / А. П. Громов, Л. А. Щербин, Б. А. Прудковский..., **Г. С. Бачу**
// Сборник трудов научного общества судебных медиков Литовской ССР. – Каунас, 1973. – Вып. 3. – Р. 119-121.

106. Максимов, П. И. Характеристика смертельных повреждений грудной клетки при травмах груди внутри кабины автомашины / П. И. Максимов, **Г. С. Бачу** // Судебно-медицинская экспертиза в следственной практике. – Оренбург, 1973. – Вып. 1. – Р. 54-56.

107. Некоторые причины травматизма при смертельных повреждениях грудной клетки / А. И. Силоч // Материалы IV-ой республиканской коференции травматологов-ортопедов Молдавской ССР. – Кишинев, 1973. – Р. 128.

108. Особенности повреждений грудной клетки при воздействии твердыми тупыми предметами // Судебно-медицинская экспертиза в следственной практике. – Оренбург, 1973. – Вып. 1. – Р. 74-76.

109. Характеристика повреждений перикарда и сердца при закрытых травмах груди // Здравоохранение (Кишинев). – 1973. – № 2. – Р. 30-32.

1974

110. Medicina judiciară // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. – Chişinău : Red. principală a Encicl. Sovietice Moldoveneşti, 1974. – Vol. 4. – Р. 277.

***

111. Анафилактический шок как осложнение при введении медикаментов // Здравоохранение (Кишинев). – 1974. – №1. – Р. 47-50.

112. Локализация и механизмы разрыва аорты при тупой травме грудной клетки // Кровеносные сосуды в норме и патологии. – Кишинев, 1974. – Р. 91-93.

113. Морфологическая характеристика разрывов легких при закрытых травмах грудной клетки // Современные методы диагностики и лечения травм опорно-двигательного аппарата. – Кишинев, 1974. – Р. 55-58.

114. О возможности посмертного образования экхимотической маски при сдавливании грудной клетки // Судебно-медицинская экспертиза (Кишинев). – 1974. – № 2. – Р. 20-22.

115. О динамики содержания кальция и магния в костной ткани человека / М. Я. Анестиади, Г. Д. Пержан, В. И. Подберецкий // Известия АН МССР. Серия Биологические и химические науки. – 1974. – № 1. – Р.89.

116. О посмертном образовании экхимотической маски при сдавлении грудной клетки // Судебно-медицинская экспертиза (Кишинев). – 1974. – № 2.

117. Цэбырнэ, К. А. Закрытие повреждения грудной клетки / К. А. Цэбырнэ, Г. Л Кравчик // Здравоохранение (Кишинев). – 1974. – № 1. – Р. 27-31.

1975

118. Котеля, Г. Х. Судебно-медицинская характеристика сельскохозяйственной травмы / Г.Х.Котеля, Г.А. Ботезату, **Г.С. Бачу** // Актуальные вопросы судебной медицины и паталогической анатомии. – Таллин, 1975. – Р.150-151.

119. О механической прочности грудной клетки при статических // Актуальные вопросы судебно-медицинской травматологии : сб. науч. тр. – Москва, 1975. – Р. 84-87.

120. О недостатках в диагностике и оценке закрытых повреждений грудной клетки // Актуальные вопросы судебной медицины и паталогической анатомии. –Таллин, 1975. – Р. 208-210.

121. О скоропостижной смерти детей / Г. Л. Мутой, Г. С. Бачу, А. И. Силоч, Аф. И. Силоч // Здравоохранение (Кишинев). – 1975. – № 5. – Р. 39-41.

122. Отравление ядовитыми растениями // Сельское хозяйство Молдавии. – 1975. – Р. 62.

1976

123. Внебольничные смертельные исходы при язвенной болезни желудка и 12-перстной кишки // Диагностика и лечение заболеваний органов брюшной полости. – Кишинев, 1976. – Р. 108-110.

124. Особенности экспериментальных повреждений грудного отдела позво-ночника при статической нагрузки // Первый Всесоюзный съезд судебных медиков : тезисы докладов. – Киев, 1976. – Р. 197-199.

1977

125. Библиографический указатель печатных работ, выполненных судебными медиками Молдавии за 1971-1975 гг. // Судебно-медицинские записки. – Кишинев. – 1977. – Р. 131-136.

126. Зависимость предельных статических нагрузок от формы грудной клетки и возраста // Судебно-медицинские записки. – Кишинев. – 1977. – Р. 5-6.

127. Особенности характера и механизма образования переломов лопаток при статических нагрузках // Актуальные вопросы судебной медицины травматологии. – 1977. – Р. 5-7.

1978

128. Вид травмы и её особенности при смерти от сдавления грудной клетки / Г. А. Ботезату // Материалы I-го съезда травматологов ортопедов Молдавской ССР. – Кишинев, 1978. – Р. 179-180.

129. Математическое определение прочности грудной клетки при статических нагрузках / В. А. Гордон, В. М. Осипов // Здравоохранение (Кишинев). –1978. – № 1. – Р. 33-36.

130. О сочетанных повреждениях костей и органов грудной клетки при ограниченном сдавлении передней её поверхности // Материалы I-го съезда травматологов ортопедов Молдавской ССР. – Кишинев, 1978. – Р. 72-73.

131. Особенности повреждений грудной клетки при статических нагрузках // Судебно-медицинские аспекты моделирования биомеханики повреждений. – Москва, 1978. – Р. 24-28.

1979

132. Гордон, В. А. Уравнения динамики ключицы человека / В. А. Гордон, Г. Б. Колчин, **Г. С. Бачу** // Всесоюзная конференция по механике сплошных сред : аннот. докл. – Ташкент, 1979. – Р. 42.

133. Некоторые биомеханические свойства грудной клетки при её компрессии между широкими плоскими предметами // Судебно-медицинская экспертиза (Кишинев). – 1979. – № 4. – Р.19-21.

134. О внебольничной летальности взрослого населения от пневмоний // Здравоохранение (Кишинев). – 1979. – № 1. – Р. 37-38.

135. Особенности смертельных повреждений грудной клетки при отдельных видах её компрессии // Здравоохранение (Кишинев). – 1979. – № 4. – Р. 16-20.

136. Показатели сжимаемости различных областей грудной клетки при ограниченной компрессии перед ней поверхности / Г. А. Ботезату // Энергологические и структурные нарушения при крайних состояниях организма. – Кишинев, 1979. – Р. 37-39.

137. Прочностный расчет позвоночника при сагиттальной компрессии / В. А. Гордон // Механика композитных материалов. – 1979. – № 1. – Р. 126-131.

1980

138. Гордон, В. А. Напряженное состояние реберного пояса человека при ударе / В. А. Гордон, **Г. С. Бачу**, В. В. Мажеру // Математические методы в механике. – Кишинев, 1980. – Р. 30-33.

139. О биомеханических свойствах грудной клетки // Судебно-медицинская экспертиза (Кишинев). – 1980. – № 4. – Р. 10-12.

140. Прочностной расчет ребер человека при сжатии грудной клетки / В. А. Гордон, В. В. Мажеру // Математические методы в механике. – Кишинев, 1980. – Р. 3-9.

1981

141. Некоторые задачи механики сплошной среды / В. А. Гордон, Г. Б. Колчин, В. Г. Чебан // Механика твердого деформируемого тела и расчет конструкции. – Ташкент, 1981. – Р. 29-34.

142. О моделях повреждений грудной клетки при различных дозах её компрессии предметами с широкими плоскими поверхностями // Информационное письмо. – Кишинев : Реклама, 1981. – Р. 12.

143. Об экспертной оценке предела прочности грудной клетки к статическим нагрузкам // Информационное письмо. – Кишинев : Реклама, 1981. – Р. 9.

144. Характеристика повреждений грудной клетки в зависимости от высоты падения // Современная диагностика в судебной медицине. – Кишинев, 1981. – Р. 73-84.

145. Характеристика ударных воздействий при смертельных повреждениях грудной клетки // Современная диагностика в судебной медицине. – Кишинев, 1981. – Р. 71-73.

1982

146. Дифференциальная диагностика переломов лопатки от удара и сдавления груди предметом с ограниченной площадью // Тезисы докладов II-го всесоюзного съезда судебных медиков. – Минск, 1982. – Р. 221-223.

147. О сдавлении грудной клетки в детском возрасте // Судебно-медицинская экспертиза (Кишинев). – 1982. – № 2. – Р. 14-18.

1984

148. Îmbalsamarea // Enciclopedia populară medicală. – Chişinău : Red. principală a Encicl. Sovietice Moldoveneşti, 1984. – Р. 600.

***

149. Ожоговая травма со смертельным исходом в раннем детском возрасте / Г. Л. Мутый, Г. Г. Бачу // Актуальные вопросы восстановительного лечения в травматологии и ортопедии : материалы II-го съезда травматологов и ортопедов МССР. – Кишинев, 1984. – Р.164-165.

150. Особенности экспериментальных повреждений при сдавлении груди в детском возрасте // *Здравоохранение (Кишинев)*. – 1984. – № 1. – Р. 31-34.

151. Происхождение и меры предупреждения сельскохозяйственного травматизма // *Сельское хозяйство Молдавии*. – 1984. – № 4. – Р. 59-60.

152. Судебно-медицинская характеристика случаев смерти в неполнозамкнутых пространствах // *Здравоохранение (Кишинев)*. – 1984. – № 1. – Р. 50-51.

1985

153. Максимов, П. И. Особенности лекарственных отравлений и их профилактика / П. И. Максимов, **Г. С. Бачу** // *Здравоохранение (Кишинев)*. – 1985. – № 2. – Р. 50-51.

154. Максимов, П. И. Характеристика насильственной смерти в Молдавской ССР за 20 лет / П. И. Максимов, **Г. С. Бачу** // *Судебно-медицинская экспертиза (Кишинев)*. – 1980. – № 4. – Р. 25-26.

155. Об организации физико-технических исследований в бюро судебно-медицинской экспертизы Минздрава Молдавской ССР / П. И. Максимов, **Г. С. Бачу**, Ф. А. Сигал [et al.] // *Первый съезд судебных медиков Латвийской ССР : тез. докл.* – Рига, 1985. – Р. 71.

156. Организация физико-технических исследований в бюро судебно-медицинской экспертизы Минздрава Молдавской ССР / П. И. Максимов, **Г. С. Бачу**, Ф. А. Сигал [et al.] // *Первый съезд судебных медиков Латвийской ССР : тез. докл.* – Рига, 1985. – Р. 71-72.

157. Особенности повреждений грудной клетки детей при статических воздействиях / Г. Л. Мутый // *Первый съезд судебных медиков Латвийской ССР : тез. докл.* – Рига, 1985. – Р. 181-182.

158. Профилактика травматизма на животноводческих комплексах / И. Ф. Присакарь, М. С. Чекан, **Г. С. Бачу**, С. В. Унгуриану // *Сельское хозяйство Молдавии*. – 1985. – № 5. – Р. 47.

1986

159. Вопросы методологической направленности преподавания курса анатомии // Методические рекомендации. – Кишинев, 1986. – Р. 13.

160. Некоторые особенности отравлений угарным газом у детей / Г. Г. Бачу, А. И. Силоч // Диагностика давности процессов в объектах судебно-медицинской экспертизы. – Кишинев, 1986. – Р. 98-100.

161. Роль предшествующих заболеваний в происхождении суицидальной смерти // Диагностика давности процессов в объектах судебно-медицинской экспертизы. – Кишинев, 1986. – Р. 96-97.

162. Чекан, М. С. Вопросы организации оздоровительных мероприятий / М. С. Чекан, И. Ф. Присакарь, **Г. С. Бачу** // Сельское хозяйство Молдавии. – 1986. – № 6. – Р. 49-50.

1987

163. Динамика физической работоспособности у футболистов в годичном тренировочном цикле / А. Е. Филявич, К. С. Чернявский // Тезисы докладов XXIII Всесоюзной конференции по спортивной медицине. – Москва, 1987. – Ч. 1. – Р. 16-17.

164. Судебно-медицинская оценка смертельного детского травматизма в Молдавии / Г. А. Ботезату, **Г. С. Бачу** // Первый съезд судебных медиков Украины. – Киев, 1987. – Р. – 72-73.

165. Филявич, А. Е. Система биохимического контроля в повышении эффективности функционального состояния спортсменов / А. Е. Филявич, **Г. С. Бачу**, К. С. Чернявский // Тезисы докладов XXIII Всесоюзной конференции по спортивной медицине. – Москва, 1987. – Ч. 1. – Р. 154.

1988

166. Множественные и сочетанные повреждения грудной клетки при ее компрессии // Диагностика и лечение больных с множественной и сочетанной травмой. – Кишинев : Штиинца, 1988. – Р. 94-95.

167. Нервные элементы лобного симфиза человека / И. М. Катеренюк // Известия АН МССР. Сер. Биологические и химические науки. – 1988. – № 4. – Р. 76-78.

168. О формировании материалистического мировоззрения будущих педагогов в процессе преподавания анатомии / В. И. Лупашко, А. Е. Филявич // Материалы докладов республиканской научно-практической конференции преподавателей высших и средних специальных учебных заведений. – Кишинев, 1988. – Р. 223-225.

1989

169. Судебно-медицинская деятельность земских врачей в Молдавии // Здравоохранения (Кишинев). – 1989. – № 4. – Р. 57-59.

170. Филявич, А. Е. Лечебная гимнастика в комплексном лечении больных хроническими гастритами / А. Е. Филявич, **Г. С. Бачу** // Тезисы докладов научно-практической конференции, посвященной 30-летию санатория «Советская Молдавия». – Калараш, 1989. – Р. 27-28.

1990

171. Деформация позвоночника у детей и ее коррекция средствами лечебной физкультуры / А. Е. Филявич, К. С. Чернявский // Материалы республиканской научно-практической конференции «Оптимизация процесса развития двигательного качества и роста спортивного мастерства школьников»: тез. докл. – Орхей, 1990. – Р. 91-92.

172. Динамика функциональных сдвигов у спортсмена в разные периоды подготовки / А. Е. Филявич // Тезисы докладов Республиканского семинара деканов и заведующими кафедрами, Караганда, 23-30 октября 1990. – Караганда, 1990. – Р. 94-95.

173. Каун, Е. М. Методы реабилитации школьников, больных сколиозом / Е. М. Каун, **Г. С. Бачу**, Р. Б. Морошан // Материалы республиканской научно-практической конференции «Оптимизация процесса развития двигательного качества и роста спортивного мастерства школьников»: тез. докл. – Орхей, 1990. – Р. 94-95.

174. Морошан, Р. Б. Гигиенические аспекты организации тренировочного процесса школьников-дзюдоистов / Р. Б. Морошан, **Г. С. Бачу**, Е. М. Каун // Тезисы докладов XIII Всесоюзной научно-практической «Управление тренировочным процессом на основе учета

индивидуальных особенностей юных спортсменов. Харьков - Москва, 28-31 мая 1990. – Москва, 1990. – Р. 220-221.

175. Состояние здоровья школьников-спортсменов, занимающихся в секции дзюдо / Р. Б. Морошан, **Г. С. Бачу**, Е. М. Каун, А. В. Волянская // Материалы республиканской научно-практической конференции «Оптимизация процесса развития двигательного качества и роста спортивного мастерства школьников» : тез. докл. – Орхей, 1990. – Р. 100-102.

176. Филявич, А. Е. Комплексное лечение сколиоза у детей в условиях плавательного бассейна / А. Е. Филявич, **Г. С. Бачу**, К. С. Чернявский // Материалы республиканской научно-практической конференции «Оптимизация процесса развития двигательного качества и роста спортивного мастерства школьников» : тез. докл. – Орхей, 1990. – Р.102-103.

1991

177. Годорозя, М. Д. Санитарно-гигиеническая характеристика некоторых спортивных объектов / М. Д. Годорозя, Р. Б. Морошан, **Г. С. Бачу** // Материалы научно-практической конференции «Совершенствование системы физического воспитания детей школьного возраста». – Кишинев, 1991. – Р. 157-158.

178. Динамические медицинские наблюдения при занятиях массовыми видами физкультуры и спорта / А. Е. Филявич, **Г. С. Бачу**, К. С. Чернявский, М. Н. Венгре // Спорт и здоровье : тез. XXV-ой Всесоюзной конф. по спортивной медицине. – Москва, 1991. – Р. 109-110.

179. Особенности микроклимата спортивных сооружений в разные периоды года / М. Д. Гордон, Р. Б. Морошан, Е. М. Каун // Материалы республиканской научно-методической конференции. – Орхей, 1991. – Ч.1. – Р. 268-270.

180. Состояние опорно-двигательного аппарата школьников начальных классов / Р. Б. Морошан, Е. М. Каун // Физическое воспитание и школьная гигиена : тез. IV-ой Всесоюзной конф. – Москва, 1991. – Ч. 2. – Р. 252.

181. Филявич, А. Е. Влияние некоторых видов спорта на показатели адаптации организма / А. Е. Филявич, Г. С. Бачу // Научно-практическая конференция «Здоровый образ жизни». – Одесса, 1991. – Р. 133-134.

182. Филявич, А. Е. Динамика функционального состояния аппарата кровообращения у велосипедистов в различные периоды подготовки / А. Е. Филявич, Г. С. Бачу // Материалы научно-практической конференции «Совершенствование системы физического воспитания детей школьного возраста». – Кишинев, 1991. – Р. 171-172.

183. Филявич, А. Е. Комплексное лечебно-профилактическое воздействие на больных, страдающих остеохондрозом / А. Е. Филявич, Г. С. Бачу // Тезисы докладов Всесоюзной научно-практической конференции «Профилактика остеохондроза средствами оздоровительной физкультуры». – Москва, 1991. – Р. 91.

184. Филявич, А. Е. Определение специальной тренированности юных пловцов методом повторных нагрузок высокой интенсивности / А. Е. Филявич, Г. С. Бачу, М. Н. Венгре // Материалы республиканской научно-методической конференции. – Орхей, 1991. – Ч. 1. – Р. 308-310.

185. Филявич, А. Е. Оценка функционального состояния организма на тренировочные нагрузки / А. Е. Филявич, Г. С. Бачу, М. Р. Венгре // Материалы научно-практической конференции «Совершенствование системы физического воспитания детей школьного возраста». – Кишинев, 1991. – Р. 173-174.

186. Филявич, А. Е. Физическое воспитание школьников с ревматическим поражением сердца / А. Е. Филявич, Г. С. Бачу, К. С. Чернявский // Материалы республиканской научно-методической конференции. – Орхей, 1991. – Ч. 1. – Р. 310-312.

1992

187. Mutoi, G. Moartea violentă la copii / G. Mutoi, **Gheorghe Baciu** // Al 2-lea Congres Național de Medicină Legală. – București, 1992. – Р. 131-132.

***

188. Филявич, А. Е. Динамика физической работоспособности на футболистов в годичном тренировочном цикле / А. Е. Филявич, Г. С. Бачу

// Методы совершенствования тренировочного процесса. – София, 1992. – P. 48-49.

189. Филявич, А. Е. Оценка скоростносиловой подготовленности на пловцов-спринтеров / А. Е. Филявич, **Г. С. Бачу** // Методы совершенствования тренировочного процесса. – София, 1992. – P. 50-51.

1993

190. Adaptarea sistemului cardiovascular la sportivii începători în dependență de timpul efectuării efortului fizic / S. Vâlcu // Actualități în diagnosticul și tratamentul bolilor cardiovasculare : I-a conf. de cardiologie, 21-22 oct. 1993. – Chișinău, 1993. – P. 16.

191. Aprecierea modificărilor în porțiunea finală a complexului ventricular a ECG la sportivii de performanță / A. Fileavici, M. Godorozea // Probleme acute privind perfecționarea sistemului de învățămînt în domeniul culturii fizice : Materialele conf. șt. intern. – Chișinău, 1993. – Vol. 2. – P. 120-121.

192. Cauzele traumatismului și profilaxia lui în gimnastică // Gimnastica (Tipologia și aspectele metodico-științifice ale pregătirii studenților pentru activitatea profesională). – Chișinău, 1993. – P. 44-49.

193. Fileavici, A. E. Eficacitatea masajului de recuperare la sportive / A. E. Fileavici, **Gheorghe Baciu**, M. D. Godorozea // Conferința științifico-medodică a corpului didactic a INEFS pe totalurile anului 1992. – Chișinău, 1993. – P. 9.

194. Mariț, A. Identificările hemodinamice la copii și adolescenți în timpul eforturilor fizice / A. Mariț, **Gheorghe Baciu**, M. Chiorescu // Conferința științifico-medodică a corpului didactic a INEFS pe totalurile anului 1992. – Chișinău, 1993. – P. 11-12.

195. Mariț, A. Metoda extrapolării în determinarea capacității de travaliu (CT150) și a consumului de oxigen (CMO₂) la copii / A. Mariț, **Gheorghe Baciu**, M. Chiorescu // Probleme acute privind perfecționarea sistemului de învățămînt în domeniul culturii fizice : Materialele conf. șt. intern. – Chișinău, 1993. – Vol. 2. – P. 128-129.

196. Moroșan, R. Aspecte igienice ale pregătirii gimnaștilor / R. Moroșan, **Gheorghe Baciu** // Gimnastica. (Tipologia și aspectele metodico-științifice ale pregătirii studenților pentru activitatea profesională). – Chișinău, 1993. – P. 49-53.

197. Moroșan, R. Metode informative de apreciere a eficienței antrenamentului luptătorilor juniori / R. Moroșan, **Gheorghe Baciu**, L. Furtuna // Probleme acute privind perfecționarea sistemului de învățămînt în domeniul culturii fizice : Materialele conf. șt.

***

198. Морошан, Р. Гигиеническая оценка расписания занятий школьников / Р. Морошан, **Г. С. Бачу** // Гимнастика. (Типология и научно-методические аспекты подготовки студентов для профессиональной деятельности). – Кишинев, 1993. – P. 71.

199. Морошан, Р. Химические и бактериальные загрязнение воздуха гимнастических залов и способы улучшения качества среды / Р. Морошан, **Г. С. Бачу** // Гимнастика. (Типология и научно-методические аспекты подготовки студентов для профессиональной деятельности). – Кишинев, 1993. – P. 67-71.

200. Обоснование оптимальных тренировочных занятий в группах здоровья / А. Е. Филявич, **Г. С. Бачу**, К. С. Чернявский, М. Н. Венгре // Международная конференция по лечению и воспитанию больных. – Одесса, 1993. – P. 44.

1994

201. Botezatu, Gheorghe. Boala crizei în practica medico-legală / Gh. Botezatu, **Gheorghe Baciu**, F. Nastas // Tezele conferinței științifice anuale ale USM „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 1994. – P.263.

202. The character of suicides medico-legal aspects / Gh. Botezatu, I. Cuvșinov, G. Mutoi // The Second International Symposium bioethics in Eastern Europe : Bioethics VS Suicide. – Iași, 1994. – P.69.

203. Controlul biopedagogic în procesul de antrenament / S. Vâlcu, A. Bodean // Materialele Conferinței științifico-medodică a corpului didactic a INEFS pe totalurile anului 1993. – Chișinău, 1994.

204. Cu privire la intoxicațiile letale / Gh. Botezatu // Tezele conferinței științifice anuale ale USM „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 1994. – P. 9.

205. Indicile ventilației pulmonare maxime ca criteriu de apreciere a stării funcționale a sportivului / M. Godorogea, R. Moroșan, E. Caun // Materialele Conferinței științifico-medodică a corpului didactic a INEFS pe totalurile anului 1993. – Chișinău, 1994.

206. Instruirea motorică a copiilor și starea morfo-funcțională a organismului / R. Moroșan, **Gh. Baciu**, O. Ursu, S. Cuciuc // Materialele Conferinței științifico-medodică a corpului didactic a INEFS pe totalurile anului 1993. – Chișinău, 1994. – P. 84.

207. Unghiul îngust privit... din alt unghi // Rev. de pedagogie și psihologie. – 1994. – Nr 7-9. – P. 59-60. – Rec. la man.: Ungurean, S. Medicina legală. – Chișinău, 1993.

208. Vâlcu, S. Starea funcțională a sistemului cardiovascular și locomotor al tinerilor sportive / S. Vâlcu, **Gheorghe Baciu** // Materialele Conferinței științifico-medodică a corpului didactic a INEFS pe totalurile anului 1993. – Chișinău, 1994. – P.46.

***

209. Отравления угарным газом // Ваш домашний доктор. – 1994. – № 2. – P. 2.

210. Содержание пестицидов в рационе питания спортсменов / P. Moroșan, **G. C. Bачу**, E. Caun, M. Godorozя // Материалы научно-практической конференции педагогического персонала НИФКС по итогам 1993 года. – Кишинев, 1994.

1995

211. Adunarea generală a Secției Științe Medicale a AȘ din Moldova // Curier Medical. – 1995. – Nr 1. – P. 61.

212. Agresivitatea ca fenomen medico-social // Materials First International Social Deviant Behavior Symposium of the Black Sea Countries „Criminological Situation and Security in Society”. – Chișinău, 1995. – P. 28-29.

213. Cu privire la traumatismul sportiv / V. Malinovski // Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățămînt în domeniul culturii fizice. – Chișinău, 1995. – P. 17.

214. Decompensarea funcțională acută a sistemului cardiovascular la sportive / V. Malinovski // Rev. Știința. – 1995. – Nr 11. – P. 12.

215. Godorozea, M. Starea funcțională a sistemului cardiovascular a studenților INEFS / M. Godorozea, R. Moroșan, **Gheorghe Baciu** // Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățămînt în domeniul culturii fizice. – Chișinău, 1995.

216. Infracțiuni împotriva vieții umane // Rev. Știința. – 1995. – Nr 1. – P. 4.

217. Infracțiunile sexuale contra fetițelor minore / A. Susanu, S. Ungurean // Probleme actuale în obstetrică și pediatrie. – Chișinău, 1995. – P. 144-145.

218. Intoxicații letale cu medicamente la copii // Rev. farmaceutică a Moldovei. – 1995. – Nr 1. – P.9-10.

219. Intoxicațiile acute cu medicamente - problemă medico-socială // Rev. Știința. – 1995. – Nr 3. – P.16.

220. Intoxicațiile cu cuperci / S. Ungurean, Svetlana Ungurean // Societate. Om. Sănătate. – 1995. – Nr 1-12. – P. 2-3.

221. Leziuni intenționate produse prin arme de foc / A. Susanu // Materialele conferinței științifice anuale consacrate semicentenarului USMF „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 1995. – P. 71.

222. Moartea subită la sugaci / Gh. Gh. Baciu, S. Ungurean // Probleme actuale în obstetrică și pediatrie. – Chișinău, 1995. – P. 142-143.

223. Moroșan, R. Educația fizică și intelectuală a copiilor ca problemă medico-pedagogică / R. Moroșan, **Gheorghe Baciu** // Rev. Știința. – 1995. – Nr 6. – P.13.

224. **Moroșan, R.** Influența unor poluanți chimici aerogeni asupra macrofagilor alveolari / R. Moroșan, **Gheorghe Baci** // Materialele I conferințe internaționale de științe medicobiologice „Mecanismele morfofuncționale de adaptare și corecția dereglărilor patologice”. – Chișinău, 1995. – P. 33.

225. **Particularitățile indicilor electrocardiografici în dependență de orientarea procesului de antrenament** / A. Fileavici, **Gheorghe Baci**, M. Godorezea // Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățămînt în domeniul culturii fizice. – Chișinău, 1995.

226. **Problema suicidului** // Bul. Acad. de Științe a Rep. Moldova. Științe Biologice și Chimice. – Chișinău, 1995. – Nr 6.

227. **Problemele ce vizează cercetările medico-biologice în domeniul sportului** // Rev. Știința. – 1995. – Nr 8. – P.16.

228. **Reacții alergice la medicamente** / S. Ungurean // Rev. Știința. – 1995. – Nr 5. – P.12.

229. **Rolul expertizei medico-legale în descoperirea crimelor comise împotriva vieții umane** / A. Susan, S. Ungurean // Materials First International Social Deviant Behavior Symposium of the Black Sea Countries „Criminological Situation and Security in Society”. – Chișinău, 1995. – P. 84-86.

230. **Rolul medicinei legale în combaterea greșelilor medicale** / S. Ungurean // Strategia de dezvoltare și reforme a sistemului sănătății din RM în condițiile economiei noi. – Chișinău, 1995. – P. 34-35.

231. **Starea funcțională a sistemului cardiorespirator la luptătorii junior** / R. Moroșan // Materialele I conferințe internaționale de științe medicobiologice „Mecanismele morfofuncționale de adaptare și corecția dereglărilor patologice”. – Chișinău, 1995. – P. 113-114.

232. **Suicidul ca obiect de cercetare sociologică** / D. Iliescu, S. Ungurean, A. Susanu // Materials First International Social Deviant Behavior Symposium of the Black Sea Countries „Criminological Situation and Security in Society”. – Chișinău, 1995. – P. 87-89.

233. Susanu, A. Alcoolizarea ca factor favorizant în omucideri / A. Susanu, **Gheorghe Baci**, S. Ungurean // Materials First International Social Deviant Behavior Symposium of the Black Sea Countries „Criminological Situation and Security in Society”. – Chişinău, 1995. – P. 123-125.

234. Susanu, A. Omuciderile și agresivitatea intrafamilială / A. Susanu, **Gheorghe Baci**, S. Ungurean // Materials First International Social Deviant Behavior Symposium of the Black Sea Countries „Criminological Situation and Security in Society”. – Chişinău, 1995. – P. 120-122.

235. Susanu, A. Structura leziunilor în moartea violentă provocată de agresori / A. Susanu, **Gheorghe Baci** // Materialele conferinței științifice anuale consacrate semicentenarului USMF „Nicolae Testemițanu”. – Chişinău, 1995. – P. 112.

236. Ungurean, S. Agresiunea sexuală contra minorilor / S. Ungurean, **Gh. Baci**, A. Susanu // Materials First International Social Deviant Behavior Symposium of the Black Sea Countries „Criminological Situation and Security in Society”. – Chişinău, 1995. – P. 134-136.

237. Ungurean S. Despre unele greșeli în expertiza medico-legală a victimelor agresiunii fizice / S. Ungurean, **Gheorghe Baci**, A. Susanu // Materials First International Social Deviant Behavior Symposium of the Black Sea Countries „Criminological Situation and Security in Society”. – Chişinău, 1995. – P. 137-139.

***

238. Причины и последствия дорожно-транспортного травматизма // Ваш домашний доктор. – 1995. – № 9. – P.8.

1996

239. Botez, Simona. Ciroza hepatica – cauza morții subite / S Botez, **Gheorghe Baci**, A. Siloci // Materialele conferinței științifice anuale a USMF „Nicolae Testemițanu”. – Chişinău, 1996. – P. 225.

240. Caracterile morfologice vitale // Curierul Medical. – 1996. – Nr 5. – P. 54-56.

241. Cauzele și factorii de risc al autotraumatismului // Rev. Știința. – 1996. – Nr 1. – P.16.

242. **Corlațanu, Iulia.** Cercetarea toxicologică a dexametazonului în materialele biologice / Iu. Corlațanu, **Gheorghe Baciu** // Rev. farmaceutică a Moldovei. – 1966. – Nr 1. – P. 51-53.

243. **Despre istoricul medicinei legale (I)** // Rev. Știința. – 1996. – Nr 3. – P. 7-10.

244. **Despre istoricul medicinei legale (III)** // Rev. Știința. – 1996. – Nr 5. – P. 7-10.

245. **Din istoricul medicinei legale în Moldova** // Literatura și Arta. – 1996. – Nr 3. – P. 7

246. **Expertiza medico-legală și asigurarea sănătății publice** // Materialele conferinței științifice anuale a USMF „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 1996. – P. 39.

247. **Godorozea, M.** Aprecierea stării funcționale a sistemului cardiovascular al studenților sportivi / M. Godorozea, R. Moroșan, **Gheorghe Baciu** // Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice : materialele conf. intern. – Chișinău : [s.n.], 1996. – P. 184-195.

248. **Particularitățile lezionale ale toracelui la copii** // Materialele Congresului al IV-lea al ortopezilor-traumatologi din Republica Moldova. – Chișinău : [s.n.], 1996. – P. 103.

249. **Specificul traumatismului sportiv** // Materialele Congresului al IV-lea al ortopezilor-traumatologi din Republica Moldova. – Chișinău, 1996. – P. 102-103.

250. **Știința medicală din Republica Moldova** : realizări și perspective // Curierul Medical. – 1996. – Nr 2. – P.61.

251. **Susanu, A.** Pruncuciderea ca problemă medico-socio-juridică / A. Susanu, **Gheorghe Baciu** // Actualități în obstetrică, ginecologie și pediatrie. – Chișinău, 1995. – P. 302-305.

1997

252. Ababi, Ion. Școala profesorului Petru Areșev / I. Ababi, **Gheorghe Baci** // Etiopatologia infracțiunilor comise împotriva omului : materialele I conf. intern. consacrate aniversării a 75 ani a prof. P. Areșev. – Chișinău, 1997. – P. 5-8.

253. Aspecte medico-legale ale agresivității umane // Rev. de filosofie și drept a AȘM. – 1997. – Nr 1. – P. 77-79.

254. Aspecte medico-legale de victimologie // Materialele conferinței științifice anuale a colaboratorilor și studenților USMF „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău : [s.n.], 1997. – P. 34-39.

255. Baci, Gheorghe Gh. Cu privire la moartea violentă la copii în primul an de viață / Gh. Gh. Baci, **Gheorghe Baci**, A. Susanu // Actualități din ginekologie și pediatrie. – Chișinău : [s.n.], 1997. – P.156-159.

256. Bioetica și drepturile omului în aspect medico-legal / A. Susanu // Materialele conferinței științifice internaționale „Omul, informatizarea, sănătatea”. – Chișinău, 1997. – P. 68-70.

257. Bioetică și suicid // Materialele conferinței științifice internaționale „Omul, informatizarea, sănătatea”. – Chișinău, 1997. – P.70-72.

258. Cu privire la moartea violentă prin leziuni balistice // Materialele conferinței științifice anuale a colaboratorilor și studenților USMF „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 1997. – P. 44.

259. Dactiloscopia genomică / D. Amoșii, **Gheorghe Baci**, S. Capcelea [et al.] // Etiopatologia infracțiunilor comise împotriva omului : materialele I conf. intern. consacrate aniversării a 75 ani a prof. P. Areșev. – Chișinău, 1997. – P. 91-93.

260. Erori diagnostice în suferințele traumatice vasculare și parenchimotoase cu evoluție în doi timpi / M. L. Dressler, S. Sofronie, A. Enache..., **Gheorghe Baci** // Etiopatologia infracțiunilor comise împotriva omului : materialele I conf. intern. consacrate aniversării a 75 ani a prof. P. Areșev. – Chișinău, 1997. – P. 34-38.

261. Etiopatogenia morții violente // Etiopatologia infraționilor comise împotriva omului : materialele I conf. intern. consacrate aniversării a 75 ani a prof. P. Areșev. – Chișinău, 1997. – P. 19-22.

262. Leziuni balistice cu consecințe letale la copii / A. Siloci // Materialele conferinței științifice dedicate aniversării 125 ani de la înființarea Spitalului Municipal Bălți. – Bălți : [s.n.], 1997. – P. 158-159.

263. Particularitățile lezionale prin compresiunea toracelui la copii // Curierul Medical. – 1997. – Nr 4. – P. 26-28.

264. Prima conferință internațională a medicilor legiști din Moldova // Curierul Medical. – 1997. – Nr 1. – P.55.

265. Scurtu, Iu. Factorii ce favorizează traumatismul prin trafice / Iu. Scurtu, Gh. Baciu // Etiopatologia infraționilor comise împotriva omului : materialele I conf. intern. consacrate aniversării a 75 ani a prof. P. Areșev. – Chișinău, 1997. – P. 48-50.

266. Siloci, A. Leziuni produse prin dispozitive explozibile / A. Siloci, **Gheorghe Baciu** // Materialele conferinței științifice anuale a colaboratorilor și studenților USMF „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 1997. – P. 86.

267. Sindromul morții subite a copiilor în primul an de viață / M. Durnea // Materialele conferinței științifice dedicate aniversării 125 ani de la înființarea Spitalului Municipal Bălți. – Bălți, 1997. – P. 159-160.

268. Susanu, A. Un caz neobișnuit de omucidere combinată / A. Susanu, **Gheorghe Baciu**, L. Savga // Etiopatologia infraționilor comise împotriva omului : materialele I conf. intern. consacrate aniversării a 75 ani a prof. P. Areșev. – Chișinău, 1997. – P. 70-71.

269. Tetercev, V. Aspecte medico-legale ale traumatismului infantil / V. Tetercev, **Gheorghe Baciu**, S. Ungurean // Actualități din ginecologie și pediatrie. – Chișinău, 1997. – P. 153-155.

270. Ungurean, S. Deficiențele asistenței medicale pediatrice în practica medico-legală / S. Ungurean, **Gheorghe Baciu**, V. Tetercev // Actualități din ginecologie și pediatrie. – Chișinău, 1997. – P. 145-147.

***

271. Этиологические факторы самоубийств // Украинский судебно-медицинский вiсник. – 1997. – № 1. – P. 30-33.

1998

272. Cercetările medico - biologice în domeniul sportului / V. Malinovschi // Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățămînt în domeniul culturii fizice : materialele conf. intern., ed.a 3-a. – Chișinău : [s.n.], 1998. – Vol. 3. – P. 78-81.

273. Consecințele surmenajului fizic asupra sportivilor / V. Malinovschi // Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățămînt în domeniul culturii fizice : materialele conf. intern., ed.a 3-a. – Chișinău : [s.n.], 1998. – Vol. 3. – P. 81-83.

274. Referitor la moartea accidentală printre copii și adolescenți // Materialele conferinței științifice a colaboratorilor și studenților a USMF „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 1998. – P. 53.

275. Susanu, A. Caracteristica agresiunilor fatale printre copii / A. Susanu, **Gheorghe Baciu, A. Pădure** // Materialele conferinței științifice a colaboratorilor și studenților a USMF „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 1998. – P. 107.

***

276. Первая международная конференция судебных медиков Молдовы / А. Н. Сусану // Судебно-медицинская экспертиза (Кишинев). – 1998. – № 6. – P. 47-48.

277. Подготовка судебно-медицинских кадров в Молдавии // Материалы XIII-го Пленума Всероссийского общества судебных медиков. – Москва, 1988. – P. 8-9.

1999

278. Aspecte medico-sociale și filozofice ale eutanasiei // Materialele conferinței a IV-a științifice internaționale „Filosofie. Medicină, Ecologie”. – Chișinău, 1999. – P. 76-77.

279. Caz de restabilire a activității cardiovasculare în morgă peste 5 ore după deces // Materialele conferinței științifice a colaboratorilor și studenților a USMF „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 1999. – P. 48.

280. Omuciderile printre copii ca fenomen social / A. Pădure // Materialele conferinței a IV-a științifice internaționale „Filosofie. Medicină. Ecologie”. – Chișinău, 1999. – P. 77-79.

281. Referitor la structura morții violente / Ehab Mater // Materialele conferinței științifice a colaboratorilor și studenților USMF „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 1999. – P. 48.

282. Reformele organizatorice în activitatea serviciului medico-legal // Materialele Congresului al II-lea al specialiștilor în domeniul sănătății publice și managementului sanitar. – Chișinău, 1999. – P. 66-67.

283. Rolul familiei în formarea comportamentului delictual al copiilor și adolescenților / A. Pădure // Materialele conferinței internaționale „Violența în familie – aspecte multidisciplinare”, 25-27 ianuarie 1999. – Chișinău, 1999. – P. 54-58.

284. Spătaru, I. Intoxicațiile letale printre copii / I. Spătaru, **Gheorghe Baciu** // Materialele conferinței științifice a colaboratorilor și studenților USMF „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 1999. – P. 87.

***

285. К характеристике суицидальных действий у детей и подростков / В. З. Шарпе // Питання теорії та практики судово-медичної експертизи : Збірник наукових ст. – Запоріжжя, 1999. – Вип. II. – P. 134-136.

286. Характеристика насильственной смерти детей в Республике Молдова / Л. Ф. Лунгу, В. З. Шарпе // Питання теорії та практики судово-медичної експертизи : Збірник наукових ст. – Запоріжжя, 1999. – Вип. II. – P. 26-28.

2000

287. Frecvența și caracterul leziunilor produse prin compresia toracelui la copii / Mohamed Nagi, Iu. Prisăcaru // An. șt. ale USMF „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 2000. – Vol. I. – P. 59-62.

288. Informația medico-criminalistică a efectelor baro-balistice în leziunile produse prin pistolul „Makarov” / A. Siloci // An. șt. ale USMF „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 2000. – Vol. I. – P. 62-65.

289. Medicina legală în Basarabia // Scripcaru, Gh. Medicina legală și externală în România. – Iași : Editura Cugetarea, 2000. – P. 237-238.

290. Pădure, A. Level of Surgeons' Knowledge of the Patient's Rights in Republic Moldova / A. Pădure, **Gheorghe Baciu**, A. Bondarev // Folia Societatis Medicinae Legalis Slovacae. – 2000. – Vol.1, nr.2. – P. 32-35.

291. Referitor la particularitățile etiopatogenetice ale morții violente / Probleme actuale ale sănătății populației și reformei asistenței medicale : materialele congresului al II-lea în domeniul sănătății publice și managementului sanitar. – Chișinău, 2000. – P. 16-18.

292. Structura și etiopatogenia morții violente accidentale, homi-cidale și suicidale la copii și adolescenți / L. Lungu, A. Pădure, V. Șarpe // Probleme actuale ale sănătății populației și reformei asistenței medicale : materialele congresului al II-lea în domeniul sănătății publice și managementului sanitar. – Chișinău, 2000. – P.13-15.

293. Structura și etiopatogenia morții violente în Republica Moldova / I. Cuvșinov, G. Mutoi, V. Savciuc // Symposia Professorum. Seria Medicina : materialele ses. șt. ULIM. – Chișinău, 2000. – P.67-70.

2001

294. Autoagresivitatea și motivațiile ei / V. Șarpe // Ecologia psihicului uman : materialele conf. – Chișinău, 2001. – P. 108-110.

295. Lungu, E. Modificările morfologice ale traumelor cranio-cerebrale cu consecințe letale / E. Lungu, **Gheorghe Baciu**, A. Pădure // Materialele I -lui Congres al medicilor legiști din Republica Moldova (27-28 septembrie 2001). – Chișinău, 2001. – P. 72-75.

296. Moartea accidentală la copii în traumatismul de transport / L. Lungu, V. Șarpe // An. șt. ale USMF „Nicolae Testemițanu”, ed. a II-a. – Chișinău, 2001. – Vol. 1 : Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P. 251-254.

297. Referitor la intoxicațiile legate cu medicamente și droguri / E. Crințeșin // An. șt. ale USMF „Nicolae Testemițanu”, ed. a II-a. – Chișinău, 2001. – Vol. 1: Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P.229-232.

298. Sarcinile serviciului medico-legal din Republica Moldova la momentul actual // Materialele I-lui Congres al medicilor legiști din Republica Moldova (27-28 septembrie 2001). – Chișinău, 2001. – P. 8-12.

299. Structura și particularitățile morții violente în Republica Moldova // Materialele I-lui Congres al medicilor legiști din Republica Moldova (27-28 septembrie 2001). – Chișinău, 2001. – P. 33-36.

300. Structura și particularitățile traumelor cranio-cerebrale cu consecințe letale / E. Lungu, A. Pădure // An. șt. ale USMF „Nicolae Testemițanu”, ed. a II-a. – Chișinău, 2001. – Vol. 1: Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P. 248-251.

301. Structura și particularitățile traumelor provocate prin cădere și precipitare / A. Vicol, A. Pădure // An. șt. ale USMF „Nicolae Testemițanu”, ed. a II-a. – Chișinău, 2001. – Vol. 1: Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P. 233-236.

302. Valoarea traumei psihice în declanșarea diverselor forme de moarte // Materialele I-lui Congres al medicilor legiști din Republica Moldova (27-28 septembrie 2001). – Chișinău, 2001. – P. 36-39.

2002

303. Aggressivity and physical abuse towards children in the Moldavian Republic / A. Pădure, Gheorghe Baciu, B. Ioan, T. Gurițencu // The 16 th Meeting of the International Association of Forensic Sciences IAFS 2002, Montpellier France (September 2 to 7, 2002) ; Journal of Forensic Medicine. – 2002. – Vol. 45. – Nr 4-5 (July-september). – P. 69.

304. Aparat pentru efectuarea proceselor de termo-degresare și termo-precipitare / A. Siloci // Noutăți medicale. – 2002. – Vol. 8. – Nr 3-4. – P. 28 – 29.

305. Autoritate și libertate în educație // Tribuna învățământului (București). – 2002. – Nr. 562–563. – P.17.

306. Cavitatarea baro-balistică - element specific patomorfologic la împușcăturile din pistolul „Makarov” prin contact; contact sub unghi și semicontact / Ie. Zota, A. Siloci // *Noutăți medicale*. – 2002. – Vol. 8. – Nr 3-4. – P. 29-30.

307. Determinarea direcției efectuării împușcăturii sub unghi după forma morfologică a cavității baro-balistice / Ie. Zota, A. Siloci // *Noutăți medicale*. – 2002. – Vol. 8. – Nr 3-4. – P. 27-28.

308. Determinarea metalizării în leziunile balistice la împușcătura sub unghi prin metoda efectuării contacto-pozitivoradiogramelor / A. Siloci, I. Cumpanici, T. Gorobatenchi // *Noutăți medicale*. – 2002. – Vol. 8. – Nr 3-4. – P. 26-27.

309. Froțiuri-amprente de pe pereții cavității baro-balistice / A. Siloci // *Institutul Noutăți medicale*. – 2002. – Vol. 8. – Nr 3-4. – P. 30 -31.

310. Lungu, E. Particularitățile și caracteristica morfologică ale traumelor cranio-cerebrale cu consecințe letale / E. Lungu, **Gheorghe Baciu** // *An. șt. ale USMF „Nicolae Testemițanu”, ed. a II-a*. – Chișinău, 2001. – Vol. 1 : Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P. 237-241.

311. Mecanismul de formare a zonelor de depunere a funinginei la împușcătura prin contact sub unghi / A. Siloci // *Noutăți medicale*. – 2002. – Vol. 8. – Nr 3-4. – P. 32.

312. Mecanismul de formare a zonelor de depunere a funinginei la împușcăturile prin contact direct / A. Siloci // *Noutăți medicale*. – 2002. – Vol. 8. – Nr 3-4. – P. 32-33.

313. Mecanismul de formare a zonelor de depunere a funinginei la împușcăturile prin semicontact / A. Siloci // *Noutăți medicale*. – Chișinău. – 2002. – Vol. 8. – Nr 3-4. – P. 31.

314. Medico-legal aspects concerning the „aggressed woman” in the country of Iași, Romania / T. Gurițencu, S. Grămadă, **Gheorghe Baciu**, V. Astărăstoae // *The 16th Meeting of Forensic Sciences. IAFS, 2002, Montpellier France (September 2 to 7, 2002)* ; *Journal of Forensic Medicine*, July-September, 2002. – Vol. 45. – Nr 4-5 (July-September). – P. 247.

315. Metoda de termoprecipitare a substanțelor solide a elementelor ce formează cavitatea baro-balistică / A. Siloci // Noutăți medicale. – 2002. – Vol. 8. – Nr 3-4. – P. 28.

316. Metoda determinării unghiului tragerii după caracterul retro-expulzării detritului adipos din cavitatea baro-balistică / A. Siloci // Noutăți medicale. – 2002. – Vol. 8. – Nr 3-4. – P. 33-34.

317. Metoda diagnostic-radiografică de determinare a direcției efectuării împușcăturii sub unghi / A. Siloci // Noutăți medicale. – 2002. – Vol. 8. – Nr 3-4. – P. 27.

318. Metoda radiologică de studiere a orificiului de intrare în leziunile balistice la împușcătura prin contact / A. Siloci, I. Cumpanici, T. Gorobatenchi // Noutăți medicale. – 2002. – Vol. 8. – Nr 3-4. – P. 25-26.

319. Periorientarea periferică a țesutului conjunctiv în cavitatea baro-balistică – element specific de diagnostic a leziunilor balistice / Ie. Zota, A. Siloci // Noutăți medicale. – 2002. – Vol. 8. – Nr 3-4. – P. 30.

320. The phenomenon of family violence in the Republic Moldova / T. Gurițencu, S. Grămadă, C. Scripcaru // The 16th Meeting of Forensic Sciences. IAFS, 2002, Montpellier France (September 2 to 7, 2002) ; Journal of Forensic Medicine, July-September, 2002. – Vol. 45, 4-5 (July-September). – P.79-80.

321. Siloci, A. Prinzător de glonte ca element de Securitate în tragerile experimentale cu armele de foc / A. Siloci, **Gheorghe Baciu**, A. Pădure // Noutăți medicale. – 2002. – Vol. 8. – Nr 3-4. – P. 34.

322. Suicide at children and teenagers – a study of the Institute of Legal Medicine of Iasi, Romania and the Center of Legal Medicine of Chisinau, Moldova / C. Scripcaru, V. Șarpe, Ș. Botez, **Gheorghe Baciu // The 16th Meeting of Forensic Sciences. IAFS, 2002, Montpellier France (September 2 to 7, 2002) ; Journal of Forensic Medicine, July-September, 2002. – Vol. 45, nr 4-5 (July-September). – P. 191.**

2003

323. Agresiunile fizice și sexuale asupra femeii / A. Pădure // Societatea Civică și Sănătatea Psihică. – Chișinău, 2003. – P. 67-69.

324. Amploarea fenomenului violenței femeii în județul Chișinău / T. Gurițencu // An. șt. ale USMF „Nicolae Testemițanu”, ed. a IV-a. – Chișinău, 2003. – Vol. I. – P. 188-191.

325. Caracteristica infracțiunilor împotriva sănătății, demnității și vieții copilului și adolescentului / C. Ețco, A. Pădure // Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină. – Chișinău, 2003. – Nr. 2. – P. 4-11.

326. Experimental Modeling of percutaneous international ecografi complicacions / Tatiana Secania, **Gheorghe Baciu**, D. Bahnarel, V. Buga // Primul Congres de Endoscopie din Moldova, Chișinău, 17-19 septembrie, 2003 : rez. lucrărilor. – Chișinău, 2003. – P. 188.

327. Gurițencu, T. Caracterul și gravitatea lezunilor corporale în sindromul femeii bătute / T. Gurițencu, **Gheorghe Baciu** // An. șt. ale USMF „Nicolae Testemițanu”, ed. a IV-a. – Chișinău, 2003. – Vol. I. – P. 191-195.

328. Referitor la traumele rutiere cu consecințe letale / Gh. Bondari // An. șt. ale USMF „Nicolae Testemițanu”, ed. a IV-a. – Chișinău, 2003. – Vol. 1. – P. 199-203.

2004

329. Agresivitatea ca element declanșator al acțiunilor infracționale // Rev. de Științe Penale. – 2004. – Nr 1 – P.7-14.

330. Bazele legislative și procedurale ale activității serviciului medico-legal din Republica Moldova // Info-Med. – 2004. – Nr 2. – P. 9-17. – Bibliogr.: p. 16-17.

331. Caracteristica medico-legală a traumelor vertebro-modulare cu consecințe letale / V. Odovenco // An. șt. ale USMF „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 2004. – Vol. 1. – P. 107-110.

332. Incursiune în fenomenul violenței intrafamiliale / V. Tetercev, A. Pădure // Probleme de prevenire și combatere a delicvenței juvenile, traficul de ființe umane și migrațiunii ilegale : materialele conf. – Chișinău, 2004. – P.117-120.

333. Morphogenesis of the contact gunshot wounds / A. Siloci, A. Pădure // The 2nd Annual Meeting of the Balkan Academy of Forensic Sciences, Serres, Greece, 3-6 June, 2004. – P. 47.

334. Pădure, A. Children – victims of family violence / A. Pădure, **Gheorghe Baciu**, V. Șarpe // The 2nd Annual Meeting of the Balkan Academy of Forensic Sciences, Serres, Greece, 3-6 June, 2004. – P. 61.

335. The Possibility of postmortem formation of the echymotic mask due to thoracic compression // The 2nd Annual Meeting of the Balkan Academy of Forensic Sciences, Serres, Greece, 3-6 June, 2004. – P. 52.

336. Unele aspecte ale studierii cursului de medicină legală la facultățile de drept // Revista națională de drept = Национальный правовой журнал. – 2004. – Nr 7. – P. 4-6.

337. Siloci, Alexei. Estimation of time of death based on the intensity of micro flora development / A. Siloci, **Gheorghe Baciu** // The 3rd Congress of the Balkan Academy of Forensic Sciences, Constanța, Romania, 2-5 June, 2005. – Constanța, 2005. – P. 75

338. Șarpe, Vasile. The motivation structure of suicide phenomenon among children and teenagers in Republic of Moldova / V. Șarpe, **Gheorghe Baciu**, A. Pădure // The 2nd Annual Meeting of the Balkan Academy of Forensic Sciences, Serres, Greece, 3-6 June, 2004. – P. 51-52.

339. Șarpe, Vasile. Structura și motivațiile fenomenului suicidal la copiii și adolescenți / V. Șarpe, **Gheorghe Baciu**, C. Ețco // Sanatate Publică, Economie și Management în Medicină. – 2004. – Nr 3. – P. 8-13. – Bibliogr.: p. 13.

2005

340. Agresivitatea ca element declanșator al acțiunilor infracționale // Rev. de Științe Penale. – 2005. – Anul I. – P. 51-54.

341. Aspectele traumatologice - direcția principală de cercetare a Catedrei Medicina Legală // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicina și Farmacie „Nicolae Testemitanu” : Zilele Universității consacrate jubileului 60 de ani ai învățământului medical superior din Republica Moldova, 3-7 octombrie 2005, ed. a IV-a. – Chișinău, 2005. – Vol. 1 : Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P. 125-129.

342. Bioetica și responsabilitatea medicală // Bioetica, filosofia, economia și medicina : materialele conf. – Chișinău, 2005. – P. 71-74.

343. Catedra de Medicină Legală // Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” la 60 de ani. – Chișinău, 2005. – P. 180-183.

344. Decellularization of human allograft vaves using trypsin/ EDTA for tissue engineering / S. Cebotari, **Gheorghe Baciu**, V. Șarpe [et al.] // Мтериалы научной конференции с международным участием «Биопротезирование в сердечно-сосудистой хирургии», Москва, 4-5 марта 2005. – Москва, 2005. – P. 21.

345. Epidemiology of suicidal death in the Republic of Moldova / V. Șarpe, **Gheorghe Baciu**, A. Pădure, E. Lungu // The 3rd Congress of the Balkan Academy of Forensic Scences, Constanța, România, 2-5 June, 2005. – Constanța, 2005. – P. 74.

346. The Fracture of scapulae by single hammer blow // The 3rd Congress of the Balkan Academy of Forensic Scences, Constanța, România, 2-5 June, 2005. – Consnața, 2005. – P. 74-75.

347. Histological changes in the region of echymotic mask owing to compression of thorax // The 3rd Congress of the Balkan Academy of Forensic Sciences, Constanța, România, 2-5 June, 2005. – Constanța, 2005. – P. 74.

348. În memoria profesorului universitar Gheorghe Botezatu – la 75 ani de la naștere / Gr. Mutoi, I. Cuvșinov [et al.] // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicina și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. – Chișăună, 2005. – Vol. 3 B : Probleme actuale în medicina internă. – P. 313-315.

349. Lungu, Eduard. Features of skull fractures due to blunt objects with limited surface / E. Lungu, **Gheorghe Baciu**, V. Șarpe // The 3rd Congress of the Balkan Academy of Forensic Sciences, Constanța, Romania, 2-5 june, 2005. – Constanța, 2005. – P. 75.

350. Preservation of valve homograft viability using culture medium supplemented with low-doses of antibiotics / A. Ciubotaru, **Gheorghe Baciu**, V. Spătaru [et al.] // Материалы научной конференции с

международным участием «Биопротезирование в сердечно-сосудистой хирургии», Москва, 4-5 марта 2005. – Москва, 2005. – P.22.

351. Referitor la infarctul posttraumatic al cordului // Arta-Medica. – 2005. – Nr 6. – P. 56-57.

352. Referitor la studiile postuniversitare de medicina legală / V. Hotineanu, A. Pădure // Arta Medica. – 2005. – Nr 6 (15). – P. 49-50.

353. Savciuc, V. Dinamica morții neviolente conform serviciului medico-legal din Republica Moldova / V. Savciuc, **Gheorghe Baciu** // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicina și Farmacie „Nicolae Testemitanu” : Zilele Universității consacrate jubileului 60 de ani ai învățământului medical superior din Republica Moldova, 3-7 octombrie 2005, ed. a IV-a . – Chișinău, 2005. – Vol. 1 : Probleme medico - biologice si farmaceutice. – P. 137-141.

354. Siloci, A. Metodă de determinare a vechimii morții / A. Siloci, **Gheorghe Baciu** // Bul. oficial de proprietate intelectuală. – 2005. – Nr 6. – P. 28.

355. Siloci, A. Metodă de stabilire a datei morții la cadavrele aflate în mediu cu umiditate sporită / A. Siloci, **Gheorghe Baciu** // Bul. oficial de proprietate intelectuală. – 2005. – Nr 2. – P. 27.

356. Specificul afectării expertizelor și cercetărilor medico-legale // Criminalistica la începutul mileniului trei : constatări, tendințe, perspective : materialele simp. intern., 24-25 sept. 2004. – Chișinău, 2005. – P. 18-22.

357. Trauma psihică, sănătatea și viața omului / Valeri Savciuc // An. șt. ale USMF „Nicolae Testemițanu” : Zilele Universității consacrate jubileului 60 de ani ai învățământului medical superior din Republica Moldova, 3-7 octombrie 2005. – Chișinău. – Vol. 1 : Probleme medico-biologice, farmaceutice. – P. 129-132.

358. Violența intrafamilială și determinismul suicidal / A. Pădure, V. Șarpe // Materialele Conferinței științifico-practice Internaționale „Criminalitatea regională: probleme și perspective de prevenire și combatere”, 25-26 mai 2005. – Chișinău, 2005. – P. 68-71.

2006

359. **Ababii, I.** Generalități asupra serviciului medico-legal în contextual asigurărilor medicale obligatorii / I. Ababii, **Gheorghe Baciu** // Materialele Conferinței a II-a a medicilor legiști din Republica Moldova. – Chișinău, 2006. – P. 5-10.

360. **Balîca, Elena.** Frecvența și demografia morții subite la copii în Republica Moldova / E. Balîca, **Gheorghe Baciu** // Materialele Conferinței a II-a a medicilor legiști din Republica Moldova. – Chișinău, 2006. – P. 59-65.

361. **Balîca, Elena.** Peculiarity of child non-violent death / E. Balîca, **Gheorghe Baciu**, V. Savciuc // The 4th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science. – Stara Zagora, 2006. – P. 27.

362. **Cardiac arrest due to closed trauma of the chest** // The 4th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science. – Stara Zagora, 2006. – P.26.

363. **Coordonarea acțiunilor expertale și a organelor de drept la cercetarea infracțiunilor îndreptat împotriva vieții umane** // Materialele conferinței „Probleme de cercetări actuale în criminalistică”. – Chișinău, 2006. – P. 34-39.

364. **Cu privire la noile reglementări legislative a activității serviciului medico-legal din Republica Moldova** / A. Susanu, I. Cuvșinov // Materialele Conferinței a II-a a medicilor legiști din Republica Moldova. – Chișinău, 2006. – P. 19-23.

365. **Despre particularitățile patofiziologice și structurale ale cordului în moartea subită noncardiacă** / A. Grosu, P. Cazacu // Curierul Medical. – 2006. – Nr 4. – P. 48-50.

366. **Devieri de la cerințele perfectării corecte a documentelor medicale** / I. Cuvșinov, A. Pădure, Gr. Mutoi // Materialele Conferinței a II-a a medicilor legiști din Republica Moldova. – Chișinău, 2006. – P. 23-26.

367. **Etapele de dezvoltare a Centrului de Medicină Legală în 55 ani de la fondare** // Materialele Conferinței a II-a a medicilor legiști din Republica Moldova. – Chișinău, 2006. – P. 10-19.

368. Group suicidal behavior among minors / V. Șarpe, L. Lungu, E. Lungu // The 4th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science. – Stara Zagora, 2006. – P. 26-27.

369. Indicele bibliografic al lucrărilor științifico-metodice ale medicilor legiști din Republica Moldova pentru anii 1996-2005 // Materialele Conferinței a II-a a medicilor legiști din Republica Moldova. – Chișinău, 2006. – P. 197-224.

370. Lesion mecanogenesis chest compressions Thoracic // The Materials International Conference of Forensic Medicine of Sudan. – Khartoum, 2006. – P. 16-25.

371. Leziuni caracteristice pasagerului aflat pe bancheta din față în traumatismul auto : (prezentare de caz) / A. Pădure, A. Vicol // Materialele Conferinței a II-a a medicilor legiști din Republica Moldova. – Chișinău, 2006. – P. 56 – 59.

372. Lungu, E. Lethal intoxication among children / E. Lungu, **Gheorghe Baciu**, V. Șarpe // The 4th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science. – Stara Zagora, 2006. – P. 58.

373. Lungu, E. The microscopic morphologic aspect of episubdural hemorrhages / E. Lungu, **Gheorghe Baciu**, V. Șarpe // The 4th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science. – Stara Zagora, 2006. – P. 57-58.

374. Odovenco, V. Referitor la traumatismele vertebro-modulare cervicale cu consecințe letale / V. Odovenco, **Gheorghe Baciu** // Materialele Conferinței a II-a a medicilor legiști din Republica Moldova. – Chișinău, 2006. – P. 120-126.

375. Pădure, A. Calitatea documentației medico-legale – concepție importantă pentru organul de urmărire penală / A. Pădure, **Gheorghe Baciu**, I. Cuvșinov // Materialele Conferinței a II-a a medicilor legiști din Republica Moldova. – Chișinău, 2006. – P. 32-39.

376. Pădure, A. Role of medico-legal expertise in maintenance of medical assistance quality / A. Pădure, **Gheorghe Baciu** // The 4th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science. – Stara Zagora, 2006. – P. 67.

377. Referitor la indicatorii mortalității generale a populației // Materialele Conferinței a II-a a medicilor legiști din Republica Moldova. – Chișinău, 2006. – P. 49-56.

378. Sarcinile serviciului medico-legal în accidente cu numeroase victime omenești // Materialele Conferinței a II-a a medicilor legiști din Republica Moldova. – Chișinău, 2006. – P. 39-49.

379. Savciuc, V. Concerning to non-violent death in mun. Chișinău / V. Savciuc, **Gheorghe Baciu** // The 4th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science. – Stara Zagora, 2006. – P. 73.

380. Savciuc, V. Indicii morții neviolente în Republica Moldova / V. Savciuc, **Gheorghe Baciu** // Materialele Conferinței a II-a a medicilor legiști din Republica Moldova. – Chișinău, 2006. – P. 138-145.

381. Secvențe asupra cercetărilor științifice în domeniul medicinei legale // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemitanu”, ed. a VII-a. – Chișinău, 2006. – Vol.1 : Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P. 9-12.

382. Șarpe, V. Factori de risc sociali ai suicidului printre minori / V. Șarpe, **Gheorghe Baciu**, C. Scripcaru // Materialele Conferinței a II-a a medicilor legiști din Republica Moldova. – Chișinău, 2006. – P. 145-153.

383. The Spinal cord trauma with lethal outcome / V. Odoenco // The 4th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science. – Stara Zagora, 2006. – P. 27.

384. Traumatismul accidental în activitatea sportivă // Materialele conferinței științifice internaționale a INEFS. – Chișinău, 2006. – P. 292-294.

2007

385. Factorii determinanți ai calității expertizelor medico-legale / A. Pădure // Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină. – 2007. – Nr 6. – P. 240-242.

386. Fără expertizele medico-legale normele de drept la viață și sănătate ar fi minimalizate // Moldova Suverană. – 2007. – 21 aug. – Nr 120. – P. 2

387. Indicii mortalității copiilor conform datelor serviciului medico-legal / L. Lungu, A. Pădure, V. Șarpe // Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină. – 2007. – Nr 6. – P. 12-15.

388. Managementul actual al serviciului medico-legal din Republica Moldova / I. Cuvșinov // Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină. – 2007. – Nr 6. – P. 147-150.

389. Nicolae Testemitanu - Om de selectă cultură și cu har dumnezeiesc // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a VIII-a. – Chișinău, 2007. – Vol. 1: Probleme actuale de sănătate publică și management. – P. 33-34.

390. Pădure, A. Importance of medico-legal expertises in malpractice cases / A. Pădure, **Gheorghe Baciu** // The 5th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science, Republic of Macedonia. – Ohrid, 2007. – P. 127.

391. Peculiarities of injuries in thorax compression in children / A. Pădure // The 5th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science, Republic of Macedonia. – Ohrid, 2007. – P. 182-183.

392. Personalitate notorie a neamului // Stici, Ion. Nicolae Testemițanu - viguros stejar al neamului. – Chișinău, 2007. – P. 347-350.

393. Role of psychoemotional trauma in sudden death // The 5th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science, Republic of Macedonia. – Ohrid, 2007. – P. 183.

394. Rolul social al medicinei legale și aportul ei la îndeplinirea actului de justiție / V. Balaban // Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină. – 2007. – Nr 2. – P. 15-18.

395. Sănătatea populației și efectele traumelor psihoemoționale // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 2007. – Vol. 2 : Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P. 9-11.

396. Valoarea cunoștințelor medico-legale în pregătirea profesională a medicilor / A. Pădure // Materialele Conferinței științifice dedicate jubileului de 190 ani de la fondarea Spitalului Clinic Municipal. – Chișinău, 2007. – P. 170-172.

397. Valoarea informațiilor cu caracter medico-legal în procesul de urmărire penală // Avocatul poporului. – 2007. – Nr 12. – P. 20–22.

***

398. Судебно-медицинская служба Республики Молдова на современном этапе / И. Кувшинов // Актуальные вопросы судебно-медицинской службы государств-участников СНГ: материалы междунар. конф. Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină. – Минск, 2007. – P. 12-17.

2008

399. Ciorba, C. Indicii mortalității extraspitalicești a copiilor în vîrsta de 1-16 ani / C. Ciorba, **Gheorghe Baciu** // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a IX-a. – Chișinău, 2008. – Vol.1. – P. 110-114.

400. Consecințele traumelor regiunilor reflexogene ale gâtului și cordului / A. Pădure // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a IX-a. – Chișinău, 2008. – Vol.1. – P. 106-110.

401. Forensic medical management in multiple victim disasters / Ahmed Elrayeb // Forensic medicine vigilant, inquisitive eye to achieve justice : materials the 2-nd conf. for Forensic Medicine. – Khartoum, 2008. – P. 47-51.

402. Mortalitatea extraspitalicească a copiilor cu vîrsta sub un an // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a IX-a. – Chișinău, 2008. – Vol.1. – P. 102-106.

403. Optimizarea procesului de studii la disciplina medicina legală // Curierul Medical. – 2008. – Nr 1. – P.62-64.

404. Particularități ale standardizării și valorificării activității medicale // Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină. – 2008. – Nr 1. – P. 11-14.

405. Petru Galețchi – ilustru exponent al contemporanilor // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a IX-a. – Chișinău, 2008. – Vol. 2. – P. 11-13.

406. Problema de cauzalitate în medicină / Andrei Padure // Buletinul Academiei de Stiinte a Moldovei. Stiinte medicale. – 2008. – Nr 2. – P. 100-05. – Bibliogr.: p. 105.

2009

407. Concomitant diseases in suicide fatality // The 6th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science, June 18-21, Greece. – Kavala, 2009. – P. 201.

408. Diagnosticul morții prin stop cardiac reflexogen în traumele închise ale toracelui // Arta Medica. – 2009. – Nr 6. – P. 47-49. – Bibliogr.: p. 49.

409. Distinsa personalitate – Gheorghe Ghidirim la 70 ani // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a X-a. – Chișinău, 2009. – Vol. 4. – P. 9-10.

410. Fondarea Institutului Național al Justiției este binevenită // Rev. Inst. Naț. al Justiției. – 2009. – Nr 1. – P. 19.

411. Forensic expertise of the fatal traffic traumas / A. Pădure // The 6th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science, June 18-21, Greece. – Kavala, 2009. – P. 213.

412. Indexes of a violent death of children in Republic Moldova / C. Ciorba // The 6th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science, 18-21 June, Greece. – Kavala, 2009. – P. 230.

413. Melnic, L. Cu privire la dinamica infracțiunilor sexuale / L. Melnic, **Gheorghe Baciu**, A. Bondarev // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a X-a. – Chișinău, 2009. – Vol.1 : Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P. 133-136.

414. Medicina legală // Suporturi de curs. – Chișinău : Elan Poligrafic, 2009. – Cartea XIV, pt. II. – P. 143- 208.

415. Regarding the evolution of subarachnoidal traumatic hemorrhages / L. Lungu, **Gheorghe Baciu**, A. Pădure, V. Șarpe // The 6th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science, June 18-21, Greece. – Kavala, 2009. – P. 215.

2010

416. Causes of Divergences of clinical and Forensic Diagnosis / A. Pădure, A. Bondarev // The 7th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science, June 3-6, Albania. – Tirana, 2010. – P. 48.

417. Concerning to Death of Children Under 17 Years in Republic of Moldova / C. Ciorba // The 7th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science, June 3-6, Albania. – Tirana, 2010. – P. 38.

418. Cu privire la structura infracțiunilor sexuale / A. Pădure, A. Bondarev // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a XI-a. – Chișinău, 2010. – Vol. 1: Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P. 186-190. – Bibliogr.: p. 190.

419. Limitele de concludență a probelor medico-legale în traumatismele mecanice // Rev. Inst. Naț. al Justiției. – 2010. – Nr 3-4(15). – P. 89-91.

420. Valoarea expertizei medico-legale pentru organele de drept // Rev. Inst. Naț. al Justiției. – 2010. – Nr 1(12). – P. 57-59

2011

421. Agresivitatea umană și actele de violență în aspect medico-socio-juridic // Rev. Inst. Naț. al Justiției. – 2011. – Nr 3(18). – P. 35-37.

422. Aspecte etico-morale ale activității medicale // Arta Medica. – 2011. – Nr 1. – P. 22-25. – Bibliogr.: p. 25.

423. Bioetica și granița dintre eutanasiu și suicid asistat // Materialele Congresului al II-lea al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 60 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală (cu participare intern.), 20-22 oct. 2011. – Chișinău, 2011. – P. 134-140.

424. Bondarev, Anatol. Aprecierea medico-legală a divergențelor dintre diagnosticul clinic și morfologic : rev. lit. / A. Bondarev, A. Pădure, Gheorghe Baciu // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a XII-a. – Chișinău, 2011. – Vol. 1 : Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P. 205-211. – Bibliogr.: p. 209-211.

425. Bondarev, Anatol. Expertal Assessment of Divergences of Clinical and Morphological Diagnosis / A. Bondarev, A. Pădure, **Gheorghe Baciu** // The 8th Annual Meeting of Balkan Academy of Forensic Science, June 2-5, Kosovo. – Prishtina, 2011. – P. 53.

426. Bondarev, Anatol. Standardizarea procesului de diagnosticare în practica medicală / A. Bondarev, **Gheorghe Baciu**, A. Pădure // Materialele Congresului al II-lea al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 60 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală (cu participare intern.), 20-22 oct. 2011. – Chișinău, 2011. – P. 41-44.

427. Caracteristica structurii morții violente in raionul Glodeni / Sergiu Solovei // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a XII-a. – Chișinău, 2011. – Vol.1 : Probleme medico-biologice si farmaceutice. – P. 194-197. – Bibliogr.: p. 197.

428. Coordonarea activităților la fața locului în catastrofe cu multiple victime omenești // Rev. Inst. Naț. al Justiției. – 2011. – Nr 2(17). – P. 40–43.

429. Din istoricul cercetărilor științifice medico-legale // Materialele Congresului al II-lea al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 60 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală (cu participare intern.), 20-22 oct. 2011. – Chișinău, 2011. – P. 15-19. – Bibliogr.: p. 18-19.

430. Duties of the Forensic Doctors in Disasters with Multiple Human Casualties / A. Pădure, A. Bondarev // The 8th Annual Meeting of Balkan Academy of Forensic Science, June 2-5, Kosovo. – Prishtina, 2011. – P. 53.

431. Eugen Popușoi – distinsă personalitate a timpului // Literatura și Arta. – 2011. – 25 aug. – P. 4.

432. Eugen Popușoi – medic, pedagog și savant talentat : [doctor habilitat în medicină, prof. univ.] // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” : Zilele Universității, ed. a XII-a, 19-21 oct. 2010. – Chișinău, 2011. – Vol. 2 : Probleme actuale de sănătate publică și management. – P. 9-11. – http://library.usmf.md/downloads/anale/vol_2_xii/xii_2_p009-011_3_in_memoriam.pdf

433. Eutanasia în aspect medico-legal și juridic // Avocatul poporului. – 2011. – Nr 2. – P. 18-20.

434. Incidența asfixiilor mecanice în municipiul Bălți / Laurentiu Greco, Sergiu Macritchi // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a XII-a. – Chișinău, 2011. – Vol. 1 : Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P. 190-193. – Bibliogr.: p. 193.

435. Influența factorului stresogen asupra psihicului uman și consecințele lui nefaste // Avocatul poporului. – 2011. – Nr 3-4. – P. 4-7.

436. Istoricul fondării și dezvoltării Societății Științifice a Medicilor Legiști din Republica Moldova / Ion Cușșinov, Andrei Pădure // Materialele Congresului al II-lea al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 60 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală (cu participare intern.), 20-22 oct. 2011. – Chișinău, 2011. – P. 10-14. – Bibliogr.: 4 tit.

437. În memoria profesorului Gheorghe Botezatu : [doct. habilitat în medicină] / Ion Cușșinov, Andrei Pădure, Ninel Boldescu // Materialele Congresului al II-lea al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 60 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală (cu participare intern.), 20-22 oct. 2011. – Chișinău, 2011. – P. 146-147.

438. Particularitățile expertizelor medico-legale privind persoanele vii și documentele medicale, efectuate în secția Clinică din municipiul Chișinău / A. Vicol, Iu. Scurtu, A. Tretîșnîi // Materialele Congresului al II-lea al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 60 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală (cu participare intern.), 20-22 oct. 2011. – Chișinău, 2011. – P. 38-41.

439. Pădure, A. Medical Law - Between Necessity and Compulsoriness / A. Pădure, **Gheorghe Baciu**, A. Bondarev // The 8th Annual Meeting of Balkan Academy of Forensic Science, June 2-5, Kosovo. – Prishtina, 2011. – P. 52.

440. Pădure, Andrei. Secvențe din istoricul Catedrei Medicină Legală și perspectivele ei de dezvoltare / A. Pădure, **Gheorghe Baciu** // Materialele Congresului al II-lea al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 60 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală (cu participare intern.), 20-22 oct. 2011. – Chișinău, 2011. – P. 33-37.

441. Railean, Sergiu. Specificul traumelor rutiere cu consecințe letale în raionul Orhei / S. Railean, **Gheorghe Baciu**, Dumitru Cobascan // An. șt.

ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a XII-a. – Chișinău, 2011. – Vol. 1 : Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P. 201-205. – Bibliogr.: p. 205.

442. Realizările științifice ale școlii de medicină legală din Republica Moldova în anii 1951-2011 // Materialele Congresului al II-lea al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 60 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală (cu participare intern.), 20-22 oct. 2011. – Chișinău, 2011. – P. 20-27.

443. Referitor la intoxicațiile letale cu etanol în raionul Călărași / Nicolae Voda // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a XII-a. – Chișinău, 2011. – Vol. 1 : Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P. 197-201. – Bibliogr.: p. 201.

444. Victimizarea copiilor și a bătrânilor – problema de anomalie microsocială // Avocatul poporului. – 2011. – Nr 5-6. – P. 22-26.

445. Vremea, S. Incidența asfixiilor mecanice cu consecințe letale printre locuitorii raionului Edineț / S. Vremea, **Gheorghe Baciu** // Materialele Congresului al II-lea al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 60 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală (cu participare intern.), 20-22 oct. 2011. – Chișinău, 2011. – P. 77-81.

2012

446. Agresivitate umană - factor declanșator al actelor de violență // Avocatul poporului. – 2012. – Nr 11-12. – P. 27-30.

447. Asfixiile letale prin compresiunea gâtului la vîrstnici /Andrei Tertasnai, Octavian Jardan // Arta Medica. – 2012. – Nr 2. – P. 12-13.

448. Caracteristica intoxicațiilor letale cu etanol în raionul Cantemir / Iu. Verdeș // An. șt. a Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a XIII-a. – Chișinău, 2012. – Vol. 1 : Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P.104-108.

449. Cerințele și specificul cercetării cadavrului la fața locului // Rev. Inst. Naț. al Justiției. – 2012. – Nr 4. – P. 61-67.

450. Din istoricul localității Slobozia-Bălți // Orașul Bălți și regiunile învecinate în retrospectiva istoriei. – Bălți, 2012. – P. 29-30.

451. Evoluția cercetărilor cu caracter medico-legal în Moldova // Enciclopedica. – 2012. – Nr 1(2). – P. 45-52.

452. Evoluția senescentei și soarta vîrstnicilor în aspect social / Octavian Jardan // Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină. – 2012. – Nr 3. – P. 39-43. – Bibliogr.: p. 43.

453. Incidența traumelor craniocerebrale soldate cu deces la persoanele de vîrsta a treia / Eduard Lungu, Valeria Lungu // Arta Medica. – 2012. – Nr 2. – P. 14.

454. Intoxicații letale a persoanelor în vîrsta peste 60 de ani / Andrei Tertasnai, Anatol Bondarev // Arta Medica. – 2012. – Nr 2. – P. 15-16.

455. Profesorul Petru Areșev – 90 ani de naștere // An. șt. a Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a XIII-a. – Chișinău, 2012. – Vol. 1 : Probleme medico – biologice și farmaceutice. – P. 20-22.

456. Secvențe asupra morții violente a persoanelor de vîrstă înaintată // An. șt. a Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu, ed. a XIII-a. – Chișinău, 2012. – Vol. 1 : Probleme medico – biologice și farmaceutice. – P.100-104.

457. Tretîșnii, Andrei. Specificul letalității persoanelor în etate prin acțiunea agenților fizici / A. Tertasnai, **Gheorghe Baciu**, A. Bondarev, A. Tretîșnii // Arta Medica. – 2012. – Nr 2. – P. 48.

2013

458. Abordarea juridică a cauzalității și divergențelor de diagnostic în malpraxis / A. Pădure, A. Bondarev // Rev. Inst. Naț. al Justiției. – 2013. – Nr 4 (27). – P. 22-26.

459. Efectele traumelor psiho-emoționale în aspect medico-social și juridic // Rev. Inst. Naț. al Justiției. – 2013. – Nr 2. – P. 35-37.

460. Femeia – victimă intrafamilială : rev. lit. // An. șt a Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a XIV-a. – Chișinău, 2013. – Vol.1: Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P. 99-104.

461. Iachimov, O. Despre dificultățile de diagnosticare a tetaniei gastrice : (caz clinic) / O. Iachimov, **Gheorghe Baciu** // Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină. – 2013. – Nr 5. – P. 32-34.

462. Lungu, Eduard. Caracterul morfolezional al traumelor cranio-cerebrale produse cu obiecte contondente / Eduard Lungu, **Gheorghe Baciu** // Sănătate Publică, Economie și Management în medicină. – 2013. – Nr 4 (49). – P. 48-52. – Bibliogr.: p. 52.

463. Referitor la victimizarea persoanelor de vîrsta a treia // An. șt a Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ed. a XIV-a. – Chișinău, 2013. – Vol. 1 : Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P. 96-99.

2014

464. A case of accidental hanging // The 6th International symposium Osteuropaverein in Legal Medicine. – Chișinău, 2014. – P. 14-15.

465. Bondarev, Anatol. Iatrogenic pathology as an inadequate cause for clinical diagnostic / A. Bondarev, A. Pădure, **Gheorghe Baciu** // Rechtsmedizin, Band 24, Heft 4, 2014 : Abstracts der 93. Jahrestagung der DGRM. – P. 350.

466. History of scientific research in legal medicine in the Republic of Moldova // The 6th International symposium Osteuropaverein in Legal Medicine. – Chișinău, 2014. – P. 7-8.

467. Nails hit into the skull with criminal aim // The 6th International symposium Osteuropaverein in Legal Medicine. – Chișinău, 2014. – P. 15-16.

2015

468. Bondarev, Anatol. Victimization of children and elderly people – an actual problem / A. Bondarev, **Gheorghe Baciu**, A. Pădure // Abstract book of the 11th Annual Meeting of the Balkan Academy of Forensic Sciences. – Iași, 2015. – P.131-132.

469. Forensic Medical Aspects of Mortality in the Republic of Moldova / A. Pădure, A. Bondarev, N. Toporeț // Abstract of International Scientific Conference „Modern Advances in Forensic Sciences and Expertise”. – Uzhgorod, 2015. – P. 107.

470. Medico-social aspect of human violence and aggression / A. Pădure, A. Bondarev // Abstract book of the 11th Annual Meeting of the Balkan Academy of Forensic Sciences. – Iași, 2015. – P.13.

471. Regarding the Violent Death of Elderly People / O. Jordan, A. Bondarev // Abstract of International Scientific Conference „Modern Advances in Forensic Sciences and Expertise”. – Uzhgorod, 2015. – P.106.

472. Pădure, A. Diagnostic mistakes in surgery and their impact / A. Pădure, **Gheorghe Baciu**, A. Bondarev // Folia Societatis Medicinae Legalis Slovaca. – 2015. – Vol. 5, nr 1. – P. 34-38.

473. Pădure, A. Euthanasia vs. Assisted suicide / A. Pădure, **Gheorghe Baciu**, A. Bondarev // Abstract book of the 11th Annual Meeting of the Balkan Academy of Forensic Sciences. – Iași, 2015. – P.86-87.

474. Pădure, A. The surgeons knowledge level of healthcare legislation in the Republic Moldova / A. Pădure, **Gheorghe Baciu** // Abstract of International Scientific Conference „Modern Advances in Forensic Sciences and Expertise”. – Uzhgorod, 2015. – P. 109-110.

Teze de doctor / doctor habilitat și autoreferate

1966

475. Удельный вес, характер и судебно-медицинское значение предшествующих заболеваний при экспертизе насильственной смерти : Автореф. дис. на соискание учен. степени канд. мед. наук / Кишиневский гос. мед. ин-т. – Кишинев : [б. и.], 1966. – 17 p.

1983

476. Expertiza medico-legală a leziunilor țesuturilor moi, oaselor și organelor cutiei toracice la acțiunea eforturilor statice : Tz. de doct. habilitat în științe med. / consultant șt.: Alexandru Gromov. – Moscova, 1983.

477. Судебно-медицинская экспертиза повреждений мягких тканей, костей и органов грудной клетки при статических воздействиях : (Секционное и экспериментальное исслед.) : Автореф. д-р мед. наук (14.00.24) / НИИ Судебной медицины. – Москва : [б.и.], 1983. – 29 p. ; http://catalog.bnrm.md/opac/bibliographic_view/698895.

1984

478. Судебно-медицинская экспертиза повреждений мягких тканей, костей и органов грудной клетки при статических воздействиях : дис. д-р. мед. наук. – Москва : [б.и.], 1984.

Conducător științific al tezelor de doctorat

2003

479. Pădure, Andrei. Infrațiunile îndreptate împotriva sănătății, demnității și vieții copiilor și adolescenților : autoref. al tz. de doct. în științe med. / A. Pădure ; Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemitanu”. – Chisinau 2003. – 24 p.

480. Pădure, Andrei. Infrațiunile îndreptate împotriva sănătății, demnității și vieții copiilor și adolescenților : (etiopatogenia, particularitățile medico-legale și aspectele sociale) : tz. de doct. în științe med. / A. Pădure ; cons. șt.: C. Ețco ; Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemitanu”, Catedra Medicină Legală. – Chisinau, 2003. – 149 p. – Bibliogr.: p. 110-123.

481. Siloci, Alexei. Caracteristica, morfogeneza și diagnosticul medico-legal al plăgilor împușcate cu țeava lipită din pistolul „Makarov”, calibrul 9 mm : (cercetare experimentală) : autoref. al tz. de doct. în științe med. / A. Siloci ; Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemitanu”. – Chisinau, 2003. – 24 p.

482. Siloci, Alexei. Caracteristica, morfogeneza și diagnosticul medico-legal al plăgilor împușcate cu țeava lipită din pistolul „Makarov”, calibrul 9 mm : (cercetare experimentală) : tz. de doct. în științe med. / A. Siloci ; Min. Sănătății al Rep. Moldova ; Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemitanu”. – Chisinau, 2003. – 154 p. : il. – Bibliogr.: p. 92-106.

2004

483. Șarpe, Vasile. Caracteristica medico-legală, structura și etiopatogenia fenomenului suicidal printre copii și adolescenți : tz. de doct. în științe med. / V. Șarpe ; Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. – Chisinau, 2004. – 125 p. – Bibliogr.: p. 89-101.

2005

484. Șarpe, V. Caracteristica medico-legală, structura și etiopatogenia fenomenului suicidal printre copii și adolescenți : autoref. al tz. de doct. în științe med. / V. Șarpe ; Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. – Chisinau, 2005. – 24 p.

2011

485. Pădure, Andrei. Analiza medico-legală a deficiențelor admise în asistența medicală de profil chirurgical : autoref. doct. habilitat în medicină / A. Pădure ; consultanți șt.: V. Hotineanu ; Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. – Chisinau, 2011.

2014

486. Lungu, Eduard. Mecanogeneza și aspectul morfolezional în traumele cranio-cerebrale produse cu obiecte contondente : autoref. tz. de doct. în medicină : 351.01 - Medicină legală / Eduard Lungu. – Chișinău, 2014. – 31 p. – Cu titlul de manuscris.

487. Lungu, Eduard. Mecanogeneza și aspectul morfolezional în traumele cranio-cerebrale produse cu obiecte contondente : tz. de doct. în medicină / E. Lungu ; Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 2014. – 139 p. : il. – Bibliogr.: p. 116-130.

Brevete

1999

488. Metodă de degresare a preparatului biologic dermic : Brevet de invenție MD nr. I246, G2 / A. Siloci, **Gheorghe Baciu.** – publ. prin hotărârea AGEPI din 06.03.1999, BOIP Nr 6. – P.16-17.

489. Metodă de determinare a distanței și direcției de tragere din pistol de la distanță mică pe sectoare deschise ale corpului : Brevet de

invenție MD nr. 1148, G2 / A. Siloci, **Gheorghe Baci**. – prin hotărârea AGEPI din 28.02.1999.

490. Metodă de diagnostic al leziunilor prin armă de foc : Brevet de invenție MD nr. 1149, G2 / A. Siloci, **Gheorghe Baci**. – publ. prin hotărârea AGEPI din 28.02.1999, BOIP Nr 2. – P. 20.

491. Metodă de diagnostic al provenienței intravitale a șanțului de strangulare : Brevet de invenție MD nr. 1147, G2 / A. Siloci, **Gheorghe Baci**, A. Usatii. – publ. prin hotărârea AGEPI din 28.02.1999, BOIP Nr 2. – P.19.

492. Metodă de diagnostic al tragerilor de la distanță mică : Brevet de invenție MD nr. 1344, G2 / A. Siloci, **Gh. Baci**, I. Cuvșinov. – publ. prin hotărârea AGEPI din din 30. XI. 1999, BOPI Nr 2. – P. 16.

493. Metodă de examinare a leziunilor prin armă de foc : Brevet de invenție MD nr. 1267, G 2 / A. Siloci, **Gheorghe Baci**. – publ. prin hotărârea AGEPI din 31.07.1999, BOPI Nr 7. – P. 20-21.

494. Metodă de radiodiagnostic al direcției de tragere : Brevet de invenție MD nr. 1266, G2. / A. Siloci, **Gheorghe Baci**. – publ. prin hotărârea AGEPI din 31.07.1999, BOPI Nr 7.

2000

495. Metodă de determinare a direcției de tragere : Brevet de invenție MD nr. 1388, G 2. / A. Siloci, **Gheorghe Baci** ; publ. prin hotărârea AGEPI din 30.01.2000, BOPI Nr 1. – P.19.

496. Metoda de determinare a tragerilor de la distanță mică : Brevet de invenție nr. 1411, G2 / A. Siloci, **Gheorghe Baci**. – publ. prin hotărârea AGEPI din 29.02.2000, BOIP Nr 2. – P. 17.

2005

497. Metodă de determinare a vechimii morții : Brevet de invenție MD nr. 2785, G2 / A. Siloci, **Gheorghe Baci**. – publ. prin hotărârea AGEPI din 30.06.2005, BOIP Nr 6. – P. 28.

498. Metodă de stabilire a datei morții la cadavrele aflate în mediu cu umiditate sporită : Brevet de invenție MD nr. 2697, G2 / A. Siloci, **Gheorghe Baci**. – publ. prin hotărârea AGEPI din 28.02.2005, BOIP Nr 2. – P. 27

Inovații

1972

499. Стенд для моделирования механических травм при статических нагрузках на биоманикенах : Удостоверение на рац. №121. – предл. КГМИ ; выданное БРИЗ-ом от 14.X.1972.

1973

500. О возможности посмертного образования экхимотической маски при сдавлении грудной клетки : Удостоверение на рац. №137. – предл. КГМИ ; выданное БРИЗ - ом от 21.01.1973.

1976

501. Математический метод определения прочности грудной клетки при статистических нагрузках : Удостоверение на рац. №332. – предл. КГМИ ; выданное БРИЗ-ом от 27.XI.1976

1978

502. Способ решения вопроса о механизме травмы по характеру повреждений позвонков : Удостоверение на рац. № 2. – предл. КГМИ ; выданное БРИЗ-ом от 20.06.1978.

1997

503. Determinarea metalizării în leziunile balistice la împușcătura sub unghi prin metoda efectuării contacto-pozitivoradiogramelor : Certificat de inovator nr. 3256 / A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 20.XI.1997. – Chișinău, 1997.

504. Dispozitiv pentru efectuarea microfotografiei : Certificat de inovator nr. 3179 / A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 14.04.1997. – Chișinău, 1997.

505. Dispozitiv-presă pentru cercetarea electrografică a metalelor în obiectele medico-legale : Certificat de inovator nr. 3180 / A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 22.04. 1997. – Chișinău, 1997.

506. Metoda de efectuare a microfotografiei cu dispozitiv de construcție nouă și cu fascicolul de lumină artificial reglat : Certificat de

inovator nr. 3242 / A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 01.09.1997. – Chișinău, 1997.

507. Metoda de păstrare și conservare a mostrelor medico-legale (piele, țesut subcutanat și muscular) : Certificat de inovator nr. 3184 / A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 22.04.1997. – Chișinău, 1997.

508. Metoda de preparare a mostrei anatomice ce alcătuiește complexul cuanto-adipos și cel muscular în leziunile balistice la împușcătură sub unghi : Certificat de inovator nr. 3247 / A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 15.X.1997. – Chișinău, 1997.

509. Metoda de preparare a mostrei anatomice ce alcătuiește complexul cuanto-adipos și cel muscular în leziunile balistice : Certificat de inovator nr. 3249 / A. Siloci ; eliberat de USMF „N. Testemițanu” la 17. X. 1997. – Chișinău, 1997.

510. Metoda de reglare a fasciculului de lumină artificială pentru efectuarea microfotografiei : Certificat de inovator nr.3241 / A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 25.07. 1997. – Chișinău, 1997.

511. Metoda de separare a complexului de tesuturi proprii cavitații pulsante în leziunile balistice : Certificat de inovator nr. 3242 / A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 25.07. 1997. – Chișinău, 1997.

512. Metoda de separare a complexului piele cu orificiu de intrare a glontelui cu cavitatea pulsantă la împușcătura prin contact : Certificat de inovator nr.3248 / A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 15.X.1997. – Chișinău, 1997.

513. Metoda de separare a complexului piele cu orificiu de intrare a glontelui cu cavitatea pulsantă la împușcătura sub unghi : Certificat de inovator nr.3248 / A. Siloci ; eliberat de USMF „N. Testemițanu” la 16.X .1997. – Chișinău, 1997.

514. Metoda de separare a pielii cu orificiul de intrare de țesuturi adipos adiacent și mușchi în leziunile balistice : Certificat de inovator nr.3243 / A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 02.09. 1997. – Chișinău, 1997.

515. Metoda efectuării contacto-positivogramelor pentru determinarea metalizării în leziuni balistice la împușcătura prin contact : Certificat de inovator nr.3245, eliberat de USMF „N. Testemițanu” la 17.XI. 1997 / A. Siloci. – Chișinău, 1997.

516. Metoda radiologică de studiere a orificiului de intrare în leziunile balistice la împușcătura prin contact : Certificat de inovator nr. 3255 / A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 20.XI. 1997. – Chișinău, 1997.

517. Metoda radiologică de studiere a orificiului de intrare în leziunile balistice la împușcătura prin contact și semicontact sub unghi : Certificat de inovator nr.3253 / A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 17.XI. 1997. – Chișinău, 1997.

518. Soluție pentru păstrarea mostrelor medico-legale (piele, tesut subcutanat și muscular) : Certificat de inovator nr. 3183 / A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 22.04. 1997. – Chișinău, 1997.

1998

519. Aparat pentru efectuarea proceselor de termo-degresare și termo-precipitare : Certificat de inovator nr. 3341 / A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 10. 07.1998. – Chișinău, 1998.

520. Cavitățile baro-balistice – elemente specifice patomorfologice la împușcătura din pistol „Makarov” prin contact, sub unghi și semicontact : Certificat de inovator nr. 3359/ A. Siloci, le. Zota ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 29. X.1998. – Chișinău, 1998.

521. Detașarea particulelor de pe pereții cavității baro-balistice cu ajutorul încălzirii : Certificat de inovator nr. 3402 / A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 01 . XII.1998. – Chișinău, 1998.

522. Detașarea particulelor de pe pereții cavității baro-balistice prin metoda alterării sau a putrefacției naturale : Certificat de inovator nr. 3403/ A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 02. XII.1998. – Chișinău, 1998.

523. Determinarea direcției efectuării împușcării în direct după forma morfologică a cavității baro-balistice : Certificat de inovator nr. 3358 / A. Siloci, le. Zota, eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 29. X. – Chișinău, 1998.

524. Determinarea direcției efectuării împușcării sub unghi după forma morfologică a cavității baro-balistice : Certificat de inovator nr. 3357 / A. Siloci, le. Zota ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 29. X.1998. – Chișinău, 1998.

525. Fenomenul Siloci-Baciu de diagnostic a provenienței intravitale a șanțului de spânzurare : Certificat de inovator nr. 3346 / A. Siloci ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 21. 09.1998. – Chișinău, 1998.

526. Formarea post-mortem a pseudoartrozei la fractura osului hioid ca element de proveniență intravitală a leziunii : Certificat de inovator nr. 3348 ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 30.09.1998 / A. Siloci. – Chișinău, 1998.

527. Frotiuri-amprente de pe pereții cavității baro-balistice : Certificat de inovator nr.3404 ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 01.XII.1998 / A. Siloci. – Chișinău, 1998.

528. Mecanismul de formare a zonelor de depunere a funinginei la împușcăturile prin contact direct : Certificat de inovator nr. 3408 ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 01. XII.1998 / A. Siloci. – Chișinău, 1998.

529. Mecanismul de formare a zonelor de depunere a funinginei la împușcarea prin contact sub unghi : Certificat de inovator nr. 3406 ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 01. XII.1998 / A. Siloci. – Chișinău, 1998.

530. Mecanismul de formare a zonelor de depunere a funinginei la împușcăturile prin semicontact : Certificat de inovator nr. 3405, eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 01. XII.1998 / A. Siloci. – Chișinău, 1998.

531. Mecanismul ieșirii gazelor din țeava pistolului „Makarov” la împușcături : Certificat de inovator nr. 3407 ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 01. XII.1998 / A. Siloci, le. Zota. – Chișinău, 1998.

532. Metoda de degresare a obiectelor cu leziuni mecanice ce constau din piele și țesut adipos : Certificat de inovator nr. 3336 ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 21. 06.1998 / A. Siloci. – Chișinău, 1998.

533. Metoda de diagnostică-radiografică de determinare a direcției efectuării împușcăturii în direct : Certificat de inovator nr. 3335 ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 18. 06.1998 / A. Siloci. – Chișinău, 1998.

534. Metoda de diagnostică-radiologică de determinare a direcției împușcăturii sub unghi : Certificat de inovator nr. 3347 ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 30. 09.1998 / A. Siloci. – Chișinău, 1998.

535. Metoda de termoprecipitare a substanțelor solide a elementelor ce formează cavitatea baro-balistică : Certificat de inovator nr. 3340 ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 09.07.1998 / A. Siloci. – Chișinău, 1998.

536. Periorientarea periferică a țesutului conjunctiv în cavitatea baro-balistică – element specific de diagnosticare a leziunilor balistice : Certificat de inovator nr. 3360, eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 29.X.1998 / A. Siloci, le. Zota. – Chișinău, 1998.

2000

537. Cuplu de aparat pentru lucru cu substanțe volatile : Certificat de inovator nr 3588 ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 14.01.2000 / A. Siloci. – Chișinău, 2000

538. Cuplu de aparat pentru lucru cu substanțe volatile mixte : Certificat de inovator nr. 3587 ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 14.01.2000 / A. Siloci. – Chișinău, 2000.

539. Cuplu de aparat pentru lucru cu substanțe volatile cu regulator al procesului de ventilare : Certificat de inovator nr. 3589 ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 14.01.2000 / A. Siloci. – Chișinău, 2000.

2002

540. Fenomenul de retroexpulzare a detritului adipos din cavitatea barobalistică în trageri cu țeava lipită perpendicular : Certificat de inventator nr. 3836 ; eliberat de USM F „Nicolae Testemițanu” la 19.02.02 / A. Siloci, **Gheorghe Baciu**, A. Pădure. – Chișinău, 2002.

541. Metoda determinării unghiului tragerii după caracterul retro-expulzării detritului adipos din cavitatea baro-balistică : Certificat de inventator nr. 3886 ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 23.08.2002 / A. Siloci, A. Pădure. – Chișinău, 2002.

542. Purtător de glonte ca element de securitate în tragerile experimentale cu armele de foc (pistolul Makarov calibrul 9 mm) : Certificat de inventator nr. 3886 ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 23.08.2002 / A. Siloci, **Gheorghe Baciu**, A. Pădure. – Chișinău, 2002.

543. Semnul de „ciupire” a fibrelor de haine din locul împușcăturii cu țeava lipită : Certificat de inventator nr. 3886, din 22.01.2002, eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 22.01.2002 / A. Siloci, **Gheorghe Baciu**, A. Pădure. – Chișinău, 2002.

2015

544. Metodă de examinare medico-legală a cadavrelor persoanelor decedate în custodia organelor de drept sau în evenimente însoțite de intervenția organelor de forță : Certificat de inovator nr. 5451 ; eliberat de USMF „Nicolae Testemițanu” la 24.04.2015 / A. Pădure, **Gh. Baciu**. – Chișinău, 2015.

Publicistică

1999

545. Ababii, Ion. Profesorul Gheorghe Botezatu la 70 ani / I. Ababii, **Gheorghe Baciu** // *Literatura și Arta*. – 1999. – 28 oct. (Nr 43). – P. 8.

2013

546. A fost un elev bun și viceministru competent // *Bahnarel, Ion*. Port cu mine ceea ce e al meu. – Chișinău, 2013. – P. 247-249.

547. Chestionar LA : [**Gheorghe Baciu** împreună cu alte personalități marcante din RM răspund la întrebările săptămânalului *Lit. și Arta*: 1. Cu ce sentimente vă despărțiți de anul 2013? ; 2. Ce așteptați de la 2014? // *Literatura și Arta*. – 2013. – 23 dec. (Nr 52). – P. 2.

548. Cugetul și soarta lui Alexie Mateevici (125 de ani de la naștere) // Literatura și Arta. – 2013. – 14 mar. (Nr 11). – P. 5

549. De ce a cedat inima lui Grigore Vieru? // Literatura și Arta. – 2013. – 17 ian. (Nr 3). – P. 5.

550. Rapoartele revizorului școlar Mihai Eminescu despre învățământul rural din județul Iași // Dacia literară. – 2013. – Nr 1-2. – P. 69-75.

551. Secvențe din trecutul localității Slobozia-Bălți // Promemoria. – 2013. – Vol. IV, nr 5-6. – P. 143-153.

552. Situație confuză privind boala și moartea lui Mateevici // Confluente bibliologice. – 2013. – Nr 3-4 (33-34). – P. 84-93

553. Soarta tragică a lui Mihai Eminescu // Literatura și Arta. – 2013. – 13 iun. (Nr 24). – P. 4.

2014

554. Academicianul Gheorghe Ghidirim – Om, Savant, Patriot // Romeo Șcerbina. Volum omagial. – Chișinău, 2014. – P. 59-61.

555. Alexe Mateevici – 97 ani de la trecerea în eternitate // Literatura și Arta. – 2014. – 24 iul.

556. Alexe Mateevici (1888 - 1917) - poet militar, poet și patriot // Revista militară. – 2014. – Nr 2 (12). – P. 137-45.

557. Brașoave și adevăruri despre boala și moartea lui Mihai Eminescu // Confluente bibliologice. – 2014. – Nr 1-2 (35-36). – P. 62-71.

558. Creștinismul și istoricul bisericii „Nașterii Maicii Domnului” din Slobozia- Bălți // Confluente bibliologice. – 2014. – Nr 3-4. – P.52-59.

559. Criteriile succesului // Ion Ababii – personalitatea țării. – Chișinău, 2014. – P. 35-41.

560. Evoluția asistenței medicale a populației bălțene // Confluente bibliologice. – 2014. – Nr 3-4 (37-38). – P. 44-51.

561. Grigore Vieru și destinul său amar // Literatura și Arta. – 2014. – 16 ian. (Nr 3). – P. 6.

562. Înaintașii neamului merită comemorați // Literatura și Arta. – 2014. – 3 apr. (Nr 14). – P. 3.

563. Leonida Lari-Iorga: Martira și poeta vulcanică // Literatura și Arta. – 2014. – 11 dec. (Nr 50). – P. 5.

564. Rectorul care emană căldură și încredere : Alocuțiune universitară // Ion Ababii – personalitatea țării. – Chișinău, 2014. – P. 167-169.

565. Secvențe despre învățământul basarabean pe timpul regimului țarist // Literatura și Arta. – 2014. – 8 mai (Nr 19). – P. 6.

566. Simion Murafa – adevărat erou basarabean // Literatura și Arta. – 2014. – 27 mar. (Nr 13). – P. 2.

567. Soții Aldea-Teodorovici și moartea lor învăluită de mister // Literatura și Arta. – 2014. – 4 dec. (Nr 49). – P. 8.

568. Stejarul spiritualității // Literatura și Arta. – 2014. – 2 oct. (Nr 40). – P. 5.

2015

569. Ciugureanu Daniel (9.12.1885 - 19.05.1950), medic colonel și om curajos // Revista militară. – 2015. – Nr 1 (13). – P. 95-99.

570. Daniel Ciugureanu – un valoros model de prim-ministru // Literatura și Arta. – 2015. – 5 mar. (Nr 10). – P. 3.

571. Dumitru Matcovschi cu suferințe supraomenești // Literatura și Arta. – 2015. – 21 mai (Nr 21). – P. 4.

572. Ecaterina Arbore // Literatura și Arta. – 2015. – 10 dec. (Nr 50). – P. 8.

573. Ion Pelivan – susținător al Marii Uniri // Literatura și Arta. – 2015. – 23 apr. (Nr 17). – P. 7.

574. Localitatea Bălți pe timpul regimului țarist (1812–1917) // Literatura și Arta. – 2015. – 23 iul. (Nr 30) – P. 3.

575. Medici basarabeni – demni de comemorat // Literatura și Arta. – 2015. – 25 iun. (Nr 26) – P. 8.

576. Pantelimon Halippa – promotor al unirii din 1918 // Literatura și Arta. – 2015. – 2 apr. (Nr 14). – P. 2.

577. Profesorul Ion Prisăcaru la 80 ani de la naștere // Literatura și Arta. – 2015. – 29 ian. (Nr 5). – P. 3.

578. Simion Murafa (24.05.1887 - 20.08.1917), un ofițer basarabean // Revista militară. – 2015. – Nr 1. – P. 100-103.

579. Zîmbetul și bunăvoința trebuie să predomine asupra impactului stresului sau Despre Zîmbet, bunăvoință și stres // Literatura și Arta. – 2015. – 24 dec. (Nr 50). – P. 7.

2016

580. Anii de veșnică tristețe // Literatura și Arta. – 2016. – 16 iun. (Nr 24). – P. 2.

581. Chestionar LA : [Gheorghe Baciu împreună cu alte personalități marcante din RM răspund la întrebările săptămînalului Lit. și Arta: 1. Cu ce sentimente vă despărțiți de anul 2015? ; 2. Ce așteptați de la 2016? // Literatura și Arta. – 2016. – 7 ian. (Nr 1). – P. 2.

582. Destin sculptat în verb // Literatura și Arta. – 2016. – 21 iul. (Nr 29). – P. 8.

583. Nicolae Donici - somitate națională a Basarabiei : [Astrofizician cu renume mondial] // Literatura și Arta. – 2016. – 28 ian. (Nr 4). – P. 6.

584. Medicii legiști lîngă zidul dreptății : Serviciul medicină legală la 50 de ani // Timpul. – 2001. – P. 6

585. Talentat medic-chirurg și publicist : [Romeo Șcerbina – 70 de ani] // Literatura și Arta. – 2016. – 18 febr. (Nr 7). – P. 7.

Personalia

586. Ababii, Ion. *Gheorghe Baci* – 75 de ani : [dr. habilitat în medicină, prof. univ.] / Ion Ababii // *Curierul Medical*. – 2011. – Nr 5. – P. 65 ; http://usmf.md/uploads/journal/Curierul%20Medical/2011/CM_5-2011.pdf

587. Ababii, Ion. Sensul molipsitor și mobilizator al energiei sale : [despre medicul legist, profesorul universitar **Gheorghe Baci**] / I. Ababii // *Moldova Suverană*. – 2001. – 9 oct. (Nr 212). – P. 3

588. Ababii, Ion. Un pilon al serviciului medico-legal : [Profesorul *Gheorghe Baci* la 70 ani] / I. Ababii // *Timpul*. – 2006. – 2 oct. (Nr 171). – P. 1

589. Bratu-Rotaru, Teodora. *Gheorghe Baci* - făclie a medicinei basarabene / Teodora Bratu-Rotaru // *Literatura și Arta*. – 2013. – 19 sept. (Nr 38). – P. 3

590. Ciocanu, Ion. Viziune medicală a profesorului *Gheorghe Baci* asupra scriitorilor martiri / I. Ciocanu // *Literatura și Arta*. – 2014. – 10 iul. (Nr 28). – P. 5.

591. Ciobanu, Raisa. Consacrați plenar pe firmamentul sănătății : [despre cartea prof. univ. *Gheorghe Baci* „File din trecutul medicinei basarabene”] / R. Ciobanu // *Literatura și Arta*. – 2015. – 17 sept. (Nr 38). – P. 5

592. Ciobanu, Raisa. Două caractere parcă trase la indigo: Leonida Lari și Lidia Istrati descrise de *Gheorghe Baci* / R. Ciobanu // *Literatura și Arta*. – 2014. – 30 oct. (Nr 44). – P. 5.

593. Ciobanu, Raisa. O carte necesară a profesorului *Gheorghe Baci* despre Eminescu, Mateevici și Vieru / R. Ciobanu // *Literatura și Arta*. – 2014. – 25 sept. (Nr 39). – P. 6.

594. Ciobanu, Raisa. Un împătimit al cercetării : [despre *Gheorghe Baci* și lansarea noului volum „Istorie de suferință și victimizări omeneste”] / R. Ciobanu // *Literatura și Arta*. – 2015. – 11 iun. (Nr 24). – P. 5.

595. Cuvșinov, Ion. Gheorghe Baci la 70 de ani / I. Cuvșinov, A. Pădure // Moldova Suverană. – 2006. – 2 oct. (Nr 144). – P.1

596. Cuzuioc, Ion. Gheorghe Baci – un mag legal / I. Cuzuioc // Literatura și Arta. – 2015. –19 noiem. (Nr 47). – P. 7.

597. Dercaci, Tatiana. „Orașul Bălți și oamenii lui”: [despre lansarea cărții lui *Gheorghe Baci* la Univ. de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițeanu” din Chișinău] / T. Dercaci // Literatura și Arta. – 2011. – 21 iul. (Nr 29). – P. 8.

598. Gala premiilor în sănătate! Cine sunt laureații ediției din acest an : Ed. 2014 [on-line]. – Disponibil: http://unimedia.info/stiri/Gala-premiilor-in-sanatate-Cine-sunt-laureatii-ediiiei-din-acest-an-92727.html?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=rss. – [Accesat: 11.05.2016]. – *Trofeul pentru întreaga carieră medicală, a fost ridicat de academicianul ,Gheorghe Baci, profesor consultant în cadrul Catedrei de Medicină Legală, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar.*

599. Ghemu, Luminița. Inimi pline de tăcere... sau cartea *Gheorghe Baci* - Viziuni asupra vieții și morții poeților martiri- Eminescu, Mateevici și Vieru / L. Ghemu // Literatura și Arta. – 2014. – 19 iun. (Nr 25). – P. 4.

600. [Gheorghe Baci] : Biografie [on-line]. – Disponibil: https://ro.wikipedia.org/wiki/Gheorghe_Baci. – [Accesat 21.07.2016].

601. [Gheorghe Baci] : [Foto însoțită de text pe cop. rev. *Avocatul poporului*] // *Avocatul poporului*. – 2007. – Nr 1-2.

602. Ghidirim, Gheorghe. Figuri proeminente ale istoriei și medicinei mondiale de origine română descrise de *Gheorghe Baci* în volumul „Nicolae Milescu Spătaru și strenepotul- Iliia Mecinikov”, Chișinău, 2016 // Literatura și Arta. – 2016. – 11 febr. (Nr 6). – P. 6.

603. Gogu, Nadine. Medicii legiști lângă zidul dreptății : Serviciul medicină legală la 50 de ani / N. Gogu // Timpul. – 2011. – P. 6.

604. Josan, Galina. Inaugurarea Aleii Clasicilor : [printre participanți *Gheorghe Baci*] / G. Josan // Vocea Bălțului. – 2010. – 23 iul. (Nr 28). – P.1.

605. Josan, Galina. Viața zbuciumată a lui *Gheorghe Baci* / G. Josanu // Vocea Bălțiului. – 2009. – 27 noiem. (Nr 46). – P. 3.

606. Laureții săptămînalului „Literatura și Arta” pentru 2014. La sfîrșit de an colectivul săptămînalului „Literatura și Arta”, împreună cu cititorii acestuia, desemnează personalități notorii ale vieții publice și culturale ale anului care s-a scris. Laureți ai premiului săptămînalului „Literatura și Arta” au devenit: Pentru Publicistică: .... **Gheorghe Baci**..., // Literatura și Arta. – 2014. – 25 dec. (Nr 52). – P. 1.

607. Morăraș, Mihai. Viața lor – un testament pentru viitorime : [pe marginea volumului „Viziuni asupra vieții și morții poezilor-martiri Eminescu, Mateevici, Vieru”, semnat de *Gheorghe Baci*] / M. Morăraș // Literatura și Arta. – 2014. – 1 mai (Nr 19). – P. 6.

608. Mutoi, Grigore. *Gheorghe Baci* – 70 de ani / G. Mutoi, Andrei Pădure // Curier medical. – 2006. – Nr 5 (293). – P. 75.

609. Musteață, Traian. *Gheorghe Baci* - o cronică a profesurii medicale / T. Musteață // Medicus. – 2012. – noiem.-dec. – P. 7

610. Musteață, Traian. *Gheorghe Baci* – talentat savant; pedagog și specialist în medicina legală / T. Musteață // Medicus. – 2015. – oct.

611. [N. R]. O carte despre medicii savanți din mai multe generații [... despre *Gheorghe Baci*] // Timpul. – 2012. – 19 dec. – P. 7 ; <http://www.timpul.md/articol/o-carte-despre-medici-savani-din-mai-multe-generatii-39510.html>

612. O carte despre Eminescu, Mateevici, Vieru : [despre cartea „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru” de *Gheorghe Baci*] // Vocea poporului [on-line]. – 2014. – Disponibil: <http://vocea.md/o-carte-despre-eminescu-mateevici-vieru/>. – [Accesat: 21.07.2016].

613. O carte pe săptămână: „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru” de Gheorghe Baci // Timpul [on-line]. – 2014. – 12 ap. – Disponibil: <http://www.timpul.md/articol/o-carte-pe-saptamana-viziuni-asupra-vieii-i-morii-poeilor-martiri-eminescu-mateevici-vieru-de-gheorghe-baci-57794.html>. – [Accesat 21.07.2016].

614. Omagiu profesorului Gheorghe Baciu la vârsta de 65 ani / I. Ababii, N. Eșanu, V. Șarpe [et al.] // Materialele I-lui Congres al medicilor legiști din Republica Moldova (27-28 septembrie 2001). – Chișinău, 2001. – P. 3-6.

615. Pădure, Andrei. Activitatea profesorului *Gheorghe Baci*u / A. Pădure // Analele USMF „Nicolae Testemițanu”, 2001. – Vol.1. – P. 5-8.

616. Pădure, Andrei. Distinsul profesor *Gheorghe Baci*u la 75 ani / Andrei Pădure, Ion Cuvșinov // Materialele Congresului al II-lea al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 60 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală (cu participare intern.), 20-22 oct. 2011. – Chișinău, 2011. – P. 5-8.

617. Pădure, Andrei. Omagiu eminentului profesor *Gheorghe Baci*u la 75 ani : [dr. habilitat în medicină, prof. univ.] / Andrei Pădure // An. șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” : Zilele Universității, ed. a 12-a, 19-21 oct. 2010. – Chișinău, 2011. – Vol. 1 : Probleme medico-biologice și farmaceutice. – P. 13-18. – http://library.usmf.md/downloads/anale/vol_1_xii/xii_1_p005-018_2_aniversari.pdf

618. Pădure, Andrei. Profesorul *Gheorghe Baci*u / A. Pădure // Pedagogi români notorii. – Chișinău, 2015. – Vol. II. – P. 299-308.

619. Pădure, Andrei. Profesorul *Gheorghe Baci*u la 70 de ani / A. Pădure // An. Șt. ale Univ. de Stat de Medicină și Farmaceutică „Nicolae Testemițanu”. – Chișinău, 2006. – Vol. 1 : Problema medico-biologice și farmaceutice. – P. 5-8.

620. Părintele „Limbiii române”, cinstit în întreaga republică : La cea de-a 125-a aniversare : [*Gheorghe Baci*u despre ipoteza morții lui Alexei Mateevici] // Timpul [on-line]. – 2013. – 18 mar. – Disponibil: <http://www.timpul.md/articol/parintele-limbii-noastre-cinstit-in-intreaga-republica-42026.html>. – [Accesat 21.07.2016].

621. Petrencu, Anatol. Monografia Bălților. Note de lectură: [lansarea cărții „Orașul Bălți și oamenii lui” de *Gheorghe Baci*u] [on-line]. Disponibil: <http://anatolpetrencu.promemoria.md/>

622. Petrencu, Anatol. Nimbul rostogolit în carte : [despre cartea lui *Gheorghe Baciu*, „Istории de suferințe și victimizări omenești”] / Anatol Petrencu // *Literatura și Arta*. – 2015. – 16 apr. (Nr 16). – P. 2.

623. Petrencu, Anatol. Profesorul *Gheorghe Baciu* omagiat la Alma Mater / A. Petrencu. – 2011. – 24 iun.

624. Popa, Iulius. Cartea lui *Gheorghe Baciu* mi-a răscolit amintirile / Iulius Popa // *Literatura și Arta*. – 2014. – 1 mai (Nr 18). – P. 6.

625. Popa, Iulius. Creatorul unui Bălți... omenesc : [despre cartea „Orașul Bălți și oamenii lui” de *Gheorghe Baciu*] / Iu. Popa // *Literatura și Arta*. – 2011. – 24 febr. (Nr 8). – P. 7.

626. Popa, Iulius. Un ou roșu pentru *Gheorghe Baciu* / Iu. Popa // *Literatura și Arta*. – 2016. – 28 apr. (Nr 17). – P. 6.

627. Popa, Iulius. Volumul „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri: Eminescu, Mateevici, Vieru” – mi-a răscolit amintirile / Iu. Popa // *Literatura și Arta*. – 2014. – 1 mai (Nr 18). – P.6

628. Popa, Maria. Mereu cu sufletul acasă : [Lansarea cărții „Orașul Bălți și oamenii lui” de *Gheorghe Baciu* la Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți] / Maria Popa // *Vocea Bălțiului*. – 2011. – 20 mai (Nr 20). – P. 2.

629. Premieră: „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru” de *Gheorghe Baciu* [on-line]. – Disponibil: <http://www.trm.md/ro/cultura/premiera-viziuni-asupra-vietii-si-mortii-poetilor-martiri-eminescu-mateevici-vieru-de-gheorghe-baciu/>. – [Accesat: 21.07.2016].

630. Premiile Salonului Internațional de carte, ediția a XXIII, Chișinău, 2014. Premiul „Investigații” - *Gheorghe Baciu* „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru” [on-line]. – Disponibil: <http://www.romaniidinjurulromaniei.ro/articole-blog/1528/premiile-salonului-international-de-carte-editia-a-xxiii-chisinau-2014/>. – [Accesat: 21.07.2016].

631. Profesorul universitar, Doctor *Gheorghe Baciu* // Asociația Psihologilor Atești din România [on-line]. – Disponibil: <http://psihologii.ro/prof-univ-dr-gheorghe-baciu/>. – [Accesat: 21.07.2016].

632. Scripcaru, Gheorghe. Datele profesorului *Gheorghe Baci* despre Medicina legală în Basarabia / Gh. Scripcaru // Medicina legală expertară în România. – Iași, 2000. – P. 237-238.

633. Secvențe istorice ale serviciului medico-legal din Republica Moldova : [despre activitatea prof. *Gheorghe Baci*, director al Centrului de Medicin Legal // Centrul de Medicină Legală [on-line]. – Disponibil: http://medicina-legala.md/?page_id=57. – [Accesat 18.07.2016].

634. Stici, Ion. Tradiție respectată și mereu preluată / I. Stici // Medicus. – 2006. – oct. – P. 4.

635. Stratevici, Mariana. Pe muchie de bisturiu, scriitor vs medic : [... o carte despre viața și moartea poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru scisă de savantul *Gheorghe Baci*] [on-line]. – Disponibil: <http://mednews.md/pe-muchie-de-bisturiu-scriitor-vs-medic/>

636. Tătaru, Nadia. Două zile printre morți: reportaj din morgă : [este nominalizat *Gheorghe Baci*, medic legist] // Timpul [on-line]. – 2012. – 30 ian. – Disponibil: <http://www.timpul.md/articol/doua-zile-printre-morti-reportaj-din-morga--30847.html>. – [Accesat 21.07.2016].

637. Tătaru, Nadia. *Gheorghe Baci*: „Ultima mea carte o dedic bunului meu amic, regretatul Nicolae Testemițanu / N. Tătaru // Timpul [on-line]. – 2012. – 7 febr. – Disponibil: <http://www.timpul.md/articol/gheorghe-baci-ultima-mea-carte-o-dedic-regretatului-nicolae-testemitanu-31153.html> . – [Accesat 21.07.2016].

638. Tătaru, Nadia. Medicul *Gheorghe Baci*, un cronicar al Bălțiului / N. Tătaru // Timpul [on-line]. – 2011. – 27 iun. – Disponibil: <http://www.timpul.md/articol/medicul-gheorghe-baci-un-cronicar-al-baltiului-24702.html>. – [Accesat 21.07.2016].

639. Tofan, Eugenia. Medalia „Nicolae Milescu Spătaru” pentru *Gheorghe Baci* / E. Tofan // Academia de Științe a Moldovei [on-line]. – 2016. – 25 iun. – Disponibil: http://www.asm.md/?go=noutati_detalii&n=7453&new_language=0. – [Accesat 21.07.2016].

640. „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru”, de Gheorghe Baciu // Timpul. – 2014. – 11 apr.

641. Xenofontov, Ion. Zece curiozități despre enciclopedistul Nicolae Milescu Spătaru : [art. însoțit de fot. prof. univ. *Gheorghe Baciu*] / I. Xenofontov // Moldova Suverană. – 2016. – 6 mai. – P. 1, 2. – *Este citată lucrarea lui BACIU, GHEORGHE. Nicolae Spătaru și strănepotul – Ilie Mecinikov.* Chișinău, 2016, P. 29.

642. Xenofontov, Ion. „11” considerente despre enciclopedistul *Gheorghe Baciu* („Sherlock Holmes de Moldova”) / Ion Xenofontov // Moldova Suverană [on-line]. – 2016. – 9 mai. – Disponibil: http://moldova-suverana.md/article/11-considerente-despre-enciclopedistul-gheorghe-baciu-sherlock-holmes-de-moldova_14432. – [Accesat: 21.07.2016].

***

643. Академик Георгий Бачу награжден за достижения всей медицинской карьеры [on-line]. – Disponibil: <http://moldovenii.md/ru/news/view/section/543/id/15741/from/viza>. – [Accesat: 21.07.2016].

644. Морозова, Марина. История Бельц от судмедэксперта : [презентация книги *Георгия Бачу* «Город Бельцы и его люди, 7 апреля в научной б-ке БГУ им. А. Руссо»] / Марина Морозова // Спрос и Предложение. – 2011. – 13 апр. (Nr 15). – P. 20. <http://esp.md/2011/04/14/istoriya-belc-ot-sudmedeksperata>. – [Accesat: 21.07.2016].

645. Новости-Молдова - 10 лет - поздравления от друзей: Георгий Бачу, Борис Гаина, Виктор Андон, Виталий Олексич [on-line]. – Disponibil: <https://news.rambler.ru/world/19306581/>. – [Accesat 21.07.2016].

Indexuri auxiliare

a) **Nume**

Ababii, Ion 48, 252, 359, 545, (559, 564), 586-588

Aldea–Teodorovici, soții (567)

Amoșii, D. 259

Arbore, Ecaterina (572)

Areșev, Petru (252, 259-261, 265, 268, 455)

Astărăstoe, V. 314

Baciu, Gheorghe (586-645)

Baciu, Gh. Gh. 222, 255

Bahnarel, D. 326

Bahnael, Ion 546

Balaban, V. 394, 546

Balîca, Elena 360-361

Bodean, A. 203

Boldescu, Ninel 437

Bondarev, Anatol 41, 203, 290, 416, 418, 424-426, 430,439, 454, 457-458, 468-471, 474

Bondari, Gh. 328

Botez, S. 239, 321

Botezatu, Gheorghe 201-202, 204 (348, 437, 545)

Bratu-Rotaru, Teodora 589

Buga, V. 326

Capcelea, S. 259

Caun, E. 205

Cazacu, P. 365

Cebotari, S. 344

Chiorescu, M. 194-195

Ciobanu, Raisa 47, 591-594

Ciobanu, Silvia 55, 591-594

Ciocanu, Ion 590

Ciorba, C. 399, 417

Ciubotaru, A. 350

Ciugureanu, Daniel (569-570)

Cobuscan, Dumitru 441

- Corlațanu, Iulia 242
Covaliu, Valeriu 46
Crințeșin, E. 297
Cuciuc, S. 206
Cumpanici, I. 308, 318
Cuvșinov, Ion 41, 202, 293, 364, 375, 388, 436-437, 492, 595
Cuzuioc, Ion 596
Dercaci, Tatiana 597
Dolea, Igor 33
Donici, Nicolae (583)
Doraș, S. 33
Dressler, M. L. 260
Durnea, M. 267
- Eltayeb, Ahmed** 401
Eminescu, Mihai (54, 550, 553, 557, 559, 593, 607, 612-613, 627, 629-630, 635, 640)
Enache, E. 260
Eșanu, N. 614
Ețco, C. 325, 339, 480
- Fileavici, A.** 191, 193, 225
Fleștor, Sofia 39
Furtuna, L. 197
- Galețchi Petru** (450)
Gâscă, Lidia 30
Gavriliuc, M. 32
Ghemu, Luminița 599
Ghidirim, Gheorghe (554), 602
Godorozea, M. 21, 23, 191, 193, 205, 215, 225, 247
Gogu, Nadine 603
Gorobatenchi, T. 308, 318
Grămadă, S. 314, 320
Grecu, Laurențiu 434
Grimalschi, T. 28
Gromov, Alexandru 476
Grosu, A. 365
Gurițencu, T. 303, 314, 320, 324, 327

Guțu, I. 11

Halippa, Pantelemon (576)
Harconița, Elena 44-45, 55
Hotineanu, Vladimir 39, 352, 458

Iachimov, O. 461
Iliescu, D. 232
Ioan, B. 303
Istrati, Lidia (592)

Jardan, Octavian 447, 452, 471
Josan, Galina 604-605

Lari-lorga, Leonida (563, 592)
Lungu, Eduard 295, 300, 310, 345, 349, 368, 372-373, 453, 462, 486-487
Lungu, L. 292, 368, 387
Lungu, Valeria 453

Macritchi, Sergiu 434
Malinovschi, V. 213-214, 272-273
Mariț, A. 194-195
Matcovschi, Dumitru (521)
Mateevici, Alexei (54, 548, 552, 555-556, 593, 599, 607, 612-613, 620, 627, 629-630, 635, 640)
Mater, Ehab 281
Mecinicov, Ilia (56, 602, 641)
Melnic, L. 413
Mihaluța, Aculina 55
Milescu Spătarul, Nicolae (56, 602, 638, 641)
Morăraș, Mihai 607
Moroșan, R. 11, 19, 23, 196-197, 205-206, 215, 223-224, 231, 247
Murafa, Simion (566, 578)
Musteață, Traian 609-610
Mutoi, Grigore 187, 293, 366, 608

[N. R] 611
Nagi, Mohamed 287
Nastas, F. 201

Odoenco, V. 331, 374, 383

Pădure, Andrei 36, 39, 41, 275, 280, 283, 290, 292, 295-296, 300-301, 303, 321, 323, 325, 332-334, 338, 345, 358, 366, 371, 375-376, 385, 387, 390-391, 396, 400, 406, 415-416, 418, 424-426, 430, 436-437, 439-440, 458, 465, 468-470, 472-474, 479-480, 485, 540-544, 615-619

Pelivan, Ion (573)

Petrencu, Anatol 621-623

Plahteanu, Monica 31

Popa, Iulius 624-627

Popa, Maria 628

Popușoi, Eugen (439-440)

Prisăcaru, Ion (577)

Prisăcaru, Iu. 287

Prițcan, Valentina 40

Railean, S. 441

Rijicova, Svetlana 40

Savciuc, Valerii 293

Savga, L. 268

Scripcaru, C. 320, 322, 382

Scripcaru, Gheorghe 289, 632

Scurtu, Iu. 265, 438

Secania, Tatiana

Sedlețchi, Iurie 44

Serghienco-Ciobanu, L. 34

Siloci, Alexei 239, 262, 266, 288, 304, 306-309, 311-313, 315-319, 321, 333, 337, 354-355, 481-482

Sofronie, S. 260

Solovei, Sergiu 4

Spătaru, I. 284, 350

Stici, Ion 392, 634

Stratevici, Mariana 635

Susanu, A. 221, 229, 232-237, 251, 255-256, 268, 275, 364

Șarpe, Vasile 36, 41, 292, 294, 296, 322, 334, 338-339, 344-345, 349, 358, 368, 373, 387, 415, 483-484, 488-498, 503-543

Șerbina Romeo (554, 585)

Tătaru, Nadia 636-638
Tertâșnâi, Andrei 438, 447, 454, 457
Testemițanu, Nicolae (389, 392, 637)
Tetercev, V. 269-270, 332
Tiron, Sofia 45, 52, 54
Tofan, Eugenia 639
Toporeț, N. 469

Ungurean, S. 25, 27, 207, 222, 228-229, 230, 232, 336-337, 269-270
Ungurean, Svetlana 220
Ursu, O. 206
Usatii, A. 491

Vâlcu, S. 190, 203, 208
Verdeș, Iu. 448
Vicol, A. 301, 371, 438
Vieru, Grigore (54, 549, 561, 593, 599, 607, 612-613, 627, 629-630, 635, 640)
Vodă, Nicolae 443
Vremea, S. 445

Xenofontov, Ion 641-642

Zapuhlâh, Gr. 32
Zota, Ie 306-307, 319, 520, 523-524, 531, 536

***

Андон, Виктор (645)
Анестиади, М. Я. 115
Арешев, П. Г. 60

Бачу, Георгий (643-645)
Бачу, Г. Г. 149, 160, 164
Бачу, И. С. 104
Ботезату, Г. А. 2, 12, 69, 85, 118, 128, 136, 164
Венгре, М. Н. 178, 184-185, 200
Ветрилэ, С. Т. 104
Волкова, Н. М. 60, 86
Волнянская, А. В. 175

Гаина, Борис (645)

Годорозя, М. Д. 177, 210
Гордон, В. А. 129, 132, 137-138, 140-141
Гордон, М. Д. 179
Громов, А. П. 82, 90, 105

Джугостран, Л. К. 84
Дурня, М. Г. 100

Катеренюк, И. М. 167
Каун, Е. М. 10, 173-175, 179-180, 210
Колчин, Г.Б. 132, 141
Котеля, Г. Х. 118
Кравчик, Г. Л. 117
Кувшинов, И. 398
Курдюмов, А. П. 84

Лунгу, Л. Ф. 286
Лупашко, В. И. 168

Мажеру, В. В. 138, 140
Максимов, П. И. 85-86, 106, 153-155
Морозова, Марина 644
Морошан, Р.Б. 173-175, 177, 179-180, 198-199, 210
Мутой, В. В. 12
Мутой, Г. Л. 121, 149, 157

Николаевская, Ю. Л. 13

Олексич, Виталий (645)
Осипов, В. М. 129

Пержан, Г. Д. 115
Подберецкий, В. И. 115
Присакарь, И. Ф. 158, 162
Прудковский, Б. А. 105

Ромодановский, О. А. 82, 90, 96

Савостин, Г. А. 82

Сауля, А. И. 13
Сигал, Ф. А. 155-156
Силоч, А. И. 107, 121, 160
Силоч, Аф. И. 121
Сусану, А. Н. 276

Унгуряну, С. В. 158
Ункуцэ, В. 88

Филявич, А. Е. 13, 163, 165, 168, 170-172, 176, 178, 181-186, 188-189, 200
Фрунзе Константин (67)

Цэбырнэ, К. А. 93, 102-103, 117

Чебан, В. Г. 141
Чекан, М. С. 158, 162
Чернявский, К. С. 163, 165, 171, 176, 178, 186, 200

Шарпе, В. З. 285-286
Щербин, Л. А. 82, 96, 105

b) titluri

- A case of accidental hanging 464
A fost un elev bun și viceministru competent 546
A III-a conferință a medicilor legiști din Republica Moldova cu participare internațională, consacrată aniversării a 65 ani de la fondarea centrului de Medicină Legală, 6-8 octombrie 2016, Chișinău, Republica Moldova 49
Abordarea juridică a cauzalității și divergențelor de diagnostic în malpraxis 458
Abstract book of the 11th Annual Meeting of the Balkan Academy of Forensic Sciences 468, 470, 473
Abstract of International Scientific Conference „Modern Advances in Forensic Sciences and Expertise” 469, 471, 474
Academia de Științe a Moldovei 639
Academicianul Gheorghe Ghidirim – Om, Savant, Patriot 554
Accidente la copii 5
Activitatea profesorului Gheorghe Baciu 615
Actualități din ginecologie și pediatrie 255, 269 -270
Actualități în diagnosticul și tratamentul bolilor cardiovasculare : I-a conf. de cardiologie, 21-22 oct. 1993 190
Actualități în obstetrică, ginecologie și pediatrie 251
Adaptarea sistemului cardiovascular la sportivii începători în dependență de timpul efectuării efortului fizic 190
Adunarea generală a Secției Științe Medicale a AȘ din Moldova 211
Aggressivity and physical abuse towards children in the Moldavian Republic 303
Agonia 71
Agresiunea sexuală contra minorilor 236
Agresiunile fizice și sexuale asupra femeii 323
Agresivitate umană - factor declanșator al actelor de violență 446
Agresivitatea ca element declanșator al acțiunilor infracționale 329, 340
Agresivitatea ca fenomen medico-social 212
Agresivitatea umană și actele de violență în aspect medico-socio-juridic 421
Al 2-lea Congres Național de Medicină Legală 187
Alcoolizarea ca factor favorizant în omucideri 233
Alexe Mateevici – 97 ani de la trecerea în eternitate 555
Alexe Mateevici (1888 - 1917) - poet militar, poet și patriot 556
Amplierea fenomenului violenței femeii în județul Chișinău 324
Analiza medico-legală a deficiențelor admise în asistența medicală de profil chirurgical 485

- Anatomia funcțională a sistemului muscular 4
Anatomia funcțională a sistemului osos 6
Anatomia omului și morfologia sportivă 14
Anatomia organelor interne 7
Anatomia sistemului nervos 9
Anatomie și morfologie sportivă 15, 50
Anii de veșnică tristețe 580
Aorta 72
Aparat pentru efectuarea proceselor de termo-degresare și termo-precipitare 304, 519
Aprecierea medico-legală a divergențelor dintre diagnosticul clinic și morfologic 424
Aprecierea medico-legală a gravității vătămării corporale în traumele cranio-cerebrale 32
Aprecierea modificărilor în porțiunea finală a complexului ventricular a ECG la sportivii de performanță 191
Aprecierea stării funcționale a sistemului cardiovascular al studenților sportivi 247
Asfixiile letale prin compresiunea gâtului la vîrstnici 447
Asociația Psihologilor Atestați din România 631
Aspecte etico-morale ale activității medicale 422
Aspecte igienice ale pregătirii gimnaștilor 196
Aspecte medico-legale ale agresivității umane 253
Aspecte medico-legale ale traumatismului infantil 269
Aspecte medico-legale de victimologie 254
Aspecte medico-legale lezionale în traumatologia mecanică 31
Aspecte medico-sociale și filozofice ale eutanasiei 278
Aspectele traumatologice - direcția principală de cercetare a Catedrei Medicina Legală 341
Autoagresivitatea și motivațiile ei 294
Autopsia 79
Autoritate și libertate în educație 305
- Bazele anatomiei, fiziologiei și igienei 11**
Bazele legislative și procedurale ale activității serviciului medico-legal din Republica Moldova 330
Bazele morfologiei de vîrstă și adaptării sportive 8
Bioetica și drepturile omului în aspect medico-legal 256
Bioetica și granița dintre eutanasiu și suicid asistat 423

Bioetica și responsabilitatea medicală 342
Bioetică și suicid 257
Bioetica, filosofia, economia și medicina 342
Biomecanica, morfogeneza și aspectul lezional al toracelui la acțiuni compresionale 34
Boala crizei în practica medico-legală 201
Brașoave și adevăruri despre boala și moartea lui Mihai Eminescu 557

Calitatea documentației medico-legale – concepție importantă pentru organul de urmărire penală 375
Caracterele morfologice vitale 240
Caracteristica agresiunilor fatale printre copii 275
Caracteristica infrațiuunilor împotriva sănătății, demnității și vieții copilului și adolescentului 325
Caracteristica intoxicațiilor letale cu etanol în raionul Cantemir 448
Caracteristica medico-legală a traumelor vertebro-modulare cu consecințe letale 331
Caracteristica medico-legală, structura și etiopatogenia fenomenului suicidal printre copii și adolescenți 483-484
Caracteristica, morfogeneza și diagnosticul medico-legal al plăgilor împușcate cu țeava lipită din pistolul „Makarov”, calibrul 9 481-482
Caracteristica structurii morții violente în raionul Glodeni 427
Caracterul morfolezional al traumelor cranio-cerebrale produse cu obiecte contondente 462
Caracterul și gravitatea leziunilor corporale în sindromul femeii bătute 327
Cardiac arrest due to closed trauma of the chest 362
Cartea lui Gheorghe Baciu mi-a răscolit amintirile 624
Catedra de Medicină Legală 43
Causes of Divergebces of clinical and Forensic Diagnosis 416
Cauzele și factorii de risc al autotraumatismului 241
Cauzele traumatismului și profilaxia lui în gimnastică 192
Cavitatea baro-balistică - element specific patomorfologic la împușcăturile din pistolul „Makarov” prin contact; contact sub unghi și semicontact 306, 520
Caz de restabilire a activității cardiovasculare în morgă peste 5 ore după deces 279
Centrul de Medicină Legală 633
Centrul de Medicină Legală la 50 ani 30
Cercetarea medico-legală a cadavrului 25

Cercetarea toxicologică a dexametazonului în materialele biologice 242
Cercetările medico-biologice în domeniul sportului 272
Cerințele înaintate față de perfectarea fișei medicale a bolnavului de staționar (formularul 003/e) 39
Cerințele și specificul cercetării cadavrului la fața locului 449
The character of suicides medico-legal aspects 202
Chestionar LA : [Gheorghe Baciu împreună cu alte personalități marcante din RM răspund la întrebările săptămânalului Lit. și Arta 547, 581
Children – victims of family violence 334
Ciroza hepatică – cauza morții subite 239
Ciugureanu Daniel (9.12.1885 -19.05.1950), medic colonel și om curajos 569
Concerning to Death of Children Under 17 Years in Republic of Moldova 417
Concerning to non-violent death in mun. Chișinău 379
Concomitant diseases in suicide fatality 407
Conferința științifico-medodică a corpului didactic a INEFS pe totalurile anului 1992 193-194
Consacrați plenar pe firmamentul sănătății : [despre cartea prof. univ. Gheorghe Baciu „File din trecutul medicinei basarabene”] 591
Consecințele surmenajului fizic asupra sportivilor 273
Consecințele traumelor regiunilor reflexogene ale gâtului și cordului 400
Controlul biopedagogic în procesul de antrenament 203
Coordonarea activităților la fața locului în catastrofe cu multiple victime omenеști 428
Coordonarea acțiunilor expertale și a organelor de drept la cercetarea infracțiunilor îndreptat împotriva vieții umane 363
Creatorul unui Bălți... omenesc 625
Creștinismul și istoricul bisericii „Nașterii Maicii Domnului” din Slobozia-Bălți 558
Criminalistica la începutul mileniului trei : constatări, tendințe, perspective 356
Criteriile succesului 559
Cu privire la dinamica infracțiunilor sexuale 413
Cu privire la intoxicațiile letale 204
Cu privire la moartea violentă la copii în primul an de viață 255
Cu privire la moartea violentă prin leziuni balistice 258
Cu privire la noile reglementări legislative a activității serviciului medico-legal din Republica Moldova 364
Cu privire la structura infracțiunilor sexuale 418
Cu privire la traumatismul sportiv 213

Cugetul și soarta lui Alexie Mateevici (125 de ani de la naștere) 548
Cuplu de aparat pentru lucru cu substanțe volatile 537
Cuplu de aparat pentru lucru cu substanțe volatile cu regulator al procesului de ventilare 539
Cuplu de aparat pentru lucru cu substanțe volatile mixte 538
Curriculum la disciplina Medicina legală 37, 42
Curs de medicină legală 16-17, 44

Dactiloscopia genomică 259
Daniel Ciugureanu - un valoros model de prim-ministru 570
Datele profesorului Gheorghe Baciu despre Medicina legală în Basarabia 632
De ce a cedat inima lui Grigore Vieru? 549
Decellularization of human allograft vases using trypsin/EDTA for tissue engineering 344
Decompensarea funcțională acută a sistemului cardiovascular la sportive 214
Deficiențele asistenței medicale pediatrice în practica medico-legală 270
Despre dificultățile de diagnosticare a tetaniei gastrice 461
Despre istoricul medicinei legale 243-244
Despre particularitățile patofiziologice și structurale ale cordului în moartea subită noncardiacă 365
Despre unele greșeli în expertiza medico-legală a victimelor agresiunii fizice 237
Destin sculptat în verb 582
Detașarea particulelor de pe pereții cavității baro-balistice cu ajutorul încălzirii 521
Detașarea particulelor de pe pereții cavității baro-balistice prin metoda alterării sau a putrefacției naturale 522
Determinarea direcției efectuării împușcăturii în direct după forma morfologică a cavității baro-balistice 523
Determinarea direcției efectuării împușcăturii sub unghi după forma morfologică a cavității baro-balistice 307, 524
Determinarea metalizării în leziunile balistice la împușcătura sub unghi prin metoda efectuării contacto-pozitivoradiogramelor 308, 503
Devieri de la cerințele perfectării corecte a documentelor medicale 366
Diagnostic mistakes in surgerz and their impact 472
Diagnosticul morții prin stop cardiac reflexogen în traumele închise ale toracelui 408
Din istoricul cercetărilor științifice medico-legale 429

- Din istoricul localității Slobizia-Bălți 450
Din istoricul medicinei legale în Moldova 245
Dinamica morții neviolente conform serviciului medico-legal din Republica Moldova 353
Dispozitiv pentru efectuarea microfotografiei 504
Dispozitiv-presă pentru cercetarea electrografică a metalelor în obiectele medico-legale 505
Distinsa personalitate - Gheorghe Ghidirim la 70 ani 409
Distinsul profesor Gheorghe Baciu la 75 ani 616
Două caractere parcă trase la indigo: Leonida Lari și Lidia Istrati 592
Două zile printre morți: reportaj din morgă 636
Dumitru Matcovschi cu suferințe supraomenești 571
Duties of the Forensic Doctors in Disasters with Multiple Human Casualties 430
- E**caterina Arbore 572
Ecologia psihicului uman 294
Educația fizică și intelectuală a copiilor ca problemă medico-pedagogică 223
Efectele traumelor psiho-emoționale în aspect medico-social și juridic 459
Eficacitatea masajului de recuperare la sportive 193
The 8th Annual Meeting of Balkan Academy of Forensic Science, June 2-5, Kosovo 425, 430, 439
Elemente de psihologie judiciară: Medicina legală 40
Enciclopedia populară medicală 148
Enciclopedia Sovietică Moldovenească 71-72, 79, 94, 110
Epidemiology of suicidal death in the Republic of Moldova 345
Erori diagnostic în suferințele traumatice vasculare și parenchimotoase cu evoluție în doi timpi 260
Estimation of time of death based on the intensity of micro flora development 337
Etapete de dezvoltare a Centrului de Medicină Legală în 55 ani de la fondare 367
Etiopatogenia morții violente 261
Etiopatologia infracțiunilor comise împotriva omului : materialele I conf. intern. consacrate aniversării a 75 ani a prof. P. Areșev 252, 259-261, 265, 268
Eugen Popușoi - distinsă personalitate a timpului 431
Eugen Popușoi - medic, pedagog și savant talentat 432
Eutanasia în aspect medico-legal și juridic 433
Euthanasia vs. Assisted suicide 473

- Evoluția asistenței medicale a populației bălțene 560
Evoluția cercetărilor cu caracter medico-legal în Moldova 451
Evoluția medicinei legale pe plaiul basarabean 45
Evoluția senescenței și soarta vîrstnicilor în aspect social 452
Experimental Modeling of percutaneous international ecografi complications 326
Expert Assessment of Divergences of Clinical and Morphological Diagnosis 425
Expertiza judiciară în cauzele privind minorii 33
Expertiza medico-legală a cadavrului și persoanei 38
Expertiza medico-legală a leziunilor țesuturilor moi, oaselor și organelor cutiei toracice la acțiunea eforturilor statice 476
Expertiza medico-legală și asigurarea sănătății publice 246
- F**actori de risc sociali ai suicidului printre minori 382
Factorii ce favorizează traumatismul prin trafice 265
Factorii determinați ai calității expertizelor medico-legale 385
Factorii mediului ambient în educația fizică și sport 19
Fără expertizele medico-legale normele de drept la viață și sănătate ar fi minimalizate 386
Features of skull fractures due to blunt objects with limited surface 349
Femeia - victimă intrafamilială 460
Fenomenul de retroexpulzare a detritului adipos din cavitatea barobalistică în trageri cu țeava lipită perpendicular 540
Fenomenul Siloci-Baciu de diagnostic a provenienței intravitale a șanțului de spânzurare 525
The 5th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science, Republic of Macedonia 390-391, 393
Figuri proeminente ale istoriei și medicinei mondiale de origine română descrise de Gheorghe Baciu în volumul „Nicolae Milescu Spătaru și strenepotul- Ilia Mecinikov” 602
File din trecutul medicinei Basarabene 47
Fondarea Institutului Național al Justiției este binevenită 410
Forensic expertise of the fatal traffic traumas 411
Forensic Medical Aspects of Mortality in the Republic of Moldova 469
Forensic medical management in multiple victim disasters 401
Forensic medicine vigilant, inquisitive eye to achieve justice : materials the 2-nd conf. for Forensic Medicine 401
Formarea post-mortem a pseudoartrozei la fractura osului hioid ca element

de proveniență intravitală a leziunii 526
The 4th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science 361-362, 368,
372-373, 3376, 379, 383
The Fracture of scapulae by single hammer blow 346
Frecvența și caracterul leziunilor produse prin compresia toracelui la copii
287
Frecvența și demografia morții subite la copii în Republica Moldova 360
Frotiuri-amprente de pe pereții cavității baro-balistice 309, 527

Gala premiilor în sănătate! Cine sunt laureații ediției din acest an : Ed. 2014
598

Generalități asupra serviciului medico-legal în contextual asigurărilor
medicale obligatorii 359

[Gheorghe Baciu] : Biografie 600

[Gheorghe Baciu] : [Foto însoțită de text pe cop. rev. *Avocatul poporului*] 601

Gheorghe Baciu - făclie a medicinei basarabene 589

Gheorghe Baciu - o cronică a profesurii medicale 609

Gheorghe Baciu - talentat savant; pedagog și specialist în medicina legală
610

Gheorghe Baciu - 70 de ani 608

Gheorghe Baciu - 75 de ani 586

Gheorghe Baciu - un mag legal 596

Gheorghe Baciu: „Ultima mea carte o dedic bunului meu amic, regretatul
Nicolae Testemițanu 637

Gheorghe Baciu la 70 de ani 595

Gimnastica (Tipologia și aspectele metodico-științifice ale pregătirii
studenților pentru activitatea profesională) 193, 196

Grigore Vieru și destinul său amar 561

Group suicidal behavior among minors 368

Histological changes in the region of echymotic mask owing to compression
of thorax 347

History of scientific research in legal medicine in the Republic of Moldova
466

Iatrogenic pathology as an inadequate cause for clinical diagnostic 465

Igiena alimentației sportivilor 23

Igiena edificiilor sportive 21

Importance of medico-legal expertises in malpractice cases 390

Inaugurarea Aleii Clasicilor : [printre participanți Gheorghe Baciu] 604
Incidența asfixiilor mecanice cu consecințe letale printre locuitorii raionului Edineț 445
Incidența asfixiilor mecanice în municipiul Balti 434
Incidența traumelor craniocerebrale soldate cu deces la persoanele de vîrsta a treia 453
Incursiune în fenomenul violenței intrafamiliale 332
Indexes of a violent death of children in Republic Moldova 412
Indicele bibliografic al lucrărilor științifico-metodice ale medicilor legiști din Republica Moldova pentru anii 1996-2005 369
Indicii mortalității copiilor conform datelor serviciului medico-legal 387
Indicii mortalității extraspitalicești a copiilor în vîrsta de 1-16 ani 399
Indicii morții neviolente în Republica Moldova 380
Indicile ventilației pulmonare maxime ca criteriu de apreciere a stării funcționale a sportivului 205
Indificările hemodinamice la copii și adolescenți în timpul eforturilor fizice 194
Influența factorului stresogen asupra psihicului uman și consecințele lui nefaste 435
Influența unor poluanți chimici aerogeni asupra macrofagilor alveolari 224
Informația medico-criminalistică a efectelor baro-balistice în leziunile produse prin pistolul „Makarov” 288
Infrațiuni împotriva vieții umane 216
Infrațiunile îndreptate împotriva sănătății, demnității și vieții copiilor și adolescenților 479-480
Infrațiunile sexuale contra fetițelor minore 217
Inima 94
Inimi pline de tăcere... sau cartea Gheorghe Baciu - Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri- Eminescu, Mateevici și Vieru 599
Instruirea motorică a copiilor și starea morfo-funcțională a organismului 206
Intoxicații letale a persoanelor în vîrsta peste 60 de ani 454
Intoxicații letale cu medicamente la copii 218
Intoxicațiile acute cu medicamente - problemă medico-socială 219
Intoxicațiile cu cuperci 220
Intoxicațiile letale printre copii 284
Ion Ababii – personalitatea țării 559, 564
Ion Pelivan – susținător al Marii Uniri 573
Istoricul fondării și dezvoltării Societății Științifice a Medicilor Legiști din Republica Moldova 436

- Istoricul medicinei legale în Republica Moldova 26
Istoricul medicinei și al învățămîntului medical pe plaiul basarabean 51
Istории de suferințe și victimizări omenești 57
- Îmbalsamarea 148
În memoria profesorului Gheorghe Botezatu 437
În memoria profesorului universitar Gheorghe Botezatu – la 75 ani de la naștere 348
Înaintașii neamului merită comemorați 562
- Laureații săptămînalului „Literatura și Arta” pentru 2014 606
Leonida Lari-Iorga: Martira și poeta vulcanică 563
Lesion mecanogenesis chest commpressions Thoracic 370
Lethal intoxication among children 372
Level of Surgeons’ Knowledge of the Patient’s Rights in Republic Moldova 290
Leziuni balistice cu consecințe letale la copii 262
Leziuni caracteristice pasagerului aflat pe bancheta din față în traumatismul auto 371
Leziuni intenționate produse prin arme de foc 221
Leziuni produse prin dispozitive explozibile 266
Limitele de concludență a probelor medico-legale în traumatismele mecanice 419
Localitatea Bălți pe timpul regimului țarist (1812–1917) 574
- Managementul actual al serviciului medico-legal din Republica Moldova 388
Materialele Conferinței a II-a a medicilor legiști din Republica Moldova 35, 359-360, 364, 366-367, 369, 371, 374-375, 377-378, 380, 382
Materialele conferinței a IV-a științifice internaționale „Filosofie. Medicină, Ecologie” 280
Materialele conferinței interenaționale „Violența în familie – aspecte multidisciplinare”, 25-27 ianuarie 1999 283
Materialele conferinței „Probleme de cercetări actuale în criminalistică” 363
Materialele conferinței științifice a colaboratorilor și studenților a USMF „Nicolae Testemițanu” 254, 258, 266, 274-275, 279, 281, 284
Materialele conferinței științifice anuale a USMF „Nicolae Testemițanu” 239, 246
Materialele conferinței științifice anuale consacrate semicentenarului USMF

„Nicolae Testemițanu” 221, 235

Materialele conferinței științifice dedicate aniversării 125 ani de la înființarea Spitalului Municipal Bălți 262, 267

Materialele Conferinței științifice dedicate jubileului de 190 ani de la fondarea Spitalului Clinic Municipal 396

Materialele conferinței științifice internaționale a INEFS 384

Materialele conferinței științifice internaționale „Omul, informatizarea, sănătatea” 256-257

Materialele Conferinței științifico-medodică a corpului didactic a INEFS pe totalurile anului 1993 203, 205-206, 208

Materialele Conferinței științifico-practice Internaționale „Criminalitatea regională: probleme și perspective de prevenire și combatere”, 25-26 mai 2005 358

Materialele Congresului al II-lea al medicilor legiști din Republica Moldova, consacrat aniversării a 60 ani de la fondarea Centrului de Medicină Legală (cu participare intern.), 20-22 oct. 2011 41, 423, 426, 429, 436-438, 440, 442, 445, 616

Materialele Congresului al II-lea al specialiștilor în domeniul sănătății publice și managementului sanitar 282

Materialele Congresului al IV-lea al ortopezilor-traumatologilor din Republica Moldova 248-249

Materialele I conferințe internaționale de științe medicobiologice „Mecanismele morfofuncționale de adaptare și corecția dereglărilor patologice” 231

Materialele I -lui Congres al medicilor legiști din Republica Moldova (27-28 septembrie 2001) 224, 295, 298-299, 302, 614

Materials First International Social Deviant Behavior Symposium of the Black Sea Countries „Criminogical Situation and Security in Society” 212, 229, 232-234, 236-237

The Materials International Conference of Forensic Medicine of Sudan 370

Mecanismul de formare a zonelor de depunere a funinginei la împușcăturile prin contact direct 312, 528

Mecanismul de formare a zonelor de depunere a funinginei la împușcătura prin contact sub unghi 311, 529

Mecanismul de formare a zonelor de depunere a funinginei la împușcăturile prin semicontact 313, 530

Mecanismul ieșirii gazelor din țeava pistolului „Makarov” la împușcături 531

Mecanogeneza și aspectul morfolezional în traumele cranio-cerebrale produse cu obiecte contondente 486-487

- Medalia „Nicolae Milescu Spătaru” pentru Gheorghe Baciu 639
Medical Law - Between Necessity and Compulsoriness 439
Medicina legală expertară în România 632
Medici basarabeni – demni de comemorat 575
Medicii legiști lângă zidul dreptății : Serviciul medicină legală la 50 de ani 584, 603
Medicina judiciară 113
Medicina legală 22, 29, 414
Medicina legală în Basarabia 289
Medicina legală și externală în România 289
Medico-legal aspects concerning the „aggressed woman” in the country of Iași, Romania 314
Medico-social aspect of human violence and aggression 470
Medicul Gheorghe Baciu, un cronicar al Bălțiului 638
Mereu cu sufletul acasă 628
Metoda de degresare a obiectelor cu leziuni mecanice ce constau din piele și țesut adipos 532
Metodă de degresare a preparatului biologic dermic 488
Metodă de determinare a direcției de tragere 495
Metodă de determinare a distanței și direcției de tragere din pistol de la distanță mică pe sectoare deschise ale corpului 489
Metodă de determinare a tragerilor de la distanță mică 496
Metodă de determinare a vechimii morții 354, 497
Metodă de diagnostic al leziunilor prin armă de foc 490
Metodă de diagnostic al provenienței intravitale a șanțului de strangulare 491
Metodă de diagnostic al tragerilor de la distanță mică 492
Metoda de diagnostică-radiografică de determinare a direcției efectuării împușcăturii în direct 533
Metoda de diagnostică-radiologică de determinare a direcției împușcăturii sub unghi 534
Metoda de efectuare a microfotografiei cu dispozitiv de construcție nouă și cu fascicolul de lumină artificial reglat 506
Metodă de examinare a leziunilor prin armă de foc 493
Metodă de examinare medico-legală a cadavrelor persoanelor decedate în custodia organelor de drept sau în evenimente însoțite de intervenția organelor de forță 544
Metoda de păstrare și conservare a mostrelor medico-legale (piele, țesut subcutanat și muscular) 507

Metoda de preparare a mostrei anatomice ce alcătuiește complexul cuanto-adipos și cel muscular în leziunile balistice la împușcătură sub unghi 508
Metoda de preparare a mostrei anatomice ce alcătuiește complexul cuanto-adipos și cel muscular în leziunile balistice 509
Metodă de radiodiagnostic al direcției de tragere 494
Metoda de reglare a fasciculului de lumină artificială pentru efectuarea microfotografiei 510
Metoda de separare a complexului de tesuturi proprii cavității pulsante în leziunile balistice 511
Metoda de separare a complexului piele cu orificiu de intrare a glontelui cu cavitatea pulsantă la împușcătura prin contact 512
Metoda de separare a complexului piele cu orificiu de intrare a glontelui cu cavitatea pulsantă la împușcătura sub unghi 513
Metoda de separare a pielii cu orificiul de intrare de țesuturi adipos adiacent și mușchi în leziunile balistice 514
Metodă de stabilire a datei morții la cadavrele aflate în mediu cu umiditate sporită 355, 498
Metoda de termoprecipitare a substanțelor solide a elementelor ce formează cavitatea baro-balistică 315, 535
Metoda determinării unghiului tragerii după caracterul retroexpulzării detritului adipos din cavitatea baro-balistică 316, 541
Metoda diagnostic-radiografică de determinare a direcției efectuării împușcării sub unghi 317
Metoda efectuării contacto-pozitogramelor pentru determinarea metalizării în leziuni balistice la împușcătura prin contact 515
Metoda extrapolării în determinarea capacității de travaliu (CT150) și a consumului de oxigen (CMO₂) la copii 195
Metoda radiologică de studiere a orificiului de intrare în leziunile balistice la împușcătura prin contact 318, 516
Metoda radiologică de studiere a orificiului de intrare în leziunile balistice la împușcătura prin contact și semicontact sub unghi 517
Metode informative de apreciere a eficienței antrenamentului luptătorilor junior 197
The microscopic morphologic aspect of episubdural hemorrhages 373
Moartea accidentală la copii în traumatismul de transport 296
Moartea subită la sugaci 222
Moartea violentă la copii 187
Modificările morfologice ale traumelor cranio-cerebrale cu consecințe letale 295

Monografia Bălților. Note de lectură 621
Moralitatea extraspitalicească a copiilor cu vârsta sub un an 402
Morphogenesis of the contact gunshot wounds 333
The motivation structure of suicide phenomenon among children and teenagers in Republic of Moldova 338

Nails hit into the skull with criminal aim 467
Nicolae Donici - somitate națională a Basarabiei 583
Nicolae Milescu Spătarul și srănepotul - Ilia Mecinovic 56
Nicolae Testemitanu - Om de selectă cultură și cu har dumnezeiesc 389
Nicolae Testemițanu - viguros stejar al neamului 392
Nimbul rostogolit în carte 622

O carte despre Eminescu, Mateevici, Vieru 612
O carte despre medicii savanți din mai multe generații 611
O carte necesară a profesorului Gheorghe Baciu despre Eminescu, Mateevici și Vieru 593
O carte pe săptămână: „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru” 613
O viață de zbucium 52
Omagiu eminentului profesor Gheorghe Baciu la 75 ani 617
Omagiu profesorului Gheorghe Baciu la vârsta de 65 ani 614
Omuciderile și agresivitatea intrafamilială 234
Omuciderile printre copii ca fenomen social 280
Optimizarea procesului de studio la disciplina medicina legală 403
Orașul Bălți și oamenii lui 53, 597
Orașul Bălți și regiunile învecinate în retrospectiva istoriei 450

Pantelimon Halippa – promotor al unirii din 1918 576
Părintele „Limbii române”, cinstit în întreaga republică 620
Particularități ale standardizării și valorificării activității medicale 404
Particularitățile expertizelor medico-legale privind persoanele vii și documentele medicale, efectuate în secția Clinică din municipiul Chișinău 438
Particularitățile indicilor electrocardiografici în dependență de orientarea procesului de antrenament 225
Particularitățile lezionale ale toracelui la copii 248
Particularitățile lezionale prin compresiunea toracelui la copii 263
Particularitățile și caracteristica morfologică ale traumelor cranio-cerebrale

- cu consecințe letale 310
Pe muchie de bisturiu, scriitor vs medic 635
Peculiarities of injuries in thorax compression in children 91
Peculiarity of child non-violent death 361
Pedagogii români notorii 618
Perorientarea periferică a țesutului conjunctiv în cavitatea baro-balistică – element specific de diagnostic a leziunilor balistice 319, 536
Personalitate notorie a neamului 392
Petru Galețchi - ilustru exponent al contemporanilor 405
The phenomenon of family violence in the Republic Moldova 3230
Port cu mine ceea ce e al meu 546
The Possibility of postmortem formation of the echymotic mask due to thoracic compression 335
Premieră: „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri Eminescu, Mateevici, Vieru” de Gheorghe Baciu 629
Premiile Salonului Internațional de carte, ediția a XXIII, Chișinău, 2014 630
Preservation of valve homograft viability using culture medium supplemented with low-doses of antibiotics 350
Prima conferință internațională a medicilor legiști din Moldova 264
Primul Congres de Endoscopie din Moldova, Chișinău, 17-19 septembrie, 2003 326
Prinzător de glonte ca element de Securitate în tragerile experimentale cu armele de foc 321
Problema de cauzalitate în medicină 406
Problema suicidului 226
Probleme actuale ale sănătății populației și reformei asistenței medicale : materialele congresului al II-lea în domeniul sănătății publice și managementului sanitar 291-292
Probleme actuale în obstetrică și pediatrie 217, 222
Probleme acute privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice : Materialele conf. șt. intern. 191, 195, 197, 213, 215, 225, 247, 272-273
Probleme de prevenire și combatere a delincvenței juvenile, traficul de ființe umane și migrațiunii ilegale 332
Problemele ce vizează cercetările medico-biologice în domeniul sportului 227
Profesorii universitari, absolvenți ai USMF „Nicolae Testemițanu” 43
Profesorul Gheorghe Baciu 618
Profesorul Gheorghe Baciu la 70 de ani 619

Profesorul Gheorghe Baciu omagiat la Alma Mater 623
Profesorul Gheorghe Botezatu la 70 ani 545
Profesorul Ion Prisăcaru la 80 ani de la naștere 577
Profesorul Petru Areșev - 90 ani de naștere 455
Profesorul universitar, Doctor Gheorghe Baciu 631
Programa Cursului de medicină legală pentru studenții facultății Drept 18
Programa de studiu pentru medicina legală la facultățile de medicină
generală, profilactică și stomatology 27
Protecția muncii în educația fizică și sport 24
Protecția muncii în educația fizică și sportivă 28
Pruncuciderea ca problemă medico-socio-juridică 251
Purtător de glonte ca element de Securitate în tragerile experimentale cu
armele de foc (pistolul Makarov calibrul 9 mm) 542

**Rapoartele revizorului școlar Mihai Eminescu despre învățământul rural din
județul Iași 550**
Reacții alergice la medicamente 228
Realizările științifice ale școlii de medicină legală din Republica Moldova în
anii 1951-2011 442
Rechtsmedizin, Band 24, Heft 4, 2014 : Abstracts der 93. Jahrestagung der
DGRM 465
Rectorul care emană căldură și încredere : Alocuțiune universitară 564
Referitor la indicatorii mortalității generale a populației 377
Referitor la infarctul posttraumatic al cordului 351
Referitor la intoxicațiile legate cu medicamente și droguri 297
Referitor la intoxicațiile letale cu etanol în raionul Călărași 443
Referitor la moartea accidentală printre copii și adolescenți 274
Referitor la particularitățile etiopatogenetice ale morții violente 291
Referitor la structura morții violente 281
Referitor la studiile postuniversitare de medicina legală 352
Referitor la traumatismele vertebro-modulare cervicale cu consecințe letale
374
Referitor la traumele rutiere cu consecințe letale 328
Referitor la victimizarea persoanelor de vîrsta a treia 463
Reforme organizatorice în activitatea serviciului medico-legal 282
Regarding the evolution of subarachnoidal traumatic hemorrhages 415
Regarding the Violent Death of Elderly People 471
Role of medico-legal expertise in maintenance of medical assistance quality
376

Role of psychoemotional trauma in sudden death 393
Rolul expertizei medico-legale în descoperirea crimelor comise împotriva vieții umane 229
Rolul familiei în formarea comportamentului delictual al copiilor și adolescenților 283
Rolul medicinei legale în combaterea greșelilor medicale 230
Rolul social al medicinei legale și aportul ei la în înfăptuirea actului de justiție 394
Romeo Șcerbina. Volum omagial 554

Sarcinile serviciului medico-legal din Republica Moldova la momentul actual 298
Sarcinile serviciului medico-legal în accidente cu numeroase victime omenești 378
Sănătatea populației și efectele traumelor psihoemoționale 395
Secvențe asupra cercetărilor științifice în domeniul medicinei legale 381
The 2nd Annual Meeting of the Balkan Academy of Forensic Sciences, Serres, Greece, 3-6 June, 2004 333-335, 338
The Second International Symposium bioethics in Eastern Europe : Bioethics VS Suicide 202
Secvențe asupra morții violente a persoanelor de vîrstă înaintată 456
Secvențe despre învățămîntul basarabean pe timpul regimului țarist 565
Secvențe din istoricul Catedrei Medicină Legală și perspectivele ei de dezvoltare 440
Secvențe din trecutul localității Slobozia–Bălți 551
Secvențe istorice ale serviciului medico-legal din Republica Moldova 633
Semnul de „ciupire” a fibrelor de haine din locul împușcăturii cu țeava lipită 543
Sensul molipsitor și mobilizator al energiei sale : [despre medicul legist, profesorul universitar Gheorghe Baciu] 587
The 7th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science, June 3-6, Albania 416-417
Simion Murafa – adevărat erou basarabean 566
Simion Murafa (24.05.1887 - 20.08.1917), un ofițer basarabean 578
Sindromul morții subite a copiilor în primul an de viață 267
Situatie confuză privind boala și moartea lui Mateevici 552
The 16th Meeting of Forensic Sciences. IAFS, 2002, Montpellier France (September 2 to 7, 2002) 314, 320, 322
The 16th Meeting of the International Association of Forensic Sciences IAFS

- 2002, Montpellier France (September 2 to 7, 2002) 303
The 6th Congress of the Balkan Academy of Forensic Science, June 18-21, Greece 407, 411-412, 415
The 6th International symposium Osteuropaverein in Legal Medicine 464, 466-467
Soarta tragică a lui Mihai Eminescu 553
Societatea Civică și Sănătatea Psihică 323
Soluție pentru păstrarea mostrelor medico-legale (piele, țesut subcutanat și muscular) 518
Soții Aldea–Teodorovici și moartea lor învăluită de mister 567
Specificul afectării expertizelor și cercetărilor medico-legale 356
Specificul letalității persoanelor în etate prin acțiunea agenților fizici 457
Specificul traumatismului sportiv 248
Specificul traumelor rutiere cu consecințe letale în raionul Orhei 441
The Spinal cord trauma with lethal outcome 383
Standardizarea procesului de diagnosticare în practica medicală 426
Starea funcțională a sistemului cardiorespirator la luptătorii juniori 231
Starea funcțională a sistemului cardiovascular a studenților INEFS 215
Starea funcțională a sistemului cardiovascular și locomotor al tinerilor sportive 208
Stejarul spiritualității 568
Strategia de dezvoltare și reforme a sistemului sănătății din RM în condițiile economiei noi 230
Structura leziunilor în moartea violentă provocată de agresori 235
Structura și etiopatogenia morții violente accidentale, homicidale și suicidale la copii și adolescenți 292
Structura și etiopatogenia morții violente în Republica Moldova 293
Structura și motivațiile fenomenului suicidal la copii și adolescenți 339
Structura și particularitățile morții violente în Republica Moldova 299
Structura și particularitățile traumelor cranio-cerebrale cu consecințe letale 300
Structura și particularitățile traumelor provocate prin cădere și precipitare 301
Suicide at children and teenagers – a study of the Institute of Legal Medicine of Iasi, Romania and the Center of Legal Medicine of Chisinau, Moldova 322
Suicidul ca obiect de cercetare sociologică 232
Suporturi de curs 414

The Surgeons knowledge level of healthcare legislation in the Republic Moldova 474

Symposia Professorum. Seria Medicina : materialele ses. șt. ULIM 293

Școala profesorului Petru Areșev 252

Știința medicală din Republica Moldova: realizări și perspective 250

Talentat medic-chirurg și publicist : [Romeo Șcerbina - 70 de ani] 585

Tezele conferinței științifice anuale ale USM „Nicolae Testemițanu” 201, 204

The 3rd Congress of the Balkan Academy of Forensic Sciences, Constanța, România, 2-5 June, 2005 337, 345-347, 349

Tradiție respectată și mereu preluată 634

Trauma psihică, sănătatea și viața omului 357

Traumatismele mecanice în aspect medico-legal 36

Traumatismul accidental în activitatea sportivă 384

Un caz neobișnuit de omucidere combinată 268

Un împătimit al cercetării 594

Un ou roșu pentru Gheorghe Baciu 626

Un pilon al serviciului medico-legal : [Profesorul Gheorghe Baciu la 70 ani] 588

Unele aspecte ale studierii cursului de medicină legală la facultățile de drept 336

Unghiul îngust privit... din alt unghi 207

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” : Promoția 18 la 50 de ani (1957–1963) 46

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova 48

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” la 60 de ani 343

11” considerente despre enciclopedistul Gheorghe Baciu („Sherlock Holmes de Moldova”) 642

Valoarea cunoștințelor medico-legale în pregătirea profesională a medicilor 396

Valoarea expertizei medico–legale pentru organele de drept 420

Valoarea informațiilor cu caracter medico-legal în procesul de urmărire penală 397

Valoarea traumei psihice în declanșarea diverselor forme de moarte 302

Viața lor – un testament pentru viitorime 607
Viața zbuciumată a lui Gheorghe Baciuc 605
Victimizarea copiilor și a bătrânilor – problema de anomalie microsomială 444
Victimization of children and elderly people – an actual problem 468
Violența intrafamilială și determinismul suicidal 358
Viziune medicală a profesorului Gheorghe Baciuc asupra scriitorilor martiri 590
Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri: Eminescu, Mateevici, Vieru 54, 640
Volumul „Viziuni asupra vieții și morții poezilor martiri: Eminescu, Mateevici, Vieru” – mi-a răscolit amintirile 627

Zece curiozități despre enciclopedistul Nicolae Milescu Spătaru : [art. însoțit de fot. prof. univ. Gheorghe Baciuc] 641
Zîmbetul și bunăvoința trebuie să predomine asupra impactului stresului sau Despre Zîmbet, bunăvoință și stres 579

***

Академик Георгий Бачу награжден за достижения всей медицинской карьеры 643
Актуальные вопросы восстановительного лечения в травматологии и ортопедии : материалы II-го съезда травматологов и ортопедов МССР 149
Актуальные вопросы судебно-медицинской травматологии 119, 127
Актуальные вопросы судубно-медицинской службы государств-участников СНГ 398
Актуальные вопросы судебной медицины и паталогической анатомии 118, 120
Актуальные проблемы судебной медицины 99
Анализ ошибок в диагностике и лечение закрытых травм грудной клетки 102
Анализ трнспортного травматизма со смертельным исходом 104
Анафилактический шок как осложнение при введении медикаментов 111
Анафилактический шок от введения новокаина 80

Библиографический указатель печатных работ, выполненных судебными медиками Молдавии 81, 125

Вид травмы и её особенности при смерти от сдавления грудной клетки 128

Влияние некоторых видов спорта на показатели адаптации организма 181

Влияние психических травм на генез скоропостижной смерти при сердечно-сосудистых заболеваниях 84

Внебольничные смертельные исходы при язвенной болезни желудка и 12-перстной кишки 123

Вопросы борьбы с травматизмом в сельском хозяйстве 73

Вопросы методологической направленности преподавания курса анатомии 159

Вопросы организации оздоровительных мероприятий 162

Всесоюзная конференция по механике сплошных сред 132

Гигиеническая оценка расписания занятий школьников 198

Гигиенические аспекты организации тренировочного процесса школьников-дзюдоистов 174

Гимнастика. (Типология и научно-методические аспекты подготовки студентов для профессиональной деятельности) 198-199

Деформация позвоночника у детей и ее коррекция средствами лечебной физкультуры 171

Диагностика давности процессов в объектах судебно-медицинской экспертизы 160-161

Диагностика и лечение больных с множественной и сочетанной травмой 166

Диагностика и лечение заболеваний органов брюшной полости 123

Динамика физической работоспособности у футболистов в годичном тренировочном цикле 163

Динамика физической работоспособности на футболистов в годичном тренировочном цикле 188

Динамика функционального состояния аппарата кровообращения у велосипедистов в различные периоды подготовки 182

Динамика функциональных сдвигов у спортсмена в разные периоды подготовки 172

Динамические медицинские наблюдения при занятиях массовыми видами физкультуры и спорта 178

Дифференциальная диагностика переломов лопатки от удара и сдавления груди предметом с ограниченной площадью 146

Доклад 22-й научной сессии КГМИ 59
Доклады 24-й научной сессии Кишиневского госмединститута 63
Доклады конференции докторантов, аспирантов и ординаторов 62
Доклады 6-й научной конференции молодых ученых Молдавии (секция
медицины) 68

Зависимость предельных статических нагрузок от формы грудной
клетки и возраста 126

Закрытие повреждения грудной клетки 117

Информационное письмо 142-143

История Бельц от судмедэксперта 644

К вопросу о моделировании повреждений головы при падении
человека на плоскости 82

К вопросу о рентгенологической диагностике закрытых повреждений
грудной клетки 103

К вопросу об измерении величины действующей силы при воздействии
тупых предметов с ограниченной плоской поверхностью 105

К морфологической характеристике повреждений грудной клетки при
её компрессии 95

К обстоятельствам смерти от закрытых повреждений грудной клетки
при автотравме 74

К судебно-медицинской диагностике влияния предшествующих
заболеваний на танатогенез насильственной смерти 62

К характеристике предшествующих состояний здоровья при
травматической смерти 59

К характеристике суицидальных действий у детей и подростков 285

Комплексное лечебно-профилактическое воздействие на больных,
страдающих остеохондрозом 183

Комплексное лечение сколиоза у детей в условиях плавательного
бассейна 176

Константин Васильевич Фрунзе - крупный организатор Советской
судебно-медицинской службы 67

Кровеносные сосуды в норме и патологии 112

Кровоизлияние в миокарде при закрытой травме грудной клетки 83

Лечебная гимнастика в комплексном лечении больных хроническими
гастритами 170

Локализация и механизмы разрыва аорты при тупой травме грудной клетки 112

Математические методы в механике 138, 140

Математический метод определения прочности грудной клетки при статистических нагрузках 501

Математическое определение прочности грудной клетки при статических нагрузках 129

Материалы врачебной научно-практической юбилейной конференции посвященной 100-летию Бельцкой республиканской больницы 98, 100

Материалы докладов республиканской научно-практической конференции преподавателей высших и средних специальных учебных заведений 168

Материалы конференции докторантов, аспирантов и ординаторов КГМИ 61

Материалы конференции молодых ученых КГМИ 76-77

Материалы научной конференции с международным участием «Биопротезирование в сердечно-сосудистой хирургии», Москва, 4-5 марта 2005 344, 350

Материалы научно-практической конференции педагогического персонала НИФКС по итогам 1993 года 210

Материалы научно-практической конференции «Совершенствование системы физического воспитания детей школьного возраста» 177, 182, 185

Материалы I-го съезда травматологов ортопедов Молдавской ССР 128, 130

Материалы 5-ой республиканской научной конференции судебных медиков 74, 78

Материалы республиканской конференции хирургов Молдавии 86, 93

Материалы республиканской научно-методической конференции 179, 184, 186

Материалы республиканской научно-практической конференции «Оптимизация процесса развития двигательного качества и роста спортивного мастерства школьников» 171, 173, 175-176

Материалы XIII-го Пленума Всероссийского общества судебных медиков 277

Материалы IV-ой республиканской конференции травматологов-ортопедов Молдавской ССР 104, 107

Международная конференция по лечению и воспитанию больных 200

- Методические рекомендации 159
Методические рекомендации к лабораторным занятиям по спортивной медицине 10
Методы реабилитации школьников, больных сколиозом 173
Методы совершенствования тренировочный процес 188-189
Механизмы нарушения структуры и функции при шоке и принципы их коррекции 89
Механика твердого деформируемого тела и расчет конструкции 141
Множественные и сочетанные повреждения грудной клетки при ее компрессии 166
Моделирование закрытых травм грудной клетки при падении человека на преграду с высоты собственного роста 96
Моделирование закрытых травм грудной клетки при статических нагрузках 97
Моделирование повреждений головы, грудной клетки и позвоночника 96-97
Морфологическая характеристика разрывов легких при закрытых травмах грудной клетки 113
- Н**пряженное состояние реберного пояса человека при ударе 138
Научно-практическая конференция «Здоровый образ жизни» 181
Некоторые биомеханические свойства грудной клетки при её компрессии между широкими плоскими предметами 133
Некоторые задачи механики сплошной среды 141
Некоторые особенности отравлений угарным газом у детей 160
Некоторые причины травматизма при смертельных повреждениях грудной клетки 107
Нервные элементы лобного симфиза человека 167
Новости-Молдова -10 лет - поздравления от друзей: Георгий Бачу, Борис Гаина, Виктор Андон, Виталий Олексич 645
- О** биомеханических свойствах грудной клетки 139
О внебольничной летальности взрослого населения от пневмоний 134
О возможности посмертного образования экхимотической маски при сдавлении грудной клетки 114, 500
О возможностях и недостатках судебно-медицинской диагностики предшествующих заболеваний при насильственной смерти 63
О динамике содержания кальция и магния в костной ткани человека 115

О механической прочности грудной клетки при статических 119
О моделях повреждений грудной клетки при различных дозах её компрессии предметами с широкими плоскими поверхностями 142
О недостатках в диагностике и оценке закрытых повреждений грудной клетки 120
О некоторых причинах повреждений органов грудной клетки при целостности костей 87
О посмертном образовании экхимотической маски при сдавлении грудной клетки 116
О предшествующих заболеваниях при транспортных травмах и утоплениях 57
О причинах насильственной смерти детей 66

О расхождении клинического и анатомического диагнозов в случаях закрытой травмы грудной клетки 98
О роли хронического алкоголизма в происхождении насильственной смерти 75
О сборнике «Проблемы судебной медицины» 58
О сдавлении грудной клетки в детском возрасте 147
О скоропостижной смерти в Молдавии 88
О скоропостижной смерти детей 121
О сочетанных повреждениях костей и органов грудной клетки при ограниченном сдавлении передней её поверхности 130
О судебно-медицинском значении дефектов конечностей и позвоночника, предшествующих травматической смерти 64
О формировании материалистического мировоззрения будущих педагогов в процессе преподавания анатомии 168
Об организации физико-технических исследований в бюро судебно-медицинской экспертизы Минздрава Молдавской ССР 155
Об особенностях судебно-медицинской экспертизы насильственной смерти у лиц с предшествующими заболеваниями 68
Об отравлении ядохимикатами 99
Об экспертной оценке предела прочности грудной клетки к статическим нагрузкам 143
Обоснование оптимальных тренировочных занятий в группах здоровья 200
Объем оказания помощи и недостатки при реанимации больных с закрытыми повреждениями грудной клетки 93
Ожоговая травма со смертельным исходом в ранем детском возрасте 149

- Определение специальной тренированности юных пловцов методом повторных нагрузок высокой интенсивности 184
- Опухоли сопутствующие травматической смерти 61
- Организация физико-технических исследований в бюро судебно-медицинской экспертизы Минздрава Молдавской ССР 156
- Особенности лекарственных отравлений и их профилактика 153
- Особенности микроклимата спортивных сооружений в разные периоды года 179
- Особенности повреждений грудной клетки детей при статических воздействиях 157
- Особенности повреждений грудной клетки при воздействии твердыми тупыми предметами 108
- Особенности повреждений грудной клетки при статических нагрузках 131
- Особенности смертельных повреждений грудной клетки при отдельных видах её компрессии 135
- Особенности характера и механизма образования переломов лопаток при статических нагрузках 127
- Особенности экспериментальных повреждений грудного отдела позвоночника при статической нагрузке 124
- Особенности экспериментальных повреждений при сдавлении груди в детском возрасте 150
- Острые отравления медикаментами в детском возрасте 100
- Отравление ядовитыми растениями 122
- Отравления угарным газом 209
- Оценка скоростносиловой подготовленности на пловцов-спринтеров 189
- Оценка функционального состояния организма на тренировочные нагрузки 185
- Первая международная конференция судебных медиков Молдовы 276**
- Первый Всесоюзный съезд судебных медиков 124
- Первый съезд судебных медиков Латвийской ССР 155-157
- Первый съезд судебных медиков Украины 164
- Питання теорії та практики судово-медичної експертизи 285-286
- Подготовка судебно-медицинских кадров в Молдавии 277
- Показатели сжимаемости различных областей грудной клетки при ограниченной компрессии перед ней поверхности 136
- Правовые проблемы в сельском хозяйстве : Сб. респ. межвуз. науч. конф 73

Предшествующие заболевания при насильственной смерти и их судебно-медицинское значение 65

Предшествующие заболевания при отравлениях медикаментами и их значение для экспертизы и профилактики отравлений 60

Причины и последствия дорожно-транспортного травматизма 238

Программа «Курса судебной-медицины» 20

Происхождение и меры предупреждения сельскохозяйственного травматизма 151

Профилактика травматизма на животноводческих комплексах 158

Прочностной расчет ребер человека при сжатии грудной клетки 140

Прочностной расчет позвоночника при сагиттальной компрессии 137

Психические нарушения при органических поражениях центральной нервной системы и алкоголизме 75

Роль предшествующих заболеваний в происхождении суицидальной смерти 161

Роль психической травмы в генезе скоропостижной смерти от гипертонической болезни 76

Санитарно- гигиеническая характеристика некоторых спортивных объектов 177

Сборник трудов научного общества судебных медиков Литовской ССР 105

Система биохимического контроля в повышении эффективности функционального состояния спортсменов 165

Скоропостижная смерть от атеросклероза и гипертонической болезни по данным Кишиневского судебно-медицинского морга за пять лет 69

Скоропостижная смерть при туберкулезе легких 101

Случаи смерти от кровопотери из варикозно расширенных вен нижних конечностей при незначительной травме 70

Смертность от травматического шока при закрытых повреждениях грудной клетки 89

Смерть от закрытой травмы грудной клетки при обвалах 77

Смерть от закрытых повреждений грудной клетки при тракторной травме 78

Современная диагностика в судебной медицине 144 -145

Современные вопросы туберкулеза 101

Современные методы диагностики и лечения травм опорно-двигательного аппарата 113

- Содержание пестицидов в рационе питания спортсменов 210
- Сопrotивляемость и повреждения грудной клетки при ее компрессии 2
- Состояние здоровья школьников-спротсменов, занимающихся в секции дзюдо 175
- Состояние опорно-двигательного аппарата школьников начальных классов 180
- Спорт и здоровье : тез. XXV-ой Всесоюзной конф. по спортивной мндине 178
- Способ решения вопроса о механизме травмы по характеру повреждений позвонков 502
- Стенд для моделирования механических травм при статических нагрузках на биоманикенах 499
- Судебно-медицинская деятельность земских врачей в Молдавии 169
- Судебно-медицинская оценка смертельного детского травматизма в Молдавии 164
- Судебно-медицинская служба в Молдавской ССР за годы Советской власти 85
- Судебно-медицинская служба Республики Молдова на современном этапе 398
- Судебно-медицинская характеристика сельскохозяйственной травмы 118
- Судебно-медицинская характеристика случаев смерти в неполнозамкнутых пространствах 152
- Судебно-медицинская экспертиза в следственной практике 106, 108
- Судебно-медицинская экспертиза насильственной смерти у лиц с предшествующими заболеваниями 1, 12
- Судебно-медицинская экспертиза повреждений грудной клетки при статических воздействиях 3
- Судебно-медицинская экспертиза повреждений мягких тканей, костей и органов грудной клетки при статических воздействиях 477-478
- Судебно-медицинские аспекты моделирования биомеханики повреждений 131
- Судебно-медицинские экспертизы по ошибки хирургов Молдавской ССР 86
- Тезисы докладов Всесоюзной научно-практической конференции «Профилактика остеохондроза средствами оздоровительной физкультуры 183
- Тезисы докладов II-го всесоюзного съезда судебных медиков 146

Тезисы докладов XXIII Всесоюзной конференции по спортивной медицине 163, 165

Тезисы докладов 23-й научной сессии Кишиневского государственного медицинского института 60

Тезисы докладов научно-практической конференции, посвященной 30-летию санатория «Советская Молдавия» 170

Тезисы докладов Республиканского семинара деканов и заведующими кафедрами, Караганда, 23-30 октября 1990 172

Тезисы докладов студенческой научной конференции КГМИ 57

Тезисы докладов XIII Всесоюзной научно-практической «Управление тренировочным процессом на основе учета индивидуальных особенности юных спортсменов» 174

Тезисы докладов VI-ой республиканской конференции рентгенологов и радиологов МССР 103.

Травма груди. Новое в хирургии : материалы межобл. конф. хирургов 95, 102

Травма грудной клетки при свободном падении человека спиной на плоскости с высоты собственного роста 90

Труды 4-й конференции молодых ученых Молдавии: (Секция физиологии и медицины), сентябрь 1964 64

Удельный вес, характер и судебно-медицинское значение предшествующих заболеваний при экспертизе насильственной смерти 475

Уравнения динамики ключицы человека 132

Физическое воспитание и школьная гигиена : тез. IV- ой Всесоюзной конф. 180

Физическое воспитание школьников с ревматическим поражением сердца 186

Характеристика морфологических изменений при сдавлении груди и живота 91

Характеристика насильственной смерти в Молдавской ССР за 20 лет 154

Характеристика насильственной смерти детей в Республике Молдова 286

Характеристика повреждений грудной клетки в зависимости от высоты падения 144

Характеристика повреждений перикарда и сердца при закрытых травмах груди 109

Характеристика смертельных повреждений грудной клетки при травмах груди внутри кабины автомашины 106

Характеристика ударных воздействий при смертельных повреждениях грудной клетки 145

Химические и бактериальные загрязнение воздуха гимнастических залов и способы улучшения качества среды 199

Частота повреждений костей и органов грудной клетки при закрытой травме 92

Электро-, поли-, интервалокардиография у спортсменов 13

Энергологические и структурные нарушения при крайних состояниях организма 136

Этиологические факторы самоубийств 271

c) Publicații în serie

Analele științifice ale USMF „Nicolae Testemițanu” 287-288, 297, 300-301, 310, 324, 327-328, 331, 341, 348, 353, 357, 381, 389, 395, 399-400, 402, 409, 413, 418, 424, 427, 432, 434, 441, 443, 448, 455-456, 460, 463, 615, 617, 619
Arta-Medica 351-352, 408, 422, 447, 453-454, 457
Avocatul poporului 397, 433, 435, 444, 446, 601

Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științe medicale 406
Buletinul Academiei de Științe a Republicii Moldova. Științe Biologice și Chimice 226
Buletinul oficial de proprietate intelectuală (BOIP) 354-355, 488, 490- 498

Confluente bibliologice 552, 557-558, 560
Curierul Medical 240, 250, 263-264, 365, 403, 586, 608

Dacia literară 550

Enciclopedia 451

Folia Societatis Medicinae Legalis Slovacae 290, 472

Info-Med 330

Noutăți medicale 304, 306-309, 311-313, 315-319, 321

Journal of Forensic Medicine 303, 314, 320, 322

Literatura și Arta 245, 431, 545, 547-549, 553, 561-563-568, 570-577, 579-583, 585, 589-594, 596-597, 599, 602, 606-607, 622, 624-627

Medicus 609-610, 634
Moldova Suverană 386, 587, 595, 641-642

Promemoria 551

Revista de filosofie și drept a AȘM 253

Revista de pedagogie și psihologie 207
Revista de Științe Penale 329, 340
Revista farmaceutică a Moldovei 218, 242
Revista Institutului Național al Justiției 410, 419-421, 428, 449, 458-459
Revista militară 556, 569, 578
Revista națională de drept 336
Revista Știința 214, 216, 219, 223, 227-228, 241, 243-244

Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină 325, 339, 385, 387-388, 394, 404, 452, 461
Societate. Om. Sănătate 220

Timpu 584, 588, 603, 611, 613, 620, 636-638, 640
Tribuna învățământului (București) 305

Vocea Bălțului 604-605, 628
Vocea poporului 612

***

Ваш домашний доктор 209, 238

Здравоохранение (Кишинев) 65-67, 88, 109, 111, 117, 121, 129, 134-135, 150, 152-153, 169

Известия АН МССР. Серия Биологические и химические науки
115, 167

Механика композитных материалов 37

Национальный правовой журнал 336

Сельское хозяйство Молдавии 122, 151, 158, 162

Спрос и Предложение 644

Судебно-медицинская экспертиза (Кишинев) 70, 116, 133, 139, 147, 154, 276

Судебно-медицинская экспертиза в следственной
практике 106, 108

Судебно-медицинские записки (Кишинев) 58, 80-85, 87, 90-92, 114, 125-126

Український судово-медичний вісник 71

Scrieți, Domnule Baci, scrieți!

Adevărul ne va ajuta să ne vindecăm sufletele rătăcite și atunci poate nu vom admite ca un viitor Ștefan cel Mare sau un viitor Eminescu să nu-i trateze doctori străini, care le ardeau rănilor cu fierul roșu sau le otrăveau organismul cu mercur.

Desigur, pe marii noștri înaintași nu-i mai putem ajuta cu nimic, dar adevărul despre mucenicia lor poate ne va trezi din „somnul cel de moarte!” Da, noi știm, că și Ștefan cel Mare și Suleiman Magnificul au suferit de gută, numai că unul, apărându-și „nevoile și Neamul”, iar celălalt înjugând alte seminii. Din păcate la noi sînt nemernici, care au la dispoziție televiziuni, ziare și declară că pentru ei nu-i nici o diferență dintre Ștefan cel Mare și Ioan cel Groaznic. Pe acești indivizi chiar că ar trebui să-i lecuiim cu fierul roșu al Adevărului, poate s-ar trezi din nimernicia lor!

Ion Chiriac